COLECȚIA
Povestiri
ȘTIINȚIFICO-
FANTASTICE

CAMIL BACIU

MAȘINA DESTINULUI

CLUB

EDITURA TINERETULUI

Desenul coperții
H. MAVRODIN

CAMIL
BACIU

mașina destinului

SCAN: Doru Filip
PRELUCRARE: Costin Teo Graur
iunie, 2011

EDITURA TINERETULUI

soarele portocaliu

Se întorcea mereu la Galați numai pentru străduțele acelea vechi acoperite cu iederă. În lumina strălucitoare a soarelui casele abia mai răsuflau, sprijinindu-se una pe alta. Se fereau să-și arate streșinile ruginite și temeliile umflate de ploi, dar Sebastian le privea cu lăcomie, neputînd să se desprindă de ele. Ascultau cu toții — vrăbiile, pereții, omul — glasul răgușit al magnetofonului cîntînd cuplete de demult — așa cum se obișnuia în toate muzeele vii ale marilor orașe. Dar aici muzeul viu nu părea muzeu ci viață adevărată, și cotcodăcitul vesel al găinilor te umplea de tristețe. Pentru că toate erau la locul lor — petuniile, oglinzile, caisele, pînă și hainele, pantofii scîlciați, fotografiile — toate erau încă acolo, nepotrivite de nimeni, ci așa cum rămăseseră după ce oamenii plecaseră agale la cimitirul din dealul orașului. Și magnetofonul se silea zadarnic să înveselească decorul care nu era decor, cînd nimic n-ar fi trebuit să fie înveselit cu tot dinadinsul — pentru că străzile erau și așa foarte omenești. Dar muzica le da un aer de tristețe sfîșietoare.

Sebastian însă le cunoștea prea bine pentru a se lăsa covîrșit de rumba în ritmul căreia țopăiau numai vră-

biile. Și se afunda încetișor pe vechile străzi, din ce în ce mai adînc, așa cum te afunzi sub apă, uitînd de lumea de deasupra. Știa că aici trăiseră bunicii lui, și bunicii bunicilor lui — într-una din casele vopsite în galben, cu cerdac. Cunoștea curtea lunguiață, zarzărul prăfuit, cușca verde a ciinelui. Cunoștea și casa cenușie pe fereastra căreia pătrundeau crengile unui salcîm și care avea patru trepte înaintea ușii. Se oprise de multe ori în camera cu plafon crăpat în care odihneau două bufete din lemn de nuc, avînd la mijloc o masă grea, gălbuie și scaune cu spătar de piele prinsă în ținte cu rozetă. Într-un colț, alături de o teracotă mare, trona un godin și un cuier cu brațe curbe. Patul avea o cuvertură roșie, destrămată, perdelele de borangic, dungate cu negru, nu se spulberaseră doar pentru că nimeni nu îndrăznea să respire în apropierea lor și covorul ți se întindea la picioare, învins, numai noduri, rugîndu-te să nu calci pe el.

Sebastian pășea pe lîngă covor, pe scîndură. Privea ceasul de mult înțepenit, închipuind un castel, avînd sus cadranul și jos un ciine păzitor din argint. Apoi scutura de praf vechile mînuși de box, răsfoia fotografiile : nu știa pe cine înfățișează — în afara unui om slab, de înălțime mijlocie, cu ochii adînci, cu sprîncene frumos desenate, cu mustață. Fusese o fantezie a tatălui său să-și lase fotografia în casa-muzeu a străbunicilor. Avea o bărbie puțin prea mică și un zîmbet senin, fruntea înaltă, ochi luminoși. Dintre toate chipurile din lume, acesta îi era cel mai drag, căci nimeni nu-l iubise ca tatăl său și nimeni nu i se păruse mai slab și mai neajutorat la bătrînețe. Murise departe, pe o planetă străină, victimă a unei ploi de meteoriți. Murise înainte ca Sebastian să fi ajuns să-l vadă, să-l mai audă. Murise cu ochii deschiși, cu o înghețată privire albastră,

nespus de pură, păstrîndu-și în moarte aerul său dintotdeauna, nervos, repezit, dar de o mare timiditate și candoare.

Închizînd albumul de fotografii, Sebastian ieși din casă, coborî treptele sparte, trase poarta de ostreț din lemn și porni să se plimbe foarte încet pe lîngă gardurile pitice. Vrăbiile îl urmăreau cerșindu-i firimituri de pîine și el rupse cornul pe care-l adusese să li-l împartă, semănindu-l prin praf. Pas cu pas vechile străzi îl acopereau cu iedera lor. Gherghine roșii și mari îi atingeau tîmpla și musculițe bîzîiau fără încetare. Era multă moarte în jur, o moarte plină de dor și amintire, o moarte plină de visare — așa cum niciodată cimitirele n-o au. Era o moarte copleșitoare, dar nu amară, ci plină de melodii și mirosuri: era o moarte vie, ca o chemare de rădăcini și de pămînt proaspăt, pentru că totul mustea de viață, pînă și amintirile care se țeseau pe garduri ca niște covoare. Și Sebastian înainta foarte încet, fără să rupă păienjenișul ce-i împiedica pașii și-i îngreuna umerii. Ridica alene mîna pentru a da deoparte amintirile ce se cerneau în jurul lui ca niște valuri de plumb și răsufla din greu, sfîrșit de oboseală. Dar nu se oprea pentru că mai erau cîteva curți a căror istorie o cunoștea și trebuia s-o retrăiască, ogrăzi cu păsăret și nuci încovoiați, cu globuri japoneze înfipte în bețe verzi, de lemn.

Ascultase istoria acestor curți în copilărie, cînd străbunicul său îl dusese să vadă muzeul viu, abia deschis. Pentru ceilalți era un muzeu, dar pentru bătrîn era însăși copilăria lui, și Sebastian nu înțelesese atunci de ce un om se poate întrista privind un gard. După aceea revenise adeseori în spatele marelui perete de iederă ce despărțea muzeul de restul orașului — se jucase și chiar locuise într-una din vechile case. Astfel

copilăria străbunicului făcuse loc propriei sale copilării și el recunoștea, din ce în ce mai bine, trecutul care nu era al lui.

Dar erau și locuri de care-și amintea foarte bine — o curte părăsită, plină de bălării și fiare vechi. Peste vîrfurile firoase ale cinepii, libelule zburau în voie, speriind fluturii făinoși. Erau libelulele purpurii, catifelate, enorme, cu cheotorii aurii și ochi de sticlă neagră, din acelea numite „calu-popii-a-regelui" spre a se deosebi de libelulele cărora nu li se spune nici măcar „calu-popii", fiindcă erau prea subțiri, ca niște țînțari începciați în verde și albastru. Și mai erau și cai de popă, roșcați, împănoșați, cu toracele bombat, buni de ham — și întreaga lume de libelule vibra ca văzută printr-un fuior de fum, făcînd și aerul să vibreze.

Curtea exista și acum, și Sebastian îi simți aroma de fin cosit și de lemn putred. Singur, sprijinit cu palmele de gard, ascultă bîzîitul libelulelor în vreme ce strada murea încet la soare. Și trecu mai departe, cu ochii pe jumătate închiși, vrînd să se smulgă farmecului care-i părea atît de apăsător și lăsîndu-se în voia lui din toată inima.

Urcă apoi drumul care ducea spre școală, pe sub stejarii foarte bătrîni. Rădăcinile arborilor săltaseră pietrele din pavaj și crăpăturile se umpluseră de smocuri dese de iarbă. Gîndăceii roșii numiți „cap de mort" se legănau pe firele verzi și Sebastian ridică unul și-l puse în palmă — așa cum făcea odinioară cu gărgărițele — iar mica vietate rămase nemișcată, ca o minusculă mască de ceremonii. Dar picioarele îi zvîcneau și, cînd teama îi pieri, porni să înainteze. Mergea clătinîndu-se, subțire, pergamentos, dar nespus de viu, și Sebastian simți că propria lui plimbare se apropie de sfîr-

şit. Violul cap de mort rupea fără milă vălurile de visare, care se sfîşiau şi se topeau în aerul cald.

Îşi întoarse palma, lăsînd să cadă gîndăcelul care-şi desfăcu aripile şi zbură. Gherghine lenevoase îi ieşiră în întîmpinare, ascunzîndu-l între petalele lor înfoiate. În urma lor se aplecară, îndulcindu-se în lumina gălbuie, trandafiri în plinul vestejirii şi crizanteme opulente şi cărnoase.

Era impudică grădina, despletită, descheiată, aromitoare în mijlocul pereţilor coşcoviţi. Şi prin dreptul tulpinilor verzi trecea un şirag de gîndăcei roşii, înaintînd în neştire peste bulgării de pămînt.

Amintirile, regretele piereau. Deschise portiţa grădinii. Aracii trandafirilor făceau loc unei cişmele strîmbe, cu robinet de alamă. Dădu drumul cu putere apei şi bău, udîndu-şi toată faţa. Apoi plecă, fără să mai privească înapoi şi fără să mai asculte chemarea caselor gata să moară şi care mureau de cîte ori le părăsea.

II

Afară trotuarele rulante circulau alene. Era cald şi cîţiva oameni picoteau sub umbrelele de soare.

Urcă pe trotuarul mobil şi îşi pironi privirea în jos pentru a nu fi orbit de vitrinele multicolore. Oamenii curgeau pe lîngă el în sens invers, pe celălalt trotuar, şi roboţii care dirijau circulaţia mezopterelor se roteau, gesticulînd. Se aruncă aproape în gura metroului şi platforma îl coborî lin prin dreptul pereţilor pictaţi. „Prea multă pictură — gîndi — prea multe vitrine,

prea multă mîncare.“ Poate că și asta îl făcea să caute vechile străzi bolovănoase.

Ieși din metrou urcînd scara. Urmele i se detașau clare în praful fin ce acoperea treptele. De foarte mult timp nimeni nu mai urcase scara cu picioarele. Ajuns afară se lăsă purtat de trotuarul rulant ce cobora spre Dunăre, trecînd pe sub blocurile ombelifere.

Îi era cald. Îi era somn. Ar fi vrut să doarmă la umbră, dar nu într-o cameră pastelată și răcoroasă, ci în iarbă, la umbra unui copac. Atipise adesea în grădinile sălbăticite ale vechiului oraș, dar totdeauna somnul acolo nu-l odihnea. Melancolia se strecura pînă și în vise. Ca să doarmă în voie ar fi trebuit să ajungă la insula din fața Galațiului. Privi din înaltul malului puhoiul de glisoare și vase cu pînze ce treceau de la un mal la altul. Ambarcațiunile, înșirate cuminți în coloane, păreau o prelungire a trotuarului rulant. „E prea mult, gîndi. Prea multe glisoare, prea multe caiace.“ Porni de-a lungul malului, pe drumul îngust de pămînt ce însoțea autostrada. Salcîmii proaspăt tunși îl însoțeau de o parte și de alta. Cineva avusese ideea să împodobească marginea potecii cu un șirag de maci și, oricît se silea să nu vadă linia roșu aprinsă, nu putea scăpa de obsesia ei. Traversă autostrada și se lăsă în josul taluzului înverzit ce cobora spre apă. Îi era sete. Îi era somn. Și ar fi vrut să găsească o văgăună sălbăticită, înverzită, în care să se tolănească. Dar malul fusese netezit, acoperit de gazon și de flori.

„O să găsesc totuși o văgăună“ — gîndi. Mai existau, în amonte, acolo unde fuseseră rîpile. Edilii orașului nu-și întinseseră puterea și gusturile chiar pe tot malul. „O văgăună — repetă în gînd. O văgăună. O peșteră. O rîpă.“ Ar fi putut s-o sape el însuși, să excaveze taluzul insuportabil de neted și decorativ, să-l acopere de

smocuri de iarbă prăfuită, de ghimpi de salcîmi pitici și strîmbi. Dar nu mai existau salcîmi pitici și strîmbi. Fuseseră smulși pentru a face loc pinilor-umbrelă.

Simți cum îl cuprinde furia. Înfigîndu-și mîna în stratul subțire de pămînt, făcu un bulgăre de iarbă și pansele și-l aruncă spre apă. Dar bulgărele era sfărîmicios și explodă în aer. Încercă din nou și din nou și din nou, pînă cînd cineva strigă :

— Nu ți-e rușine ?

Se întoarse, dar, în spatele său, sus, pe marginea autostradei nu era nimeni.

— Ce glumă proastă mai e și asta ? urmă vocea. Ești om în toată firea !

Atunci văzu ridicîndu-se din iarbă în apropierea apei chipul unei fete.

— Te rog să mă ierți — spuse. Nu-mi închipuiam că există oameni pe-aici !

— Și-ai găsit tocmai locul ăsta ca să arunci cu bulgări ?

— E cam stupid — mărturisi Sebastian — dar căutam o văgăună să mă culc. Și fiindcă n-o găseam am început s-o sap.

— E o treabă într-adevăr bărbătească — spuse fata. Văgăuna e chiar aici. Și mai sînt destule aproape de apă. Dar dacă juri că dormi și nu scoți o vorbă poți să stai puțin cu mine.

— Jur ! strigă Sebastian.

Coborî în fugă cîțiva metri, apoi sări pe fîșia foarte îngustă de plajă. Văgăuna arăta ca o nișă cu pereții netezi, pe care erau prinse ștergare colorate și polițe. Fata era goală, culcată pe o saltea de spumă de mare și-și pusese ochelarii spre a-l privi. Părea foarte mică și subțire și, mai ales, foarte tînără.

— Stai, te rog — îi spuse — și taci. Vreau să aud cum curge apa.

Sebastian își scoase haina și se culcă pe nisip. Din cauza efortului brațul drept începuse să-i tremure și și-l ascunse sub corp. Apa clipocea foarte încet lîngă urechea lui.

— O auzi ? întrebă fata. Azi nu e prea grozavă. Nu sînt valuri. Dar cînd bate vîntul dinspre munții Dobrogei se umflă și urcă pe mal.

— O aud — murmură Sebastian.

— Și de ce nu te dezbraci ? Ești bolnav ?

— Mi-e lene — spuse Sebastian și se descălță. Se dezbrăcă apoi în întregime și se îngropă în nisipul fierbinte, încercînd să-și stăpînească tremurul brațului bolnav.

— Parcă spuneai că ți-e dor de o peșteră — spuse fata. Nisip găsești cît vrei de-a lungul țărmului sau pe insulă.

— Voiam o peșteră. Dar dumneata ți-ai construit aici un soi de apartament cu tot confortul.

— Aha, dumneata fugi de confort ! Ești un primitiv ! E o a doua trăsătură bărbătească !

— Mmda — mormăi Sebastian și închise ochii. Apa clipocea puțin prea ordonat la urechea lui. Și imaginea vechiului oraș se topea într-o lumină intensă, aurie.

— De fapt ești la fel de plicticos — șopti fata. Cînd te-am văzut aruncînd cu pămînt, credeam că... poate...

— Poate ce ?

— Că poate nu ești unul din sportivii de pe-aici care țipă că vor să se întoarcă la natură.

— Nu sînt sportiv — murmură Sebastian. Dar m-aș întoarce la natură.

— Și cine te împiedică ?

— Nimeni. Chiar asta și fac.

— Acum ?

— Mereu !

— Recunosc și această trăsătură virilă — spuse fata. Pudoarea pentru gîndurile intime ne face să fim ironici. Ah, doamne, cum i-ai croit pe toți pe același calapod !

Sebastian rîse și se ridică într-un cot. Fata era în picioare potrivindu-și o mare pălărie roșie. Avea sînii mici și foarte rotunzi, iar șoldurile i se cambrau zvelte, copilărești. Ceea ce părea deosebit de voluptos în corpul ei subțire, erau coapsele foarte rotunde, pline, de culoarea mierii.

— Mă cheamă Olga — spuse. Și te rog să nu sforăi dacă adormi.

— Olga ! chemă Sebastian. Apropie-te !

— Este a patra trăsătură pe care o recunosc — spuse fata. Tonul de comandă care le impresiona odinioară pe bietele femei.

Se apropie totuși de el — nu atît cît să-i atingă umărul cu coapsa, dar îndeajuns ca Sebastian s-o cuprindă pe după mijloc. Avea pielea foarte netedă și foarte rece.

— Lasă-mă — spuse, posomorîndu-se.

Se trase înapoi și se așeză pe nisip.

— Era foarte bine aici înainte de a veni dumneata.

— De ce ?

— Eram singură. Și acum sînt mai singură. Ah, ce plicticoase sînt toate astea !

Sări în picioare și luă de pe una din poliți o sticlă și două pahare. Le umplu și-i dădu unul și lui Sebastian. Băură în tăcere, privindu-se îndelung.

— Oare nu mai există nimic ? întrebă fata. Nimic în afară de ceea ce se întîmplă în fiecare zi ?

— Ba da — răspunse el. Cred că totul există numai în afară de ceea ce se întîmplă zilnic.

— Te joci cu vorbele.

— Acum nu. Pentru mine totul se întîmplă dincolo de ceea ce fac. Pentru că totul e foarte departe. Enorm de departe.

— Nu-nțeleg nimic. Dacă nu vrei să vorbești ca oamenii, taci!

— N-am mai vorbit de mult ca oamenii — spuse Sebastian. Trăiesc într-un fel de rai garnisit cu flori și porumbei. Mi s-au strepezit dinții de atîta dulce.

— Nu prea pari venit din rai — spuse fata. Dar, la urma urmei, dacă nu te simți bine printre flori, cere să te trimită în iad.

— În iad? De ce nu? Ricană pipăindu-și cicatricea și un fior abia simțit îi urcă de-a lungul șirii spinării. Înainte de a locui în rai, mi-am făcut stagiul în iad. Și era destul de bine.

— Unde ai căpătat semnul de pe frunte?

— M-am ciocnit de o navă. Dar e foarte mult de atunci. Aproape două luni.

— E îngrozitor — spuse fata. Și nu cred că glumești cu adevărat. Nu-mi place să aud vorbindu-se despre moarte.

— Nici mie — mormăi Sebastian.

... Iedera spînzura grea pe garduri. Musculițele bîzîiau, roiuri nesfîrșite de musculițe arămii. Se lăsă acoperit de ele, leneș, fără putere.

— Înțeleg — spuse fata foarte încet. Dacă aș veni și eu de acolo aș vorbi la fel.

— Nu știi de unde vin — spuse Sebastian. Toate astea sînt numai vorbe. Dar îmi place să-mi umplu gura cu ele.

Își acoperi cu nisip fierbinte brațul bolnav și-și sprijini bărbia de mica movilă. Erau departe, departe, cupole cenușii, tablouri de bord cu ochi electronici...

departe, se roteau lent, legănîndu-l, purtîndu-l mereu mai departe.

— Poți să dormi — spuse fata cu blîndețe. Te trezesc cu spre seară.

— Nici nu mă gîndesc — murmură. Dar m-am obișnuit să tac ore de-a rîndul. O privi deșirînd pe nisip un șirag de mărgele roșii, mari. Îmi place cum știi să te joci — adăugă. Vrei să te sărut ?

— Numai ca să nu vorbești.

Se aplecă deasupra lui, cuprinzîndu-i tîmplele între palme și-l sărută. Avea buzele reci și-l sărută copilărește, ferindu-se.

— Ți-e puțin teamă — spuse Sebastian.

— Doar nu-ți închipui că mă tem de dumneata !

— Ți-e teamă de ceva care nu se poate întîmpla. Și, într-adevăr, nu se poate întîmpla fiindcă eu voi pleca mai departe.

— Toți pleacă mai departe. Dar toți vor să mai rămînă. Și mă roagă să-i însoțesc o bucată de drum.

— Ești foarte mică — spuse Sebastian. Și nu te pot lua cu mine. Acolo, unde plec eu, oamenii pleacă singuri.

— Știu. Am mai auzit asta de foarte multe ori. Dar după aceea veneau întrebările, reproșurile. Și eu nu vreau să răspund la nici o întrebare.

— Cred că ai vrea grozav să răspunzi la întrebări. Și ai dori ca cineva să te caute și să te întrebe la nesfîrșit. Să te destrame căutînd în dumneata și spunînd că vrea să rămîi numai a lui. Dar eu voi pleca chiar azi. De aceea și sînt aici, pentru a-mi lua rămas bun.

— Și-ți vei lua rămas bun zile de-a rîndul pînă cînd o să-ți spun să mă lași în pace. Și asta e ingrozitor de plicticos.

— Fiindcă aștepți mereu. E înnebunitor să aștepți mereu, să crezi că întîmplarea te va găsi aici, în văgăuna asta.

— Dar nu aștept nimic ! strigă fata. Am tot ce-mi trebuie ! N-am nevoie de nimeni, înțelegi ?

— Ți-e frică să nu te îndrăgostești — spuse Sebastian. Am mai cunoscut fete ca dumneata. Ar fi dat orice ca să se îndrăgostească, dar nu puteau fiindcă transformaseră totul într-un joc.

— Îmi pare rău - - spuse fata calmă. Nu ai la dumneata biletul de papagal potrivit. Dar ai putea să-mi ghicești caracterul în mărunțaiele unui iepure. Bătu cu palma în nisip și adăugă : Nu-mi plac profeții de ocazie.

— N-am încotro — mormăi Sebastian. Simțeam nevoia să te chinui, să te fac să vorbești. Sper că te-am supărat spunîndu-ți adevărul ?

— Taci — spuse fata întinzîndu-i paharul. Taci și bea.

— Și ești grozav de drăguță — spuse Sebastian, apucînd-o de încheietura mîinii. Te aperi, te joci, mă alungi... Și totul e atît de simplu... de idiot de complicat...

Îi curăță palma de boabe de nisip și i-o sărută.

— Lasă-mă — șopti fata. Nu vreau. Taci.

— Vorbesc numai pentru vorbe — șopti Sebastian. Ca și cum te-aș fi cunoscut de foarte multă vreme și acum m-ai recunoaște după mormăit. Nu-ți dai seama că nu spun nimic doar pentru că nu-i frumos să urli, așa, deodată ?

— Mai bine urlă — spuse fata retrăgîndu-se.

— Nu pot — spuse Sebastian. Asta cere o mare intimitate. Un spasm îi strînse degetele brațului bolnav, dar și le descleștă, împroșcînd nisipul. Nu vrei să vii

mai aproape ? întrebă aplecîndu-se și sărutîndu-i sînii. Nu se feri și atunci își lipi obrazul de pintecele ei mic și foarte rotund, mîngîindu-l.

— Acum du-te — șopti fata. Vreau să dorm.

— Dormi — spuse Sebastian.

— Du-te acum — spuse fata rugător. Du-te, altfel încep să vorbesc.

— Vorbește. Îmi place să te ascult.

— Dar mie nu-mi place ! Și, încet, în șoaptă, adăugă : Dragă, dragă, dragă, dragă. Dragă, dragă.

Sebastian îi resfiră părul pe salteaua albă de burete, și-i luă mîna. Părea mult mai mică acum, cu gura ușor întredeschisă, amară.

— Dragă — șopti fata. Dragă, dragă.

Îi cuprinse degetul arătător în palma ei mică, strîngîndu-l cu putere. Apoi se ridică scuturîndu-și coatele de nisip și-i surîse stînjenită.

— E prea cald — spuse. O să înot puțin.

Păși peste el și se aruncă în apă, iar Sebastian îi zîmbi. Îi plăcea carnea ei tare, foarte proaspătă, stîngăcia ei puțin vicioasă, goliciunea amestecată cu tristețe. O sărutase cutremurat de dorință și-i era recunoscător pentru dorința pe care o născuse în el. Ar fi fost gata s-o alinte, pentru că peste cîteva ore trebuia să plece, iar ea era pentru el ultima femeie a Pămîntului. Îi părea bine că ultima femeie fusese foarte tînără, stranie și tristă. Dar nu putea alinta pe nimeni în afara fetei acelcia de foarte departe.

— Apa e caldă — spuse fata, stropindu-l. De ce nu te scalzi ?

— Mi-e prea lene — răspunse.

— Și cînd te întorci în oraș ?

— Peste o oră.

— Dacă vrei poți să treci și mîine pe aici.

— Mîine voi fi departe — spuse. Undeva pe Mările Sudului. O să-ți trimit de acolo un papagal cum n-ai mai văzut.

— Păstrează-l — spuse fata. Am cîți papagali vreau.

— Te înșeli — spuse Sebastian. Ești o fată foarte drăguță, dar nu te pricepi la papagali. Dar dacă vrei o să-ți spun ce fel de pasăre minunată am.

Fata ieși din apă, scuturîndu-se ca o pisică. Își stoarse părul adunat în coadă de cal și se așeză pe pieptul lui. Privită de jos părea foarte buzată și cu sînii mari.

— Taci, acum — spuse fata. Uneori trebuie să știi să taci. Îi atinse buzele cu vîrful degetelor, apoi îl întrebă : Nu ești din orașul ăsta, nu-i așa ?

— Nu. M-am născut foarte departe, pe una din stațiile intermediare.

— Bănuiam. Am mai cunoscut pe cineva născut pe una din stațiile de Centură. Nu vorbea serios niciodată. Și rămînea ore de-a rîndul în orașul vechi. Ai fost vreodată pe acolo ?

— Totdeauna. Mi-am petrecut toată ziua în orașul vechi.

— Dar de ce, de ce ?

— Pentru că toți oamenii au nevoie de o stradă a copilăriei. Și eu n-am avut nici una înainte de a vizita muzeul.

— Nu înțeleg de ce ai nevoie de asemenea stradă ! Eu m-am născut într-unul din blocurile ombelifere de pe mal și mă simt la fel de bine în oricare oraș din lume.

— Eu sînt mai bătrîn — spuse Sebastian. Și am crescut pînă la cincisprezece ani sub capsule transparente, în coridoare de oțel. Și apoi am zburat ani de-a rîndul.

— Ești pilot de curse lungi ? întrebă fata. Ai trecut vreodată dincolo de Centură ?

— De nenumărate ori. În ochii fetei apărură și se stinseră scîntei cenușii. Se culcă lîngă el, cuprinzîndu-i cotul, rugător. Și cum e dincolo de Centură ? Aș vrea să zbor odată !

— Negru — răspunse Sebastian. Cerul e negru ca peste tot. Nu știi pe unde plutesc norii de meteoriți. Și simți mereu că se va întîmpla ceva, nebănuit, înfricoșător.

— Se va întîmpla ceva... repetă fata enigmatic. Îl sărută îndelung, nelăsîndu-l să-i cuprindă sinii. Nu, încă nu — spuse. Vreau să știu. Jur că vreau să știu.

— Și eu vreau să știu — murmură Sebastian. De aceea zbor mereu.

— Și acum ?

— Acum ? ! Îi urmări privirile fixate pe brațul său, adunat la piept ca un animal bolnav. De ce nu ? întrebă grosolan. Își descleștă degetele slăbite, le strînse iar și izbi cu pumnul în nisip : E Centura ! spuse agresiv. Centura ! Și aici ! Și aici ! Îi arătă cicatricile de pe tîmplă și de pe piept. Ascară am fugit — spuse cu ironie rea. Am fugit din plin tratament. Nu-mi place cînd mi se umblă aici înăuntru... aici... Își lovi tîmpla cu degetul. E primitiv, nu ! Idiot ? Dar voiam să zbor după două luni de somn, vroiam să zbor ! Îți spun toate astea pentru că nu te cunosc, pentru că în curînd o să te uit, așa cum o să faci și tu ! Am fugit din tratament pentru că erau cu toții prea blînzi, prea buni pentru mine ! Și eu voiam să zbor !

— Îmi pare rău că ai suferit — spuse fata, simplu.

— Îți pare rău — repetă, descumpănit și deodată se liniști și surîse. Alții plătesc mai scump trecerea Centurii. Nu numai cu cîteva zgîrieturi.

— Dacă zborurile n-ar dura mai mult de o zi aș zbura în fiecare săptămînă dincolo de Centură — spuse fata, visător. Măcar o zi.

— O zi ! spuse el, tare. O zi !

O trase lîngă el, înverșunat de candoarea ei dulce de efemeridă ce voia să consume Cosmosul într-o zi. Fata își lipi obrazul de al său, apărîndu-se de această furie subită, și atunci, domolindu-se, o luă în brațe, o culcă pe nisip, îmbrățișînd-o cu o duioșie fierbinte, dureroasă. O simțea topindu-se în el, această carne dulce, fremătînd, pierzîndu-se și gemînd ușor, gutural. Brațele subțiri cuprinzîndu-i ceafa, urechea roză cu boabe de nisip, dinții sticlind și sînii striviți de pieptul lui, de coastele lui, plutind amîndoi, tăcuți, abia respirînd.

Umbra falezei îi acoperea, încet, viorie, și Sebastian simțea înstrăinîndu-se de corpul său, corpul subțire al fetei. Îi mîngîia mecanic mîna, dar imaginea ei pierea sub aceea a crizantemelor vechiului oraș. Crizantemele putrede, galbene, roșii, crizanteme de carne și de parfum. Vrăbii țopăind, praful, peretele alb coșcovit, fotografiile unchilor — unchilor cui ? — și a multor mătuși, uneori, poate, ciocnind, ospătînd în familii. Dulapul. Ceasul cu cîine de argint. Și cuierul. Covoarele, oh, cît de vechi, pe care multe picioare le destrămaseră. Picioarele slabe ale bunicului, tatălui. Tatăl ! Fizic simțind durerea despărțirii de acest om atît de slab, de tandru, de naiv. Tatăl cîntînd : „Oh, baiaderă, tararam — tam — tam — tam". Lui, băiatului. Băiatul tatei. Și pe cuier o pălărie veche de fetru, o pijama în dungi. Ale tatălui său. Ce mult praf în curte și îngălbenite perdele, tăiate de vreme ! Și poarta galbenă, alături de vița de vie purpurie-arzîndă.

— Spune-mi — șopti fata. Unde ești acum ?

— Aici — răspunse Sebastian. Lîngă tine.

Marginea orașului vechi. Stradă urcînd spre cimitir. Un lac albastru în dreapta, jos, la capătul străzilor povîrnite. Salcîmi. O uliță acoperită de bălării. Cabluri argintii. Șine de monoraiuri deasupra. Poartă de cărămidă — o bucată de cărămidă spartă înnegrită rotindu-se o dată cu balamaua. Alei tăcute, părăginite. Odinioară convoaie mute, funerare, acoperite de țiriitul greierilor. De ce oare nu-și ardeau morții? De ce ridicau monumente deasupra scheletelor. (Și, poate, acolo zăceau bunicii lui, unchii, mătușile lui.) Marmura pleznită — flori în crăpături. Pămînt negru, un mac roșu. Plutoane de monumente mărșăluind neobservate. Împietrind la prima privire. Schimbîndu-și locul. „Aici zace..." „Primește-l în sînul tău..." Alee pe sub sălcii și stejari și la capătul aleii o vale imensă, largă, împărțită în dreptunghiuri galbene, verzi. Pe un țărm al văii — cimitirul. Pe celălalt — cosmodromul cu ciocul lung al rampelor ridicate spre cer. Soare — medalion alb — stingîndu-și scrumul în irizări. Umbre plutind, plutind, plutind, legînd țărmurile văii cu cerul. Adînca liniște a mării de aer albăstrui-irizat. Și a ogoarelor de pe fundul apelor de aer.

— Trezește-te — spuse fata inciudată.

— Sînt treaz — răspunse.

Și era. Se topeau fuioare de fum. Se topeau garduri, salcîmi cu trunchi zaharat, vrăbii de cenușă. Era cald — crizanteme de miere se scuturau luminos peste pleoapele lui. Acum, acolo, unde era el însuși? Și de ce pleca atît de greu? Totdeauna, atît de greu? Și voia să ia totul cu el. Dar de ce numai vechile străzi, libelulele? Numai pentru că își petrecuse copilăria sub cupole transparente de plastic? De ce nu atunci și marile blocuri cu mezoptere, forfota străzilor?

— Vorbește — spuse fata rugător. Sau ți-e rău?

— Mi-e bine — spuse Sebastian. Mi-e foarte bine. Ar fi vrut să doarmă. A dormi — a muri puțin. A pleca — a muri puțin. Să doarmă sau să plece. Îl aștepta acolo, departe, într-o altă lume, într-o lume de liniște. Poate de aceea își luase rămas bun de la vechiul oraș. Pentru că luîndu-și rămas bun spunea „bine te-am găsit" unei lumi tăcute, asemănătoare celei spre care pleca.

— Ai vrea să mă îmbrac? întrebă fata.

— Nu. Rămîi așa.

— Uneori bărbaților le place să te vadă îmbrăcată. Mai ales cînd sînt triști.

— Eu nu sînt trist acum.

„Sînt îngrozitor de trist — gîndi. Pentru că totul e atît de firesc, de viu aici. Și fata asta. Totul în afară de mine."

— Dacă vrei — urmă — îți povestesc ceva foarte vesel. Cum se prind papagalii.

— Spune — îl îndemnă fata.

— Ai nevoie de o barcă pestriță, cu mult galben și roșu. Dacă, bineînțeles, cauți papagali galbeni și roșii. Pleci foarte devreme, în zori. (În zori avea să plece și el, într-o barcă de oțel argintiu.) Treci pe viteza maximă, ca să sări peste longitudini. Dacă le găsești prea înalte, le ocolești. Dar, mare atenție la paralele! Sînt foarte multe mobile, mai ales în mijlocul oceanului. Tragi apoi barca la țărm în Marea Caraibilor și începi să pălăvrăgești fără oprire. Papagalii își dau seama că ești unul de-ai lor și după vorbă și după culoarea bărcii. Cînd se adună destui, alegi ce-ți place și-i gonești pe ceilalți. Asta e.

— Nu e prea veselă povestea — spuse fata. Fiindcă vrei să pari vesel și nu ești.

— Da. Azi nu sînt prea vesel. Iartă-mă. Nu-mi plac despărțirile.

— Pleci pentru mult timp ?

— Pentru foarte mult.

— Cred că ai putea fi, totuși, foarte amuzant, dacă ai vrea.

— Cînd vreau îi fac pe toți să se tăvălească de rîs.

— Și ai putea să nu stai tot timpul încruntat. Chiar dacă ar trebui să faci un efort.

— Nu te supăra pe un biet evadat din rai.

— O să mă îmbrac totuși.

Luă de pe un raft o pereche de pantaloni roșii-corai, bătuți în paiete aurii, și și-i îmbrăcă tăcută. Își puse o bluză neagră, o fustă colorată, apoi își vopsi pleoapele cu fard violet. Se apropie de el și-l mîngîie ușor pe obraz. Ochii ei îl priveau blînd, miop fără ochelari.

— Eram foarte veselă acum cîteva ore — spuse. Dar dumneata mă faci să mă simt de prisos.

— Ești o fată bună și caldă — spuse Sebastian. Dar nu înțelegi că eu plec mîine-noapte. Și pînă atunci fiecare clipă e o clipă de despărțire. Nu pot să trec peste asta.

— Sînt oameni care rîd pînă în cea din urmă clipă.

— Dar eu nu sînt unul dintr-ăia. Azi, cel puțin, nu sînt.

— Ah, Yorik — spuse ea — și cum îi înveseleai odinioară pe toți cu vorbele tale de duh !

Îi întoarse spatele spre a-i umple paharul pe care și-l lăsase pe nisip.

— Să ciocnim, Yorik !

Bău pînă la fund, privind-o. Nu, nu semăna cu cealaltă. Era mai vioaie, mai directă, mai nerăbdătoare cea din fața lui.

— Seamănă cu mine ? îl întrebă. E blondă ?

— E blondă cu ochii verzi-cenușii — spuse, posomorîndu-se. Simțea fantomele adormite gata să se trezească.

— Știe că vii ?

— Dacă trăiește, da — murmură crispat — cred că da.

— Iartă-mă — spuse fata. Și-l mîngîie din nou. E bolnavă ?

— E dincolo de Centură. Nimeni nu știe unde.

— Nava LEAR ?!...

— Da.

— Dar...

— Nu — spuse el aspru. Nu. N-au pierit. Au naufragiat undeva pe o mică planetă, trecînd printr-un gol al norului radiant. Nimeni nu poate ajunge la ei. Și nu-mi place să vorbesc despre asta.

Se arătase rece pînă acum, dar nu mai putea.

— Îți urez mult noroc — spuse fata. Din toată inima. Mi-ar fi plăcut să mai rămîi. Nu știu dacă vreau foarte tare să rămîi, dar parcă mi-ar fi plăcut să nu pleci chiar azi.

— La noapte mă duc să-l caut pe Gherasim — răspunse Sebastian. E robotul meu de bord.

— Spune-mi ceva drăguț înainte de a pleca — șopti fata. Nu-mi place să rămîn singură. Și tristețea te însingurează.

— Mi-ai plăcut foarte mult — spuse Sebastian și se opri. Ar fi putut să-i lase cîteva vorbe care să nu se stingă o dată cu pașii lui. Dar avea foarte puține cuvinte neuzate. Toate celelalte zburau către planeta de dincolo de Centură. Mi-ai plăcut foarte mult și mi-ar fi plăcut și mai mult să te iau cu mine. Dar, poate, voi reveni să-ți povestesc despre papagali.

— În sfîrșit, glumești — zîmbi fata. Poți deci să fii și vesel dacă vrei.

— Și uneori — urmă Sebastian — cînd ai timp, du-te în orașul vechi și odihnește-te într-una din curțile năpădite de viță sălbatică.

— Asta n-ar mai fi veselie, ci o adevărată petrecere — chicoti ea. Să mori de rîs, nu alta !

— O să te chem înainte de a lua startul, adică mîine în zori, de pe una din micile insule ale Pacificului. Ce cod ai ?

— A.G.A.D. o mie doi.

— A.G.A.D. o mie doi. Eu sînt S.R.T. opt. O să te chem peste douăzeci și patru de ore cel mult. De pe cosmodromul din Tahiti.

— Te voi aștepta oricît. Chiar și treizeci de ore. Mai ai să-mi spui ceva ?

Se aplecă s-o sărute, dar ea se feri.

— Asta e cea mai frumoasă trăsătură a bărbăției — urmă : Austeritatea. A cincea trăsătură pe care o recunosc la dumneata și care te face să fii un adevărat bărbat. Nici un cuvînt care ar putea dovedi tandrețe, căldură, slăbiciune sufletească. La revedere, domnule pilot.

Făcu o piruetă încheind-o printr-o reverență.

Sebastian se înclină și luîndu-i mîna mică își lipi buzele de ea. Urcă apoi faleza în fugă, împiedicîndu-se la fiecare pas.

III

Peste apă rugineau în amurg munții Dobrogei, bălțile, sălciile. Deasupra Dunării uleioase plutea un abur sămoșat, străpuns de luminile ambarcațiunilor, și în fața lui sclipea asfaltul ud, înghițit de botul mezopterului. Se ridicară în aer, la un pas de blocurile ce scînteiau din toate vitraliile. Dedesubt rămase o pînză deasă de lumini colorate, ca într-o supraimprimare fotografică.

O singură pantă cenușie cu chenar negru — vechiul oraș. Apoi, turlele de lansare ale cosmodromului, rampele ciugulind norii. Mezopterul ocoli cu grijă marile ciocuri de metal și aterizâ neobservat lîngă reactorul din Tahiti. Sebastian coborî inspirînd adînc mirosul de metal încins și ozon. Cîțiva roboți-dispeceri, pe șenile, trecură pe lîngă el semnalizînd și strigînd cu vocile lor guturale pentru a acoperi urletul motoarelor. Reflectoarele smulgeau întunericului turnuri dantelate de oțel, cadrane uriașe, capsule translucide. Nu mai era Pămîntul cu florile, în ciuda rondourilor palpitînd cu petale aurii, ci Cosmosul orb și rece, biciuit de flăcări. Și simți — ca de atîtea ori — senzația de foame și teamă dinaintea plecării, senzația aceea de gol, de lipsă de pondere, dorința de a pătrunde adînc, nebunește în cerul negru, încleștat de mansă, nedezlipindu-și privirile de pe indicatoare — senzația aceea de salt nesfîrșit. Abia păși̦nd, obosit, somnoros se precipita să se dezlipească din nou de pămîntul atît de bun, atît de aproape de tălpile lui. Și ca de atîtea ori se opri și-și înfipse palma în brazda ierboasă ce mărginea rondoul cu regina nopții. Strînse un bulgăraș de humă umedă, îi dădu drumul în buzunar și abia apoi urcă scara reactorului. „Penultima — gîndi. Penultima decolare." Ultima avea să fie în zori.

Se opri la etajul doi al navei și se așeză într-unul din fotoliile-pat. O fetiță mică, moale, blondă, dormea în fața lui. O fetiță foarte mică, încălzită de somn, ca un cozonăcel pus la cuptor. Respira cu gura rotunjită, cu buza de sus răsfrîntă înafară, cu pumnii descleștîndu-se trandafirii. Se aplecă hotește și-i sărută piciorul grăsuliu cu miros de lapte și sudoare apoi, lăsîndu-se pe spate, închise ochii.

Aștepta cu tot corpul vibrația motoarelor și cînd porniră se cufundă în trepidația lor. Îi era somn. Lungi, prăfoase, imaginile se rupeau ca niște vreascuri : garduri

de scîndură, o cireașă uleioasă lipită de farfurie, cîinele de argint, cișmeaua, marginea trotuarului împîslită de iarbă, vitrinele cu păpuși din masă plastică, șinii bronzați ai fetei, pîntecul mic și rotund, malul povîrnit, cerul, cerul foarte albastru, înnălbit, alb, fumuriu, albastru-luminos. Prea albastru. Și pămîntul cafeniu cu brazde verzui, cafeniu, negru, mustind, pămîntul proaspăt arat, cu gust de pîine, pămîntul. Macul roșu aprins, lespezile cimitirului, aleea tăcută înecată în soare, lespezile, valea inundată de roiuri de musculițe arămii, lespezile albe acoperind morții, alături unul de altul, mînă în mînă, figuri albe cu ochii negri, mîini albite cuprinzîndu-se în lanț, o horă de oameni culcați, rotindu-se ascunși sub brazda de iarbă mărunță, feriți de lumina caldă de miere. Lumină irizată, ocean de lumină, cîntece ascunse în frunză. Și urcînd dintre flori obrazul rotund, aburit de somn. Gura întredeschisă, genele tremurînd ușor.

Aceeași fetiță. Dormind alături de el. Dormind cu pumnul desfăcut sub bărbie, răsuflînd încet. O fetiță blondă, fără apărare. O fetiță moale, pe care-o simți în căușul palmei înainte de a o mîngîia. „Fetițo, fetițo — murmură fără să deschidă gura. Fetiță mică, parfumată, moale.“ I se înfățișă ca în seara primei întîlniri în rochia ei coniac, în rochia ei turcoaz, în rochia ei bleu de mireasă, cu mîinile puțin prea puternice, roșind. Roșind, roșind, aducîndu-i pateuri, plîngînd fiindcă pachetul s-a desfăcut, s-a murdărit. Odihnindu-se în fotolii scunde, adormind la povești. Tăind cu foarfeca pantofi spre a-i răscroi, temîndu-se de dojană și oferindu-i flori de caprifoliu, culese de pe peretele casei. În jur arbori de fum topindu-se și guri surizătoare fără chip, foarte dragi.

Se sili să deschidă ochii, fiindcă simțea că adoarme și nu voia. Dar bănuia că știe asta doar în somn, înțele-

gînd că nu știe de fapt că doarme. Și pleoapele îi deveneau din ce în ce mai grele. Aur roșu, topit, curgea în jurul perdelelor înflorate. Deschise și cealaltă pleoapă simțind că s-a făcut frig. Era beznă dedesubt. Orașul de vitralii dispăruse și după semnalele ce străpungeau întunericul ghici țărmul Golfului Persic și adormi din nou.

Dar ascuțit, gîndul aterizării apropiate sfîșie liniștea în care se înfășurase. Pleoapele se ridicară într-un mare efort, zgrunțuroase. Mai era atît de puțin — cîteva ore — de rămas pe Pămînt. Cîteva ore. Și luciditatea izgoni cu lovituri seci, aproape fizice, somnul călduț ce-l învăluia. Își mișcă greu umerii înțepeniți, inspiră adînc aerul proaspăt cu miros de violete. Robotul de bord îl observă și-i șopti în cască :

— Somnifer ? Muzică ? Băutură ?

— Țuică — murmură Sebastian.

Auzi sticla gîlgîind la barul din spate, apoi fîșîitul șenilelor de plastic. Mîna înmănușată în alb îi întinse paharul și chipul vesel cu nas lung — închipuind un Pinocchio — se acoperi de zîmbet.

— Încă unul ?

— Nu, mulțumesc.

— Poate un sandviș ?

— Nu, mulțumesc.

— O ghețadă ?

— Cum ? Înghețată poate !

— Ghețadă...

— ...Înghețată...

Figura lui Pinocchio se alungi. „Îl chinui zadarnic — gîndi Sebastian. Ghețada trebuie să aparțină vreunuia din lingviștii de la programare."

— O ghețadă de piersici — comandă — dar mai întîi un pui fript și o sticlă de vin roșu.

Robotul se înclină și porni spre bar. Semăna cu un centaur mecanizat și urechile îi atîrnau blegi. „Un centaur de comedie — gîndi Sebastian. Dar e simpatic. Se înclină, rîde. Pe cînd Gherasim... Ar fi trebuit să-i găsesc și lui Gherasim o figură mai nostimă, mai caricaturală. Prea s-a umanizat în ultimul timp. E greu de suportat."

— Puiul fript — cîntă robotul, închizînd ochii pe jumătate. Gheţada. Vinul.

— Mulţumesc.

Pinocchio se înclină și porni înapoi, fișiind și zăngănind tava. Sebastian gustă micile blocuri de fulgi parfumaţi cu aromă de piersici. Erau aproape inconsistenţi, ca o zăpadă sosizată și aromată. „Ce puţine cuvinte pentru plăceri — gîndi. A mînca, a bea, a gusta. La fel cînd ţi-e foame și la fel cînd savurezi. Un milion de termeni pentru electronică. Douăzeci pentru mîncat. Douăzeci pentru dragoste : a săruta, a mîngîia, a alinta... Și chiar mai puţin, cînd „a dezmierda cu vîrful degetelor" ar trebui să fie cuvînt, „a atinge cu buzele pleoapa iubitei" alt cuvînt.

Aplecîndu-se deasupra fetiţei care dormea, susură : „Ssss... sss... sss..." ca și cum ar fi chemat un pisoi. Dar fetiţa dormea netulburată fără să-l audă. Și atunci el spuse : „Sss... sss... sss..." celeilalte fetiţe, fiindcă așa o chema totdeauna cînd se trezea și era supărată și nu existau cuvinte prin care să se facă înţeles. O chemă astfel de cîteva ori, cu ochii deschiși pe jumătate, pentrů a o vedea mai bine. Ea răspunse întorcîndu-se spre el, ca întotdeauna, îmbufnată că trebuie să se trezească. Răspunse oftînd : „Mai lasă-mă să dorm, mă" — știind că și lui îi place s-o audă alintîndu-se și așteptînd, re-

semnată, s-o înece sub un potop de sărutări. Dar Sebastian n-o sărută și palmele i se răciră deodată. Pentru că plapuma fetiței era scobită într-o carcasă de oțel, sfîrtecată, și mîna ei se chircea sub un bordaj de metal.

Deschise ochii, scăldîndu-i într-o lumină leșioasă. Deasupra celorlalte fotolii păleau pufuri de lumină.

— Răcoritoare, cafea, tranchilizante? întrebă robotul.

— Nu, mulțumesc — răspunse. „Visuri de cofetar — gîndi. Fondante și melodramă.“ O cafea — comandă — și o sticlă de vin. Mestecă alene puiul fript care mirosea a cimbru și a usturoi.

Soarele încă nu se ridicase deasupra Asiei. Zori tulburi înecau Madrasul — îl ghicea după turlele de aur sclipind în reflectoare și-și aminti cu plăcere leneșă de templele străvechi, dantelate în piatră. I se făcu dor de junglele acestei țări pe care n-o cunoștea decît prin drumurile cele mai bătute și suprapuse cetății albicioase de jos imaginea unui șarpe legănîndu-se în cîntec de flaut. Șarpele se legăna negru, lăcuit, mai brun, omenesc. Șolduri de șarpe, paftale, ochi alungiți. Gură pictată în roșu, pată roșie în frunte, ochi codați, enigmatici. Dansatoarea rituală: Baiadera. „Oh, baiadera, tararam — tararam.“ Prelung fior din inimă spre umeri. Era tatăl cel care-i cînta. Era tatăl slab, cu mustață neagră, colilie apoi, zîmbind cu ochii albaștri, foarte albaștri și limpezi, rîzînd copilărește la glumele lui, tatăl topit de dor și iubire, foarte alab, bătrîn, îndreptîndu-se de spate și zîmbind. Surîsul acela bun, deschis, ochii albaștri, mînioși, neputincioși, silueta firavă, adusă din umeri, pălăria maro de fetru cu panglica pătată. Surîsul blînd, plin de dragoste, surîsul mirosind a tutun, pieptul îngust, scobit.

Dedesubt soarele muia în apă lungi fișii de pînză roz. Ocean crescînd prin ceață. Îndreptîndu-se unul spre altul — avionul și Soarele — peste țări adormite. Fugind el însuși în faptul zilei spre micul atol, fără a fi spus nimic nimănui. Căci, poate, nu l-ar fi lăsat, sau ar fi vrut să-l însoțească și alții. Dar voise să plece singur. Singur, pentru a risca singur. Pentru a muri, poate, singur, cu toate că i-ar fi dorit alături de el pe toți prietenii tinereții lui. Cap sumbru, brun, sprîncenat, frumos, rîzînd cu ochii aproape închiși — Piticu. Blond, chel, echilibrat, ochelari — Jenel. Mulatru șaten, cu nasul turtit — Valea. Nas lung, ochi vii, mucalit — Ionel. Cap de ou, privire somnoroasă — Babu. Obraz prelung, gură speriată de puști — Iordan. Loni — cap levantin de bob de cafea, dulce și bun. Mustață — nas gros, bețivănesc, păr leonin, încărunțit.

Departe, adînc afundați în trecut, păzindu-l, rîzîndu-i. Departe, acum, cufundați în viață — femei, copii; departe în Cosmos, calzi, vii, așteptîndu-l.

Soarele roșu incendia nava. Motoarele vîjîiau puternic. Mirosea intens a violete — anestezic parfumat al vertijiului. Nava ateriza, rotindu-se deasupra cosmodromului Insulei Tahiti.

IV

Alb și verde intens. Galben și roșu aprins. În fața ochilor săi obosiți culorile explodau. Grupuri de tineri trăgeau o plasă enormă pe faleză sub comanda unui bătrîn adăpostit de o pălărie-clopot. Șiraguri de oameni culcați pe mici plute se legănau pe creasta valurilor. Se-

bastian pluti foarte încet deasupra falezei, aproape atingînd corturile, umbrelele. Cîțiva oameni jucau șah cu un robot, rizînd și înghiontindu-se. Alții proiectau pe un mare ecran spectrul solar trecut prin caleidoscop, improvizînd gălăgioase melodii optice. Sunetele născute de culori loveau aerul încins ca pe niște timpane și Sebastian luă înălțime, iritat că zgomotul îl smulgea reveriei. Ar fi vrut să călătorească pînă la Aram de-a lungul țărmului, în nacela micului balon, dar era prea multă lumină și prea multă gălăgie. Coborî în piața de păsări și, făcîndu-și loc printre roboții ce ofereau papagali, pescăruși, egrete, se urcă într-unul din landourile trase de cai mecanici. Comunică adresa și robotul vizitiu, înfășurat într-o manta de catifea verde, răspunse :

— Îl ducem pe domnul deîndată,

Precis la adresa indicată.

Se înclină ducînd de trei ori mîna la chipiul cu fireturi și cozoroc lucios și dădu bice cailor ce nechezară de trei ori, mișcîndu-și capetele. Kilometrajul începu să funcționeze o dată cu pornirea la trap. Copitele moi aproape nu se auzeau.

— Cum te cheamă ? întrebă Sebastian.

— Șostrojojo — răspunse robotul. Zîmbi arătîndu-și dinții albi, apoi fluieră și mai biciui o dată caii.

— Condu trăsura pînă la sanatoriu, prin junglă, Sostrojojo. Să nu treci prin oraș.

— Am înțeles. Voi conduce trăsura prin junglă, fără să mai trec prin oraș. Îl ducem pe domnul deîndată, precis la adresa indicată.

„Idioată idee — gîndi Sebastian. Cap de metis și manta de muscal. Și mai și cîntă."

Trecură prin fața vilelor ce se roteau foarte încet pentru a întoarce spatele soarelui. Deasupra lor pluteau

parașute colorate și o rachetă trăgea, desfășurîndu-l ca pe un covor, un nor alburiu. Orașul se apăra de soarele fierbinte.

Părăsiră apoi drumul și se afundară în jungla cu grijă întreținută. Lianele fuseseră tunse pentru a elibera potecile dintre palmieri. O pasăre-croitor țipa ascuțit și roiuri de șopîrle dresate își scoteau limba, cățărate pe trunchii solzoși. Corole imense, catifelate, luminoase sclipeau asemenea unor felinare. Jungla se transforma cuminte în grădină și Sebastian blestemă orhideele care-l lingușeau, deschizîndu-se la trecerea lui. Speriată de foarfecele grădinarului, natura devenise cabotină.

Cînd șoseaua apăru printre arbori părea foarte la locul ei în luxurianța domesticită. Vizitiul conduse trăsura pînă în fața clădirii simple, scunde, și-l ajută pe Sebastian să coboare, cîntîndu-i :

Domnul a fost prompt servit,
Este domnul mulțumit ?

— Mda — mîrîi Sebastian, introducînd o fișă în automatul de control. Vizitiul scutură hățurile împodobite de canafuri și atelajul porni la trap în marș-arier.

Înainte ca tropotul cailor să se fi stins, Sebastian se opri în fața ușii principale și răsuci minerul de bronz.

Coridorul sorbi zgomotul respirației sale, a pașilor săi. Trecu printr-un salon dormitînd în penumbră și pași într-o cameră mare, albă, încărcată de fotolii și covoare. Învelitori de brocart atîrnau pe spetezele scaunelor, pe marginea paturilor. Scări conduceau sprintene spre cel de al doilea nivel al odăii pe care se resfirau taburete, un pian, o harpă. Totul era lucrat în lemn cioplit, cu dantelării, cu spume de steluțe pierdute în spirale de flori. Culcat pe unul din paturi, un om citea, absorbit.

— Bună ziua, Aram — spuse tare Sebastian și camera se întoarse lenevșă spre el, cu toate goblenurile.

Omuleţul își ridică fruntea. În orbitele adînci scînteiau irișii cenușii, pîlpîind de veselie. Coborî din fotoliul în care se cocoţase și veni spre oaspete cu braţele larg desfăcute, rîzînd.

— Bine-ai venit ! Începusem să mă îngrijorez. Vrei să faci o baie sau să mănînci ?

— Am mîncat pe bordul reactorului. Dar o să fac baie.

Aram bătu din palme și robotul ca un balansoar cu braţe mobile apăru tăcut. În vreme ce-l ducea spre camera de baie, Sebastian se dezbrăcă, ajutat de mîinile metalice acoperite de plastic roz. Ușa glisă în perete și robotul îl depuse grijuliu în apa călduță, parfumată. O senzaţie de bună stare, de liniște îl cuprinse, aproape de bucurie.

Își afundă capul sub apă, ţinîndu-și respiraţia. Nasul îl ustura, urechile vîjîiau stins. Marea, marea văzută prin vizor — plantele ierboase legănîndu-se în curenţii de fund, guvizi cu căpăţîni groase picotind sub bolovani, roiuri de scrumbii de argint. Suflă cu putere ieșind la suprafaţă. Robotul îi întinse halatul cu un aer prostesc de cămilă mecanică. Și-l trase pe mîneci, în vreme ce automatul îi aduna pantofii, ciorapii și-i păturea pantalonii.

Aram îl aștepta răsturnat într-un fotoliu adînc. Se așeză și el, lăsîndu-se în voia pernelor mari, răcoroase.

— Nici o știre de acolo ? întrebă.

— Nici una — spuse Aram. Rămîne dincolo de Centură. Și tu, cum te simţi după evadarea asta ?

Își întinse brațul bolnav, cu degetele răsfirate. Îl simţea golit de carne, dar forţa începea să-i revină dinspre umăr, scurgîndu-se către podul palmei. Strînse și des-

făcu pumnul de cîteva ori. Se ridică apoi din fotoliu, își scoase halatul și sări pe balustrada ce mărginea nivelul superior al odăii. Se cățără pe stinghia de lemn lustruit și rămase în picioare, cu brațele larg desfăcute, inspirînd adînc. Unu, doi, trei, patru. Reținu aerul. Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt. Expiră. Unu, doi, trei, patru. Șaisprezece secunde cu brațele larg desfăcute, în echilibru... Cilindrul de centrifugare rotindu-se, mut, plumbul scurgîndu-se sub plexul solar, tabloul de bord oscilînd în fața lui... Pipăi cu talpa goală balustrada, ca și cum ar fi putut s-o apuce, sări căzînd pe vine, corect, elastic.

— Bine — spuse Aram. Chiar foarte bine.

Se trînti înapoi în fotoliu, tremurînd. Tabloul de bord oscilă o dată cu el,-deveni difuz. Îi era greață și foame. Inspiră din nou, numărînd rar și reținînd aerul. Știa că senzația de amețeală va dispare, că o va sili să dispară, că va face nava să se cabreze o dată cu el. Pipăind motoarele cu degetele lui, cu nervii lui.

— De două luni dorm ca un animal — spuse. Mă bag în somn ca într-o plapumă. Și mi se pare că timpul s-a dus dracului, că nu mai există timp, că înțepenesc. A durat prea mult!

— Nu mai ai răbdare? întrebă Aram surîzînd. Știu. E apăsător. Dar întreruperea e periculoasă. Nu pentru brat. Ci pentru asta. Îi ciocăni tîmpla.

— Dimineața sînt vesel — spuse Sebastian. Ca atunci cînd eram mic. Exact ca atunci cînd așteptam să se întîmple ceva grozav. Neliniștitor, dar plăcut. Simt asta în oase, pînă în vîrful degetelor, ca și cum m-aș da în leagăn. E la fel ca în primele decolări... Dar senzația durează doar cîteva clipe... După aceea îmi amintesc... îmi amintesc amănunțit, obsedant totul. Încerc să nu mă gîndesc, dar totul e bine înfipt aici! Și înainte mă gîn-

deam, dar mai puțin... Eram vesel toată ziua, înțelegi ? Eram mulțumit, relaxat, chiar dacă nu o vedeam. Chiar dacă uneori mi se părea că-i place altcineva. Chiar dacă mă plictisea. Dar acum mă obsedează, e ca un blestem. Tu mi-ai făcut asta ?

— Șocul — spuse Aram. S-a suprapus peste șocul de atunci.

— Nu știu. Tot timpul mi se pare că ai umblat prea adînc în mine. E și asta e obsesie, nu ? Mi se pare că-mi ascunzi ceva, că mă dădăcești. Și, la urma urmelor, nu vreau să trăiesc fără ea ! Își strînse maxilarele ca să nu strige și întrebă încet : E penibil, nu ? E idiot ?

— E omenesc — spuse Aram fără convingere.

— E omenesc, dar e idiot. Aș vrea să uit. Poți să mă faci să uit ?

— Da. Dacă rămîi aici. Și dacă vrei cu tot dinadinsul să uiți. Altfel, după o vreme, ar reveni.

— Sînt sigur ! Sînt sigur că ar țișni de undeva, noaptea, mai ales noaptea.

Cuvintele zgîndăreau neliniștea rece, insuportabilă din timpul nopții, cînd se trezea și n-o găsea lîngă el. Neliniștea care-l cuprindea cînd, singur, în întuneric se ruga să se facă ziuă pentru a se ancora de obiectele din jur.

Ca și noaptea, acum era aproape de el, cu fruntea bombată, de elevă sîrguincioasă, cu buzele strînse, încăpățînată și rece. Era chipul pe care i-l ura, privirea pe care ar fi vrut să i-o domesticească. Chipul ei cu buzele strînse, albite, privind drept înainte, și el, alături, furios, simțindu-se mai slab în filipicele lui fierbinți de cît era ea în tăcerea ei. Mergînd alături, străini, izolați de restul oamenilor, zbătîndu-se să se despartă și neputînd accepta ideea despărțirii definitive. Chipul ei cu buze albite în fața lăzilor cu mere, obrazul ei cu mica

cicatrice, genele tremurînde, gura abia deschizîndu-se, mecanic, sec, pentru a spune „nu".

Părul de aur țechin stins, păr de toamnă, căzînd paj, pe gulerul bluzei albe. Și depărtîndu-se cu coatele lipite de corp, cu picioarele apropiate copilărește în x, depărtîndu-se fără să-și mai întoarcă privirea spre el. Senzația de gol, de implacabil. Și valul de căldură, fals bonom, jalnic, învăluindu-l la gîndul că o va întîlni pe stradă, o va chema, se va opri s-o alinte. Nu era o femeie, ci o fetiță cu picioarele în x, cu coatele lipite de corp, o fetiță jignită, speriată, fetița lui, fetița care trezindu-se dimineața își freca ochii cu dosul palmelor. Se depărta neajutorată și escalatorul i-o smulgea de sub ochi, deasupra grămezilor de fructe — o mică zînă bolnavă a merelor.

— Prostii — gemu. Numai prostii, Aram. Nu înțeleg nimic.

Nu să înțeleagă ar fi vrut, dar să se ușureze, vorbind despre ea. Și n-o putea face decît cu Aram — ceilalți erau prea departe. Cu Aram vorbise și atunci, după accident. Vorbise parcă multe zile și nopți, după ce își revenise și nu înțelesese că ea chiar a plecat. Simțea cum se umple de duioșie, cum i se umple gura, ochii. O ura și o rechema în toate fărîmele gingașe și pure, bucălate și dulci. Pentru că ea le iubise și erau toate ea însăși și de aceea, văzîndu-le, el le spunea : „Fetițo". Și se simțea însiropat, penibil în beatitudinea lui lacrimogenă.

— Pentru că e un copil — șopti. Poate pentru că e un copil.

Era cea mai candidă femeie-copil din cîte cunoscuse. Se apropiase de el cu neîncredere, curioasă, fascinată. O crezuse calculată, cu experiență, pentru că tăcea enig-

matic. O crezuse indiferentă, pentru că nimic nu părea s-o tulbure prea adînc. Şi era moartă de teamă şi curiozitate, vrăjită de cruditatea vorbelor lui.

— Am greşit însă îngrozitor. Nu, nu numai faţă de ea. Ci lăsînd să treacă atîtea luni fără s-o caut. Ochii negri îl priviră iscoditor, aşteptînd. Trebuia să fi plecat de mult dincolo de Centură. S-o caut. Să reîncepem. Fiindcă nu se poate altfel.

— Dar acolo, acum, nu mai e singură.

— Ştiu — răspunse. Dar fără mine, oriunde, rămîne singură. Şi nu pot suporta gîndul ăsta.

— Nu poţi suporta gîndul singurătăţii *tale*. Te laşi în voia obsesiei, aduni fetişuri. Ziua îţi aminteşti altfel legătura voastră — mai simplă, mai omenească... Noaptea e mai rău... Ştiu... Rămîi numai cu amintirile...

— Noaptea e mai rău — murmură Sebastian. Mă trezesc... Mi-e frică... Nu ştiu de ce mi-e frică... dar tremur... Respir yoga... Respir... dar nu pot scăpa de senzaţia asta blestemată... Poate era mai bine să-mi şterg totul din cap... Toate ciocnirile... exploziile... Am prea mulţi morţi aici.

— Nu pot să şterg totul o dată... Ai fi orbit, fără trecut... ca un copil bătrîn. Şi eşti şi bolnav acum. Trebuie să mai aştepţi... Orice mic şoc ar putea da totul peste cap... Ar rupe echilibrul care a început să se refacă. Înţelegi, nu-i aşa ?

— Da — murmură Sebastian. Dar să mai vorbim despre ea.

— E o femeie — spuse Aram. O femeie frumoasă, ponderată, visătoare. Ai iubit-o fără s-o cunoşti... Ţi-ai imaginat o fetiţă cu înfăţişarea ei...

...O întrebase — chiar în seara cînd se cunoscuseră : E adevărat că nu-ţi place povestea cu Barbă-Albastră ?

Și fiindcă îl privea uimită îi spuse că Barbă-Albastră era un vopsitor care-și schimba mereu culoarea bărbii... Uruitul elicopterelor îi acoperea vocea și continuase să-i povestească prin semne, din ce în ce mai învins de privirea ei uimită, amuzată. Era o fetiță. Aram nu știa. O fetiță îngrozitor de mică. O fetiță căreia i se strică mereu umbrela, îi sar paharele din mînă. Și care trebuie sprijinită chiar cînd pare energică și sigură de ea.

— Nu vreau să fac jocuri de cuvinte — spuse Aram — dar a iubi înseamnă uneori a renunța. Și acum, pentru tine și pentru ea mai ales, trebuie să renunți.

— Nu — gemu Sebastian.

Spusese „nu" pentru că renunțarea nu exista. Pentru că moartea nu exista. Putea renunța la orice pentru ea, dar nu la ea însăși. Dragostea lui nu se ridica atît de sus. Dar numai o clipă se simți el însuși atît de sus, încît să recunoască renunțarea ca suprema treaptă a dragostei.

— Și cu ce drept nu renunți la ea ? întrebă Aram.

— Cu nici un drept. Cu dreptul de a trăi eu. Dar cinismul nu putea înlocui sinceritatea. Și răspunsese fals — cinic pentru a nu părea naiv, pentru a nu-și repeta credința intimă : Era convins că e singură fără el oriunde. Și repetă : Cu dreptul de a trăi eu.

Crezuse cu sălbăticie în toate visurile pe care și le construia în nopțile de nesomn. Și acum, ca în fiecare seară, speranțele se destrămau, făcînd loc neliniștii. Simțea galopul fantomelor — un tropăit surd, amenințător, crescînd dinlăuntrul lui. Îl ascultă pierdut, fascinat, ca venind dintr-o lume străină ce sălășluia în el. Și spuse răgușit, numai pentru a vorbi, pentru a alunga vedeniile :

— Atunci, altfel, pentru ce ?... Pentru ce totul ?...

Gobelinurile se închideau de jur împrejurul lui ca niște ferestre oarbe. Și printre păsările galbene, încre-

menite, ochii negri scînteiau cu blîndețe neîndurătoare. Era judecătorul pe care singur și-l alesese. Nu putea să-și dicteze el însuși sentința. Îl văzu cum se ridică, îl văzu limpede cum se apropie de el și-i pune mîna pe frunte. Se cutremură. Voia oare să-i *dicteze* sentința, în loc de a-l convinge ?

— Nu vreau decît să te conving — spuse Aram.

În ochii negri compasiunea alunga neîndurarea. Una cîte una mobilele ieșeau din umbră, reluîndu-și locul în jurul harfei și pianului.

— Te cunosc de foarte multă vreme, Sebastian. De cînd ai sosit pe Pămînt pentru prima dată. Aveai cincisprezece ani, erai mai naiv decît țăranii de pe vremuri veniți la oraș. Te mișcai ca o barză, te speriai de mezoptere și-i salutai pe roboții de tip uman. Mi-ai plăcut grozav. De aceea te-am chemat la Tebriz, să locuiești la noi. Ai călătorit apoi cu tatăl tău la Galați, să vezi locurile unde a trăit, odinioară, familia voastră. Te-ai întors bolnav de acolo. Casele acelea părăginite, grădinile îți plăcuseră mai mult decît marile metropole. Și cînd, după trei ani, stația a fost distrusă și te-ai trezit din lunga stare de comă ai fugit în vechiul oraș și abia te-am adus înapoi. Am lucrat mult, foarte mult pe creierul tău atunci și te-ai făcut bine. Ai învățat apoi să zbori — îți plăcea. Îți plăceau măsurătorile de fizică pe care le făceai, dar adeseori mă întrebai : La ce bun ? Și nu puteam să-ți explic pentru că rămîneai în afara lumii, ducînd dorul micii stații de metal distrusă și neputînd s-o înlocuiești cu altceva. Pentru că fiecare dintre noi are o stradă a copilăriei, o limbă a copilăriei, poveștile copilăriei. Și trebuie să se întoarcă mereu pe strada aceea cînd e bolnav și obosit, ca să se simtă apărat. Unii dintre cei veniți de pe Centură se refugiază în cîte un că-

min și uită cerurile negre din care au coborît. Tu n-ai putut. N-ai putut să te oprești nici măcar lîngă fata care te-a iubit atît de mult, în urmă cu ani. Înaintea Ancăi...

Sebastian zîmbea. Zîmbi marilor ochi cafenii, vocii care-i spunea : „Băiețel, băiețel". O mînă brună, fierbinte, delicată îi cuprinse mîna. Merseau tăcuți prin spatele unei mici biserici albe. Tăcuți și triști, și el dorind din toată inima să spună ceva mîngîietor și adevărat.

— Fiindcă nu voiai să te oprești. Nu voiai să prinzi rădăcini. Și nu se poate trăi fără rădăcini. Chicoti, apoi continuă aspru : Încă două luni, aici ! Fără evadări în vechiul oraș ! Fără tînguielile obsesiei. Două luni de somn și de stropit grădina. Asta nu e un joc, nu e duioșia mea. Sînt două luni grele, peste care nu se poate trece. Pînă o să-ți revină vitalitatea ta de cal, de bivol. Pofta de a trăi, pofta de a te arunca pe rutele lungi. N-am crezut niciodată că optimismul e o trăsătură a proștilor.

— Pofta rutelor lungi mi-a venit. Și m-aș simți de zece ori mai bine zburînd, decît aici. De ce vrei să mă oprești două luni ? Ce-mi ascunzi, Aram ?

— Nu-ți ascund nimic. Dar trebuie să rămîi pînă la sfîrșitul verii.

— N-o să rămîn. Ieri mi-am dat seama că n-o să mai rămîn.

— Încă două luni — spuse Aram, rar. Dacă nu vrei să rămîi o să te opresc eu. Nu pot să te las să pleci, chiar dacă te-aș hipnotiza din nou. Dar trebuie să rămîi prin propria ta voință. Ți-am pregătit benzi cu organiști, cu preorganiști, filme, cărți. O să ieșim pe ocean la pescuit, amîndoi. Și după aceea n-ai decît să treci dincolo de Centură.

— O să trec mai curînd. Își întinse brațul, scuturâ pumnul. Numai atunci o să-mi dispară angoasele ! Cînd o să zbor !

— Poate că pe rutele acelea — spuse Aram liniștit — vei întîlni o femeie. O femeie tandră, bună, care va avea grijă de tine. Care n-o să se lase păcălită de duritatea ta aparentă. Fii mai stăpînit. Nu respinge mîna care o să ți se întindă. Și uită, uită restul.

„Voi uita totul, acolo", voi să spună. Dar se opri. Nu trebuia să-l întărîte pe Aram. Știa că sub blîndețea cuvintelor se ascunde o hotărîre de nezdruncinat. Și simțea copleșindu-l voința de metal a celuilalt.

— Mă voi gîndi — spuse, mințindu-l. Mă voi gîndi în noaptea asta. Poate că azi-noapte îmi voi aminti și restul...

Spunea așa, mereu, de două luni, silindu-se să-și amintească accidentul, silindu-se să-și amintească despărțirea de Anca. Dar totul era mort — nici o imagine, nici o emoție, decît cea născută de cuvintele lui Aram care-i povestise ce se întîmplase cu el... Plecaseră împreună — el și Anca plecaseră... și, undeva... undeva... se certaseră, o jignise... Anca plecase mai departe și la întoarcere... sub un cer negru... cerul negru nu însemna nimic, dar el era în fața tabloului de comandă... „Stupid — spusese Aram. Ai fost rănit pe Cerra, de explozia unui motor..."

— Poate că azi-noapte îmi voi aminti — repetă enigmatic. Tabloul acela de comandă... Explozia... Flăcări la bord...

— Ai fost rănit pe sol — spuse Aram. Cu puțin înainte de a decola. Memoria își va reveni fără s-o brutalizezi.

— Poate că da — murmură, blajin, acum cînd hotărîrea era luată. Dar mi-e foame. Mi-e grozav de foame.

— Bine — spuse Aram. Vino în grădină.

Îl luă de braț, micșorîndu-se parcă în halatul lui fumuriu, și-l purtă printre mobilele zvelte, printre scările ce zburau sub lampadare. Ieșiră în curtea luxuriantă, copleșită de agave. Trecură pe sub bambuși înalți de cincisprezece metri, printre care lumina se strecura într-un raster amețitor, și ajunseră la un mizer gărduleț de nuiele. În spatele gardului se adăpostea o grădină de cinci parale, o grădină de roșii și ardei — roșii grase, ardei bulgărești, lungi, ascuțiți. Cîțiva păpușoi obosiți de căldură se cocîrjau, cu mustăți pleoștite, lîngă floarea-soarelui. Și la umbra unui salcîm se înșiruiau cepe, usturoi, morcovi, susan.

Sebastian se aplecă, smulse o ceapă, o scutură de pămînt, îi reteză rădăcinile cu dinții. Mușcă legumа toropită, era iute-dulce. Pămîntul mirosea a scorțișoară — era mai lînced, mai parfumat decît cel al vechiului oraș.

— La Galați cepele tinere sînt mai puțin dulci.

— Roboții mențin aici condițiile din Tebriz.

— Și o să facem aici un caravanserai ?

— Toată insula e un caravanserai. Dacă vrei îți aduc dansatoare și cămile.

— Dansatoare... murmură Sebastian. Și cămile...

Se silea să-și amintească discuția abia terminată, dar avea capul gol, gol. „S-ar putea trăi cu capul complet gol — gîndi. E odihnitor. Aș putea să-mi îngrop picioarele în brazdă, roboții m-ar stropi zilnic și aș picoti sub salcîm. Aram ar găsi mijlocul să facă din mine o plantă folositoare."

Pe furiș, ca și cum s-ar fi ferit de el însuși, își iscodi fantomele. Dar totul era inert, ca și cum cineva i-ar fi netezit creierul, pregătindu-l pentru impresii noi. O bucurie adîncă îl cuprinse, o bucurie copilărească, un gust de a țopăi, de a cînta. Dar se reținu.

Un șarpe mic, purtînd un lănțug auriu, se strecură printre bulgării de pămînt, urmat de o mangustă jucăușă cu botniță.

— Habar n-am ce voiam să mai spun — mormăi Sebastian. Sînt gol ca o pungă goală.

Se opriră sub un umbrar în fața unei mese de rafie, pitică, și a unor scaune împletite. Robotul-balansoar își făcu apariția, întorcînd spre ei cornetul acustic.

— Ce avem pentru azi, Balu ? întrebă Aram.

— Salată — răspunse robotul. De vinete, de praz, de sparanghel.

— Și carne ?

— Carne nu avem. Numai pui.

— Puiul e tot carne — spuse Aram. Ai o minte de rinocer. Adu totul aici.

— Să aducă și vinul din valiza mea. Vin roșu.

— Balu, adu și vinul din valiza lui Sebastian.

Robotul se întoarse și plecă grăbit. De astă dată părea o femeie bătrînă, solidă, scurtă în picioare.

— Sînt obosit — spuse Aram.

În plină lumină pielea lui părea galbenă, uscată, o piele străină și puțin prea mare, trasă în grabă pe obraz și care făcuse cute din cauza nepotrivirii în jurul ochilor și a gurii. Numai ochii erau tineri, nefiresc de tineri, mobili.

— Sînt obosit — repetă, ștergîndu-și buzele. M-aș întoarce înapoi, la Tebriz, pentru un an.

— De cînd n-ai mai fost acolo ?

— Din o sută cincizeci. Am avut mult de lucru. Și mi-au trimis filme, benzi, fructe. Vorbesc mereu cu ei și-mi arată cîte un colțișor din oraș, pe unde se plimbă seara.

— Dar nu ajunge numai atît, nu ?

— Nu. Cînd îmbătrînești nu mai ajunge. Ai nevoie de cîteva străzi, de cîteva case pe care le știai din tinerețe. De cîțiva oameni. Grădina de legume am săpat-o în primăvara asta. E singurul loc de care n-are voie să se apropie Balu. Îi e frică de napi și de usturoi. Crede că sînt copiii mei.

— E un băiat simțitor Balu.

Robotul reapăru cu o tavă enormă și puse pe masă salatele, sticlele de untdelemn, de vin, fiolele cu sedative și stimulative, puiul fript.

Sebastian își umplu farfuria cu salată de vinete, adulmecînd-o începu să o mănînce cu lingura, îndurerat de poftă și de satisfacție.

Departe, peste coroana copacilor două mici rachete tîrau un nor, ca pe un dragon prins în lanț. Parașutele colorate se zbăteau în ancorele lor invizibile. Norul, fluturînd și izbindu-și coada, se opri gîfîind în dreptul soarelui ce apunea, însiropîndu-se cu licori roșii.

— E plicticos — spuse Sebastian — tot decorul ăsta mobil. Nu sînt pentru întoarcerea la natură în patru labe, dar nu-mi place cînd îmi tot trag ăștia stelele deasupra capului.

— N-au nici o treabă — spuse Aram, mestecînd grijului sparanghelul. Se oprea înaintea fiecărei înghițituri, privind bucata de legumă sidefie, muiată în ulei. Dacă n-ar face asta ar trebui să doarmă tot timpul. Au prea puțin creier ca să se apuce de o treabă serioasă.

Sebastian destupă sticla și umplu paharele cu vin rubiniu. Ciocniră. Aram îi întinse o fiolă, rupîndu-i gîtul cu un plesnet sec. O bău, abia simțind parfumul ei de scorțișoară.

— Ca să dorm ?

— Nu. E un deconectant.

— Eram deconectat.

— Da, dar prin mine și asta mă obosea. Trebuia să te supraveghez tot timpul. Și toate porcăriile astea de psihotehnii te consumă. Balu, adu banane și portocale. Sau vrei un pepene roșu ? Rece ? Eh ?

— Un pepene.

— Banane și pepene, Balu. Și portocale.

Robul reveni numaidecît, strînse farfuriile, răsturnă fructele pe masă. Sebastian își opri o banană și mușcă din ea, dar după aroma deconectantului fructul nu avea gust.

— N-ai vrea să rămîi aici măcar cîteva zile încă ?

— Nu.

O spaimă fugară îi strînsese plexul. Oare ora de liniște trecuse și toate aveau să reînceapă ? Nu voia nici să plece, nici să rămînă acum. Voia să mănînce în tăcere, să se lase în voia zumzetului grădinii. Fantomele îl pîndeau, le simțea ascunse chiar între coastele lui.

— Mai ia una — spuse Aram întinzîndu-i o a doua fiolă decapitată. Deseară putem merge să dansăm. O să fii strivit de măști și de artificii. Se dansează sub apă, printre schelete de corăbii scufundate. Se organizează și o descoperire de comoară. Aur, pietre scumpe, șiraguri de perle...

...Șiraguri de mărgele umplînd un coșuleț de paie colorate. Mărgele de piine, de fasole, de chihlimbar, de sîmburi de măslină, de sidef, de jad, de jasp, de criolit mereu scoase de pe șnururi și înșirate la loc. Părul adunat după urechi în coc, ochii pironiți în jos, buzele strînse, subțiate de concentrare, degetele solide, copilărești, potrivind cu grijă mărgeaua ce nu se supune. Și, din cînd în cînd, întorcîndu-și spre el figura fericită, înveselită de joc. Spaima îl săgetă brusc, îl posomorî. Dacă acolo, dincolo de nordul radioactiv... Dacă acolo...

Era o spaimă difuză, îi amintea de ceva... De ceva foarte vechi... Se sili să nu se mai gîndească, crispîndu-se, blestemă fantomele care nu mai aveau nici o ruşine.

Aram îl privea ţintă, concentrat. Îşi întinse mîna osoasă, şi o puse peste mîna lui.

— Asta e efectul răscolirii apelor de fund — spuse. Eu ţi-am tulburat toate fricile, toate neliniştile. După-masă, o să te las să scrii o oră. Asta te va linişti complet. Ca atunci.

— Ştiu.

Luă cuţitul curbat, un soi de kriss şi tăie pepenele în două. Miezul roşu se acoperi ca de brumă.

— Pepeni de Tebriz — spuse Aram triumfător. Odinioară se plăteau cu greutatea lor în argint. Erau mai căutaţi decît bakirii, topotanii, ananaşii.

— E la fel cu pepenele dungat de pe malul Dunării— spuse Sebastian. Îl recunosc şi în somn. Mai cresc şi acum în curţile oraşului-muzeu şi cred că sînt singurul vizitator care-i mănîncă.

Miezul era foarte dulce, rece, nisipos. Sîmburii, puţini şi negri, se scuturau singuri din lăcaşurile lor, strălucind. Alături, robotul-balansoar păcănea din încheieturi, tot mişcîndu-şi şenila pentru a nu strivi micul şarpe.

— Gherasim e refăcut ? întrebă Aram. Îmi plăcea grozav pe vremuri. Cred că s-a demodat. Aşa mi s-a părut ultima dată.

— L-am refăcut de atîtea ori că nu mai seamănă de loc cu cel de atunci. I-am păstrat numai obrazul şi toracele.

— Şi ai schimbat toate cristalele ?

— E ultimul răcnet. Cu toate memoriile replantate. Trebuie doar să-i verific sursele energetice. L-am tri-

mis încă de acum cinci săptămîni pe cosmodrom lui Sergiu să-l pregătească de drum.

Înghiți ultima bucată de pepene și servitorul-robot îi întinse un bol cu apă călduță și un șervet.

— Vrei să fumezi ? Am tutun javanez.

— Nu. Aș încerca să scriu acum.

Casa îi aștepta bine înfășurată în caprifoliu. Mirosul dulce-acrișor pătrundea și înăuntru, în adieri abia simțite. Aram deschise o ușă, lăsîndu-l să intre înaintea lui. Era o cameră placată cu mahon roșcat, cu aplice purtînd mici domuri de sticlă verde-trandafirie, cu fotolii și canapea de piele.

— Nu-mi place lumina difuză — spuse Aram. Nu-mi plac interioarele moderne. Singurul lucru pe care mi-l permit e să ridic uneori casa pe arcade de molibden, imitînd lemnul, și să creez, temporar, un mic lac artificial în jurul ei. Asta mai ales cînd am de lucru intens.

Scoase dintr-o nișă un teanc de hîrtii albe și le puse pe masă. Îl privi îndelung în ochi, vorbind foarte rar, abia auzit.

— Scrie sau dictează. Aparatul e pregătit. Întinde-te... Relaxează-te. Și vorbește... E așa de plăcut să lași fantomele să zboare ! Știu că le spui așa... O să te simți mult mai bine după aceea... Chiar dacă o să tai ce n-o să-ți convină. Și o să înțelegem amîndoi mult mai mult.

Îi trecu palma peste frunte, abia atingînd-o și ieși.

Sebastian băgă întregul teanc de foi albe în aparat și se culcă pe canapea, prinzîndu-și pe tîmple polii bureților. Închise ochii... Umbre lungi, cafenii, oameni decupați în cartoane se întorceau spre lumină. Bărbați în redingote și joben se îndreptau către intrarea strălucindă a unei săli de spectacole. Un birjar pe capra unui „cab", cu biciul în mîna stîngă. Distinct, acum, cu nas-

turi lucitori, cizme răsfrînte, favoriți groși — John Bull. Pavaj din piatră cubică, smolită. picioare de femei, crinoline ridicate pentru a nu se stropi, bălți răsfrîngînd becuri de gaz aprinse. Parisul impresioniștilor. Ramură groasă cu frunze pline, lucioase. Nu. Nu asta trebuia. Dar n-avea voie să hotărască el ce trebuia.

Acum era o femeie tambur-major. În kilt scoțian, bătînd toba rotundă spînzurată de gît. Din clarobscur, crescînd casa, cupola de metal a statuii pe care se născuse, cupola translucidă, rotindu-se. Oglinda în ramă de nuc. Tata fredonînd, cu capul dat pe spate, aranjîndu-și cravata. Mama citind sub lumina prea albă a plafonului. Rugă de clavecin, coral de voci, Bach, Händel, transformînd mica încăpere într-un templu cu plafonul pierdut în nori albi. „O baiaderă, tarara, tarara." Știa că acum îl va săruta, ridicîndu-i părul de pe frunte. Dar el voia să-și simtă bretonul căzînd pînă peste sprîncene. Dădu deoparte mîna tatălui, dar imediat o strînse puternic în mîna lui, o opri. Mîna însă alunecă ușor dintre degetele sale. Cu ochii în lacrimi tatăl pleca. Se opri în ușă, trist, speriat, chemîndu-l : „Băiețelule, băiețelule"... Apoi, drumul străvechi, bolovănos, pe sub gardurile de scîndură negeluite, prin praf gros, care trecînd alene, paie răzlețe, o poartă înaltă de zid, un cîine. Monumente funerare în marmură neagră, lucioasă, alei. „Băiețelule, băiețelule..."

O fată cu ochii mari, luminoși, cu mîini brune, fierbinți, chemîndu-l : „Băiețel, băiețel"... Dojenindu-l, reproșindu-i cu nesfîrșită tristețe, cu nesfîrșită durere. Căutîndu-l pe marginea unei bălți înecată în stufăriș, mergînd zdrențuită, desculță, legată la cap cu un batic decolorat. Picioarele ei — vai, ce picioare proaste, mici — prin noroi, prin tulpinele retezate, ascuțite, de stuf. Singură depărtîndu-se, singură, desculță sub cer de

toamnă sfîșiat de cocori. Și de departe vocea ei : „Băiețel, băiețel..."

Ecoul se stingea, clipocind. Cerul — nori vineți cu găuri aurite. Mănunchiuri de raze. Cu spatele, el, dedesubt, în adîncime. Singur, singur pe malul bălții pustii, cu gulerul ridicat. În față, stepa în amurg. Țipete scurte de păsări. Păsări zburînd contra luminii. Detașat, singur, pustiit, dar al lui, el însuși. Mergînd zadarnic prin stepa cu ierburi rare — tulpini lungi, fără frunze.

Nu, nu-ăsta era drumul. Drumul spre ce ? Spre el însuși, mai adînc, undeva, sub imagini ? Sau mai sus, mai la zi, drumul de fiecare zi ? Dar nu era voie. Nu trebuia *să gîndească*, ci să lase totul în voia curgerii.

...Geam uriaș plesnind în țăndări. Prin cuțitele de sticlă țîșnind un cap. Geamul prăbușindu-se în fărîme, în ploaie de ace. Pumnul lui lovind în gol. Sărind peste cel căzut, călcîndu-l în picioare. Călcînd, zdrobind, străpungînd. Întoarsă spre el, o mutră grasă, groasă, cu neg pe obraz, o mutră obraznică, rea. Dicran. Dicran furînd hrana expediției, fugind, ascunzîndu-se.

Nu, nu ăsta era drumul. Nu furia. Trebuia să revină, să continue... Arcadă de nor alb, curbată, mai groasă la bază, striată pe o parte, verticală. Arcade susținînd în centru o cupolă de nori. O cupolă de metal, uriașă, uriașă. Cupola lor ! Antene, multe antene împodobind-o. Pereți curbi, între arcade, transparenți, scînteind de pulberi aurii. Oameni gonind pe mici tanchete, săpînd, făcînd să înghețe coloane de apă, socluri de gheață diamantină, pilaștri pentru planșee. Sferoid enorm, greoi, la poalele unui deal vinețiu, sorbind solul, scuipînd nori anemici. Acoperindu-se de norii ce nu vor să se ridice, bruftuindu-i, înjurîndu-i, bolborosind neîncetat, ca o babă, certînd turma de aburi moi, bolnavi, care

îl acoperă. Și alături, strigînd, el însuși, foarte mic. Speriat, spunîndu-i sferoidului „nene" pentru a-l îmbuna.

Nu. Nu. Nu ! Nu era nici asta. Nu era pe drumul cel bun.

Un parc cu havuz de piatră, bănci și chioșc de piatră. Pe o bancă amîndoi. Ah, cîte bănci, cîte parcuri ! Mîna puternică, mică în mîna lui. Spunîndu-i că vrea să plece, că-și dă seama că nu se potrivesc. Gura palidă, cu buza de sus ieșită în afară, ca la copii. Gura vorbind, lăsînd să cadă cuvintele în el ca într-o fîntînă secată, cu ecou prelung. El răspunzînd scurt, dur, dar cu o duritate vizibil voită. Clocotind de furie neputincioasă. Ridicîndu-se și plecînd primul, repede. Pînă la marginea parcului. Apoi, oprindu-se brusc înecat de un val fierbinte : Fetițo, fetițo, fetițo ! Dar obrazul ei cu buze albe e o mască străină. Nu e fetița, fetița aceea foarte mică, ci o femeie palidă, antipatică, străină.

Sebastian deschise ochii. Camera aștepta serioasă, supusă. Imaginile fugiră de sub pleoape, se stinseră. Știa că aceasta e una din trepte, dar nu mai voia. Aram avea să se descurce și cu atît. Se ridică, deschise dulapul, își turnă un pahar de pulque și porni să dicteze în șoaptă micului difuzor :

„Aram, plec. Trebuie să zbor, să ajung acolo. O voi căuta. O voi găsi. Nu încerca să mă oprești. Îmi voi aminti mereu de starea asta oribilă, jalnică, pe care trebuie s-o strivesc în picioare. Totdeauna am fost puternic, singur. Și dacă acum nu sînt și nu se va putea reface nimic, voi redeveni un lup de cursă lungă, un lup singuratic. O să te chem mereu din zbor."

Nu mai putea să continue. Era amețit. Și nu voia să se mai gîndească. Opri aparatul. Deschise fereastra. Sub pervaz șarpele și mangusta se întinseseră să doarmă. Își umplu sacul de voiaj cu benzi, parfumuri, diapozitive

colorate — toate sedative. Desenă pe o foaie de hîrtie un om înalt, cu ochii holbați, dînd mîna cu un omuleț cu ochii oblici. Scrise dedesubt : „Iartă-mă. Sebastian". Sări pervazul ferestrei, ocoli animalele somnoroase și făcu semn robotului încremenit sub palmier.

— În pădure, Balu. Să nu ne audă nimeni.

Se așeză pe balansoarul mobil care se strecură cu el în brațe pe sub perdelele de caprifoliu, pe lîngă bambușii înalți.

— Mai repede — șuieră — în port ! Repede !

Robotul se repezi ca năuc pe potecile întortocheate, zguduindu-l și strîngîndu-l cu brațele elastice. Trecură marile bulevarde, prin mulțimea care se plimba desculță, și coborîră în port pe un drum mărginit de eucalipți.

— Lasă-mă jos — spuse Sebastian. Și așteaptă-mă aici. Dacă nu viu pînă în trei ore, te întorci acasă. Ai înțeles, Balu ?

— Aștept aici trei ore, după aceea mă duc acasă — spuse Balu.

Sebastian făcu semn unei pirogi conduse de un vîslaș-robot, al cărui cîntec acoperea vîjîitul elicei, și, așezîndu-se la pupă, comandă : Cosmodromul.

V

Piroga ocoli un promontoriu și țîșni spre larg. Sebastian își afundă mîna în apa neagră. Stropi reci îi săriră pe obraz, stropi mirosind a iod și a iarbă de mare. Îi lăsa să se spargă pe piept și pe ceafă, respirînd adînc.

Vîslașul schimbă melodia o singură dată, cînd o femeie în văluri albe se înălța în nacela unui balon, și

atunci, repezindu-și capul pe spate, cîntă cu o voce complet schimbată, de tenor : Santaa Luciaaa...

Sebastian izbucni în rîs și robotul, încurajat, repetă refrenul. Navigau avînd în stînga luminația carnavalescă a insulei, iar în dreapta oceanul acoperit de lampioane. De astă dată însă iluminația nu-l mai irită pe Sebastian. Se simțea cuprins de o bună dispoziție de operetă, gata să valseze pe valuri, printre gondole și pirogi. Auzea fragmente de melodii, clinchet de pahare, revedea obraji strîmbîndu-se de rîs.

— Cosmodromul — anunță vîslașul. Acostăm la nord sau la sud ?

— Sud. Și întoarce-te la țărm.

Piroga se lipi de malul înalt, ca de bordul unei nave. Un ascensor coborî și-l urcă pe Sebastian pe platforma metalo-plastică. Brusc îl învălui vacarmul pistei de lansare. Cărucioare mobile se roteau ca într-un carusel, semnalizînd cu faruri colorate. Roboți platiformi cărau apărători de azbest pentru starturi. Scările telescopice se înșiruiau, săltîndu-și capetele ca niște girafe, urmărite de cîrezi de automacarale și curățitoarele pneumatice păsteau hîrtii, fructe, guițînd în fața obiectelor necunoscute, pierdute de călători.

Un surîs convulsiv încreți buzele lui Sebastian, un surîs pe care nu și-l putea reține, ca și veselia melodramatică ce-i umplea pieptul. „Calm — își spuse. Calm."

Își băgă în buzunar mîna bolnavă și deschise cu cealaltă ușa hangarului.

Îl revăzu pe Sergiu ca întotdeauna, în halat alb, cu aparatele de ascultare spînzurîndu-i de gît, complet absent la ceea ce se petrecea în jur. Fruntea cu început de calviție era numai riduri, bărbia prognatică, gata de atac, dispărea în masa cristaloidă pe care o examina.

Se apropie de el în vîrful picioarelor, tuşi. Sergiu se întoarse, nu-l recunoscu, îşi muşcă îngîndurat buza de jos, apoi tresări, surise, se lumină la faţă.

— Cînd ai venit ? De mult ?

— Acum — răspunse încet, pentru a nu-l tulbura pe cercetătorul aflat la celălalt capăt al mesei şi care monta un circuit.

— Tot mai ?... întrebă Sergiu.

Şi-i atinse braţul şi tîmpla.

— Da.

— Şi vrei să pleci ? Unde ?

— Pe Marte.

— Grozav aş pleca şi eu ! Ce-ai zice despre o călătorie experimentală la mari adîncimi ? Pentru verificarea maselor cristaloide sub apă ? Sau pe Cerra ? Aş vrea să lucrez în laboratorul morţii. Am nevoie de cazuri limită ? Ce spui ?

— Nu vreau să studiez nimic acum. Nu vreau să mă opresc nicăieri. Vreau doar să zbor.

— Aram e de acord ?

— Nu. Dar sînt eu de acord. Am claustrofobie, pămîntofobie. Înţelegi ?

— Ai sebastianofobie.

— Cea mai acută sebastianofobie. Dar Aram n-a vrut să-mi şteargă memoria. Aşa că trebuie să mă car peste tot, să mă suport.

— În locul tău nu mi-ar veni prea uşor. Ha-ha ! Nu eşti un tip comod. Ţi-o spun eu, în calitate de „nebunolog". Din cauza bancurilor tale toţi îmi spun aici „nebunolog". Chiar şi Gherasim.

Sebastian izbucni în rîs.

— Deci funcţionează bine ?

— Uluitor. E marea mea operă. Şi, în oarecare măsură, şi opera ta. Îl vezi cum lucrează ?

— Unde ?!

În clipa aceea își dădu seama că cercetătorul din capul mesei e Gherasim și fluieră admirativ.

— Gherasim ! strigă. Gherasim, vino aici !

Robotul își ridică fruntea și atunci apăru obrazul său larg, caraghios, cu ochii foarte depărtați, cu pilnia olfactivă și ghirlanda de mici antene asemeni buclișoarelor unui călugăr franciscan. Derma plastică îi fusese înnoită și avea tenul bronzat proaspăt. Se mișca mai ușor decît cu două luni în urmă, mai mult alunecînd decît săltînd, și brațele lungi îi pendulau firesc în ritmul mersului.

— Bine ai venit — îi spuse gros lui Sebastian. Noi doi te așteptam. Și se înclină.

„E stupid — gîndi Sebastian — dar mă bucur totdeauna de parcă ar fi o ființă vie. Și aștept mereu să se transforme într-o ființă."

— Ești obosit, Gherasim ?

— Nu. Sînt odihnit. E bine. Și tu, Sebastian ?

— Eu sînt puțin bolnav.

— Te doare ? Ai din nou astenie ?

— Mă doare puțin înăuntru. Du-te și vezi-ți de treabă.

Gherasim se întoarse agale și-și reluă locul din capul mesei.

— E formidabil — șopti Sebastian. Uluitor ! Entuziasmul îl copleșea, îl gîtuia. E cel mai bun robot pentru cursele lungi, cred. Nebunologule, jos pălăria.

Se înclină în fața lui Sergiu, așa cum Gherasim se înclinase în fața lui.

— Da, e cel mai bun robot al bazei, acum. Să știi însă că lanțurilor tale de cristal și de A.D.N. nu le-am adăugat decît puține circuite *vii*, biosinteze nervoase.

Desfășură schema pe masă, preocupat, dar Sebastian o înfășură la loc.

— Nu acum — spuse. Nu pot. O s-o iau cu mine.

Sergiu ridică din umeri.

— Vrei să bem ceva ?

— Nu, spuse Sebastian. Sînt în tratament. Cel puțin cîteva zile încă nu beau.

— Atunci mă duc să mă culc. De cînd am aflat că ai fugit la Galați te așteptam. Bănuiam că o să te întorci, să zbori. Și am rămas aici să pun totul la punct. Îmi place complicitatea la evadări.

— Lucrezi continuu de trei zile ?!

— De trei zile. Am un randament teribil cînd nu dorm și mă droghez.

— Ești nebun !

Umerii largi ai „nebunologului" păreau puțin căzuți, fața prelungă era palidă, însă ochii, încețoșați, păstrau privirea inspirată a demiurgului.

— Numai nebunii rezistă la astfel de eforturi. Dacă n-aș fi dormit încă două nopți ajungeam la o luciditate fantastică ! Dar acum o să mă culc. Fii atent cu Gherasim : e labil. Și primul efect al sintezei cu circuite vii e că devine maladiv de curios. Pune mîi de întrebări. Așa că retează-i-o scurt, sau trimite-l să se informeze în altă parte. În schimb reacțiile de pseudoatașament nu sînt decît o subliniere a fricii. Liniștește-l și va fi mai puțin drăgăstos. Căscă gata să-și rupă fălcile. Îl îmbrățișă, îi scutură mîna și adăugă cu o blîndețe neașteptată : Dacă ai nevoie de mine, cheamă-mă. Știu că sînt gata oricînd să zbor. Mi-ar părea rău să ți se întîmple ceva pe acolo. Și e foarte neplăcut să zbori numai cu robotul de bord.

Își dezbrăcă halatul din mers și ieși, fără să mai spună nimic. De cealaltă parte a mesei Gherasim își ridică fruntea, privindu-l pe Sebastian. Aștepta.

— Peste cîteva ore decolăm — spuse Sebastian. Plecăm într-o călătorie lungă. Verifică motoarele, combustibilul, hrana. Ești încărcat ?

— Am fost încărcat dimineață. Dar acum nu mai trebuie să fiu încărcat mereu dacă lucrez la lumină. Procesul se desfășoară automat.

— Bine, Gherasim. Eu sînt puțin bolnav și o să dorm mult. Tu o să ai grijă de tabloul de bord și de toate automatele. Peste trei zile asolizăm pe Marte, pe cosmodromul unu. Ce forță ai la capătul brațului ?

— Opt sute de kilograme.

— Și putere totală ?

— Două sute de kilovați.

— Cînd intri în faza maximă ?

— Am intrat de acum două zile. Așa a spus Sergiu.

— Ați ascultat împreună și muzica ?

— Da. Dar eu știu numai notele.

— Muzica încă n-o auzi ?

— O aud. Dar Sergiu spune că încă n-o ascult.

— Bine, du-te acum și pregătește racheta.

Gherasim plecă spre ușă cu pași mari, trăgîndu-și puțin picioarele. Sebastian desfășură schema, privi liniile care se încîlceau labirintic și o strînse fără să fi înțeles nimic. Se simțea deasupra tuturor acestor scheme, a acestor probleme fals complicate. Era sedativul poate sau vitalitatea pe care Aram i-o descătușase, care se elibera de sub teroarea fantomelor. „Sînt bolnav — își spuse. Sînt bolnav de ultima dintre boli, sindromul singurătății. Sînt bolnav — își repetă, parodiindu-se, pentru că acum totul îi părea un joc. O fericire naivă îl cuprindea — fericirea de a aștepta ceva plăcut, ca în copilărie,

poate, seara de Crăciun. Am avut un șoc, dar cîți nu au, cîți nu se întorc pe jumătate nebuni de pe rutele lungi. Și dorm. Și sînt vindecați cu sedative, cu hipnoză. Nu. Eu sînt prea sănătos și prea tonic, pentru ca dragostea să mă fi putut dezechilibra. Și nu e dragostea, e o teamă adîncă de singurătate. Pentru că n-am un loc al meu, un oraș al meu sub un cer adevărat, așa cum își doresc toți care s-au născut pe stațiile astea blestemate. Nu se poate trăi fără o stradă a copilăriei, fără o casă a copilăriei. Chiar dacă te naști în cer. În plin cer."

...Albastru, albastru de jur împrejur. Albastru – palid, azuriu, pentru că aerul era puțin încă, subțire. Apoi cer siniliu, albastru intens. Și norii leneși, abia născuți, nori învăluindu-l. Lumea aceea se născuse o dată cu el. Nu scutece și hîrîitori aduseseră ursitoarele, ci un cer, un început de cer și nori colorați. Credea atunci că e un zeu și aștepta ziua cînd ei — tata și mama — aveau să i-o spună. Accepta în tăcere convenția : să se prefacă, asemeni lor, că e om, dar după aceea, cînd îi vor fi spus cine e, să-i răsplătească luîndu-i cu el pe Pămînt și dăruindu-le fiecăruia, pe alese, munți și mări. Dar ei păstrau discreția originii lui și numai din priviri, din mîngîieri își dădea seama că e un zeu prefăcut în copil și lăsat lor spre a-l îngriji.

De afară se auzi un uruit greu, intensificîndu-se, subțiindu-se. Gherasim verifica motoarele navei. Vuietul propulsoarelor îl făcu să-și ridice privirea, instinctiv, ca și cum ar fi stabilit traseul.

Zburase ani de-a rîndul pe rutele lungi ca pilot, dar dintre toate cerurile îl alesese pe cel care se vedea acum prin acoperișul hangarului. Așa cum lupii de mare, după ce au colindat oceanele în lung și-n lat, își aleg o mare a lor. Cunoștea constelațiile — nu așa cum le știau alții, care nu părăsiseră Pămîntul niciodată, sau nu ieși-

seră din sistemul solar, ci din unghiuri insolite, din puncte atît de depărtate, încît îi părea uneori că le văzuse numai pe hărțile cerești. Era de neînchipuit ca cineva care trecuse de linia Centurii, prin norii incandescenți, radioactivi, să tresară noaptea pentru că n-auzea pe altcineva sforăind lîngă umărul lui.

În picioare, în mijlocul hangarului se asculta pe el însuși ca pe un ceas. Și cu toată seninătatea bănuia că neliniștea îl pindea, cuibărită mai jos de plex, sub coaste. Era drogat acum ? Foarte bine. Se va droga tot timpul. Va dormi luni de-a rîndul. Va chefui pe Marte pînă la epuizare. Și acolo, sub coaste, fantoma se va usca, va pieri. De ce oare nu-l adormise Aram, ca să-i smulgă sindromul ca pe o măsea ? Însemna că teama era atît de profund legată de celulele lui, că avea rădăcini atît de adînci ?

Un al doilea vuiet zgudui hangarul. După sunet, motorul părea cald, gata de pornire. Reflexul anilor de pilotaj îl făcu brusc atent, lucid. Scoase din dulap costumul de zbor, îl îmbrăcă, verificîndu-i, mecanic, încheieturile, rezerva de oxigen, motorașele auxiliare. Controlă lunga listă de obiecte strict necesare la bord. Adună totul într-un mare sac de plastic și porni spre ușă. Cineva ciocăni de trei ori.

— Intră, Gherasim — spuse.

Ușa se deschise și apăru o femeie cu ochelari fumurii.

— Bună seara ! spuse o voce cunoscută. Deci chiar ești gata de plecare !

Își aminti cu greu unde o mai văzuse. Avea părul ridicat în coc, buzele fardate violent, gîtul înfășurat în perle.

— Bună seara ! răspunse.

— Ajută-mă, te rog.

Ieși și reapăru trăgînd după ea o valiză bleu, pictată.

— Sînt niște roboți imposibili aici ! Fiindcă nu știam cum te cheamă și de unde pleci, n-a știut nimeni să mă conducă la dumneata. Abia cînd mi-am amintit codul s-au lămurit.

— Erai foarte drăguță, pe plajă — spuse Sebastian. Acum semeni cu un idol de Hong-Kong, din aceia care se umplu cu arome.

— Oh, te recunosc, dragul meu — spuse fata. O clipă crezusem că am greșit hangarul. Dar ești tu, în forma ta cea mai duioasă.

Îi părea bine că o revedea. Dar felul în care se machiase și se împodobise nu se potrivea cu obrazul ei vioi, pușteșc.

— De ce n-ai spus că pleci în Tahiti ? o întrebă. Puteam face drumul împreună.

— Dar nici nu mă gîndeam să plec în Tahiti.

— Totuși, se pare că aici ai ajuns.

— Nu ți-ai ales cosmodromul ăsta pentru decolare ?

— Ba da, dar...

— Ieri păreai mai spontan. Acum ai o privire blîndă, candidă. Să mă fi înșelat ? Să fii o mamă travestită în cosmonaut ?

— Sînt o văduvă travestită în cosmonaut.

Se apropie de el, se înălță pe vîrful picioarelor.

— Sărută-mă — spuse grav.

O sărută, așa cum cerea regula jocului.

— Nu — șopti. Sărută-mă cu adevărat.

În ciuda perlelor, cocului argintat, a aerelor de doamnă părea destul de neajutorată. Poate datorită ochelarilor cu rame groase. Se aplecă și o sărută din nou, cu mai multă plăcere de astă dată, fiindcă-i simțea mai bine buzele.

— Pleci chiar dincolo de Centură ?

— Nu. Nu acum. Doar pînă pe Marte.

— N-am fost niciodată pe Marte. Cîte ore sînt pînă acolo ?

— Șase zile.

— Ah ! Sper că ai o navă drăguță !

— O navă experimentală, pentru curse lungi, cu încărcătură mică.

— E drăguț ! Recunoaște că totuși e drăguț ! Și dormi șase zile de-a rîndul ?

— Nu dorm de loc. Îmi revăd studiile, calculez, fac gimnastică.

— Și pe rutele foarte lungi ?

— Atunci dorm.

— Cît e pînă la Centură ?

— O sută treizeci de zile cu viteză maximă.

— N-am putea să ne repezim pînă la Centură ? Aș vrea să-mi pun la punct jurnalul personal. Știi că-mi țin un jurnal personal ? Ultimul capitol e al tău. Se numește „neliniște". Cum îți place ?

— Mi se pare superb. Dar dă-mi voie să te servesc cu ceva. Ce bei ?

— Șampanie sidefie.

— Îmi pare rău, dar am. Nu m-ai pus în încurcătură.

Acționă ușile barului și-i umplu un pahar-butoiaș cu șampanie în care aruncă o perlă.

— Poftim. Și scuză-mă. O să revin peste o oră. Trebuie să verific nava.

— Cosmodromul n-are roboți de serviciu ?

— Ba da. Dar m-am obișnuit să fac și eu lucrul ăsta, totdeauna înainte de zbor.

— Să mergem atunci — spuse fata, luînd într-o mînă paharul și în cealaltă valiza enormă. Vai ce slabă sînt !

— Dă-mi voie.

Își sălta valiza pe umăr și porni înaintea ei. O auzi că se împiedică și se întoarse tocmai bine pentru a fi stropit de sus pînă jos cu șampanie.

— Oh !... Sper că porți un costum impermeabil, nu ? îl întrebă.

Și incasabil. Puteai să arunci și paharul.

Dar îi păru rău pe loc de glumia făcută. În ciuda bravadei, arăta descumpănită. Singură, descumpănită, mioapă. Dacă se mai împiedică o dată — gîndi Sebastian — o să trebuiască s-o iau pe sus. E mult mai greu de rezistat femeilor neajutorate decît celor frumoase.

— Te invidiezi ? îl întrebă ea. Uzez de toate farmecele mele.

— Încotro să te conduc ?

— Nu știi unde ți-ai lăsat nava ?

— Nava e în urmă, în spatele hangarului.

— Și atunci de ce am pornit în direcția inversă ?

— Ca să ajungem la pistele de călători. Nu te întorci pe continent ?

— Da. Dar peste cîteva luni.

— Și acum ?

— Plec cu tine. Am șovăit la început, dar pînă la urmă ți-am acceptat invitația.

— Cu mine ? Unde ? !

— Pe Marte. Sau dincolo de Centură. Nu știu dacă mă înțelegi, dar am cîteva săptămîni libere. Ca să nu spun cîțiva ani. Și vreau să-mi petrec timpul în mod plăcut.

— Vacanță pe bordul unei nave ?! Știi ce înseamnă să rămîi închis în cabină o sută patruzeci și cinci de ore ?

— Trebuie să-ți vină mult mai greu decît la o sută patruzeci.

— Spune-mi, care e cel mai lung drum pe care l-ai făcut ?

— Ultimul.

— Pînă aici ?

— Da.

— Dar drumul ăsta e un fleac, o plimbare cu mezopterul. Pentru rutele lungi sînt necesare antrenamente speciale. După treizeci de ore vrei să cobori. La o sută plîngi să ţi se dea drumul în vid.

— Oh, eu sînt foarte cuminte ! Dacă n-o să pot să rabd o să te rog să mă adormi.

— Şi, după aceea, cum o să te întorci ? Navele expediţionare nu iau pasageri.

— N-o să mă întorc.

— Vrei să rămîi pe Marte ?

— Nici nu mă gîndesc. Vreau să vin cu tine.

— Nu se poate.

Din spatele hangarului motoarele chemară prelung.

— Oh, e foarte uşor — spuse ea.

— Nu se poate — repetă Sebastian. Eşti o fată foarte, foarte drăguţă. Îmi placi. Ai haz Dar nu se poate să vii cu mine. Pentru că vreau să fiu singur.

— Cu mine eşti mai mult decît singur, eşti unic.

— Olga, spune-mi unde să te conduc ?

— Cum se numeşte nava ta ?

— R. T. opt.

— Arată-mi-o.

Îşi urcă din nou valiza pe umăr şi se întoarseră pe acelaşi drum.

În spatele apărătorilor de azbest şi a amortizoarelor de zgomot nava se înălţa abia luminată.

— Iat-o, spuse Sebastian. Şi acum spune-mi, totuşi, unde să te conduc ?

— Pe R. T. opt.

— Olga !

Se apropie de el, îşi scoase ochelarii. Nu părea de loc veselă.

— Poate n-ai înțeles, dar m-am hotărît să plec cu tine. Vreau să te ajut s-o cauți. Nu sînt geloasă, n-am capricii. Mă plictisesc fără tine.

— Cu mine n-o să te distrezi.

— O să încerc.

— Dar vreau să fiu singur! Sînt morocănos, prost crescut, puțin nebun. Glumesc, fac dragoste, dar ceva, aici (își ciocăni tîmpla) nu funcționează bine. Am un sindrom obsesiv. Și acum fug ca să uit, ca să nu mă mai gîndesc la nimic.

— Cred din toată inima că trăiește — spuse fata. O vei găsi, acolo, după norul radiant. Te voi însoți.

— Dar nu plec s-o caut! strigă înăbușit. Plec pentru a o uita.

— O să te ajut s-o uiți.

— Vreau să plec singur — spuse surd. Numai cu Gherasim.

— Nu pot — spuse fata, încet.

— Ce nu poți?

— Nu pot să rămîn singură. Mi-am dat seama, ieri, că nu mai vreau să fiu singură.

— Dar ai prieteni. Tu mi-ai spus-o.

— Am prieteni, dar sînt singură. De mulți ani. Și acum s-a întîmplat ceva, nu știu ce... Nu mă obliga să devin penibilă... N-am experiență...

— Ești foarte alintată — spuse. Înțeleg ce ți s-a întîmplat. Dar asta trece. Nu-mi purta pică.

— Mi-ai mai spus-o și atunci. Nu știu dacă trece sau nu, dar mi se pare atît de bizar, de nou... Sînt aici de zece ore, am plecat după tine cu următoarea cursă de Tahiti. Și cum am aterizat mi s-a părut că recunosc totul. Pentru că știam că lucrezi aici. Îmi place cosmodromul ăsta, știi?

Cuvintele aveau un tremur pasional, temător. Cunoștea tonul ăsta. Era tonul care chema fantomele. I se părea stupid ca Olga să se fi îndrăgostit de el, să sufere. Ca să te îndrăgostești de cineva e nevoie de timp, de îndelungată intimitate. Asta era felul lui de a se îndrăgosti. Dar poate că ea se îndrăgostea la prima vedere.

— E un cosmodrom foarte modern — se bilbîi. E cel mai bun cosmodrom al Pacificului.

Compasiunea i se transformă în nerăbdare. Simțea că, în ciuda dorinței de a se purta delicat, va deveni dur, grosolan. Nu-i plăcea să așternă peste crisparea lui o glazură de vorbulițe nostime sau crude, a căror falsitate o presimțea. Nu credea în tirania acestei stări născută peste noapte. Lui îi trebuiseră luni de zile pentru a se obișnui cu dragostea care creștea în el. Cum putea oare fata asta să creadă că dragostea ei va dura, înainte de a trece de prima disperare, de prima regăsire ?

— Nu vreau să te păcălesc — adăugă. Ești o fată bună. Dar eu iubesc pe altcineva. Vei suferi puțin, din orgoliu, dar în curînd mă vei uita.

— Cred că n-ai înțeles — spuse ea încet. Eu nu vreau să te uit.

N-avea nici un rost s-o respingă în felul acesta. Nu făcea decît s-o întărîte.

— Olga, ascultă-mă — spuse blînd. Am patruzeci de ani...

— Eu am șaizeci.

— Nu glumesc.

— Nici eu. Sînt o dată și jumătate mai în vîrstă decît tine. Sînt blazată, obosită. Nu-mi place nimic. Dansez, ascult muzică, mănînc. Dar la ce bun ? Știu să lucrez cu automatele de chimie. Și lucrez. Dar îmi mai rămîn douăzeci de ore libere pe zi ! Nu vreau să mă avînt în Cosmos. Nu vreau să cunosc tainele materiei. Vreau să

mă îndrăgostesc puțin. Și acum am reușit. Înțelegi ?

— Te înșeli.

— Am luat reactorul opt ore după tine pentru că nu era altă cursă mai curînd. Și am jurat să rămînem împreună măcar un an.

— Ai jurat... Erai sigură că voi accepta ?

— Da !

Îl privea clipind din pleoape, exaltată.

— Cînd rămîi cu cineva trebuie ca și el să fie de acord. Și eu nu sînt.

— Cînd *te joci* cu cineva îl întrebi dacă vrea *să se joace*. Dar cînd îți place cineva cu adevărat, cînd simți *că nu se poate altfel*, nu trebuie să întrebi nimic. Tu trebuie să înțelegi cel mai bine.

— Că nu se poate altfel ?...

Ce putea ști ea despre „nu se poate altfel" ! Ce știa despre nopțile albe, zvîrcolirile, singurătatea insuportabilă ?

— Spune — întrebă — ai alintat vreodată pe cineva ?

— Pe tine. În noaptea asta. Și în dimineața asta. N-am mai vorbit cu nimeni cînd nu era de față să mă asculte. Dar cu tine am vorbit. Ți-am spus : „Lunganule", „Holbatule", „Pilotule". Am vorbit cu tine, așa cum se vorbește cu copiii mici. Te-am desenat. Uite.

Deschise valiza cu degetele tremurînde, aruncă deoparte rochii, coliere, alese un carnet. Îl deschise. Pe prima pagină era schițat un bărbat înalt, deșirat. Pe a doua cineva scrisese cu caractere gotice și latine : „Lunganule", „Lun-lun-gan-gan-ule". Îi luă carnetul, îl frunzări. Peste tot era numai el, desenat în culori, împodobit cu copaci, cu nave. Din cîteva linii, cu părul în perie el era acela care ieșea din case strîmbe și dansa cu o femeie liniară, despletită.

— De ce ? o întrebă prosteşte.

— Fiindcă erai trist. Erai foarte trist, lunganule.

— Eram doar plictisit.

— Nimeni nu se duce în vechiul oraș de plictiscală. Și nimeni nu pune întrebări, nu vrea să pară crud, cînd e plictisit. Știu foarte bine, nu încerca să mă minți. Mă pricep la minciuni.

— Și ce să fac cu tine ?

— Să mă iei cu tine, acolo.

— Dacă ai veni cu mine, aș fi mai trist decît ți-am părut prima dată. Îmi placi. Îmi placi mai mult decît ieri. Și încep să te respect puțin. Nu știu dacă pricepi, dar tocmai din cauza asta nu vreau să vii cu mine. Dacă erai o gîsculiță îi spuneam lui Gherasim să te urce pe navă și să te așeze la bagaje. Dar din păcate ești un soi de omuleț. N-ai numai șoldurile și sînii pe gustul meu, dar ai și umor. Și farmec. N-am nevoie de tine ! N-ai loc. Am pe cineva aici (își ciocni pe rînd tîmpla, inima, plexul), aici, aici, în oase și în nervi. Nu sînt îndrăgostit, sînt bolnav de cineva. Psihotehnicianul spune...

— Psihotehnicianul e un idiot.

— O, te rog ! spuse iritat. Nu-ți dau voie să vorbești așa despre Aram ! Aram e un băiat grozav ! Și mă cunoaște de douăzeci și cinci de ani. Înainte de a te naște tu !

— E idiot, totuși — repetă fata cu încăpățînare. Psihotehnícienii nu știu nimic. Nu ești bolnav. Și, la urma urmei, nu sînt medic. Nu vreau să te vindec. Păstrează-ți obsesiile. Dar lasă-mi-le pe ale mele !

— Ți le las. La revedere. Rămîi cu bine.

Îl apucă de cot cu o forță neașteptată. Îl întoarse spre ea.

— Nu — gemu din adînc. Nu ! Tu nu știi nimic ! Voi toți habar n-aveți. Fugiți, călcați totul în picioare. Vă opriți cînd vă amuză ceva. Și dacă suferiți, urlați să se zguduie totul în jur. Dar cînd faceți pe cineva să sufere... Cînd faceți pe cineva să sufere... Își înghițiți lacrimile. Se sili să surîdă În definitiv, nu știu de ce discutăm atît. O să mă duci pe Marte și o să mă lași acolo.

Nu-i răspunse. Nu putea suferi s-o vadă chinuindu-se din cauza lui. Și-i era penibil să asiste, dinafară, la frămîntarea ei. Era indecent.

— Ce faci ? îl întrebă. Vrei să urc singură ?

Tăcu posac. Demult, se despărțise de cineva pe un cosmodrom, noaptea. Fusese o despărțire absurdă, pe care nu și-o explicase nici atunci, nici după aceea. Era o fată de o mare tandrețe, calină, copleșitoare în generozitatea ei. Îl iubise mai mult decît oricine, îl alintase — era mama și iubita lui. Dar el simțise nevoia să fugă, să trăiască singur și o făcuse, rupînd legătura cu violență, într-o pornire nebunească. Plecase și ea rămăsese pe loc — ochii mari, secați de lacrimi, halucinați. Murmurase, asemeni tatălui lui : „Băiețel, băiețel", neînțelegînd nimic, disperată. Ochi mari, mîini brune, reci. Singură, singură mergînd pe lîngă vechea catedrală a Sfîntului Iosif, mergînd mereu, singură, mergînd desculță pe marginea unei bălți pustii, desculță printre tulpinile retezate, tăioase de stuf. Și el neputîndu-se apropia. Nemaiputîndu-se niciodată apropia pentru a feri picioarele de noroiul rece, pentru a șterge lacrimile șiroind pe obraji.

— Vrei să urc singură ? repetă Olga.

Dar fata asta cine era și ce voia de la el ?

— Nu respinge mîna întinsă — șopti ea. Ia-mă cu tine pe Marte.

VI

Gherasim dispăru în navă, mobil ca o maimuță, și după o clipă escalatorul coborî. Autodirijîndu-se, stopă la picioarele lui Sebastian și porni să-și ruleze treptele. Vibra tăcut o dată cu nava.

— Lasă masca duzelor — ordonă Sebastian în microfon. O s-o ridicăm după aceea. Și aprinde luminile de bord.

Ferestrele navei strălucirâ, duzele deveniră opace. Huruitul scăzu, înăbușit. Aerul cald, ozonificat, care deforma imaginile, se împrăștie.

— Olga, poți să vii ! strigă Sebastian.

Fata apăru, tîrîndu-și valiza. Șiragul de perle i se desfăcuse, cocul îi tremura amenințător.

— Unde ești ? întrebă. Nu te văd. Crèd că nu ți-ai ars motoarele.

Sebastian izbucni în rîs. În fond toate erau atît de simple, de caraghioase. Suferința o inventase el.

— Lasă valiza — spuse. O să ți-o aducă după aceea Gherasim. Urcă.

O luă de braț, conducînd-o spre escalator. Olga urcă primele două trepte și el o urmă.

— Îmi place cum funcționează escalatorul — spuse ea. Sper că asta îți măgulește vanitatea tehnică.

— Mă amețește — răspunse Sebastian.

Văzu ușa glisantă a navei și se simți cuprins de un fior de nerăbdare, un fior de nesiguranță — o veche dulce plăcere, sensibilizîndu-i virful degetelor, pocnindu-i stins în ureche, o plăcere difuză în sînge. Aproape de el, metalul albăstriu, metalul rece de spadă, crud ca o enormă spadă despicînd spațiul mort... Forța arogantă a cilindrului opulent, implacabil, cuirasa lucioasă. Își lipi palma de suprafața metalică, privind amprenta cu

chenar aburit. Intră apoi, în urma fetei, în camera de suspensie cardanică. Era ovoidă, ca o ghiulea, dar el o îmbrăcase în placat subțire imitînd lemnul, adusese mobilă scundă, grea. Și cineva scrisese alături de unul din tablourile de comandă, în țesătură de arnici roșu :

„Iară hoața cea de moară
Cînd văzu atîtea cară
Încărcate cu povară
Puse coada pe spinare
Și fugi în drumul mare..."

Literele erau rotunde, copilărești. Erau literele *ei* și o durere ascuțită îi străpunse brațul bolnav. Întoarse privirea și cercetă covoarele cu motive populare — romburi, flori stilizate. Pe jos, pe scrin, pe masă erau scoarțe, ștergare în culori vii, foarte multe cu fond alb, ca iile și bundițele. Camera părea gătită pentru horă, ostentativ muzeală. Se simțea mîna lui Gherasim care o împodobise pentru venirea stăpînului, conform programării.

— Îmi place arhiva ta de folclor — spuse Olga. În condițiile astea o să-mi dai voie să-mi pun o fotă ? Sau măcar opincile ? Și fiindcă Sebastian tăcea, adăugă : Am și opinci cu mine. Din piele de vițel. Îți mărturisesc că le-am adus ca să previn orice preferință.

— Dînsa e Olga, Gherasim — spuse Sebastian. Vine cu noi pe Marte. Are și opinci.

— Am înțeles — spuse Gherasim. Dînsa este Olga. Vine cu noi pe Marte. Bună ziua, Olga ! Ai opinci ?

— Bună ziua, Gherasim. Am. Foarte frumoase.

— Ce înseamnă opinci ?

— O să vezi.

— Gherasim — spuse Sebastian. Olga și-a lăsat valiza jos, în fața perdelii de azbest. Ad-o aici. Și coboară apoi să verifici profundoarele. Și tu dezbracă-te, spală-te. Peste o oră ne decuplăm de alimentările cosmodromului și o să facem economie la apă. Mă duc să controlez motoarele.

Deschise chepengul culoarului central și cobori cu ascensorul în camerele de ardere. Costumul îl stingherea, îi era cald. Aruncă o privire aparatajului prin „fereastra" cimpului izolator, acționă comenzile, deflectoarele de siguranță, întrerupse și contactă din nou. Nava se zgudui, se calmă, reincepu să vibreze. Cercetă benzile, circuitele cristaline, releele prin ocularul mesei de comandă și descoperi un bilet lipit sub lentilă : „Nu-ți mai pierde timpul, băieții au migălit totul de față cu mine. Dar dacă vrei să fii mai sigur, demontează motoarele și examinează-le piesă cu piesă. Sergiu". Începu să deșurubeze ocularul, dar se răzgîndi. Bilețelul fusese special pus acolo pentru a-l avea sub ochi în tot cursul călătoriei.

Urcă înapoi în camera centrală a navei și o găsi pe Olga în pantalonii roșu-corai, cu paiete, pe care i-i cunoștea, încălțată cu opinci țuguiate. Își prinsese pe bluză fotografia lui pe care o descoperise scotocind prin sertare. Se încruntă ; nu-i plăcea că devenise atît de repede de-a casei.

— Te rog să mă ierți — spuse fata. Mă ierți, nu-i așa ? Am căutat un loc în care să-mi ascund lucrurile și am dat de poza asta.

— Mai erau și altele ?

— Nu. Jur că nu !

Nu părea stînjenită. Părea să se fi acomodat noului mediu, relaxată, calmă.

— Te simți bine aici ?

— Mă simt bine oriunde.

Gherasim intră cărînd valiza albastră. Îi spuse să fixeze toate obiectele libere și el pregăti baia de ulei. O ajută pe Olga să-și pună capsula de plastic, o introduse în baia amortizoare, închise capacele etanșe.

— De ce te-ai posomorît deodată ? îl întrebă.

— Cînd decolez sînt totdeauna așa. Vezi, nu atinge pereții băii cu mîinile ca să nu sesizezi accelerarea.

Gherasim, care pricepuse că totul e gata, se așezase într-unul din cele două fotolii de sub tabloul de comandă și brațele de prindere îi înconjurară picioarele și trunchiul. Sebastian decuplă legăturile de alimentare ale cosmodromului, se culcă în fotoliul de bord și acționă brațele curbe, moi, care-l cuprinseră și-l întoarseră cu capul în jos. Înainte de a apăsa butonul de pornire simți cu toată ființa senzația aceea de teamă, asemănătoare foamei, senzația de gol, de salt imens, de plutire. Aștepta cu oasele și cu nervii trepidația motoarelor. Și chiar în clipa cînd atinse butonul, sub navă izbucni un lătrat, un urlet scurt, un tunet. Al doilea, al treilea tunet se rostogoli, suprapunîndu-se, transformîndu-se într-un tunet neîntrerupt. Respiră adînc, închise ochii. Zgudutura navei se prefăcea într-un zgomot surd, care porneu parcă dinăuntrul său, din ureche, pătrunzînd pînă la cerul gurii. Oasele picioarelor i se umplură de plumb, avea stomacul plin de un lichid gros, vîscos, greu, gata să se spargă. Pete sîngerii îi explodară sub pleoape, în jerbe. În jerbe roșii, violacee, verzi, din ce în ce albindu-se. Piciorul drept își reveni primul, tresări, stîngul se răsuci în legătură, ca după anchiloză. Încercă să ridice pleoapele și reuși, dar pete negre pătau cadranul din fața lui.

— Ce faci, Olga ? întrebă.

— Mulțumesc — șopti fata. Baia de u-ulei hră-hră-hrănește pppielea ? Nu știi ?

Abia vorbea, gîtuită de șocul accelerației. Sebastian zîmbi. Îl amuza bravada copilărească.

— Da. E foa-foarte bu-nă. Trebuie doar să-ți scoți capsula de plastic.

Motoarele uruiau. Întinse mîna, făcu fotoliul să revină în poziția normală. În larga oglindă retrovizoare curgeau, ca într-o pîlnie, luminile Pămîntului. Șiruiau înnebunite spre centrul oglinzii, prefăcîndu-se în pulberi, dispărînd fără urmă. Cinci sute, șase sute de kilometri. Inima începea să bată normal. Brățara, care-i strîngea încheietura, cu impulsuri tonifiante se descleștă. În oglindă creșteau spațiile negre. Nouă sute de kilometri, o mie. Urechile se desfundară, după ce înghiți de cîteva ori. Gustul puțin sălciu dispăru și reveni senzația de foame. Chingile se retrăgeau pe nesimțite, lăsîndu-l să plutească, dar fără să-i dea drumul complet, ca unui balon captiv. Undeva, deasupra lui, la patru secunde lumină se rotea cîndva stația pe care se născuse.

...Cupola, culoarele circulare, grădinile suspendate. Era atît de mică, încît, apropiindu-te, vedeai oameni stînd în picioare la antipozi, ca muștele pe plafon. Se rotea destul de încet, cu spuma ei de nori și pătura subțire de aer, planetuța lui. N-ai fi crezut că poate fi distrusă de o ploaie de meteoriți pentru că ți-o închipuiai strecurîndu-se printre bolovanii metalici. În locul ei, acum, plutea o sondă albicioasă, luminiscentă, inutilă, după părerea lui, și puțin cam melodramatică. Două mii cinci sute de kilometri. Se distingea dedesubt conturul albastru al Pămîntului, curb. Își desfăcu chingile și se dădu peste cap, oprindu-se în mijlocul camerii. Se scălda ca în apă, îi plăcea imponderabilitatea. Împinse unul din pereți și se opri deasupra băii de ulei.

— Oh, ia-mă și pe mine sus — spuse Olga. Nu-mi mai simt corpul, lichidul s-a transformat în mii de bile, ca niște icre.

— Cînd ai avut prima oară senzația asta ?

— La opt ani. Am zburat de foarte mică. Și la școală făceam antrenamente mereu.

— Ai ieșit vreodată în afara navei ?

— Niciodată.

— Deschizi hubloul camerei de trecere și-ți faci vînt. Te miri grozav că nu zbori ca din pușcă. Și aștepți să simți aerul șuierînd pe lîngă tine, rupîndu-te bucăți. Dar nu se întîmplă nimic. De meteoriți mi-e frică totuși.

— I-ai văzut ?

— Oh, da. Stația pe care m-am născut a fost distrusă de meteoriți.

— Și oamenii ?...

— Au murit. Foarte mulți. Și tatăl meu.

— Erai mic ?

— Aveam cincisprezece ani.

— Și nu ți-e frică, de atunci ?

— Uneori da.

Împinse iar peretele, căci plutea cu picioarele în sus, deasupra fetei și o picătură de ulei, scăpată din baie, i se rotea ca un satelit în jurul capului. Se ghemui, ca pe o canapea, pe o parte. Îi părea rău că vorbise despre tatăl său. Era impudic să vorbești despre morți dragi cu voce tare, în plină lumină, cuiva abia cunoscut.

— Nu mă lași să ies de aici ? îl întrebă.

— Nu înainte de a da drumul cabinei să se rotească. Dacă nu există gravitate, lichidul umple toată cabina.

— Te rog, aș vrea să plutesc puțin cu tine.

— Nu — spuse scurt.

Asta era zborul *lor*. Primul *lor* zbor cosmic. Gherasim acționase mecanismul de gravificare, deschisese baia de ulei și Anca își dezbrăcase capsula. Apoi opriseră rotația navei și imponderabilitatea revenise. Se jucaseră amîndoi, zburînd în arce lungi, unul în jurul altuia, ea rîzînd cu lacrimi, el grav, romantic. Alunecaseră sub hublourile punctate de stele aurii, ca doi delfini, atingînd scoarțele colorate, rostogolindu-se lent, avîntîndu-se mînă în mînă. Zburaseră mult, de la un capăt la altul al cabinei, ducînd-o în brațe, într-o simulare de galop celest și apoi ea îl ademenise, răsfirîndu-și părul și unduind ca o sirenă. Plutiseră cu obrazul lipit de hublou, ascultîndu-și respirațiile, bătăile inimii și se sărutaseră, strîngîndu-se în brațe, fără alt sprijin decît gurile lor. Se oprise prima, ținîndu-se de spătarul fotoliului de bord. Îi era rău, amețise și Gherasim pornise numaidecît mecanismul de rotire. Palidă, revenise pe podeaua cabinei.

— Vai ce greu e în cer — spusese. Nu-mi place imponderabilitatea decît foarte puțin, cîteva secunde.

— Am greșit — recunoscuse Sebastian. Trebuia să-mi aleg altă femeie. O femeie puternică. Sănătoasă.

O văzu roșind. Nu era foarte puternică. Nu-i plăcea cînd se glumea astfel cu dînsa.

— Te rog — răspunsese rece. N-ai decît să-ți alegi alta.

Și în următoarea călătorie plutiseră cîteva secunde. Purta o rochie turcoaz, cu fir auriu, strînsă cu un cordon cu pafta. Și rochia sclipea prin costumul de zbor. Dansase și cîntase în jurul lui. Dansa, cînd vroia, cu mult haz, burlesc. Și el rîdea cu lacrimi, uimit de comicăria mișcărilor extrem de precise, în stîngăcia lor simulată.

— Scoate-mă de aici — spuse Olga. Te rog foarte mult.

— Imediat — murmură. Peste cîteva minute.

Nestăpînite, fantomele se adunau în jurul său. Își apăsă plexul care se zbătea, închizînd ochii. Era iarăși boala — plăcerea, neputința cu care întindea mîna fantomelor, avid să-și amintească totul atunci cînd un fragment îi revenea în minte. Cu disperare se afundă, se lăsă tîrît spre trecut, înșelînd viclean realitatea ce-l înconjura. Uruitul motorului se stingea acoperit de vocea falsă, copilărească. Cînta dansînd ca un pinguin. Piciorul ridicat lateral, papucii pufoși, zîmbetul, obrajii înroșiți, părul de aur vechi căzînd greu pe tîmple. Ochii mari, luminoși, strălucind de veselie, jucîndu-se, simțindu-se privită cu dragoste. Uitînd cerul negru din jurul navei, cerul negru și rece. Rîzînd, înecîndu-se de ris la adăpostul cuirasei subțiri. Blondă, atît de fragilă.

Cuprinse rama hubloului, ca și cum s-ar fi dat într-un scrînciob. Dorința de a o lua în brațe, de a o adăposti la pieptul său alintînd-o îl înăbușea. Dorința de a privi marii ochi luminoși, încrezători, de a o auzi văicărindu-se. Dorința de a o vedea cum lucrează, ghemuită peste cărți și caiete, peste magnetofon, cu genunchii la gură, avînd alături un morman de mărgele desperecheate. O văzu întorcîndu-și obrazul spre el speriată, cu fruntea palidă. Culcată pe spate, cu genunchii ascuțiți, suferind. Singură, într-un pat imens, un pat alb, prost luminat, cu marginile pierdute în ceață. Îngrozită, fără putere, fetița lui, cea mai mică fetiță a lui, chemîndu-l. „Gata — gemu fără cuvinte — Gata". Dar fantomele chiuiau acum, rînjeau, rotindu-se în jurul său și el trebuia să-și imagineze totul, pînă la capăt. Norii vineți tîrîndu-se deasupra cearșafurilor. Patul, cu perne moi, pierdut sub norii de furtună, în noapte. Și în colțul cel

mai departat, cu pumnii la gură, fetița lui, îngrozitor de mică și neajutorată, plîngînd. „Sînt aici" — urlă fără a deschide gura, convins că îl va auzi, pentru că trebuia să-l audă, trebuiau să-l audă cu toții. „Sînt aici". Și sparse peretele care despărțea cele două lumi, se năpusti alergînd pe nesfîrșitul pat cu cearșafuri albe, o ajunse, o luă în brațe, ștergîndu-i lacrimile. În jurul lor se închiseră patru pereți luminoși, acoperiți de împletituri de rafie, de pietricele colorate, de vechi tablouri cu rama în medalion și ca zîmbi, privindu-l și începu să cînte, strîmbîndu-se și bătînd din palme.

— Sebastian — îl strigă o voce.

Își desfăcu degetele albite de efort de pe rama hubloului. Era scăldat în sudoare și picioarele îi tremurau.

— Sebastian — chemă Olga.

Se sili să n-audă vocea străină, vocea care alunga imaginea Ancăi. Ultimele frînturi de vis se amestecară caleidoscopic, monstruos, lungind brațe, umflînd șolduri, deformînd figurile. Își pierdură culoarea, se topiră în ape cenușii. Încercă, încă o dată, jalnic, să le recheme, dar nu mai văzu nimic, sub pleoapele închise, decît guri de cilindri. Deschise ochii. Prin hubloul cilindric, adînc, scînteiau stele fără raze.

— Sebastian ! Ți-e rău ? Ce ai ?

— Nervii — răspunse. Uneori nervii... Emoția decolării.

I se făcu frică, deodată. După tratamentul pe care Aram i-l făcuse în somn, după sedative, hipnoză, totul era ca și mai înainte. Parcă mai intens.

— Ajută-mă să ies de aici — spuse Olga, rugător. Nu vreau să plutesc. Nu mă simt prea bine.

Cobori de pe hublou, alunecînd de-a latul peretelui, acționă gravificarea. Greutatea îi reveni numaidecît, dar

pe jumătate. Deschise baia de ulei, îi desfăcu legăturile, capacele.

— Fii atentă — spuse. Cîntărim de două ori mai puțin. Să nu te lovești.

— Oh, n-avea grijă.

Se eliberă de faldurile capsulei de plastic și, cu dezinvoltură simulată, porni să cerceteze îndeaproape aparatajul navei. Se mișca neîndemînatic, lovindu-se. Sebastian vru s-o ajute, dar ea se feri, mulțumindu-i. O fată mioapă, jignită, supărîndu-se într-un joc serios, neavînd măcar unde să se ascundă pentru a plînge. De abia își reținea lacrimile, dar zîmbea cu deferență, parcă gata să țaște de plictiseală.

— Aș vrea să șușotesc puțin cu Gherasim — spuse și se apropie de fotoliul robotului, bătîndu-l pe umăr, ca și cum ar fi avut de-a face cu un urs vorbitor. Și Sebastian îl auzi pe Gherasim răspunzînd cu voce scăzută, foșnitoare, ca de foiță de țtaniol.

— Dacă ai terminat de gîndit, pot să-ți pregătesc masa — spuse Olga, îndreptîndu-se spre el. Știu să gătesc.

— Pe navă, draga mea, pe astfel de rute se înghit pilule și se bea. Dar avem și conserve de vată sosizată, de toate tipurile. Și fructe și pemmikan.

— Ce fructe avem ?

— Mere, portocale, pepeni verzi.

— Oh, eu gătesc perfect. Gătesc și vată. Fac cocteiluri din pilule de pepeni.

Zîmbea ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. „E înfiorător — gîndi Sebastian — cum a învățat să rabde."

— Pregătește puțin pemmikan — spuse. Și să bem pulque.

— Și Gherasim ?

— Gherasim e pur. El bea lumină.

— Bine, o să gătesc numai pentru noi doi.

Deschise dulapul mascat în perete și țipă de admirație la vederea cănilor și farfuriilor înflorate. Scoase toată vesela — era în mozaic pastelat — și o aranjă pe masă.

Se juca fredonînd și Sebastian se posomorî. Erau cănile și farfuriile *ei*. *Ea* le adusese, una cîte una, prezentîndu-i-le ca pe niște descoperiri unice, alintîndu-le și dîndu-le nume. Se adunaseră — mic Eden de lut ars — de la castronul cu brîu roșu, la mica farfurioară albastră căreia *ea* îi spunea „little blue plate" — după numele farfurioarei unei povești. Era un altar dulapul, un altar cu fetișuri, căci toate erau *ea*, și Sebastian nu putea suferi ca cineva să le atingă în lipsa *ei*.

— Nu te teme că le sparg — spuse Olga. M-am gîndit că-ți place să le vezi. Sînt așa de frumoase ! Tu le-ai ales ?

Tăcu, privindu-l speriată. Se înroși. Le strînse, așezîndu-le la loc în dulap, fără zgomot.

— Nu-ți place cînd umblă cineva cu ele ?

— Nu. Îmi pare rău. Dar... nu pot... Era totuși pe nava lui. Era oaspetele lui. Iartă-mă — adăugă. Am niște reacții de nebun. Și de sălbatic. Iartă-mă — repetă și-i mîngîie părul cu mîna crispată.

— N-am de ce să te iert — spuse Olga. Cred că și eu aș face la fel. Dacă m-ai lăsa singură pe Marte, aș aduna toate obiectele tale și le-aș ascunde. Cred că ți-aș fura ceasul, stiloul, nasturii. Fiindcă ai un fel anume de a scrie, de a te uita la ceas. Ceilalți n-aveau nimic anume.

— Nu i-ai văzut, Olga. Nu începi să vezi pe cineva decît după ce îți place.

— Pe tine te-am văzut de cum ai aruncat bulgării. Știu cum îți așezi părul, cum clipești, cum tușești înfundat. Tu știi ce culoare au ochii mei ?

— Ai... ochi... căprui...

— Habar n-ai ! Își scoase ochelarii. Uite, am ochii verzi. Miopi, dar verzi. Și miopia le sporește farmecul... Nu ? Toți mi-au spus așa ! Haide, Sebastian, spune-mi și tu ! Spune-mi ceva despre mine !

— Ești o fată bună ! .

— Nu, nu despre bunătate.

— Ai o răbdare ingerească. Și multă căldură.

— Și, și, și... ?

— Și-mi pare bine că ești aici.

— Ai început să mă minți, Sebastian ! Încep să-ți plac !

VII

Soarele de foc plutea, fără raze, în dreptul hubloului. Își scoase brațul din sacul de dormit, desfăcu apărătoarea capului. Olga era trează, cu buzele umflate, rotunjite, aproape de gura lui. O sărută ca și cum ar fi răspuns unei îndatoriri. Ar fi preferat s-o privească dormind fără a fi observat, căci rămînea mereu dator privirilor ei. „Mi-ar place, gîndi, dacă n-ar avea aerul ăsta de fetișcană îndrăgostită, dacă n-aș ghici reproșurile în tot ce spune. Sau, măcar, dacă ar reuși să pară indiferentă. Și eu accept jocul, care e murdar, fiindcă nu dau nimic în schimb. O să devin un animal pofticios și leneș, care se teme de noapte și zburdă ziua. Și ce gust aș avea să lucrez !“

Ieși din sacul de dormit, inspiră larg în dreptul hubloului, ca și cum s-ar fi aflat în fața unei ferestre deschise. Și brusc simți cum liniștea și mulțumirea de a fi sătul se spulberau. *Aici fusese ! Aici fusese !*

Întoarse capul spre tabloul de bord. Un milion opt sute de mii de kilometri. Aprinse proiectoarele, le cuplă cu maserul. Cu ochii deodată uscați, fierbinți, scrută vidul negru. Și deodată o văzu apărind — un cilindru lucitor, gol, inutil, care marca locul cataclismului...

...Sirenele urlînd, prima detunătură, șuierul aerului pierdut. Cupolele plesnind, desfăcîndu-se în emisfere zdrențuite. Apoi oameni dansînd prin văzduh, zburînd ca niște păsări cu aripi prea scurte. Zburau lent acoperișuri de plastic transparent, purtînd în găoacea lor cópii și, de jur împrejur, oamenii agitau mîini boante. Foarte sus, ducînd sub braț ceasul vechi și mănușile de box, Sebastian continua să se înalțe, drept, rigid. Părea că e propulsat de jetul nevăzut al unui gheizer. Și sub el ceilalți se făceau din ce în ce mai mici, ciori negre croncănind deasupra fabricii de nori și a uzinei de aer. Urca, urca gîtuit de teamă, așteptînd să explodeze în vid și să înghețe, apoi, sfîșiat în lungi zdrențe sticloase. Un trăsnet îl opri, îl nărui prin aerul rarefiat, norii artificiali îl învăluiră. Se strecură cu greu în afara lor, la căpătîiul tatălui care murise. Murise cu ochii albaștri, limpezi, larg deschiși.

— Sebastian, Sebastian, răspunde ! ·

Olga era lîngă el. Îi puse palma pe frunte, apoi pe obraz.

— Aici a fost, nu-i așa ?

— Acolo unde se vede sonda luminoasă. Ca de obicei amintirile se topeau de cum încerca să vorbească.

Iartă-mă — spuse stingherit. Totdeauna mi se întîmplă la fel cînd trec pe aici. Mă reped la hublou, privesc, vreau să-mi amintesc ce-a fost. Și nu pot! Nu pot! Păstrez doar niște imagini halucinante din timpul febrei de după accident. Știi, cunosc stația mai mult din descrierea altora stația din ultimii ani înaintea cataclismului. Tot ce mi-a rămas în minte e din perioada primei copilării. Oh, totul de atunci mi-e foarte clar. Dar după aceea... Sfărîmături... Eu zburînd ca un sfinţișor... Copiii plutind în carapace de plastic... Cred că eu am inventat toate scenele astea. Sînt ireale, inexplicabile. E adevărat că revăd mereu un ceas — o piesă de acum trei sute de ani — pe care mama îl păstra și pe care l-am dăruit muzeului din Galați. E acum în casa în care a locuit străbunicul meu. Totul a început să ardă, să se dărîme. Am luat ceasul și o pereche de mănuși de box și am fugit afară. Cînd m-au găsit le aveam la mine. Dar altceva nu știu, și de fiecare dată, trecînd pe-aici, aștept să-mi amintesc printr-o minune...

— La ce ți-ar folosi? Sînt destule lucruri pe care nu le poți uita.

Îl trase lîngă ea, îl luă de mijloc. Sebastian se supuse cu bunăvoință. O lăsă să se joace cu el ca să n-o jignească, dar nu reușea să-și smulgă nici un gest de alintare, nici una din vorbele pe care le spusese altădată, altcuiva. Greoi, stîngaci o urmă pe micul scrin ce adăpostea baia de ulei. Olga își sprijini capul de pieptul lui, așa cum de mii de ani femeile își sprijineau capul pe pieptul bărbaților. Se supunea, se adăpostea. Pentru a se conforma ritualului, Sebastian o mîngîia pe păr. O mîngîia așteptînd să simtă căldura de altădată, duioșia pentru fata slăbuță de lîngă el. Dar era numai blînd și stingherit.

Rămaseră astfel cîteva ore, Olga reținîndu-l de cîte ori voia să se ridice. Cînd adormi, o culcă, grijuliu, învelind-o. Respira foarte ușor, cu buzele întredeschise, copilărește. Semăna cu Anca și asta o apropia și o depărta de el. Somnul cu obrajii îmbujorați, cu genele umbrind fața, cu buza de sus scoasă în afară era al Ancăi, somnul mirosind a lapte și miere, împodobit de pijamale dantelate. Pentru că Anca nu era doar iubita lui, era și copilul lui. Și nu-i plăcea ca cineva să doarmă somnul *ei*, așa cum nu-i plăcea ca altcineva să-i atingă lucrurile, devenindu-i că *ea* nu mai e. Și-i plăcea totuși obrazul îmbujorat de lîngă el pentru că era copilăresc, încrezător, iar copiii puneau stăpînire pe el totdeauna.

Se apropie de Gherasim, care rămăsese nemișcat în fața tabloului de comandă.

— Deconectează-te — îi spuse. Automatele o să se descurce singure.

Robotul se întoarse către el, foarte încet.

— Traseul este sigur — spuse.

— Foarte bine. Uite, după concentrarea asta ai reflexele îngreunate. De-abia te miști.

— Da. Am reflexele îngreunate. Să pregătesc masa ?

— Nu-i nevoie. O să mi-o prepar singur.

— Olga nu mănîncă ?

— Își prepară și ea masa singură.

— Și Olga este bolnavă ?

— Nu. De ce întrebi ?

— Este la fel cu tine. Se uită, nu vorbește. Este palidă. Are cute pe frunte. Plînge.

— Cînd a plins ?

— Cînd tu te-ai dus la hublou. Cînd am trecut pe lîngă sondă. De ce plîng oamenii, Sebastian ?

— Pentru că sînt bolnavi.

— Plîng totdeauna cînd sînt bolnavi ?

— Nu totdeauna. Numai cînd îi doare tare, cînd sînt foarte bolnavi.

— Eu nu sînt bolnav niciodată. Nu plîng. Sergiu m-a învăţat numai să rîd. E mai bine să rîzi decît să plîngi ?

— Mă cam plictiseşti — mormăi Sebastian. Ai un surplus de influx nervos şi vrei să-l consumi vorbind. Nu crezi că ar fi mai bine să dormi ?

— Ba da — spuse Gherasim. Orice e bine. Să dormi, să te demonteze, să lipeşti două sîrme. Pot să lipesc două sîrme ?

— N-ai nimic de lipit acum.

— O să mă duc la hublou să-mi amintesc.

— Să-ţi aminteşti ?! Ce ?!

— Olga a spus că tu-ţi aminteşti mereu despre cineva cînd stai la hublou. Fiindcă te simţi singur. Dar dacă sînteţi doi oameni pe bord înseamnă că nu eşti singur. Ce înseamnă „singur" ?

— Singur... înseamnă... e o noţiune...

Robotul îl privea atent, gata să-şi însuşească noile cunoştinţe.

— ...Cînd nu poţi să comunici... Cînd fiecare nu se gîndeşte decît la... E complicat, Gherasim, foarte complicat... Poţi să fii singur pe navă, fără alt om, fără robot de bord, dar dacă cineva te aşteaptă, undeva... Dacă...

— Înţeleg — spuse Gherasim. Este o noţiune contradictorie. Sergiu nu m-a învăţat ce înseamnă. Pentru că sînt într-o stare labilă.

— Ce înţelegi prin asta ?

— Nu ştiu. Sergiu a spus : Gherasim este într-o stare labilă. Pune mii de întrebări.

— Nu ţii minte tot. Sergiu a mai spus : Cînd Gherasim te plictiseşte, spune-i să tacă sau trimite-l să se informeze aiurea. Deconectează-te şi dormi.

Gherasim îşi duse mîna la ceafă, răsuci şi apăsă butonul de comandă. Încheieturile sale masive părură că se moaie, capul i se lăsă în piept. Ca un urs mare şi bun, un urs de jucărie căruia i s-au scos paiele, alunecă pe o parte. Era somnul lui, repaos în care cristalele se regenerau, derma de plastic se destindea, memoriile sortau datele acumulate, eliminîndu-le pe cele inutile.

VIII

În a şasea zi de zbor, Sebastian se sculă foarte devreme. Îşi puse casca şi acţionă omnifonul pentru a auzi cîntat de cocoş. Rămase multă vreme aşezat la picioarele Olgăi, ascultînd cucurigul şi cotcodăcelile unei ogrăzi de păsăret. Ascultă apoi mugete de vite, tropăitul vesel al viţeilor, bocănitul iezilor înecîndu-se în me-he-he-uri nazale. Cu ochii închişi se îmbătă de farmecul unor drumuri de ţară ce nu mai existau, a clinchetului găleţilor de mult arse de rugină — şi pe care le văzuse în muzeele sătești de la poalele Carpaţilor şi de-a lungul Dunării. Îl calma, îl pacifica larma cîmpenească a începutului de zi.

Sări în picioare ; începu să-şi facă gimnastica de dimineaţă. În curînd avea să se lumineze de ziuă, pentru că nu mai avea mult înainte de a pătrunde în atmosfera marţiană. Inspirînd — unu, doi, trei, patru — se gîndea că regretă încheierea acestei călătorii. O sută treizeci de ore se silise să nu se gîndească la trecut — sau sedativele, efectul hipnozei îl împiedicaseră s-o facă. Trăise de la o oră la alta, un început de destindere, fe-

rîndu-se de amintirile care-l pîndeau prin colțurile cabinei. Le gîtuise de cum începeau să prindă trup, blestemîndu-le, uneori, cu voce tare. Dar le simțea tot timpul desfășurîndu-se în fresce enorme, în spatele unor văluri subțiri. Ici și colo, ghicea prin transparență chipuri, auzea voci. Mersese o noapte întreagă pe o potecă de-a lungul vălului. Voci dulci îl chemau, suspine, plînsete. Știa că nu are decît să întoarcă privirea pentru ca sfîșiind vălul cu gheare lungi, cu copitele și colții, fantomele să asmută asupra lui figurile dragi, de care nu se putea apăra. Și cineva îl chema mereu „Băiețel, băiețel". Tatăl său, fata brună cu figură de polineziană. Mersese ore de-a rîndul, avînd în stînga o prăpastie verde, abruptă, semănată cu brazi și bolovani, și în dreapta vălul argintiu luminat de o rachetă sfărîmată. Dintre petalele de metal, răsucite, zdrobite îl chema și altă voce, vocea *ei*, fără cuvinte, numai cu gunguritul de dimineață, înaintea trezirii. Dar el nu se oprise, continuase să-și miște picioarele înțepenite și imaginea rămăsese în urma lui, jos, ca pe dalele unui cosmodrom.

Își ținu respirația — unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt — bucurîndu-se că scăpase de amenințarea amintirilor. Mai avea șapte ore. Regreta că nu poate rămîne încă multă vreme în noaptea de pe bordul rachetei. Dormind mereu — chiar și atunci cînd lua coordonatele traseului, cînd mînca. Vorbise după amiezi și nopți cu Gherasim care îl întrebase tot ce se poate întreba, fără ca el să mai răspundă, căci îl copleșise. Și se lăsase mîngîiat de Olga — cu mereu mai multă inerție, nu mai rece, dar mai lipsită de voință. Se observase pe el însuși, iritat, jenat de dragostea revărsată asupra lui, prima dragoste a unei femei, prima adevărata ei dragoste. Îi era milă de ea și ura mila. Îi era dragă și ura puțintica dragoste prietenească ce o avea pentru ea. Îi

plăcea corpul ei și ar fi vrut să-l golească de suflet, pentru că sufletul era dornic de tandrețe, iar el avea pentru ea numai instincte. O căina cînd o vedea dormind și o suspecta cînd era trează. Îl umilea situația de bărbat ce suferă un asediu — fiindcă el era cel care totdeauna asedia. Și după ce se convingea că a procedat bine luînd-o cu el, fiindcă perseverența cu care o refuza trebuia s-o obosească, se disprețuia pentru sentimentalismul idiot de care dădea dovadă. Dar, cel mai adesea, se simțea vinovat din cauza neputinței de a răspunde acestei dragoste plină de gingășie.

Expiră : unu, doi, trei, patru. Dar ăsta nu mai era exercițiu yoga. Mintea nu-i era limpede, rece, detașată de cele înconjurătoare. Zadarnic respira ritmic. Avea mereu în fața ochilor figura puțin mioapă, dulce, voluptoasă a fetei care dormea pe scrin. Și simțea că remușcărilor, care-l fugăreau de un an de zile, li se mai adăugase una.

Își afundă fața în apă rece. Ca și cum s-ar fi afundat cu tot corpul. Ierburi de mare, crabi alunecară pe sub pleoapele lui închise. De-a lungul șirei spinării coborî o senzație de răcoare și detașare. Prelungi două minute reținerea aerului în plămîni pînă cînd simți că explodează.

— Înoți ? îl întrebă Olga.

— Vînez — bolborosi.

Își uscă fața, se așeză lîngă ea. Tăcură ca și ieri, ca și alaltăieri. Se obișnuise s-o simtă aproape și-i era recunoscător pentru răbdarea ei. Îi luă palma și i-o strînse. Dar păstra în palmă forma altei mîini și strînsoarea slăbi, istovită.

— Marte ! Marte ! exclamă Gherasim.

Ecranul maserului se lumină, comunica distanța.

— Asta înseamnă... cîte ore ? întrebă Olga.

— Aproape șase — spuse Sebastian.

Se lipi de el, sălbatic. Și, scoțindu-și ochelarii, îl privi. Era privirea pe care o evitase șase zile — privirea disperată, hăituită. Era privirea fetei de mai de mult și era privirea lui în nopțile de insomnie ale ultimului an.

Își înfipse mîna în brațul lui, strîngîndu-l, smulgîndu-i-l. Gura i se schimonosi, paroxistic, apoi trăsăturile i se destinseră și începu să plîngă liniștit, cu obrazul imobil.

— Olga plînge — spuse Gherasim. De ce plînge?

— Gura! urlă Sebastian. Nu mai întreba nimic!

Robotul înțepeni, inhibat. Printre lacrimi, Olga surise. Surîdea amar și cald, ca după ani de suferință. Plecase o fetiță îndrăgostită, capricioasă de pe Pămînt, și ajungea pe Marte, maturizată. „O femeie tînără, nu o fetiță — gîndi Sebastian. Pare mai calină, mai maternă acum."

O sărută pe frunte și pe ochi, îi aranjă părul. Se simțea vinovat față de ea, însă împăcat cu el însuși. Greșise luînd-o pe navă. Și acum nu mai puteau rămîne împreună nici o zi.

Acționă comenzile lui Gherasim. Robotul însă rămase blocat, ca lovit de o schijă, și abia după o oră își reveni.

— Credeam că ai murit — îi spuse Sebastian. Ești cam sensibil.

— Eram deconectat — răspunse Gherasim. Sînt într-o stare labilă.

— Bine, știu — îl întrerupse Sebastian. Mi-ai spus de vreo trei mii de ori în drumul ăsta. Altădată să nu mai tragi cu urechea cînd vorbește Sergiu cu mine. Și nu te inhiba cînd cineva vorbește tare! Ai înțeles?

— Am înțeles.

Dar părea să nu fi înregistrat ultima comandă. Îl puse să se aplece, să sară, să calculeze, vorbindu-i din ce în ce mai tare, alternînd vocea tunătoare cu cea scăzută, insinuantă. Întrerupse exerciţiul cînd apărură balizele semnalizînd stratosfera marţiană.

— L-ai reparat ? întrebă Olga. Robotul şi-a revenit ?

— Da — răspunse Sebastian.

— Atunci e foarte bine. E minunat. Să nu inhibăm roboţii !

Era într-adevăr monstruos ca, în vreme ce ea suferea, el să se ocupe de Gherasim. Dar pentru vindecarea robotului ajungea să apeşi cîteva butoane, să-ţi modulezi vocea. Totuşi, *ce drept* avea el de a nu răspunde iubirii ei ? O luase peste picior la început, fusese ferm convins că e un capriciu, dar acum, ce *drept* avea s-o respingă ? Dreptul de a nu putea iubi ? Nu exagerase, obsesiv, indisponibilitatea lui ? Nu minţise, nevrînd să-şi mărturisească goliciunea, uscăciunea ? Se obişnuise în ultimele zile s-o oprească de cîte ori voise să fie tandră, să-i mărturisească dragostea. Ca şi cum vorbele ei ar fi fost indecente pentru el. La început fusese convins că e foarte sincer. Dar după aceea, cînd începuse s-o audă, de ce căutase să strivească, cu ură rece, ecourile pe care tandreţea ei le năştea în el ?

— Nu-ţi fă reproşuri — spuse Olga. E destinul. Rachetele nu ne pot smulge destinului.

Suna puţin retoric ceea ce spunea, dar Sebastian ştia că se sileşte să fie retorică pentru a nu părea tristă. Ar fi vrut s-o ia în braţe, să-i explice totul din nou, sărutînd-o. Dar pojghiţa de gheaţă în care se învelise cu atîta trudă nu trebuia ruptă. Şi cu toate astea, foarte încet, întinse mîna spre ea, o adusese lîngă el, rigidă, aproape tremurînd de încordare. O conduse la scrinul pe care dormise cinci nopţi, se aşeză alături de ea.

— Am chinuit-o mult pe fata aceea de departe — spuse încet. Am chinuit-o cu firea mea nenorocită, sărind de la durități la duioșii.

Se opri. Cuvintele îi zgîriau gîtul.

— Spune-mi — șopti Olga. Povestește-mi despre tine.

— Îți povestesc despre tine — spuse el. O gheară lungă îi înțepă plexul. Auzea fantomele chicotind. Îți povestesc pentru că ești prietena mea. Am rămas împreună doi ani. Apoi am plecat într-o călătorie și, după o ceartă, eu am rămas, iar ea a plecat mai departe, dincolo de Centură, în zona așa-numită „portocalie". Trecuse prin culoarul deschis într-un nor radioactiv. Și culoarul s-a strîns, s-a gîtuit... Cred că... acolo... i-a plăcut cineva...

...Se urcaseră — își amintea — *amîndoi* într-o navă albă, strălucitoare, I.EAR. Apoi, pe Cerva, se despărțiseră... Se despărțiseră parcă... El revenise...

— Am revenit pe altă rută. Un motor a explodat, m-a rănit. M-au dus la Aram. Am halucinat cîteva zile...

...I.EAR fusese prins de o furtună magnetică, la o secundă lumină de Cerca. Zburau prin ceruri lăptoase, prin ploi de nisip. Anca nu îndrăznea să-și mai deschidă ochii. (Anca? Dar *Anca* plecase fără el, mai departe! Plîngea de groază și nava vibra, vibra...

— Halucinam — urmă. E bizar, dar nu-mi amintesc ce-am făcut la Aram în zilele acelea... ci numai imaginile de coșmar... Ca atunci, după distrugerea stației... De aceea...

Frisonă. Nu avea voie. Nu avea voie să reînvie mereu cerurile acelea lăptoase, vibrația navei, atmosfera aprinzîndu-se în jurul lor. Erau halucinații, *halucinații*.

— Aram m-a pus pe picioare. Abia mai tîrziu, după o lună, am înțeles că Anca a plecat. Și atunci, cum eram

slăbit, am avut... un șoc... Mi s-a făcut frică... E o teamă difuză, care apare noaptea cînd n-o găsesc lîngă mine... O teamă idioată... Nu pot s-o știu singură acolo... Nu e vorba numai de dragoste... sau de demnitate... E mai mult, e o obsesie... Trebuie s-o găsesc... Oricît ar încerca toți să mă oprească... Din nou gheara îl împunse. Era prea mult întuneric în cerul mort. Nu mai sînt bolnav, fizic... Am verificat acum, în zborul ăsta. Reflexele mi-au revenit... Dar știam că voi zbura dincolo de Centură chiar atunci cînd halucinam, cînd aveam brațele paralizate. Fiindcă nu se poate altfel...

— Nu se poate — repetă Olga. M-am jucat atîta timp! Niciodată nu m-am jucat așa de mult! Își puse mîna rece pe mîna lui. De ce?... întrebă. De ce?!

— Nu plînge — spuse Sebastian. Șterge-ți lacrimile. Și fă-te frumoasă... E prima oară cînd vii pe Marte.

O lumină surdă, verzuie pătrunse prin hublouri. Nava se cabră.

— Decelerează, foarte încet — îi spuse lui Gherasim.

— E stratosfera — anunță robotul.

— Știu. Treci pe orbite foarte largi, nu ne grăbim.

Olga se ridică, își deschise cutiile cu lapte vegetal. Își curăță obrazul, se fardă îndelung, pulverizîndu-și urechile și tîmplele cu argint violaceu, mirosind a ambră. Își adună părul greu într-un coc străpuns de ace diamantine. Alese un colier chihlimbariu în care sclipeau, vii, licurici venusieni. Pulverizatoarele îl urmăreau mișcările, azvîrlind jeturi de parfum, ca niște sclavi miniaturali. Își introduse sub pleoape, pe retină, lentile invizibile.

— Nu-mi place să le port de obicei — îi spuse lui Sebastian. Mă jenează. În schimb ochelarii mă amuză. Caraghios!

Își fardă cu albastru sînii și-și înfășură glezna piciorului drept ca un lanț foarte subțire, fosforescent. Arăta ca o mică regină biblică, pregătită pentru carnaval.

— Îmi lipsește un papagal, nu ?

— Cel pe care voiam să ți-l dăruiesc. Ți-l voi lua în prima piață de pe Marte.

Olga se înfășură într-un foarte lung sari, acoperit de broderii grele, apoi scoțînd o pipă o aprinse.

— Regina fumează — anunță.

— Regina fumează pipă — consimți Sebastian. Să ne pregătim pentru asolizare acum.

Se prinseră în chingi și, urlînd, motoarele de frînare intrară în funcție. De jur împrejur lumina se intensifică, mai albăstrie, de un albastru-verde, marin.

Decelerau foarte încet și senzația era numai de oboseală, ca după multe nopți nedormite, cu vîjîieli în urechi. Sebastian continuă să țină ochii închiși. O sută patruzeci de ore, trecutul rămăsese departe.

IX

Străzile din jurul cosmodromului păreau ca totdeauna proaspăt vopsite, spălate, sterilizate. Nouveau-Parisul arăta ca un oraș-decor în care figuranții nu lăsaseră urme. Pe sub balcoanele închise circulau mașini pe pernă de aer în șiruri continue. Nici un om nu se vedea pe marele bulevard, pe sub palmierii aclimatizați.

Dar cum ajunseră în cartierul laboratoarelor fură învăluiți de zumzetul fabricii de aer, a centralei de abur deasupra căreia se ridicau norii proaspăt creați și-i văzură pe horticultori alergînd prin marile grădini de aclimatizare. Pe fondul pastelat al laboratoarelor florile explodau roșii și galbene, cu corole enorme, fără să se

teamă de cerul străin. Erau trandafiri, crini, garoafe, hortensii, glicine spînzurînd de estacade transparente, peluze de frezia. O antenă uriașă se ridica în spatele grădinilor, o antenă cu două aripi strălucitoare întinse pe cîțiva kilometri.

— Totul pare clădit pentru giganți — spuse Olga. Florile n-au miros, dar sînt cît niște copaci.

— Sînt foarte departe de noi — spuse Sebastian. Mirajul ni le aduce aproape, ca în deșert. Totdeauna se întîmplă așa cînd se schimbă straturile de aer și atmosfera nu e omogenă. Dar dacă ne-am apropia, ți s-ar părea că am nimerit într-o furtună de parfumuri.

— Păsările cad și mor — spuse Gherasim. Cad pe trandafiri.

— E adevărat — spuse Sebastian. Primii pescărușii au murit amețiți de parfumul trandafirilor, pentru că cercetătorii au stimulat la maximum aparatul odorifiant al florii.

— Vreau o floare de cîmp — spuse Olga. Cu aparatul odorifiant nestimulat.

Trecură prin spatele soclului antenei apropiindu-se de o piață însorită, plină de larmă. Roboți prezentau animale domesticite, mai ales maimuțe și cîini, dar erau și delfini care jucau volei și cîntau pe două voci cîntece hazlii. Pe mese lungi se ridicau piramide de fructe venusiene, foarte decorative, dar lipsite de gust, și ierburi marțiene, fade și hrănitoare. Caisele, bananele, roșcovele atîrnau în pungi de plastic, pe sfori, ca să fie cît mai la îndemînă.

— E țara leneșilor — spuse Olga. Mai mult decît oriunde pe Pămînt.

— E o țară de șoc — spuse Sebastian. Și e o gară deschisă spre Cosmos. Antena pe care ai văzut-o pri-

meşte semnalele celor de dincolo de Centură, pînă departe, pe Tau-Ceti.

— Aş vrea o floare de cîmp — spuse Olga. Cît de mică. O petală măcar.

— Se lucrează zi şi noapte — spuse Sebastian. După luni de zbor, oamenii vin să respire puţin pentru a pleca din nou. Oricît li s-ar oferi e prea puţin pentru viaţa austeră pe care o duc pe navă.

— Flori de cîmp — spuse Gherasim oprindu-se. Albăstrele, cicoare, păpădii. Cu multe petale. Cîte petale să aduc?

Într-un jgheab smălţuit, florile picoteau la picioarele lor.

— Albăstrele — şopti Olga, îngenunchind.

Le culese cu grijă, făcîndu-şi un buchet cu care îşi mîngîie obrazul. Alese apoi una dintre ele şi o dădu lui Gherasim.

— Păstreaz-o — spuse. Şi să nu mă uiţi.

— O s-o păstrez — spuse robotul. N-o să te uit. Tu eşti Olga.

— Aş vrea să-ţi arăt harpele — spuse Sebastian. Harpele solare.

— Nu — spuse Olga. Vreau să bem. Să dansăm.

— Cercetătorii au înregistrat semnalele venite dinspre Tau-Ceti, le-au transcris în serii matematice, în serii de sunete. N-ai vrea să auzi muzica sferelor?

— Vreau să ameţesc! Fără să mă hipnotizeze nimeni!

Trecură de centrul oraşului şi ajunseră la încrucişarea lui Champs-Elisée cu „boulevard des Capucienes" şi, de cum coborîră în rotonda ocolită de bulevardul Saint-Germain, fură izbiţi de vacarmul Oraşului minunilor. Estacade colorate, mobile, alunecau purtînd platforme cu jocuri de apă, bazine, turnuri transpa-

rente. Cupole rotitoare lăsau să apară frînturi de spectacole. Coloane de dansatori mascați se strecurau printre suporții palatelor de distracții, nudiștii se încălzeau la soare în hamace atîrnate de mici mezoptere.

— E uluitor — spuse Olga. E mai animat decît Parisul de pe Pămînt!

— E un bîlci fioros — mormăi Sebastian. Mă sperie.

— Dar par să fie enorm de mulți.

— Te înșeli. E tocmai iluzia pe care vor s-o creeze. Au nevoie de animație, de aglomerări. Sînt în total două, trei mii de oameni aici. Ceilalți rămîn în laboratoare, pe cosmodrom. Jumătate din dansatori sînt roboți, cei mai mulți dintre actori. Oamenii sînt culcați în hamace, la soare. Plutesc deasupra bîlciului, coboară foarte rar.

— Și toți fac plajă?

— Toți. După săptămînile petrecute pe navă, simt nevoia să se perpelească la soare zi și noapte. Peste zece ore părăsesc Orașul minunilor și zboară pe cealaltă emisferă, în New-Tahiti, pe urmele soarelui.

— Nu e prea plăcut.

— Îmi plăcea, odată.

— Și cînd vei pleca mai departe?

— Chiar azi, cred.

— Înainte de a pleca, să coborîm puțin, totuși.

— Vrei să vezi bîlciul?

— Vreau să amețesc.

Sebastian făcu semn unui robot ce plimba în jurul rotondei, ca pe un cal în manej, un balon captiv. Urcară la bord și coborîră în mijlocul vacarmului. Dansatori de plastic îi înconjurară, legănînd capete enorme, caraghioase, zmei cu ochi și gură își tîrau sforile, scuturîndu-le, pentru a fi apucate de mîna cuiva. Cutiile de muzică le veniră în întîmpinare, anunțîndu-și noutățile, și mici ghivece cu flori le ieșiră

în cale, clipind din fotocelulele verzui. Se strecurară cu greu printre soclurile de metal, de plastic, de sticlă, de marmură ce înălțau capete de ciuperci cu restaurante și mici baruri.

— Urcă — porunci Sebastian.

Balonul urcă printre alte zeci de baloane în nacelele cărora perechi se îmbrățișau, se sărutau. Un om cărunt călare pe un cal înaripat se silea să țintească un vultur mecanic. Calul se clătina periculos și călărețul striga de plăcere.

— O să cadă — spuse Olga.

— Nu poate, chiar dacă ar vrea. E lipit pneumatic de jucăria asta umplută cu gaz ușor.

Pînă la urmă omul lovi vulturul care se dădu peste cap strigînd „Cu-cu" „Cu-cu".

— Prostii — spuse Sebastian, zîmbind. Și deodată acționă cîrma balonului, se apropie de rastelul cu arme colorate și smulse o pușcă — o flintă bătută cu semilune argintii. Duse arma la ochi, punînd degetul pe trăgaci. Brațul bolnav era lipsit de vlagă, dar îl controla, îi răspundea. Ochi vulturul care-și reluase zborul lent, semnalizînd cu ochii rubinii.

— L-ai atins ! strigă Olga. Din primul foc !

— Mda — mormăi, încălzit. Își strînse pumnul bolnav, ca să-l simtă mai bine, și-l umplu de plăcere senzația palmei, netede, puternice, care-și revenea. „Să trag — se gîndi. Să trag. Asta ar fi trebuit să fac tot timpul. Racheta. Arma. Motoarele." Goli încărcătorul în vulturul care se rotea neîncetat, apoi așeză arma în rastel și făcu semn robotului să urce. Îmi place aici — spuse, urmărind mulțimea de forme colorate care se mișca dedesubt. Azi îmi place al dracului de mult. Aș trage tot timpul cu flinta.

În jurul lor se legănau hamacele. Oamenii purtau ochelari fumurii sau se adăposteau sub mici corturi

transparente. Sebastian se ridică în picioare, își duse palma la gură și urlă :

— Ehe-he-hei !

Citeva capete se ridicară alene, privindu-l. Apoi două dintre hamace porniră spre el, ca niște ambarcațiuni cu vele.

— Sebastian ! strigă un bărbat brun, cu început de chelie, scoțîndu-și picioarele din hamac și lăsîndu-le să atîrne în gol. Se întoarse pe jumătate și strigă din toate puterile : A venit Sebastian !

Hamacele alunecară spre el, înconjurîndu-l, de jur împrejur, deasupra și dedesubtul său. Își scoaseră ochelarii — capete de bărbați arse de soare, capete osoase, masive, dure, foarte puține tinere de tot. Rînd pe rînd își scoteau picioarele din hamac, așezîndu-se ca pe niște scaune, făcîndu-și loc mai aproape de el.

— Cînd ai venit ? strigă primul, brunetul cu început de chelie și-l abordă, violent, sărind în nacela lui.

— Loni — îl recomandă Sebastian. Ea e Olga.

— Cînd ai venit ? întrebă din nou Loni, îmbrățișîndu-l și dînd mîna cu Olga. Eu m-am întors azinoapte, după o lună de zbor. Nu mai știam nimic de tine. O să poți pilota ?

— De aceea am și venit.

— Și mîna ?

Întinse brațul, îl roti, îi trase un pumn în umăr.

— Oho — gemu Loni, strîmbîndu-se.

— Bravo ! strigă un bărbat cu umerii largi. Și ceilalți zîmbiră, tăcuți, ca și cum vorbele ar fi fost de prisos după ce-l văzuseră lovind.

— Ai condus pînă aici ? întrebă Loni. Te concentrezi ușor ?

— N-am condus bio — spuse. L-am avut pe Gherasim. Și am acționat prin tablou frînările.

— Şi te oboseşte ?

— De loc !

— Foarte bine, bătrîne — spuse Loni. Dormi la mine. Dormiţi la mine, adică. O să lucrezi din nou în echipele de salvare ?

— Nu ştiu. Nu cred.

— Dar unde atunci ?

— Habar n-am. Plec mai departe.

— Mai departe ?

— Pe Cerra.

— Ce cauţi pe Cerra ? întrebă cel cu umerii largi. E prea devreme. Ar trebui să mai rămîi aici. Să-ţi faci antrenamentele.

— Plec — spuse. Plec deseară. Sau la noapte.

— Eu n-aş pleca — spuse un altul, scund, gros. Toţi sînt înnebuniţi acum de expediţia lui Kottlar.

— Kottlar pleacă spre Centură — spuse Loni grav.

— Norul lui Pabst — mormăi cel cu umerii largi. Pe mine m-au refuzat. Am mai fost actinizat odată.

— Kottlar caută oameni ? ! întrebă Sebastian.

— Kottlar respinge oameni — spuse cel scund. E cea mai grozavă selecţie pe care a făcut-o vreodată.

— Şi cînd pleacă ?

— Peste opt zile.

— Am timp să ajung.

— N-are nici un rost să te omori — spuse cel scund. Pe mine m-a respins pentru că după zece şocuri comparativ-actinice n-am putut să stau într-un picior cu ochii închişi ! Ce-o să faci cu braţul tău acolo ?

— Braţul e acceptabil — spuse Sebastian sumbru. Şi nervii şi-au revenit.

— Lasă copilăriile — mormăi cel scund. Te înţeleg foarte bine, poate că aş face la fel în locul tău. Dar nu zbura degeaba pînă acolo.

— Are dreptate — spuse bărbatul cu umerii largi, apropiindu-se de ei. M-a respins pentru emotivitate. Ha-ha-ha ! Hohoti cu poftă, deschis, molipsitor, încrucișîndu-și brațele musculoase. Și asta după toate probele, cînd nici n-am clipit, nu m-am mișcat. Bătrînul Kottlar credea că am murit — nu înregistra nimic, nimic. Dar la urmă m-am enervat pentru că unul din indicatoare se înțepenise. A spus că e prea mult. Că sînt emotiv. Ha-ha-ha ! Rîse bonom, nepăsător, culcîndu-se pe spate, acționînd cîrma hamacului cu piciorul. Și era lîngă mine pe Centură — adăugă — atunci cînd meteoriții ne-au retezat prova navei. Am lipit împreună o nouă chiulasă în vid. Anul trecut. La urma urmei, e treaba lui.

Căscă și se întinse în soare, ca pe nisip.

— E absurd — murmură cel scund. Bătrînul pare să nu creadă de loc în reușita expediției. Noroc de ceilalți, care sînt gata să zboare și legați la ochi. Și-a ales și un echipaj care nu mai are nevoie de combustibil. Sînt ca niște petarde.

— Cine sînt ?

— Nu-i cunoști. Numai puști de pe navele de șoc. Îți pierzi vremea zburînd acolo. Și o să se supere și cei de la salvare, de-aici. Au nevoie de oameni.

Sebastian își strînse maxilarele și își închise ochii pe jumătate. Clocotea de furie, o furie oarbă, animalică.

— O să zbor cu ei — spuse. Chiar dacă o să-l las jos pe Kottlar.

Smulse maneta din mîna robotului și comandă coborîrea. Trecură aproape căzînd printre baloanele multicolore, printre jeturile cristaline, aproape de turnurile prismatice, care se roteau. Olga se rezemă de brațul lui, dar aproape n-o simți. Își închipuiau că nu mai e în stare să zboare și căutaseră să-l liniștească. Ghicise

sub calmul lor compasiunea. Dar știa că nimeni nu poate să-l oprească să zboare. Opri nacela pe marginea marelui „boulevard des Capucines", ornat cu animale mitologice și cu sfinți șori, o enormă autostradă conducînd spre o cetățuie albă — cosmodromul.

— Vino — îi spuse Olgăi. Să ne grăbim.

Vru să urce pe trotuarul rulant, dar cineva îl strigă de sus și se opri. Era Loni, care se îmbrăcase și-l urmărise cu hamacul. Sări alături de el, cu ochii rotunjiți de mirare, ca o păpușă levantină maturizată și-l apucă de braț.

— Nu-i spune nimic șefului — gîfîi.

— Cărui șef ?

— Lui Jorge.

— De ce ?

— O să te oprească.

Rînji. Nimeni nu putea să-l mai oprească acum. Trebuia să ajungă dincolo de norul lui Pabst, chiar și singur. Simțea fantomele zbătîndu-se, dar acum erau prinse într-o colivie, în colivia coastelor lui și aveau să piară acolo. Îl încînta, îl excita lupta pe care trebuia s-o dea cu cei dinăuntru și cu cei dinafara lui. Știa acum, cu nervii și cu oasele, știa că nimic nu-l poate convinge să se oprească. Fiindcă nu existau argumente pentru el. Era surd și orb, un mecanism înaintînd spre Centură și sfărîmînd totul în drum.

— Jorge ? întrebă. Dar cine îl întreabă pe Jorge ?

— Pleci fără voia comandantului ?

— Cred că da.

Nu le-ar fi mărturisit niciodată că face asta pentru o femeie... Stînd în profil, palidă, bolnavă, neajutorată. O fetiță singură într-o vale pustie. Răspunzîndu-i monosilabic, de sub șuvițele umede, castanii. Luînd-o pe după umeri, tăcînd, privind-o, căutînd să descopere

în ochii aburiți privirea cunoscută. În marii ochi triști și încrezători.

— E o nebunie, spuse Loni. Ar trebui să te mai gîndești. Îl trase spre el, stingherit că trebuie să-i dea sfaturi, încruntîndu-se. Sebastian, rămîi la mine. Măcar azi-noapte. Să mai vorbim. Să te liniștești.

— N-am fost niciodată mai liniștit ca acum.

— Aram știe că vrei să zbori acolo ?

— Nu. Am fugit de la Aram.

— Foarte rău — spuse Loni. Eu știu cum s-a chinuit cu tine. Și într-o clipă de nebunie o să distrugi totul. Ești mai puțin puternic decît crezi.

— Plec peste două ore.

— Să bem ceva mai întîi.

Îl conduse spre un bar foarte mic, tăcut. Era mobilat ca în urmă cu două sute de ani. Cîteva lămpi mascate, o tejghea nichelată, sticle. Se așezară pe scaunele înalte și Loni se întoarse spre Olga :

— Te rog să mă ierți, nu l-am mai văzut dinaintea accidentului. Și el e fratele meu mai mare.

— Are frați peste tot. Și Aram e fratele lui. Surorile nu mi le arată.

— Are și surori — spuse Loni rîzînd. Făcea gropițe și se înroșea, dar avea brațele și pieptul acoperite de păr negru, des.

— E o piinișoară — spuse Sebastian arătîndu-l. S-a aruncat odată în apă după mine, să mă salveze de la înec. Dar nu știa să înoate și abia l-am tras la mal. Făcea fel de fel de prostii din astea, de exaltare. Și dacă e beat, lăcrimează cînd își amintește de prieteni.

— Minte — spuse Loni, roșindu-se. E un farseur.

— Știu — spuse Olga. Mi-a mărturisit-o. Dar eu o cred cu adevărat.

— Da, da — mormăi Sebastian, cuprins brusc de oboseală. Voi... vă închipuiți...

— E o sinucidere — îl întrerupse Loni atît. De abia te ții pe picioare. Și înainte zburai luni de zile! Ca un robot! Rămîi măcar noaptea asta la mine!

— Nu mă bate la cap.

— Mă duc să vă pregătesc camera.

— Stai jos. Bea.

Loni se ridică.

— Vin să vă iau peste o jumătate de oră.

— Să-ți ții gura la bază! Nu cumva să mă torni lui Jorge!

— Jorge știe că ești aici.

— Bine, nu-i spune mai mult.

Loni ridică din umeri și plecă în fugă, îmbujorat.

— Și el te iubește? întrebă Olga.

— Da. Și habar n-are cu ce duioșie tîmpită îl privesc uneori. Dar dacă acum nu-și ține gura îl omor.

— Ai fi în stare?

— Aș fi în stare să omor pe oricine ar încerca să mă oprească acum. Vreau să hotărăsc singur ce am de făcut.

O văzu cum pălește, continuînd să surîdă. Îi luă mîna ducîndu-și-o la buze. Era lipsită de apărare și el își răsucea furia și disperarea în ea ca un cuțit. Era singură, părăsită. O mică regină de carnaval abandonată pe o planetă pustie. Ce blestem îl împingea să adune imagini de femei stinghere sub ceruri pustii?

Își smulse mîna din mîna lui tremurînd.

— Aș fi în stare să-ți distrug motoarele! Îl privea cu ochi arzători, cu ură. Să distrug racheta asta ticăloasă! Nu trebuie să pleci mai departe. Ești un nebun, un obsedat! Ar trebui să te închidă! Să te păzească!

În sfîrșit, i-o spusese. Simțea că izbucnirea asta de dragoste și ură îi apropie mai mult decît răbdarea ei de pînă acum.

— Ești bolnav ! Bolnav ! Nu-i adevărat că o iubești ! Știu ! Dar orgoliul... Orgoliul care te chinuie... Orgoliul...

— Nu e orgoliul — spuse încet. Nici măcar demnitatea. Ți-am mai spus-o. Dar nu-l cred pe Aram ! Nu cred pe nimeni ! Dădu deoparte paharul, se ridică. Nu vreau să-l mai aștept pe Loni. Să mergem.

— O să te caute aici.

— Tocmai de aceea. Ar fi în stare să facă cine știe ce prostie ca să mă oprească. Vino !

Se ridică și ieși cu fruntea plecată, îndărătnică, întoarsă pe jumătate spre el.

— E oribil, oribil să mă agăț de tine, ca și cum am fi trăit o viață întreagă împreună. Dar șase zile pe navă sînt șase ani. Te-am văzut cum dormi, cum respiri, cum mănînci, cum lucrezi ! Să nu pleci mai departe de Cerra !

Cîndva, de mult, cineva îl conjurase la fel să nu plece. Și plecase. Se îndepărtase lăsînd-o mută de durere. Se îndepărtase cu pași foarte rari. Simțind cum mușchii picioarelor îi înțepenesc, avînd senzația că face o crimă pentru care nu va fi pedepsit. Dar acum, în afară de milă, se simțea străin, uscat sub cuvintele fierbinți, pline de dragoste. Era singură, singură, mică regină și el nu mai putea s-o mintă, ca să n-o facă să sufere așteptîndu-l.

— Să nu pleci — îi șopti. Să nu pleci mai departe. Și acum, înainte de a decola, spune-mi, spune-mi ceva... Nu definitiv... Dar spune-mi ceva...

Tăcu privind întunericul albastru, dalele de piatră, turlele și marii ochi verzi, miopi, înlăcrimați. Erau la milioane de kilometri de Pămînt, aproape unul de altul,

fără să se poată ajunge. Se vedea pe el însuși, ciolănos, stingher în fața fetei care-și aștepta sentința, cunoscînd-o dinainte, dar nevrînd să o înțeleagă, pentru că, acum, acolo, sentința era moartea ei. Încercă, așa cum o mai făcuse de multe ori, să descopere în el un elan sincer, nu milă, nu duioșie, ci dorul și teama de a o pierde. Dar dorul și teama de a pierde pe cineva erau zăgăzuite, paralizate. Se întrebă pentru a mia oară dacă n-ar fi trebuit s-o respingă de la început, s-o lase pe Pămînt.

Și pentru a mia oară își răspunse că l-ar fi urmat, așa cum mai făcuse odată din Galați în Tahiti. Și se gîndi că nu știe nimic, că nu înțelege cum trebuie să te porți cu dragostea altcuiva cînd nu-l iubești.

— Nu poți să-mi spui chiar nimic, nimic ?...

...Nava în cerul negru, Gherasim supraveghind cadranele. Depărtîndu-se mereu. Și jos, într-un con de lumină, o fată, o fată brună, cu bărbia în piept, pășind rar pe marginea unei bălți. Pași mișcîndu-se prin noroi. Tălpi rănindu-se în tulpinele de stuf. Pași mișcîndu-se pe lespezi, pe lespezi sparte, năpădite de buruieni. Flori de piatră prăfuite, flori de cîmp, romanițe, mormîntul cu inscripție bizară înecat în flori. Alee lungă sub chiparoși, sub măslini oprindu-se în marginea văii, imensă vale fără țărmuri peste care plutesc norii vineții. Și jos pe fundul văii, într-un con de lumină, *ea*. Singură, speriată, în pijamaua de dantelă, împleticindu-se printre bulgării de pămînt uscat. *Ea* în conul de lumină pe cosmodromul albăstrui, înconjurată de turlele negre. Și la marginea conului de lumină prova sfîrtecată a unei rachete... Închise ochii silindu-se să alunge imaginea, disprețuindu-se pentru egoismul feroce cu care se întorcea în lumea lui.

— Te gîndești la mine ? întrebă Olga. De aceea taci ?

— Da — murmură. Totul s-a întîmplat prea repede, Olga. În ciuda aparențelor, am nevoie de timp. Bărbații se culcă ușor cu femeile, dar le alintă greu. Femeile sînt mai omenești...

— Să nu pleci mai departe de Cerra — șopti Olga. Acum ești tu obsesia mea. Cînd dormeai pe navă te priveam și-mi era dor de tine. Erai gol, culcat lîngă mine, dar mie îmi era dor. Nici nu știi ce figură de băiețel ai cînd dormi. Și mă trezeam ca să văd dacă n-ai dispărut, sau dacă nu te-ai schimbat la față. Chiar cînd eram împreună, voiam să-ți scriu scrisori pe care să ți le trimit prin Gherasim. N-am făcut-o din lene. N-am scris niciodată altceva decît bilețele. Dar cît o să lipsești o să-ți scriu în fiecare zi. Să te întorci să-ți citești scrisorile.

— Mă voi întoarce — spuse. Dar între timp plimbă-te, dansează. Promite-mi că o să te distrezi.

— Oh, îți promit — spuse. O să dansez zi și noapte. Ce bine-mi pare că rămîn puțin liberă! Să nu-l trimiți pe Loni să mă supravegheze! O să mă mut în Orașul minunilor ca să nu pierd nici o clipă de distracție!

— Olga...

— O să mă distrez! strigă. Tot timpul. O să beau, o să dorm la soare! Ai încredere în mine! Știu să-mi petrec timpul așteptînd!

X

Jos conul de lumină albă se stinse, înghițit de jetul navei. Se culcă pe spate și închise ochii în vreme ce acul injecției hipotermice îi pătrundea în piele. De obicei nu dormea pe rutele scurte, dar acum, după ce

decolase și văzuse dispărînd întinsul albastru al platoului, simțise că mica lui liniște s-a terminat. Avusese cîteva clipe o senzație de libertate, de calm, rămînînd singur, apoi înțelesese că dragostea Olgăi îl apărase opt zile de neliniști. Și iată, acum reapăreau, neînspăimîntîndu-l ca înainte, dar solemne, *vii*, aproape pipăibile. Era un nesfîrșit șir de fetițe — era *ea* în toate ipostazele, glisînd pe o șină infinită și topindu-se cum ajungea în dreptul său. Erau niște imagini reci de care se detașa, dar care acopereau totul, în șiruri concentrice, de jur împrejurul său. *Ea*, foarte mică, cu un deget în gură, cu chiloții căzîndu-i, o fetiță de cinci parale, slăbuță. În rochie de voal albastru, împreună cu el pe mica plută — simbolul căsniciei. Bolnavă, albă, ipohondrică, alungîndu-l. Elegantă în rochia turcoaz, însoțită de doi bărbați ce o țineau de talie. Împreună pe mica plajă — numai ei doi, apărați de un perete de stuf în fața mării. Pășind printre plantele ruginii de pe fund, printre scoici. Oprindu-se în fața unui străvechi pod răsturnat, cu balustradele împungînd cerul. Călătorind prin deltă pe o șalupă cu coviltir de trestii. Speriindu-se de o buturugă cu labe și bot, țipînd, țipînd, cu ochii măriți, adăpostindu-se sub brațul lui. Simțind cum țipătul ei îl umple de căldură și dragoste, dar și de spaimă, căci dorul revenise, brusc, dureros, dorul de a o legăna în brațe, de a-și lipi obrazul de obrazul ei, alintînd-o.

Și atunci lăsîndu-se pe spate își făcu injecția și tot ce-și mai aminti în clipa următoare fu figura lui Gherasim privindu-l mirat. De aceea îl și întrebă : „De ce te miri ?", dar Gherasim nu-l auzi, căci se afla în camera motoarelor, clipa fiind mai lungă de patruzeci de ore. Se îndreptă în fotoliu resimțind ca pe o oboseală

fizică plăcută somnul îndelungat. Apoi, apropiindu-se de hublou, văzu Cerra.

Sfera gălbuie se rotea sub prova navei, întorcîndu-şi alene prin pătura subţire de aer fabricile de oxigen şi azot, fabrica de nori şi cupolele translucide, nervurate, ale locuinţelor. Îi amintea, prin imaginea de timp oprit în loc, uliţele vechiului oraş. Era melancolică Cerra — palidă şi depărtată de marile trasee, şi era lugubră pentru că la mai puţin de o secundă lumina scormonea gheţarele norului radioactiv — norul lui Pabst.

Deceleră, trecînd pe orbita minimă. Nava se cutremură sub acţiunea frînării şi se aşeză vibrînd pe platforma elastică de asolizare. Cînd aburii se risipiră Sebastian sări jos, aspirînd cu poftă aerul rar, alburiu, atît de asemănător celui de pe staţia unde se născuse. Tropăi pe solul planetei — căreia toţi îi spuneau „tinicheaua" din cauza sonorităţii pistei de lansare — şi vru să intre în clădirea staţiei cînd se auzi strigat. Un om îşi bălăbănea picioarele, călărind pe un cilindru de presiune şi fumînd. Îl recunoscu sub casca pe jumătate ridicată. Era Kottlar, bătrînul pilot de curse lungi.

— Sebastian ! îl strigă, venind în întîmpinarea lui. Îl îmbrăţişă, apoi îi ridică viziera, privindu-l încîntat cu micii săi ochi albaştri.

— Eşti sănătos ? Conduci singur ?

— Sînt ca un tigru. Îşi împreună palmele la spate, stăpînindu-şi zvîcnirea braţului bolnav. Am venit să zbor cu voi.

— Cu noi ? Dincolo de norul lui Pabst ?!

— Da.

— Am echipajul complet. Numai băieţi de pe navele de şoc.

— Dar eu trebuie să plec cu voi.

— Am refuzat mulți piloți. Pe Linde, pe Ceochis, pe Loni... în plin antrenament, viguroși.

— Mă simt mai bine ca oricînd. Trebuie să zbor cu voi !

Figura aspră, lemnoasă a lui Kottlar se întunecă.

Nu se poate — spuse. O să transmitem peste trei săptămîni și atunci o să afli dacă se poate trece prin norul lui Pabst...

— Am trecut de mai multe ori ca oricine prin norul lui Pabst. Îi simt toate oscilațiile, toate fisurile. Aș nimeri fără aparataj de bord traseul undelor, al mesajelor.

— Care mesaje ?

— Mesajele din ultimele două luni.

— Primele mesaje s-au primit acum zece zile.

— Dar eu... Un șuier aspru îi străpunse urechile, inima. Dar eu am primit trei mesaje încă de acum o lună.

— Imposibil. Norul a izolat complet trecerea, a învăluit Soarele portocaliu. Atunci, după distrugerea navei, cînd v-ați prăbușit...

— Eu... eu... am fost accidentat la sol... pe cosmodrom.

— La sol ?!... Ochii albaștri ai celuilalt clipiră nesiguri. La sol ?!... Credeam că erați pe LEAR împreună...

Un pocnet asurzitor îi străpunse urechea dreaptă, urechea părții bolnave. Guri strivite, guri larg deschise urlînd. Durere adîncă, sfîșietoare, guri pierzînd aerul. Ceața albă arzîndă, parașute catapultate, guri urlînd, urlînd. Îl împinse înlături pe Kottlar, alergă înapoi la navă și urcă treptele escalatorului.

Vînătă, ondulîndu-și marginile ca prin apă, imaginea rachetei sfărîmate. Vînătă, prefăcîndu-se în pulberi în jurul unui chip fără obraz. Și un răcnet surd, un

răcnet nesfîrșit făcînd să trepideze racheta. Un geamăt nesfîrșit, un suspin, obsedant, repetat : „Fetițo... fetițo... fetițo...“ Plătea, trebuia să plătească pentru tot, pentru fata părăsită, pentru Olga acum ! Lumea nu era, nu exista în afara lui, era o iluzie fiindcă era o lume de vorbe, de chipuri străine. Era o iluzie, căci nimeni nu mai trimisese mesaje și fetița plîngea, hohotea, sub părul de aur brumat hohotea de frica morții și el nu-și putea așeza corpul între moarte și *ea* decît urlînd, urlînd.

Și urlă, dîndu-l la o parte pe Gherasim, punînd stația tele pe maximum, cu toată energia, ceea ce era neîngăduit cînd te aflai pe sol și ceru Pămîntul, Tahiti, casa lui Aram. Îl auzi tușind ușor și urlă :

— Aram, sînt pe Cerra ! Abia ieri s-au primit primele semnale din regiunea Soarelui portocaliu ! Cine mi-a trimis mesaje mie, vreme de două luni ?

— Anca — spuse Aram. Cine ți-a spus prostia cu semnalele ?!

— Kottlar !

— Kottlar habar n-are. Întoarce-te, Sebastian...

— Aram ! urlă. Cine mi-a trimis mesajele ? Tu ? Și cine a inventat cearta cu Anca, despărțirea ? Cine a inventat fuga ei ?

— Sebastian, urcă-te pe navă și vino aici. O să-ți explic totul.

— Nu ! răspunse. Ce mi-ai făcut atunci, după accident ? De ce mi-ai ascuns totul ? De ce m-ai lăsat să aștept ? Era o fetiță așa de mică... Aram... era o fetiță... Aram ! Cînd a murit ?!

— N-a murit — spuse Aram. Ești nebun ! E sănătoasă, acolo, dincolo de Centură.

— De unde știi ?!

— Din mesajele primite !

— N-ai primit nimic! Nimeni n-a primit nimic! M-ai mințit, Aram! Mi-ai șters memoria! Mi-ai făcut ceva aici, aici (își ciocăni tîmpla), dar asta nu se poate uita! L-ai pus și pe Gherasim să mă mintă! Ai vorbit cu cei de pe Marte să nu mă trimită pe Cerra... Aram!

— Sebastian, crede-mă...

Perturbată de transmisie, vocea nu mai era plină și insinuantă. Și el n-o auzea... Fugea, abia respirînd, pe un platou înzăpezit. Fugea pe un platou alb, acoperit de ceață. Fugea fără picioare, numai cu trunchiul.

— Sebastian — chema vocea. Întoarce-te la mine! O să-ți explic totul. Sebas... Închise receptorul. Picioarele îi atîrnau grele, brațul stîng continua să i se miște spasmodic.

— Gherasim — strigă.

Robotul se apropie de el, speriat, tremurînd.

— Gherasim — întrebă — Aram ți-a spus să nu-mi povestești despre Anca?

— Da — spuse robotul.

— De ce?

— Nu știu. A spus să nu vorbesc despre Anca.

— Și cui i-a mai spus asta Aram?

— Lui Sergiu.

— Și mai departe? Ce-au spus?

— Nu știu.

— N-ai auzit?

— Nu. Mi-au spus să ies afară.

Un vuiet înfundat umplea cosmodromul, nava, oasele lui. Își astupă urechile, scăldat în sudoare. Din adînc, de acolo de unde sălășluiau fantomele își făcu loc un val de ace fierbinți, înțepîndu-i șira spinării, ceafa. Zîmbind cu ochii închiși se lăsă pradă acestei exaltări difuze. Simțea nava vibrînd sub el, afundîndu-se în cerul negru. Singur, una cu nava, încordat, dur, afun-

dîndu-se în cer. Trebuia să plece. *Acum.* Înaintea celorlalți. Ca de obicei, deschizîndu-le drum. Singur, înaintea celorlalți, simțind în tot corpul efortul motoarelor pulsînd o dată cu el, străbătînd cu voluptate, lucid, bezna rece din jur, străpungînd-o cu propriul lui corp incendiat, cu palmele crispate pe manșă. Trebuia să plece acum, numaidecît, să străbată norul acela invizibil, ceața lăptoasă.

Fantomele urlau și se zbăteau în valul de lavă ce urca în el bolborosind. Trebuia să ajungă. Putea să ajungă acolo.

Cineva se opri în spatele lui, tuși.

— Pleacă, Gherasim ! spuse.

— Nu e Gherasim — răspunse o voce gravă.

Se întoarse. Era Kottlar.

— Singuri pe o planetă pustie, fără hrană — șopti Sebastian. Mi-a ascuns totul... Mi-a șters memoria... Se temea că n-o să rezist șocului. Se temea că voi pleca singur să o caut.

— Au semnalizat totuși — spuse Kottlar. Deci trăiesc.

— Trebuia să ajung atunci la ea. Cînd voi n-ați îndrăznit !

— Decolăm peste trei ore.

— Nu, acum — șopti. *Acum.* Plec înaintea voastră.

— Pleeci ? Unde ?

— Acolo. Trebuie să ajung primul, acolo.

— Nu, Sebastian ! spuse Kottlar. Nimeni nu poate face drumul ăsta singur. E un traseu imens, și tu ești bolnav.

— Sînt la fel de bolnav ca oricare altul ! strigă. La fel de bolnav ca oricare alt om născut pe o stație de tinichea. Și la fel de nebun. O să zbor acolo, chiar dacă voi nimeri în plin norul lui Pabst.

— Știu că ai fi în stare să o faci. Ești un băiat bun, curajos. Dar ce rost are, Sebastian ? Îi vorbea rar, serios. Avea și timp și răbdare să-i explice. Ce rost are, băiatule ! Peste trei săptămîni vom transmite un mesaj complet. Vei afla totul.

— Peste trei săptămini ! ricană Sebastian. Peste optsprezece zile voi fi acolo ! Decolez în cel mult o oră. Poimîine voi fi la limita Centurii și încep traversarea. Trebuie să trec dincolo, înțelegi ? Și dumneata ești născut pe o stație, dar ai copii și te-ai legat de lumea de pe Pămînt. Eu n-am pe nimeni acolo ! Sau — șopti răgușit — poate nici acolo. Trebuie să pornesc. Coboară !

— Înțeleg. Dar nu vreau să te arunci orbește înainte fără nici o șansă.

— Gherasim — strigă Sebastian. Pornește motoarele !

Robotul deschise chepengul sălii motoarelor. Coborî.

— Nu fă prostii — spusè Kottlar. N-am să te las.

— Să nu mă lași ? Dumneata ? Crezi că există cineva care are dreptul să mă oprească ? Și care ar *putea* să mă oprească ?

— Nimeni niciodată n-a zburat singur într-acolo — spuse Kottlar sec. Decît ca să moară.

— Vrei să mă sperii ? chicoti Sebastian. Să mă sperii cu moartea ?! Dar eu sînt mort, mort ! În loc să fi plecat atunci, imediat, am pierdut două luni zadarnic. Fiecare om are dreptul să moară cînd vrea ! N-am nevoie de sentimentalismul vostru de babe ! Motoarele porniră să urle din ce în ce mai intens, mai ascuțit. Atunci ! strigă Sebastian. Atunci trebuia să zbor, să ajung acolo ! Și aș fi ajuns ! Există cineva care să susțină că nu mai era nici o șansă ? Nici o șansă ? Spune, te-ai născut pe o stație, ai zburat cincizeci de ani, ce ai fi făcut în locul meu ?

— Nu mai era nimic de făcut *atunci* — spuse Kottlar. Te-au culeș pe tine și pe încă unul, ceilalți dispăruseră în ceața albă. Și motoarele flotilei erau aproape blocate. Erau ultimele clipe.

— Pentru voi poate — spuse Sebastian. Pentru voi norul lui Pabst înseamnă moartea. Dar pentru mine nu. Du-te, Kottlar, vreau să închid ușile!

Kottlar rămase nemișcat. Figura lui arsă de soare, aspră, se împurpură. Își ridică mîna noduroasă, bronzată, și i-o puse pe umăr.

— Știu că ești în stare să o faci — spuse rar. De aceea te iau pe nava mea.

— Pe nava dumitale?...

Privi uluit ochii albaștri ai celuilalt, părul cărunt, gura fermă. Era prea surescitat ca să înțeleagă. Încerca să-l împiedice să ajungă acolo? Era o conspirație generală împotriva lui, uzînd nu numai de minciuni, dar și de violenții? Toți îl mințiseră, îi ascunseseră realitatea. Dar el nu mai voia să fie înșelat în numele grijii pentru viața lui!

— Nu te cred — șopti. E o cursă... Mi se pare stupid, dar nu te cred. Vrei doar să mă faci să cobor, să părăsesc nava...

— Sebastian — spuse dojenitor Kottlar. Te înțeleg. Sînt născut pe o mică stație, ca și dumneata. Noi vedem lumea altfel decît ceilalți. Ne atașăm de femei sau de copii cu o mai mare furie, cu disperare. Ai încredere în ce-ți spun. Vreau să te iau acolo cu mine.

— Am și un robot — spuse Sebastian. Gherasim, cel mai bun universal de pe cosmodromul Tahiti. Vechime de zbor cinci ani.

Acționă butoanele tabloului de comandă. Uruitul motoarelor se îngroșă, scăzu, se opri. Nava încremeni, mută.

Kottlar se îndreptă spre ușă, pregătindu-se să coboare.

— Vă aștept în treizeci de minute — spuse. Dacă ai vreun mesaj de trimis pe Pămînt fă-o acum. Din drum voi transmite numai coordonatele traseului. Grăbește-te, Sebastian!

Îl auzi că mai adaugă ceva în vreme ce cobora cu escalatorul, dar nu înțelese ce spunea. Îl puse pe Gherasim să umple cîteva pungi cu fructe — portocale, pepeni verzi — apoi adună jucăriile — măgarul de catifea, iepurele, păpușica de buret. Împachetă micul coșuleț împletit, plin cu mărgele, și farfuria albastră „the little blue plate", în vreme ce fredona, încălzit, bine dispus. Stinse luminile, rînd pe rînd, ca într-o sală de spectacole și, gata să coboare, își aminti de cutia cu fotografii. Reveni grăbit, împiedicîndu-se în covoare. O clipă se gîndi să ia și cîteva ștergare, dar nu voi să pară ridicol. Se mai opri o dată, căci uitase să scrie mesajele. Grăbit, înșirui pe o coală de hîrtie: „Dragă Olga. Aș fi vrut să mă întorc, așa cum ți-am promis". O revăzu, despletită, singură, în conul de lumină. Singură, așteptîndu-l pe cosmodromul străin. Adăugă: „S-ar putea să întîrzii două sau trei luni. Mi-e dor de tine, Sebastian". Îi întinse mesajul lui Gherasim.

— Transmite-l pe adresa lui Loni — spuse. Cosmodromul unu, Marte.

În vreme ce robotul făcea legătura, el continua să adune fotografii uitate prin colțurile navei, filmele făcute împreună cu ea. Era foarte tînără în toate și avea să rămînă întotdeauna așa. Pentru că femeile își păstrează vîrsta pe care au avut-o cînd le-ai cunoscut pentru prima dată. Și el o cunoscuse înainte ca ea să fi împlinit nouăsprezece ani.

Îl auzi pe Gherasim dictînd sfîrșitul mesajului și închizînd aparatul. Apoi ieșiră amîndoi, și escalatorul, depunîndu-i la baza navei, se strînse ca un animal speriat și se ascunse în nișa lui.

XI

Știa că zboară de mult, de foarte mult timp. Știa, totdeauna, în somnul rece al traseelor lungi, că zboară. Și visa. Se obișnuise să-și dirijeze visele, alegîndu-le pe cele plăcute. De aceea se silea să viseze vrăbiile vechiului oraș, țopăind, Dunărea oglindind sălciile, dealul orașului susținînd ciupercile colorate ale blocurilor, casele suspendate plutind peste munți. Îl înveseleau cel mai mult prietenii lui și discuta cu ei la nesfîrșit, rîzînd unul de altul, luîndu-se peste picior.

Îl visă mai întîi pe Piticu, în halat alb, cu ochiul lipit de microscop. Îl invidia pe Sebastian că zboară tot timpul și ofta : „Ce-aș zbura și eu ! Dar fără escală ! Mereu". Și chiar se ridică puțin în aer, grav, trist, și fluturîndu-și poalele halatului făcu cîteva tumbe.

Apăru apoi — parcă în ziua a treia — Valea, cu nasul lui de mulatru. Rîzînd, ducîndu-și în brațe gemenii ca pe două haltere înfășurate în scutece și, în urma lui, Feria mînuind o păpușă tăiată din ceapă. Îl visă pe Jenel aprinzîndu-și țigara de la un om care mînca semințe, sărind o băltoacă ce se dovedea a fi numai o pată de soare și luptîndu-se cu niște semilune negre care voiau să-i smulgă ochelarii.

Și prin somn Sebastian îi alinta pe toți — sau i se părea că-i alintă, pentru că somnul hipotermic e adînc și nu-ți îngăduie să-ți amintești ce-ai visat. Dar el re-

cunoștea secvențele de vis pentru că le mai văzuse în alte zboruri.

Visă apoi — parcă în ziua a opta — cîteva capete de oameni, cu ceafa groasă, orbi și surzi, cu buze subțiri, lătrînd la el și cerîndu-i să declare că a distrus stația Cerra și, pentru că refuza, îl amenințară că-i dau drumul în vid. Dar Sebastian le argumentă că el nu putuse distruge Cerra fiind bolnav, și atunci capetele se înmuiară, se desumflară și rămaseră fleșcăite, toate la fel.

Îl visă pe Iordan, cu barbă și anteriu. Descult, mergea și predica pe malul unei ape, un fluviu larg, mîlos, ocolind o mare piramidă — și în urma lui se înșiruiau copii negricioși, schimonosindu-se și batjocorindu-l. Îl strigau „Ali, Ali" și Iordan se întorcea să-i fugărească, dar pentru că îi plăceau copiii, dojenile lui se transformau în jocuri și porneau să danseze toți ca niște apucați.

Mereu, din adînc, fantomele încercau să tulbure lumea visurilor pe care o iubea. Dar erau lipsite de putere și se topeau umplîndu-l de mulțumire, de o plăcere fizică ce-l făcea să-și deschidă palmele prin somn. Cel puțin așa visa — că-și desface palmele de plăcere și că se afundă mai adînc în somn, dormind ca în patul bleu de pe stația dispărută, patul primei copilării.

Visă — parcă în ziua a douăsprezecea — prima întîlnire cu Anca. Fantomele încercară să tulbure întîlnirea, așezînd în locul Universității nava sfîrtecată, dar Sebastian le alungă, convins că se vor supune. Și într-adevăr, traseră deoparte corpul fuziform al navei ciopîrțit de explozie, lăsînd să apară fațada patinată de vreme a vechii Universități. Și Sebastian rîse de bretonul Ancăi și ea îl tachină pentru părul zburlit și pentru barba nerasă de cîteva zile.

Obosea dormind și-și schimba locul. Și știa prin somn că se mișcă, pentru că își petrecuse sute de ore astfel la bordul navei. Știa, dormind, visînd și deschizîndu-și palmele de plăcere, că zboară și se apropie de locul în care Anca îl aștepta. Și se certa adesea cu Aram pentru că voia să-i steargă memoria, căci Anca era însăși memoria lui și nu i-o putea smulge nimeni, decît arzîndu-i oasele, și nervii, și creierul.

Și o visă — credea că e în a cincisprezecea zi — cîntînd numai pentru el, puțin fals, și pe Iordan, proaspăt ras, rîzînd și tachinînd-o pentru că ea arăta ca un copil și Iordan îi tachina pe copii totdeauna.

Visă apoi — în a treia săptămînă, așa i se păru mai tîrziu, în clipa trezirii — că se joacă pe covor, acasă, și că poartă haina tatălui său. Se încinsese cu o curea peste haină și mîna caii, iar tata rîdea și-l săruta, înțepîndu-l cu mustățile. Și el simți, ca pe o durere, prin somn, că tatăl nu mai era și că n-avea să mai fie niciodată. Dar tatăl continua să rîdă și să spună : „Inghilescule", ceea ce în limba lui, bănuia Sebastian, însemna băiețelule, năzdrăvanule. Iar mama rîdea și ea, împletind cu croșeta și cînta.

Și auzi prin vis un urlet prelung, un urlet nesfîrșit care făcea imaginile să piară, un urlet gros, hîrîit, și atunci, ca să nu se trezească, își închipuie că aude motoarele navei. Dar urletul nu conteni zile și nopți și în jurul lui se roteau oameni zgribuliți, oameni mărunței cu tichii de blană, fugărindu-se și țipînd de zor.

Și cînd deschise ochii văzu cerul negru și auzi motoarele. Respiră rar — unu, doi, trei, patru. Reținu aerul — unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt. Expiră — unu, doi, trei, patru. Respira totdeauna yoga cînd se trezea din îndelungatul somn hipotermic. Deasupra lui cronometrul navei arăta ziua a douăzecea și,

înainte de a înțelege bine că s-a trezit, simți acul înțepîndu-l și adormi din nou. Și fu convins, după aceea, că trezirea se petrecuse în vis, ca toate celelalte, și reîncepu să rîdă cu Iordan și cu Valca de Jenel care se silea să deschidă ușa acolo unde nu era decît perete.

Apoi urletul se auzi mai tare, dar se sili să nu se mai trezească. Urletul se intensifică, se îngroșă și începu că nava frînează. O navă transparentă, de mari viteze, plină cu cadrane mobile. Întinse mîna după unul dintre ele, dar în clipa aceea cadranul se rotunji, se adînci. Era hubloul prin care străluceau punctele stelelor. Aștepta înțepătura acului narcotizant, însă acul nu-l mai înțepă și auzi în cască vocea lui Kottlar :

— Ne rotim pe orbita minimă. Dar nu putem frîna.

Tresări, se ridică atît cît îi permiteau curelele și-i văzu și pe ceilalți cum își înalță capetele și ascultă urletul răgușit al motoarelor.

— Am ajuns ? întrebă. E planeta albă ?

Se simțea odihnit, relaxat, pradă unei ușoare senzații de beatitudine pe care i-o lăsa întotdeauna somnul hipotermic.

— Da — spuse Kottlar, fără să se întoarcă. Primele rachete individuale au atins planeta încă acum cinci minute. Dar noi nu putem asoliza cu un singur motor.

— Folosiți motoarele secundare, în planuri înclinate — spuse, desfăcîndu-și curelele. Unde sîntem, în ce zonă ?

— În zona de origine a semnalelor recepționate pe Cerra și pe Marte. Acolo unde, acum două luni, s-a prăbușit LEAR.

— Știu — spuse, înăbușit, așezîndu-se alături de Kottlar. E ramura estică a norului lui Pabst. O cunosc. Lăsați-mă să mă conectez la comanda navei.

Își prinse de tîmple bureții metalici și, în aceeași clipă, revăzu prova lui LEAR rotindu-se amețitor, ca și cum ar fi privit-o dinafara ei.

— Trebuie să evităm rotațiile — șuieră. Există un dezechilibru magnetic aici... aici... Îl depășim.

Nava făcea corp comun cu el, ca un animal viu, puternic. Ferm, abia stăpînindu-și bucuria triumfului, comandă motoarele secundare. *Simțea* cum ghearele norului se închid neputincioase în urma lor și ar fi vrut să strige, să-l strige pe Aram pentru a-i arăta cum stăpînește sutele de mii de cai-putere, care galopau cu salve intermitente. În oglinda retrovizoare văzu figurile celorlalți, urmărindu-l epuizați, calmi, tăcuți. Înțelese că se luptaseră pînă atunci, rînd pe rînd, cu furtuna nevăzută care zguduia racheta și-l treziseră abia în ultima clipă. Se concentră, încercînd să îndepărteze nava de marea alburie care se desprinsese brusc din ceață și se repezea spre ei. Apoi înțelese că motoarele secundare sînt prea slabe ca să poată frîna căderea.

XII

În jur totul era alb. Și totul ardea. Ar fi vrut să se cațăre pe colina albă la poalele căreia se prăbușiseră, numai pentru a privi arzătoarea ceață albă. Dar picioarele nu-l ascultau. Nu-și simțea nici pieptul, nici umerii, nici mîinile. Încercase de nenumărate ori să se smulgă din praful moale și spumos în care se afundase racheta, însă, ca într-un coșmar, rămînea nemișcat, în afara lui însuși. Își ascultase corpul, așa cum asculți ecoul unei pietre zvîrlite într-un puț și în adîncuri deslușise bătaia unei inimi. Dar parcă nu era inima lui — și s-ar fi putut foarte bine să nu fie nici o inimă — ci doar unul din marile ceasuri ale navei îngropate sub el.

Ascultase încordat, pînă cînd sunetul se stinsese și de acolo de jos nu mai răzbătea nici un zgomot. Oamenii tăceau. Ceasurile se opriseră. Și gîndul că pieriseră cu toții, că se înșirau de-a lungul navei tăcuți și reci ca într-un imens mausoleu de metal îl îngrozea la fel de tare ca și gîndul apropiatei sale morți. Căci nimeni nu mai putea cutreiera planeta căutînd supraviețuitorii de *atunci,* și el nu voia să moară înainte de a o revedea și o chemă foarte încet. așa cum făcuse și în momentul prăbușirii : „Fetițo, fetițo..."

Cînd puterile îi reveniră își lipi buzele de microfonul căștii, murmurînd : „Sînt... treizeci și unu... Sînt treizeci și unu. Repetă chemarea de nenumărate ori, făcînd pauze pentru primirea răspunsului, apoi porni să vorbească fără întrerupere : Sînt treizeci și unu... Treizeci și unu... Nu-mi mai simt picioarele și brațele... Treizeci și unu... Kottlar... Sînt eu, Sebastian... Kottlar, răspunde... Kottlar... Dacă microfonul e defect, bate în peretele navei... Sînt treizeci și unu... Kottlar... Nu mă pot mișca".

Adormea și se trezea vorbind. Și cînd, după multă vreme, auzi un glas răspunzîndu-i crezu că halucinează și strigă : „Nu vreau ! Încă nu !" Apoi zîmbi, nu era agonia, și se alintă ca în delirul unei boli din copilărie . „Nu, nu, nu, nu vreau". Și iar auzi vocea. Era un alt glas, nu al lui, pentru că el tăcea cu buzele strîns lipite.

— Kottlar, tu ești ? întrebă.

Și vocea răspunse :

— Nu e Kottlar, sînt eu, patru, trăiesc, sînt patru.

Se gîndi : „Patru ? Care patru ? Care patru, patru, patru ?"

— Ești patru — șopti. Al patrulea. Sînt treizeci și unu.

— Treizeci și unu ? Fizicianul ? Pilotul ? Te știu. Ești rănit ?

— Sînt puțin rănit. Foarte puțin. Explozia m-a aruncat afară din navă. Tu unde ești ?

— Afară, aproape de tine.

— Ceilalți trăiesc ? Îi vezi ?

— Nu știu — spuse vocea. Nu-i văd. Nu pot să mă mișc.

— Nici eu. Dar nu mă doare nimic. Cine ești ?

— Biologul. Patru. Biologul. Am urcat pe navă cînd toți vă puseserăți căștile.

— Ești cel înalt cu barbă din spatele lui Kottlar ?

— Nu. Nu port barbă. Sînt blondă și am coc.

— Blondă ?

Surîse cuprins de o adîncă sfîrșeală. Uitase că pe navă erau și femei. Ar fi vrut să adauge ceva, nepăsător, vesel, dar i se făcu deodată frig. Atît simțea din tot corpul său : o bucată de gheață din vîrful picioarelor pînă sub furca pieptului.

— Sînt blondă — șopti vocea. Puțin arsă de soare. Și am ochii verzi-cenușii.

— Ochii — repetă el — ochii...

— Și părul nu chiar blond, ci mai închis. Acum pare castaniu...

— Ca aurul vechi ? întrebă jucîndu-se.

— Ca aurul — țechin, foarte vechi — șopti vocea.

— Nu ! gemu Sebastian. Nu se poate... Visez din nou... Și nu vreau... Acum, nu... Acum, nu — gîndi, rugîndu-se. Nu acum, nu aici. N-aveau voie acum să se joace cu el fantomele, halucinările, acum aici, pe planeta pustie, unde încă trăia, unde poate încă trăia, așteptîndu-l.

— Ți-e frică ? întrebă vocea. Mie mi-e frică...

— Frică de ce ? Încercă din nou să-și ridice mîna, dar mîna nu mai era a lui. N-are de ce să-ți fie frică. Sînt aici... Ai mai zburat pe rutele lungi ?

— Niciodată.

— Totdeauna se întîmplă așa la asolizări violente. Șocul te anesteziază. Halucinezi. Apoi adormi și cînd te trezești te simți ca după baie.

— Aș vrea să viu la dumneata — spuse vocea. M-aș simți mult mai bine dacă am fi aproape. Dar nu mă pot mișca.

— Stai liniștită — spuse. Robotul meu a plecat să semnalizeze și în curînd vor veni să ne caute cei care au asolizat cu rachetele individuale și ne vor găsi.

Știa că nimeni nu va veni să-i caute. Decît, poate, peste cîteva luni cînd vor fi de mult mumificați în pulberea albă. Dar nu voia, nu voia să creadă.

— Și cînd vor veni ? întrebă vocea.

— Înainte de a se întuneca. Sau poate în zori. Habar n-am cît durează noaptea pe planeta asta blestemată.

Se sili să-și amintească ruta, coordonatele, dar Aram îi șterse amintirea accidentului de *atunci*. Și poate că aproape, foarte aproape se înălța mausoleul navei LEAR, cu prova despicată... „Nu ! le strigă mut, terifiat, fantomelor. Nu acum !"

— Oricît ar dura — spuse vocea — va răsări soarele. N-am văzut niciodată Soarele portocaliu.

— O portocală portocalie — îngînă. O portocală solară.

Era soarele pe care îl aștepta și el, pe care și-l dorise un an întreg.

— A fost odată o portocală — murmură. Era o portocală portocalie, dulce-acrișoară, singură într-un pom verde.

Un țiuit scurt, argintiu îi găuri timpanul și cerul gurii.

— Spune-mi — șopti vocea. Povestește-mi ceva. Cînd taci mi se face frică.

„Sînt cuvintele mele — gîndi Sebastian. Sînt cuvintele *ei*. Sînt rostite fără ca eu să deschid gura, dar de atîtea ori, noaptea și ziua, le-am auzit încît nu pot să știu dacă le aud cu adevărat sau e doar iluzia lor". Și spuse :

— N-are de ce să-ți fie frică. Mîine o să vedem Soarele portocaliu și o să mîncăm portocalele pe care le-am adus cu mine... Și acum... Acum... Vino... Încearcă să te apropii... Ți-am adus portocale și păpuși... Toate păpușile... Mica farfurioară albastră... Fotografiile... Fetițo... Fetițo...

O săgeată de foc îi străpunse șira spinării, o săgeată nesfîrșită arzîndu-i oasele și mușchii, o suliță arzătoare, răsucindu-se și pătrunzînd din ce în ce mai adînc.

— Gata ! strigă. Ajunge ! Aaaaaah !

— Dragul meu — șopti vocea. Sînt aici, lîngă tine. Sebastian, sînt aici.

— Aaaaaaah ! urlă din nou, silindu-se să fărîme fierul care-l străpungea, arzător, înghețat, arzînd, arzînd. Nu vreau ! Acum nu ! Fetițo, fetițo !

— Sînt aici — susură vocea. Sînt aici, lîngă tine !

Solul prăfos se muia sub el, se adîncea într-un vîrtej lent. Îi venea să verse, dar nu voia s-o facă sub ochii ei. Și frigul îi cuprindea pieptul și umerii.

— E frig — murmură. Învelește-mă. Dă-mi mîna... Draga mea, draga mea...

O mînă caldă o luă pe a lui. O recunoștea. Era mîna ei, o mînă mică, speriată, caldă. Tremura de frig, dar mîna care-l mîngîia era caldă și, simțind-o, îl cuprinse somnul.

— Mi-e somn — îngăimă. Sărută-mă. Sărută-mă, draga mea.

Și-și întinse buzele spre microfonul căștii.

XIII

O rază subțire îi lumină pieptul. Apoi o a doua rază îl cercetă și se opri asupra vizorului. Greoi, masivi, doi roboți se ridicară din praful albicios alături de el.

— Dînsul e stăpînul meu — spuse primul robot.

Se aplecă deasupra omului nemișcat, își fixă urechea de pieptul lui, ascultă.

— Stăpînul meu este mort — adăugă. Îl cheamă Sebastian. Mi-e frică.

— De ce ai vorbit ca o femeie, în loc să semnalizezi? întrebă al doilea robot. De ce ai spus: blondă, soare portocaliu, ochi verzi cenușii?

— Ca să nu-i fie greu cînd moare. El m-a învățat. Oamenilor nu le place să moară singuri. Mor prea tare cînd rămîn singuri.

— De ce? întrebă cel de al doilea robot.

— Nu știu. Asta nu m-a învățat niciodată. Dar spunea că nu-i place să trăiască singur. Și căuta o fată blondă pe care o iubea.

— Îi plăcea, nu-i plăcea, o iubea — repetă al doilea robot. Dînșii mereu spun: „Îmi place, nu-mi place". Și acum de ce nu se mișcă?

— E mort — spuse primul robot. E foarte mort. Nu știi ce înseamnă asta. Eu am călătorit cu el vreme de cinci ani. Pe tine abia te-au montat.

— Cît timp va fi mort? întrebă al doilea robot.

— Mult timp. Foarte mult timp. Mi-e frică.

— Ai vorbit exact ca o femeie blondă — spuse al doilea robot. Ca o femeie blondă cu ochi verzi-cenușii. Și el ți-a spus: „Fetițo" și „Draga mea". Și ți-a adus fotografii, o farfurioară albastră și o portocală dulce-acrișoară, singură într-un pom verde. Să-mi arăți și mie portocala dulce-acrișoară singură în pomul verde.

mașina destinului

Profesorul, înalt și solid, zîmbea cu bonomie ascultînd explicațiile micului său asistent împodobit cu o chelie prematură.

— Are o viteză uluitoare — spuse asistentul gîtuit de emoție. Rețelele acestea peliculare ne vor permite să epuizăm într-o lună toate lucrările în curs!

— Da, da — murmură profesorul. Își simțea gura plină de gustul icrelor de Manciuria și al ginului băut la bufet. Are o viteză uriașă!

— Straturile acestea submicronice au un mare avantaj față de rețelele polarizate — spuse asistentul, fluturîndu-și cele două smocuri de păr ca pe niște aripioare lipite de o parte și de alta a capului. Își privi profesorul cu jenă și întrebă: De azi înainte cum trebuie să vă spun în fața salariaților: „Domnule profesor" sau „Tovarășe director"?

— Eh, eh... Cum vrei! Cred că profesor e mai nimerit... Țin mai mult la meseria mea decît la funcție. Funcția știi cum e, dragă Sterian, azi director, mîine... He-he-he... Îi atinse obrazul cu vîrful degetelor — semn de mare tandrețe — și adăugă: Dar tu? Ți-ar place

să te ocupi mai mult de facultate sau de cercetările noastre de aici ?

— Oh, de cercetări, bineînțeles. De alaltăieri, de cînd am văzut mașina, nu-mi mai doresc altceva ! În prima perioadă, mai ales, centrul nu va fi aglomerat și voi putea programa datele lucrării... Ale lucrării de care v-am mai povestit...

— Lucrarea ? ! Ah, da ! Nu optimizatorul profesional ? Nu-i așa ?

— Nu, domnule profesor. Lucrarea de candidat în științe.

— Da, da, da, Sterian ! Dar dacă ești atît de închis, spui un cuvînt o dată la cîteva luni...

Îl dojenea cu bunăvoință, dar și cu o ușoară, bruscă antipatie pentru gura pe care i-o vedea prea de aproape, o gură plină, roșie, de poet oriental, amintindu-i buzele lui Omar Khayam, pictate pe o ediție a rubayadelor citită de curînd.

Ca și cum i-ar fi simțit privirea, asistentul își acoperi gura cu palma, tușind.

E o lucrare la care țin foarte mult și la ale cărei principii mă gîndesc de cincisprezece ani. Multora le pare utopică, dar eu cred că voi ajunge la rezultate, hm... interesante...

Voise să spună covîrșitoare, dar bănuia că asta ar fi stricat bună dispoziția profesorului și nu voia s-o facă tocmai în această zi.

— Mda — murmură profesorul, oglindindu-se într-unul din capacele nichelate ale mașinii. Dumneata ai toată viața înainte, ce-ți pasă !

— Dar, dumneavoastră... dumneavoastră lucrați din plin, nu-i așa ? Noua funcție n-o să vă răpească prea mult timp ?

— Depinde — oftă profesorul, mulțumit că oglinda de nichel îi ștergea ridurile și gușa. Există totuși o vîrstă, sau poate numai o perioadă cînd simți nevoia să fii director. E omenesc, nu ?

— Cred că n-ați ajuns încă acolo ! spuse asistentul. Dar după privirea profesorului înțelese că făcuse o gafă și, înroșindu-se, adăugă : Și nici nu veți ajunge vreodată !

— Păreri — mormăi profesorul, înfricoșat de perseverența asistentului său de a trece dintr-o gafă într-alta.

— Un om ca dumneavoastră — spuse Sterian cu o căldură care îngheță inima profesorului — e tot atît de potrivit pentru treburile administrative ca o dansatoare pentru vînătoarea submarină. Ați reforma totul atît de radical, încît nu s-ar mai înțelege nimic și numai autoritatea de care vă bucurați ar putea menține, formal, instituția. De aceea cred că-l veți folosi din plin pe inginerul-șef și pe directorul tehnic, așa cum la facultate îi folosiți pe conferențiari și pe șefii de lucrări.

— Cum adică ? îndrăzni să întrebe profesorul, privind cu neplăcere obrajii rumeni ai asistentului și ochii săi sclipind de entuziasm.

— Adică... ei fac planurile tematice, țin cursurile și dumneavoastră patronați totul...

— Exagerezi — spuse, pălind, profesorul. Ești cel mai vechi dintre asistenții mei, Sterian, dar încă nu ți-ai dat seama cum e organizat învățămîntul superior !

— Mi se pare că v-am supărat — spuse asistentul, descumpănit. Bănuiam că așa o să se întîmple. Am un fel idiot de a vorbi despre oameni, nu în sensul că adevărul supără, dar pentru că silindu-mă să spun esențialul, îl uit.

— Uită-i ! îl încurajă profesorul, simțind lupta pe care esențialul o dădea pentru a țîșni la lumină de sub țeasta cu aripioare șaten.

— O să-l uit — se posomori asistentul. Fiindcă esențialul e că aveți totuși talent organizatoric. În orice caz, mai mult talent organizatoric decît...

— Sterian ! îl întrerupse speriat profesorul. Vrei să-ți faci lucrarea la mașina asta ?

— Oh, da ! spuse asistentul. E cel mai teribil mecanism statistic pe care l-am văzut vreodată !

— Mda — murmură profesorul, prudent.

— Reprezintă o concentrare de creieri echivalentă cu zece mii de...

— Da, da — încuviință profesorul, înviorat, simțind că se depărtează primejdia gafelor. „E totuși un băiat bun — gîndi — destinzîndu-se. Spune tot ce-i trece prin minte, dar e mai bine să-l las să se descarce acum ca să n-o facă deseară. S-a aprins, îmi dau seama, ochii îi strălucesc și-și îndreaptă mereu ochelarii. E cam nebărbierit, ar trebui să-l trimit la frizer..."

— ... dacă această enormă forță cibernetică... urmă asistentul.

„A spus *cibernetică*, înregistră profesorul. Dacă n-ar avea chelia asta roză și buzele atît de bine desenate, ar fi un băiat drăguț. Așa însă, e prea efeminat. Oare i-o fi plăcînd Marianei ?" Imaginea soției, în capot lung de mătase vișinie, îi declanșă o senzație de plictiseală. „N-o cred — își spuse, spontan, fără să înțeleagă pe loc la ce se referea, dar, adăugînd cu încăpățînare : N-o cred, n-o cred. Cu gustul ei de acum i se pare desigur gingaș, drăgălaș."

— Priviți ! spuse asistentul, desfăcînd capacul unui cadran.

„Cam grăsuliu, grăsulii mîini — își spuse profesorul. Și entuziasmul ăsta debordant, permanent. Nu, oricît aș

vrea să-mi păstrez calmul, Sterian reușește să mă agaseze. Și măcar dacă aș bănui ce urmărește cu sporovăiala asta !“ Știa că peste o oră, sau chiar mai puțin, își va privi asistentul cu înțelegere, dacă nu chiar cu respect, așa că se putea lăsa momentan în voia sentimentului de antipatie care-l copleșea, tumultuos. „Oricum, depășește cele mai elementare cerințe de bunăcreștere. Ce o fi vrut să spună înainte, cînd l-am întrerupt ? Că am mai mult talent organizatoric decît științific ? Și asta după ce mi-a proorocit destrămarea instituției, dacă voi ajunge s-o conduc efectiv, fără sprijinul altora ? !“

— Așa că pentru această treabă nu-mi închipui un alt om mai nimerit decît dumneavoastră ! conchise asistentul, înclinîndu-se. Tăcu, ștergîndu-și ochelarii aburiți, apoi surîse stingherit. Dar cît pot să turui azi, înecîndu-vă în formule și legi statistice, cînd ar fi trebuit să vă povestesc doar ultimele cancanuri ! Și... oh, mă iertați o clipă ! Se răsuci pe călcîie și porni atît de intempestiv, încît fu gata să se strivească de perete. Credeam că ușa e aici — se scuză, bîjbîind în căutarea clanței. Și chiar era prin apropiere !

Se mai lovi o dată de perete și ieși surîzînd.

Profesorul respiră adînc, îndreptîndu-și spatele. Simțea bine, sub tălpi, podeaua instituției pe care o conducea de cîteva ore. Niciodată nu simțise atît de acut relieful unei podele, de parcă ar fi pipăit-o cu palma. Era puntea vasului a cărui comandă o luase și care vibra sub el, zumzetul abia auzit al camerei mașinilor.

— Mă iertați — spuse asistenul reapărînd. Vă păstrez de două zile ceva, un fleac...

— Un ac de cravată ! exclamă plăcut surprins profesorul. E cel mai frumos ac de cravată pe care l-am văzut vreodată !

— Mi-era teamă că n-o să vă placă ! Vă doresc să vă poarte mult noroc !

— E strașnic. Nici nu știu cum se prinde ! Dar nu trebuia, Sterian !

— Îmi permiteți — spuse asistentul, descheindu-i haina. Se apucă cele două capete ale cravatei și se fixează... așa... cu o mică străpungere...

— Dar, spune-mi, nu te supăra, Sterian... Vîrful ăsta nu distruge cravata ?

— Nu, fiindcă nu găurește decît partea din spate, și numai ca să se fixeze ușor.

— Ah, ingenios... Nu mă așteptam să ai gusturi din astea... Ești un dandy, domnule, pe-onoarea mea... E curios că tu nu porți nici ac de cravată, nici butoni. Cum se face ?

— Nu mi se potrivesc, domnule profesor. Aș arăta ca o văduvă care a chelit de durere.

— O, ha-ha-ha — rîse profesorul cu poftă. Ești un original, Sterian ! Nu bei, dar îți place societatea beților, nu joci cărți, dar te oferi ca al patrulea la pocher... Faci asta ca să observi oamenii, nu-i așa ?

— Ca să mimez, mai mult, dacă vreți să fiu sincer. Uneori mă amuză să mimez pasiuni, ca un actor. Și le și refac, mental, ca tehnică...

— E vechea ta marotă despre „tehnica interioară" ?

— Da.

— Sînt convins, totuși, Sterian, că în afară de mimări ai și un viciu autentic ! Nu discut chestiile astea niciodată cu tine, dar, acum, tu m-ai provocat ! Femeile, Sterian... Este ?

Îl întrebă surîzînd, dar imaginea soției în capotul vișiniu reveni, indispunîndu-l din nou.

— Ah, nu — răspunse asistentul. De loc. Am vicii cerebrale, oribile. Ce n-aș da să fiu afemeiat ! La urma

urmei, viciul îți conferă puțină picanterie, și mulți din marii noștri înaintași erau sensibili la farmecul feminin.

— Vorbești ca din carte, Sterian — spuse nemulțumit profesorul. Ai uneori un sistem învăluit, livresc de a te exprima. Semeni cu mine, dar nu cu cel de acum, ci cu cel care eram prin '36, abia întors de la Sorbona! Construiești fraze frumoase, oferi ace de cravată din smaragd, dar uneori arăți de parcă ai dormi îmbrăcat. Haide, trebuia să ți-o spun și eu de la obraz! Tu mi le trîntești mereu cînd nu mă aștept! Și fiindcă tot a venit vorba, îți spun că mi-am pierdut butonii! Asta e! Sper că știi care butoni?!

— Butonii?! întrebă asistentul, rotunjindu-și ochii.

— Haide, haide, Sterian, nu sînt o mimoză ca s-o faci pe miratul în felul ăsta. Știi foarte bine că-mi pare la fel de rău ca și ție. Erau splendizi! Îi purtam zilnic și pot să spun că mă obișnuisem cu ei! Dacă ai uitat, îți reamintesc ziua în care mi i-ai dăruit: atunci cînd am fost numit șef de catedră.

— Ah, da — spuse, evaziv, asistentul.

— Ei bine, mi-au purtat noroc. Nu știu dacă tu crezi în destin...

— În destin? repetă asistentul, privindu-l deodată drept în față cu ochii săi cafenii, luminoși. Cred, domnule profesor.

— Și eu — spuse profesorul. De aceea, acum o săptămînă, cînd mi-au dispărut, am fost destul de prost dispus. Cu toate astea, soarta a fost milostivă cu mine, după cum vezi... he-he-he... Dar ai un bijutier personal, după cum am observat?

— Un bijutier de la care cumpăr o dată la cinci ani...

— No-no-no, domnule, n-o întoarce! Știi la ce mă refer! Butonii erau din smaragde smălțuite cu verde. Ca și acul, he-he-he! Te-am prins, domnule oriental

misterios ! Sau... nu cumva ? ! Ai fi în stare... Spune-mi, nu te-ai apucat să devalizezi cine știe ce colecție pe care ai moștenit-o ? !

— Sînt niște mici vestigii lăsate de un unchi fost giuvaergiu la Constanța. Nu știu, domnule profesor, dacă vă amintiți prăvăliile acelea ce coborau de la parc spre statuia lui Ovidiu, chiar pe strada Ovidiu. Mie mi-au rămas în minte ca desprinse din o mie și una de nopți.

— Prăvăliile acelea de ciubuce și narghilele ?...

— Pline de tăvi de argint, brățări, cercei...

— Cercei ? ! Imaginea soției reveni, în capotul lung, vișiniu. De sub părul roșcat, stins, atîrnau două boabe verzui în carapace de argint. Spune-mi — întrebă — s-a întîmplat vreodată să vinzi vreuna din podoabele lăsate de unchiul dumitale ?

— Da. O singură dată.

— Și ce anume ? Nu cumva o colecție de tăvi bătute cu peruzele ?

— Nu — spuse asistentul. Era o colecție cu totul bizară, formată din șase perechi de cercei de diferite mărimi. Le-a cumpărat un ofițer de marină, un oarecare căpitan Lefescu.

— Lefescu ! tresări profesorul. Cel care s-a înecat ?

— Da — încuviință asistentul. Era un om foarte cumsecade.

— Un porc — spuse profesorul, congestionat. Apoi își reveni, își redobîndi aerul bonom și surise : E urît să vorbești astfel despre morți, Sterian. Dar uneori omul nu se poate stăpîni. Mă miră însă că a cumpărat podoabe. De obicei i se făceau lui daruri de către femei.

— Știu — suspină asistentul. Unii îl credeau pe atunci un pește. Da, arăta grozav de bine ! N-am văzut

niciodată o femeie pe care să n-o încerce o ușoară neliniște în prezența lui.

— L-ai cunoscut destul de aproape, pe cît se pare ?

— Demult, de foarte multă vreme, domnule profesor, cînd eram încă student.

— Asta înseamnă că între anii patruzeci și trei, patruzeci și patru și patruzeci și șapte, patruzeci și opt ?

— Chiar în patruzeci și șapte.

— A fost perioada cea mai neagră din viața lui Lefescu. Nu-i așa, Sterian ?

— Da. Era dator vîndut, îndrăgostit fără speranță. Și voia, voia grozav să facă știință.

— Era o pramatie. L-am cunoscut în patruzeci și șase la Constanța. Îmi făceam o ultimă concentrare ca ofițer de marină. Nu, nu mi-a plăcut de loc Sterian. Era una dintre cele mai murdare pramatii pe care am cunoscut-o vreodată. Un personaj din Lermontov, afemeiat, bețiv, cartofor, dar fără nici o dimensiune tragică. Pur și simplu o lichea.

— Mi-a vorbit adeseori despre dumneavoastră — spuse asistentul. De foarte multe ori.

— Palavre — spuse iritat profesorul. Palavre de bețiv. Există oameni care, chiar cînd te laudă, te jignesc. Le curge din gură un soi de zeamă tulbure de cuvinte și rîgîieli care te pătează vrînd, nevrînd.

— Vorbea foarte frumos despre dumneavoastră, totdeauna.

— Mă îndoiesc. Ai fi în stare să mi-l descrii ca pe un suflet pur care s-a terfelit prin mocirlele din port fără să-și piardă curățenia.

— Da... cred că era un om deosebit. De aceea și-a și ratat cariera. Mi s-a părut chiar că are geniu.

— Geniu ? ! Sterian, te rog ! Știu că nu ești un exaltat. Ba din contra, pari prea temperat uneori. Dacă însă

vrei să-mi demonstrezi că avea ceva de geniu rău — dar nu, spun prea mult — poate doar o pornire animalică de a se tăvăli prin noroi și a trage și pe alții după el, atunci, da, sînt de acord.

— Avea geniu matematic — spuse asistentul.

— Ge-niu ma-te-ma-tic ! Sterian ! „Est modus in rebus !"

— Era un foarte bun matematician — spuse asistentul. Era chinuit de niște probleme pe care nu le putea rezolva.

— Numești „probleme" toate butadele acelea despre chiromanție, astrologie, magie neagră ? Mă uimești, domnule ! Ar trebui să vorbim despre toate astea mai pe larg. Ha-a-pciu !

Profesorul strănută cu poftă, își scoase batista și strănută încă o dată.

— Ați răcit — spuse asistentul. Bîntuie din nou gripa. Deschise o nișă a dulapului, scoase o sticluță și un picurător. Vă rog să le luați, domnule profesor. E un amestec de gomenol cu sulfamidă, minunat !

— Mulțumesc, dădaco ! ricană profesorul. Îmi faci daruri, mă tratezi de guturai... Și mărturisești niște preferințe cu totul bizare pentru anume indivizi... Nu mă privi astfel. Nu respect superstiția care spune : „De mortuis nihil nisi bene". Respect prea mult realitatea, ca să mă ascund în spatele unui dicton, oricît ar părea de uman !

Îi întoarse spatele asistentului, îngîndurat, șovăind între aerul cinic pe care voia să-l abordeze și curiozitatea de a cere noi amănunte în legătură cu Lefescu. Dacă Sterian știa ceva, cinismul lui putea să pară deplasat.

— Și... atunci... iartă-mă că insist... de ce a cumpărat șase perechi de cercei de la tine ?

— A cumpărat e un fel de a spune. Eu i le-am dat, iar dînsul mi-a iscălit o poliță în alb.

— O poliță în alb ! Ha-ha-ha ! Sterian mă amuzi copios ! Nu cumva ai fost și cămătar ?!

— Ah, nu, domnule profesor ! Făceam totul în interesul științei, poate cu puțin prea multă duritate. Dar nu puteam să aleg.

— În alb... Hm... În alb... Și, iartă-mă că revin mereu... am o slăbiciune în legătură cu acest om... o slăbiciune răutăcioasă, crudă, pe care o recunosc... Și ce poliță în alb ți-a semnat ? Pentru ce sumă de bani ?

— Oh, nu era vorba de bani ! spuse asistentul. N-aveam nevoie de bani. Eram terorizat că n-o să-mi pot isprăvi lucrarea, nu cunoșteam îndeajuns de multă matematică. Era prin anul patru'șapte, nu uitați. Lucrările lui Wiener și ale celorlalți abia începuseră să se răspîndească în lume. Dar Lefescu le cunoștea. Căpătase primele tratate de cibernetică de la niște ofițeri americani, și tot ce a citit acolo răspundea atît de exact studiilor pe care le făcea, încît a putut trece mai departe, în domenii încă virgine ale stohasticii...

— Sterian — spuse profesorul pe care entuziasmul asistentului începea din nou să-l irite. Sper că nu te referi la calculele cu care îi zăpăcea pe toți sublocotenenții în stagiu, precizîndu-le cîștiguri la ruletă și la jocul de cărți ?! Și nici la diagramele în care ghicea soarta cucoanelor ?!

— Nu, nu la asta. El studia atunci curbele evolutive ale diferitelor grupe sociale.

— Și începuse cu hoții și prostituatele, nu-i așa ?

— Da. În mare măsură. Era un mediu de cercetare cu foarte puțini parametri, ușor de urmărit.

— Și tu i-ai dăruit cerceii ca să te inițieze în studiile lui ?

— Oh, nu ! Făcuse asta din proprie inițiativă și cu multă dragoste.

— Era un apostol ?

— Era din neamul apostolilor. Dar nu l-a înțeles nimeni.

— Și atunci, tic, care l-ai înțeles, ce ți-a dat în schimbul duzinei de cercei ?

— Ah, pe el — spuse modest asistentul.

— Sufletul lui, adică ? ricană profesorul.

— Da. E mai bine zis așa. Cred că l-am cumpărat destul de ieftin.

— Ești, deci, un Mefisto, domnule ?

— Nu. Nici măcar un Sarsailă, un Nichipercea. Dar lucrarea mea nu putea fi dusă la bun sfîrșit pe un cadavru, aveam nevoie de un om viu. O să vă explic toate astea mai pe larg în curînd, domnule profesor.

— Foarte bine, foarte bine — spuse derutat profesorul. Dar îți mai amintești cum arătau cerceii aceia ? I-ai putea recunoaște ?

— Hm... asta nu cred. Sînt, totuși, paisprezece ani de atunci și am văzut multe podoabe asemănătoare. Erau la modă cerceii de peruzea, de rubin sau de smaragd, tăiați ca niște picături de apă și suspendați în capătul unor lănțișoare fine, aurite. Erau în vogă de fapt prin treizeci și cinci, treizeci și șase, dar multă lume îi mai avea și-i purta.

— Curios ! oftă profesorul, deodată îmbătrînit. O să mai vorbim deseară. Nu, nu numai despre Lefescu, dar, în general, despre toate calculele astea în care crezi... toate ghicitorile astea...

Se întrerupse și strănută de cîteva ori la rînd, fără să se poată opri. Deschise gura să vorbească, dar un nou acces de strănuturi îl zgudui, înăbușindu-l. Rămase

cîteva clipe sprijinit de mașina lucitoare, răcoroasă, apoi respiră adînc.

— E ca un acces provocat de praful acela de strănutat, nu ? Sau poate guturaiul meu cronic... Își cuprinse fața în palme și strănută violent, cu ochii plini de lacrimi, congestionat. Discuția asta m-a impresionat neplăcut, domnule. Dacă nu mă înșel, atunci, în ultimele lui zile, Lefescu strănuta îngrozitor ?

— Poate, nu-mi amintesc — spuse asistentul.

— Da, da, da. Cu siguranță ! Idioată coincidență... Spune-mi, printre giuvaierurile cu care l-ai cumpărat exista vreun ac de cravată ?

— Ah, nu — spuse cu tărie asistentul. La ce vă gîndiți, domnule profesor ?!

— Fleacuri, fleacuri... spuse profesorul, îndreptîndu-și spinarea. Am pălăvrăgit amîndoi ca două cumetre ! E începutul bătrîneții, Șterian ! Mi-am pierdut butonii, îi bîrfesc pe morți... Și tocmai azi ! Nu, n-ai nici o vină, nu trebuie să te scuzi. Eu sînt vinovatul principal ! Te rog să nu întîrzii deseară. Musafirii vin pe la opt. Haide, haide, lasă... Ce faci acum, mergi în oraș sau mai rămîi ?

— Mai rămîn puțin — spuse asistentul. Un sfert de oră.

Profesorul se îndreptă spre ușă, masiv, zîmbind mecanic, și, ajuns în prag, mai strănută o dată. „Idiot", murmură trîntind ușa.

Asistentul rămase nemișcat, pînă auzi mașina profesorului îndepărtîndu-se, apoi reveni sub unul din ecranele luminiscente. Ridică un capac și din nișa întunecată scoase o cutie pe care o deschise.

Pe un pat de bureți metalizați odihneau doi butoni de argint cu mari pietre de smaragd, smălțuite pe margine.

II

Vila se afla în cartierul Floreasca, în spatele stadionului Dinamo, în partea denumită cu ani în urmă „Parcul Doamna Oltea". Se înșiruiau acolo multe străduțe înguste, bolovănoase, cu circulație aproape inexistentă, pe care copiii băteau mingea în voie. Casele, cele mai multe aparținînd unor ofițeri pensionați, unor ingineri bătrîni sau foștilor magistrați, erau înecate în iederă, în perdele de bună-dimineață, în glicine. Edilii schimbaseră de zeci de ori numele străzilor, dar nu se atinseseră de profilul lor provincial și pașnic. Cele mai multe clădiri aveau două caturi — parter și etaj — și ajungeau cu fațada pînă la trotuar, dar erau și cîteva retrase în fundul curților, cu scară masivă și cu intrările adăpostite sub copertine de sticlă colorată.

Cea mai masivă și mai somptuoasă părea vila profesorului Zane, și asistentul, care venea aci de trei-patru ori pe an, fu surprins de iluminația ce îneca vechea clădire. Se atîrnase un bec deasupra porții pitice, altele două pe alee și încă unul, foarte puternic, în mijlocul curții, dezgolind, crud, taburete de pînză și șezlonguri. Retrăgîndu-se în fața acestei năvale de becuri, vila părea că se ascunde, învelită în glicină și viță de vie.

Mica stradă era înțesată de turisme, iar în fața porții trona un Mercedes negru, elegant. Asistentul își spuse că secretarul general al ministerului a și sosit, așa că deschise grăbit poarta și urcă scările din fugă. Într-adevăr, secretarul venise — îi văzu din prag chelia adîncă, albă, o chelie severă, nu roză ca a lui, și-l invidie că știuse să-și piardă părul cu mai multă decență și gust decît el.

Se strecură printre invitații care sporovăiau, salutînd în dreapta și în stînga — el era printre cei mai mici

în grad — și decanii, șefii de catedră, rectorii îi răspunseră zîmbind.

Din mijlocul salonului, profesorul sărbătorit îl zări și veni în întîmpinarea lui.

— Iartă-mă, Sterian — îi spuse, din nou bonom și strălucind de plăcere. Ospitalitatea cere prezența gazdei în capul scării, dar băieții ăștia — și-i arătă doi bătrînei uscați, unul mustăcios, altul cu ochelari cu rame negre, amîndoi purtînd cravate în dungi țipătoare — au venit tocmai de la Adjud, să mă vadă. Sînt cu cîțiva ani mai mari ca mine, dar prieteni din tinerețe. Îmi dați voie să vă prezint pe asistentul meu, o mare speranță a statisticii matematice și ...he-he... un vrăjitor în devenire. E mîna mea dreaptă și la facultate și în noua instituție pe care o conduc.

Bătrînei îi scuturară mîna asistentului și spuseră, pe rînd :

— Azi tineretul ajunge departe.

— Îmi pare bine că lucrați împreună cu Zane. E o capacitate.

Asistentul se înclină, în vreme ce doamna Zane îi întinse mîna printre capetele celor doi prieteni din Adjud. Asistentul luă mîna îngustă, parfumată, ușoară și o sărută, felicitînd-o pentru noua funcție a soțului și comparînd, neplăcut surprins, degetele sale scurte, grăsulii, cu degetele fine, spirituale ale doamnei.

— O să vi-l răpesc, totuși — spuse doamna zîmbind. O să-mi permiteți să-l recomand prietenelor mele care se interesează de lucrările lui.

— Vă rugăm — spuseră bătrînei, socotind că asistentul îmbujorat și chel nu poate constitui un pericol pentru căsnicia prietenului lor, înalt și solid, cunoscut ca irezistibil pentru femeile de orice categorie.

— Îl alintăm — spuse profesorul în urma asistentului. alungîndu-şi uşoara indispoziţie. E de-al casei.

Privi umerii vătuiţi, puţin prea drepţi ai asistentului şi cerceii lungi legănîndu-se voluptuos deasupra umerilor goi ai soţiei. Cu un gest mecanic, îşi apucă acul de cravată şi-l jucă între degete. Era solid, puţin prea greu chiar, şi, pipăindu-l, gîndi ca şi ieri : „Asemenea bijuterie o fi costat pe vremuri o avere". Dintre invitaţi numai cîţiva purtau ace de cravată, dar ace subţiri, aurii, jalnice faţă de bijuteria ce-i împodobea pieptul ca o decoraţie. „Există o mistică a pietrelor preţioase — gîndi — pe care n-am înţeles-o niciodată. Dar nu simt acum decît jena de a fi împodobit, ca un pom de crăciun. Cu toate că există o vîrstă la care dacă n-ai Ordinul jartierei sau Steaua de cavaler cu briliante te încîntă şi un frumos ac de cravată."

— Oh, frumos, frumos — spuse unul din bătrînei, cel cu ochelari cu rame negre, aplecîndu-se să-i vadă bijuteria. Asta trebuie să te fi costat o avere ! Numai la răposatul prinţ Marghiloman am mai văzut aşa ceva ! Zane, duci o viaţă de prinţ !

— De prinţ consort — spuse celălalt bătrînel.

— De ce consort ? întrebă iritat profesorul.

— Fiindcă ai o soţie superbă, regină a frumuseţii — răspunse bătrînelul încîntat de jocul de cuvinte. Şi repetă : E o regină şi soţii reginelor devin prinţi consorţi ! Sper că nu vezi nimic rău în asta, Zane ? Nu e contrar convingerilor tale ?

— Cu toate că e contrar convingerilor mele — spuse sentenţios profesorul, simulînd o rigoare bonomă — nu mă opun. Am preferat însă totdeauna femeile din popor, aşa cum a fost mama mea şi mamele voastre şi cum sînt, de fapt, şi soţiile noastre.

— Exact — strigă unul din bătrînei.

— Excelentisim — afirmă al doilea și izbucniră amîndoi în rîs, căutînd să nu-i supere pe cei din jur cu veselia lor școlărească.

Din mijlocul grupului de doamne, unde era sechestrat, asistentul îi auzi și-i privi în fugă. „Merge foarte bine — gîndi. Totul merge de minune." Privirea, după o clipă, îi redeveni blajină, curtenitoare.

— E foarte dificil — spuse. Totul e bazat pe matematicile superioare, și anume pe domenii încă puțin studiate ale matematicilor.

În fața lui, în afara Marianei Zane mai era o femeie brună, cu nările palpitînde, cu o gură mare și plină. Ochii cenușii, încercănați, erau acoperiți de fard și părul cu fire argintii masca vag urechile.

— În urmă cu cinci sau șase luni, cînd ne-am mai văzut aici, dumneata ai pomenit despre un oarecare Lefescu — spuse doamna brunetă. L-ai cunoscut personal ?

— Da.

— Și era chiar așa de... grozav ?

— Ca bărbat ? întrebă asistentul.

— Eh... ca bărbat ! Nu, domnule Sterian ! Ca prezicător !

Celelalte doamne, puțin retrase de grup, riseră jenate.

— Ca prezicător era extraordinar — confirmă asistentul.

— Atunci de ce erai atît de misterios data trecută ? Cînd te-am întrebat ai spus că nu vrei să vorbești despre el.

— Da — recunoscu asistentul. Data trecută nu puteam spune încă nimic despre el. Astă-seară însă mă pregătisem să vi-l reamintesc.

— Deci l-a cunoscut — spuse o altă doamnă, minionă, slabă, cu nasul ascuțit și care respira cu gura

ușor întredeschisă, ca după fugă. Anette îl știa foarte bine, eu îl cunosc mai mult din poveștile ei.

— „Foarte bine" ?! se apără doamna brună. Exagerezi, Ana-Luiza !

Ana-Luiza clipi repede din pleoape, murmură o scuză și se întoarse spre asistent :

— Era totuși un bărbat superb, domnule Sterian !

— Da, se pare că întrunea voturile tuturor vîrstelor femeiești. Era mai înalt decît mine, cam cît domnul profesor, mai subțire, cu ochii verzi și foarte palid.

— Era periculos — spuse Anette. Dar cred că nu din cauza înfățișării.

— Era tuberculos ? întrebă o altă doamnă, cu sînii mari și ochii rotunzi. Poate că suferea de o boală nemărturisită !

— Nu suferea de nici o boală — întrerupse Anette. Era doar puțin nebun. Nu-i așa, domnule Sterian ?

— Îmi pare rău, dar n-am observat niciodată la el cel mai mic semn de dezechilibru. Era foarte sănătos, foarte puternic și înota foarte bine.

— Nu toți oamenii palizi sînt nebuni — observă Ana-Luiza. Există nebuni și printre înotători.

— Ca mine — spuse asistentul. Doamna Pop are dreptate.

— Vai, domnule Sterian — spuse Anette — dar dumneata ești un model de bunăstare sufletească. E adevărat, Mariana ?

Doamna profesor Zane zîmbi enigmatic.

— Îl cunosc atît de puțin pe domnul Sterian ! spuse. În ciuda amabilității din seara asta bănui că e un anahoret. Cel puțin Jean mi-l prezintă ca pe o jertfă pe altarul științei !

— Spre deosebire de Lefescu, nu ? Se spune că-și biciuia femeile !

— Absurd — spuse asistentul. Era un om foarte decent și dacă în jurul său se țes atîtea legende asta se datorește felului său de-a fi. Pur și simplu nu-i plăcea să vorbească despre el. Răspundea în doi peri și, pentru că nimeni nu înțelegea de ce frecventează barurile de port cu asemenea asiduitate, se sileau toți să inventeze fel de fel de istorii pe seama lui.

— E adevărat, totuși, că la el acasă dormeau trei prostituate ? întrebă Ana-Luiza. Asta e lucru sigur.

— E adevărat, însă el locuia în perioada aceea la un unchi al său. Le-a primit să doarmă în camera lui pentru că mureau de frig și de foame.

— Domnul Lefescu a fost un profet, un sfînt — spuse Anette. V-am mai spus-o. Eu nu l-am văzut decît de trei ori, însă am fost profund mișcată, ca și Mariana de altfel. L-am însoțit într-o noapte prin baruri și i-am cunoscut și prietenii. Cred că nu era apaș sau pește de port pe care să nu-l știe pe nume. Din cauza lui era să fiu luată drept tîrfă, și încă una din acelea ieftine care lucrează prin ganguri.

— Anette ! o admonestă Ana-Luiza. E penibil, chiar ca glumă !

— De ce, găsești că distincția mi se citește pe obraz ? întrebă doamna brunetă, umflîndu-și buzele.

— Anette ! murmură în loc de orice altă explicație Ana-Luiza.

— Vă rog poftiți în salon — spuse doamna Zane energic. Domnule Sterian, vă rog să conduceți doamnele și să le țineți de urît.

Se depărtă de grupul lor invitînd lumea la masă și, în mod spontan, schimbînd ocheade, comunicîndu-și prin tuse discretă ierarhia, musafirii se înșiruiră în spatele secretarului ministrului, care însă, curtenitor, trecu în ariergarda plutonului.

Sporovăielile și risetele se întețiră pe măsură ce pătrundeau în salon. Aroma țuicii, a măslinelor crea o stare de bună dispoziție generală, de generozitate întru iertarea păcatelor acumulate în lungile cariere universitare. Se așezară cu toții, pofticioși, încălziți, în fața farfuriilor strălucitoare, cu chenar albastru aurit, și a garniturii de pahare cristaline. Secretarul general al ministerului rosti toastul, foarte simplu și cu haz, lăudind activitatea științifică a profesorului, probitatea sa profesională și civilă, făcu un compliment doamnei, aminti dezvoltarea generală a științei în republică, ură succes noii instituții de statistică socială și se așeză. Invitații aplaudară îndelung — mai ales decanii și șefii de catedră — apoi silit de prietenii din Adjud și de soție, Zane se ridică, emoționat. Ochii îi străluceau tinerește și începu prin a mărturisi că niciodată, înainte, un cercetător cu originea lui umilă n-ar fi ajuns la o asemenea cinste. Aminti de satul copilăriei, de orașul liceului, concretizat prin cei doi bătrînei cu cravate țipătoare, apoi pomeni de facultate, de lipsurile îndurate la Paris, de deruta filozofică ce-l stăpînea înaintea războiului și de fermitatea pe care i-o dăduse marxismul. Vorbi de școala românească de matematică, veche de mai bine de un secol, și de marile ei cuceriri moderne, de institutele în care lucrează sute de cercetători, de cadre didactice — din care mulți erau de față — și sublinie că nimeni nu poate înțelege mai bine ce datorează oamenii de știință noii orînduiri decît chiar oamenii de știință care se bucură de condiții nevisate. Mulțumi apoi oaspeților care-l onorau cu prezența lor și închină paharul pentru ei și pentru soția lui care-l ajutase cu devotament în toți acești ani.

Așezîndu-se, își pipăi instinctiv acul de cravată care-l stingherise în tot timpul discursului, iar doamna Zane,

cu ochii înlăcrimați, își trecu palma, ca o adiere, pe deasupra cercelului urechii drepte. Așezat înspre capătul mesei, asistentul zîmbise înțelegător, cald, tot timpul, iar doamnele, care cu jumătate de oră înainte îl asaltaseră întrebîndu-l despre Lefescu, aveau ochii strălucitori, obrajii încinși și păreau lacome în continuare de discursuri emoționante.

Jupîneasa, ajutată de o servitoare tînără, turnă Rislingul în paharele mai înalte, apoi, după măsline, sardele, salam de Sibiu, servi ciupercile în aspic și după ciuperci, pieptul de curcan, piftia de curcan, puii fripți, împingînd la îndemîna musafirilor castronașele cu mujdei de usturoi, castroanele cu pepeni murați, castraveți, gogonele ; înlocui Rislingul cu Cabernet cînd fură aduse roquefortul, caşcavalul, camembertul, turnînd vinul negru în pahare mai scunde și privind amenințător mîinile tremurînde ce-l lăsau să picure pe fața de masă.

Profesorul, mîncînd foarte puțin, glumea cu reprezentantul ministerului, care, înveselit, prietenos, îi spuse de cîteva ori pe numele de botez. Doamna Zane rîdea discret, dar cu poftă la toate glumele și aluziile, semnalizînd jupînesei dorințele oaspeților numai din colțul buzelor și al ochilor. Asistentul, binevoitor, candid, vorbea cu vecina sa de masă, doamna cu sînii mari și ochi rotunzi, care venise singură, și care găsea că meniul fusese împărătesc, mult mai bine servit decît la Capșa sau chiar la Athénée Palace.

— Ceea ce mă încîntă sînt paharele — îi spuse asistentului. Ascultă-le cum sună !

Și lovi cu tăișul cuțitului paharul cel mai înalt din care se băuse Rislingul. Fruntea i se roșise din cauza vinului și-și răcorea fața fluturînd șervetul alb, imaculat, nedesfășurat.

— E delicios, nu-i așa, domnule Sterian ?

— E foarte frumos — recunoscu asistentul.

— Şi dumneata, e adevărat că ştii să ghiceşti ?

— Ah, nu ! E o eroare, doamnă Baboian !

— Dar Mariana mi-a spus că ştii ! Că ai învăţat de la Lefescu şi că ai ajuns chiar să-l întreci ! Ai încercat să-i ghiceşti viitorul !

— Exagerează.

— Sau măcar trecutul. Mariana nu exagerează niciodată. Şi oricare ar fi motivul pentru care numele lui Lefescu îl indispune pe profesor, nu văd de ce m-ar indispune şi pe mine. Dumneata ghiceşti în palmă ?

— Nu ghicesc de loc.

— Vai, domnule Sterian — exclamă doamna, descumpănită. Îl privi fix fără să-l vadă, ca o bibilică speriată. Îţi promit că n-o să spun nimic, nimănui. Nu vrei să-ţi arăt palma ?

Îşi puse mîna pe masă, lîngă farfuria lui — o mînă puternică, dar nu prea groasă, cu încheieturile pline, cu degete albe, rotunde, cu unghii lunguieţe.

— Nu vreau să ştiu totul — spuse. Mă cunosc prea bine. Dar măcar viitorul... Uite — şi-şi deschise palma — linia vieţii nu ţi se pare prea scurtă ? Adică prima parte a ei, căci, după cum se vede, voi avea încă o viaţă, după vîrsta de patruzeci de ani. Un accident... sau o boală... nu ştiu. Dar aici cotește, se subţiază... Şi linia inimii are o mulţime de dunguliţe laterale... Le vezi, domnule Sterian ? Unii cred că asta înseamnă uşurinţă, dar astea sînt griji, numai griji.

Îşi sprijini sînii plini de umărul lui, parcă gata să-l îmbrăţişeze şi spuse precipitat :

— Viaţa mea e un roman. Şi ce roman ! Nimeni nu ştie. Nici Mariana, căreia îi povestesc totul. Femeile, oricît de bine s-ar cunoaşte, nu devin prietene, ca bărbaţii. N-am părere proastă despre nimeni, dar aşa e...

Linia asta, a minții, nu spune oare că sînt intuitivă? Ba da, știu că e așa... Și sufăr și pentru asta... Dumneata ești un om care înțelegi multe, mi-a spus Mariana... Oh, dacă ți-aș povesti viața mea...!

— Vă rog — spuse asistentul. Vă ascult, doamnă Baboian.

— Nu, nu aici! Asta în nici un caz. În oraș dacă vrei, într-un parc. Nici nu știi de cînd nu m-am mai plimbat, domnule Sterian! Oftă, își aranjă părul, se schimonosi. Cred că am băut prea mult — zise. Am băut foarte repede. Atmosfera asta mă predispune. Și pe dumneata?

— Da. Totdeauna.

— Și... nu vrei să-mi spui nimic? Nimic despre viitor? Nici despre trecut?! Sau vezi ceva neplăcut aici?! Spune-mi! Spune-mi adevărul, domnule Sterian!

— Nu văd nimic — spuse asistentul. Nu știu să ghicesc în palmă. Sînt statistician.

— Daaaa? Nu mă minți, domnule Sterian!

— Vă asigur că e adevărul adevărat.

Doamna Zane îi făcu semn din celălalt capăt al mesei și el îi răspunse, închizînd pleoapele foarte lent, așa cum fac oamenii cînd se sărută. Era îngreunat de mîncare, obosit de gălăgia din jur.

— Dar Lefescu... Lefescu chiar s-a sinucis? întrebă doamna Baboian. Fiindcă unii spuneau, atunci...

— Ce spuneau? întrebă sever, deodată rece, asistentul.

— Că a fost un accident. Toată lumea vorbea...

— Accident, ce fel? întrebă asistentul.

— Că făcuse o invenție, sau cam așa ceva — spuse doamna Baboian. O invenție... scumpă... Și spionajul străin îl urmărea...

— Cine știe — murmură asistentul. Totul e așa de vechi, încît toată lumea a uitat despre ce e vorba. Eu, cel puțin, nu-mi mai amintesc nimic. Dac-ați vrea să-mi povestiți despre el...

III

Camera doamnei Zane era foarte mică și foarte cochetă — un budoar în lemn alb, împodobit cu mici acuarele și cu foarte multe sticle purtînd etichete Lanvin, Christian-Dior, Castillo. Doamnele se așezaseră pe pat și pe două fotolii mici, iar un bărbat de treizeci de ani, blond, bronzat rămăsese în picioare lîngă ușă.

Pe o mică tablă neagră așezată pe toaleta rococo, asistentul desena cu creta puncte și cercuțe, vorbind :

— ...Pe măsură ce cunoaștem mai bine statistica și generalizăm, concentrăm legile statisticii, înțelegem că viața particulei e din ce în ce mai determinată. A afla destinul particulei înseamnă a studia toate cauzalitățile care-i determină traiectul și totodată a afla unde se găsește la un moment dat, ceea ce e imposibil...

— De ce ? întrebă Anette, palpitînd de curiozitate.

Era atît de voluptuoasă chiar cînd nu înțelegea nimic, încît asistentul simți în întrebarea ei o chemare irezistibilă.

— Pentru că, vorbind foarte simplu, particulele cele mai infime sînt interdependente între ele și dependente de tot ce le înconjoară. Dacă aș vrea să studiez viața unora, ar trebui să țin seama de viața celorlalte. Și atunci, de unde să încep ? Să presupunem că vreau să cunosc traseul unei molecule de aer. Ar trebui, pentru început, să fixez poziția în care se află. Dar asta nu

se poate dacă nu cunosc poziția tuturor celorlalte cincizeci de milioane de molecule surori, care se mișcă de colo pînă colo fără încetare. Și asta, acum, nu se poate rezolva decît statistic, spunînd : Sînt cu atît mai multe șanse ca cele cincizeci de milioane de molecule să se afle, la un moment dat, pe fundul vasului, decît să se afle în jumătatea lui stîngă...

— E obositor — spuse Ana-Luiza. Nu mi-aș fi închipuit că fizica e așa de grea și de imprecisă. Eu nu înțeleg, pur și simplu, ce se studiază de ani de zile, dacă nu se cunoaște poziția unei firimituri de aer ?

— E pasionant — spuse Anette. Îți dă o senzație de zbor, de libertate. Și de anonimat... Să nu știe nimeni unde ești și ce faci...

— Eu vorbesc foarte serios — spuse Ana-Luiza. Ce mai rămîne sigur, ferm în jurul nostru dacă totul e în mișcare, la voia întîmplării ?

— Oh, rămîn încă foarte multe — surîse bărbatul din ușă. Rămîn lectura, dansul, dragostea. Și în lipsă de altceva, vă rămîn eu.

— Cu oamenii e altfel — spuse asistentul. Dumnealui are foarte multă dreptate. Vă propusesem să discutăm despre altceva decît...

— Nu ! îl întrerupse vijelios Anette. Oricît am fi de gîște, cred că există o metodă de a ne face să pricepem. Fie și intuitiv.

— Să lăsăm atunci aerul — spuse asistentul. Pare, totuși, puțin prea inconstant și e și invizibil ...

— Să nu-l uităm pe Corot — surîse doamna Zane. În aerul lui fluid am putea determina totul, în amănunțime.

— Te rog ! spuse impacientată Anette. Nu ne strivi sub cultura ta plastică ! Și dumneata, domnule Sterian, continuă, te rog.

— Dacă am vrea să aflăm soarta unui om — spuse asistentul — fără să-i ghicim în palmă, în cafea, în bobi, în fizionomie, ar trebui să cunoaştem foarte bine mediul în care evoluează, cît şi pe el însuşi. Mediul pare uşor de cunoscut iniţial — cîţiva prieteni, serviciul, familia. Dar imediat ne dăm seama că mediul e enorm, infinit — mediul e ploaia, trotuarul alunecos, parcul din centru. Mediul e scrisoarea venită de peste ocean, e cîntecul auzit la radio, e o explozie într-un sat pierdut din Vietnam. Totul influenţează totul, indestructibil. Ceea ce am putea face ar fi să afectăm coeficienţii tuturor acestor cauzalităţi şi să spunem : Profesiunea are, pentru noi, coeficientul unu, ca şi familia, ca şi prietenii. Iar vînătorul polar, pe care nu-l cunoaştem, are coeficientul unu pe un miliard şi numai reducînd totul la absurd ne-ar putea influenţa viaţa. Dar oricît de mici coeficienţi am da unor influenţe, eliminîndu-le aproape complet, găsim imediat altele, importante. Şi trebuie să ţinem seama de toate. Să presupunem însă că am catalogat, inventariat *tot* ceea ce ne poate determina soarta şi mediul, şi pe noi înşine. Dar acest tot e însăşi lumea, Universul. N-am făcut altceva decît să construim un Univers paralel cu al nostru, identic în elementele care ne sînt foarte aproape şi difuz, sărac în elementele ce ne influenţează foarte puţin. Am putea, construind acest Univers, să-l ducem la laborator, să-l facem să evolueze mai repede, şi, cunoscînd evoluţia lui, să o cunoaştem pe a noastră. E evident, o siluire a realităţii, căci nimeni nu poate viola continuumul spaţiu-timp.

Dar, aşa cum se face în probele de îmbătrînire artificială a cauciucului, vom crea condiţii pentru îmbătrînirea artificială a omului. În modelul redus al Uni-

versului pe care-l studiez lipsește însă ceva. Și anume, lipsește modelul redus al modelului redus.

— Nu înțeleg — spuse doamna Baboian, înghițindu-și saliva. Nu înțeleg nimic.

— Nimic e cam puțin — observă, suav, Anette.

— Să ne închipuim că am încerca să reproducem Universul într-o machetă — spuse asistentul. Am făuri munți, păduri, oameni, case în miniatură, după modelul celor reale. Teoretic nimeni nu poate infirma posibilitatea de a reproduce Universul, oricît de amănunțit am dori s-o facem. Ceva lipsește totuși în acest model ce reproduce totul, de la ocean la ființele macromoleculare. Și anume, lipsește o miniatură a însăși machetei care trebuie să existe și ea în micul Univers, de laborator. Dar această nouă machetă trebuie să conțină întregul Univers în ea, mai mic de astă dată, cît și o nouă machetă, infimă, a ei înșiși. Imposibilul apare aci sub forma unei serii infinite, divergente...

— Suficient — spuse Anette. Am înțeles că nu ni se poate determina riguros destinul... Îmi pare rău... În tinerețe credeam într-o mașină a destinului în care, urcîndu-mă, aș putea să-mi trăiesc întreaga viață în cîteva minute... ca apoi să revin pe îndelete...

— Nu — spuse asistentul. Nimeni nu s-ar putea plimba în viitor cu ajutorul statisticii... sau, cum ați spus, într-o mașină a destinului... după un traseu absolut... Dar pe un traseu foarte apropiat de cel real, da... Asta, da... Chiar cu mai multă precizie decît vă închipuiți...

— Lefescu ar fi găsit traseul riguros ! spuse Ana-Luiza. El nu s-ar fi jucat cu aproximații !

— Într-adevăr. Așa credea la un moment dat — spuse asistentul, plecîndu-și ochii. Dar pot să vă spun că depășise acest stadiu, orientîndu-și cercetările în alt

sens... Pentru că dacă e imposibil să aflăm soarta unui om, putem cu o probabilitate destul de ridicată să cunoaștem soarta unor grupuri sociale mari. E adevărat că asta nu ne-ar spune prea mult despre fiecare individ luat în parte. Dar cercetătorul de care ați amintit își închipuise un alt mecanism, la fel de util, cred. Dacă omul își alege un anume țel, i se pot arăta, pe bază statistică, cele mai sigure căi pentru a-și atinge scopul propus. Calea optimă, chiar.

— „Muncește și vei obține totul" — spuse Anette. Sau : „Perseverează și vei învinge".

— Nu — surîse asistentul. Nu așa. Ci amănunțit, pas cu pas, oră cu oră. Dar „optimizatorul" nu era ultima sa teorie. Investigînd traseele a mii de vieți omenești, el ajunsese la anumite curbe statistice care, prin afectarea unor coeficienți, în funcție de schimbările de mediu, pot fi oricînd reactualizate. Fișînd două mii de trasee a unor intelectuali medii — ingineri, medici, profesori — de origini și vîrste diferite, am reverificat calculele sale de atunci.

— Ale lui Lefescu — șopti Anette. Și ?

— Și legile pe care le-a stabilit în patruzeci și șapte sînt cu totul confirmate de destinele oamenilor din jurul nostru. Ceea ce e mai bizar, doamnelor, e că nu mediul opune rezistență în a fi tradus în formule, ci individul. Fiindcă nimeni nu vrea să se arate așa cum este ! Și cea mai mică deturnare a realității conduce pe o cale greșită, la trasarea unui destin inexistent. Fiindcă posesorul destinului e inventat, e fals, e el însuși inexistent.

— Da — spuse doamna Baboian. Oricît ai căuta să te arăți așa cum ești, altcuiva, nu spui niciodată totul.

— Dar calculele — întrebă Ana-Luiza — calculele nu pot descoperi adevărul ? Medicul care te consultă află boala chiar dacă nu știi să i-o descrii, chiar dacă îl

minți. E oribilă ambiguitatea asta! Mediul curge și nu putem să-l prindem și pe noi înșine de asemenea!

— Doar n-ai vrea să i te înfățișezi, disecată, pe o planșetă de lemn — spuse Anette. Și astea toate le-a descoperit Lefescu?

— Termină! spuse Ana-Luiza. L-ai pomenit de atîtea ori că mă simt ca la un parastas.

— Dacă e cineva aici care să refuze să mai audă numele ăsta, aceea sînt eu — spuse Anette.

— Ai băut — șopti doamna Baboian, cuprinzînd-o pe după umeri. Ai băut și acum ești enervată.

— N-ați vrea să trecem dincolo? întrebă doamna Zane. Aici e prea cald, atmosfera a devenit irespirabilă.

— Și la ce-ar folosi toate calculele astea? întrebă bărbatul blond. Destinul ni-l facem singuri. Dacă l-am cunoaște dinainte oare n-am deveni fataliști?

— Dacă am reuși să-l cunoaștem întocmai ar fi îngrozitor — spuse asistentul. Din fericire, asta nu se va întîmpla niciodată. Vor mai rămîne porțiuni obscure pe care va trebui să le depășim singuri. Dar interesul prezentat de mașină e considerabil în determinarea profesiunii celei mai potrivite, în elucidarea unor conflicte, în cunoașterea propriului nostru caracter.

— Nu-mi place — spuse bărbatul blond. M-aș simți ca într-o cușcă. Aș vrea tot timpul s-o sparg, să respir.

— Oh, ce minunat ar fi — spuse Ana-Luiza. Ce siguranță mi-ar da!

— Totuși, v-aș ruga să trecem dincolo — spuse doamna Zane.

Era palidă și frumoasă doamna Zane și asistentul se supuse primul, îndreptîndu-se spre ușă.

— Vai, Mariana! spuse Anette. Ce vrei să facem dincolo? Nici măcar nu se dansează! Toți stau de vorbă prin colțuri și beau! Sau joacă bridge!

Asistentul deschise ușa, dar nu ieși, căci în prag apăruse domnul Zane, însoțit de cei doi bătrînei.

— V-ați retras cu ghicitorul, fetelor ? întrebă profesorul. Veneam tocmai să vă invităm la dans. Au rămas prea puține femei frumoase dincolo. Ei, băieți ! le spuse celor doi bătrînei. Voi pe cine invitați ?

— Dar aici e o școală — spuse unul din cei doi prieteni din Adjud. E o școală în toată regula !

— Ce e asta ? întrebă profesorul, posomorîndu-se. Ce sînt punctele și cercurile astea ?

— Mașina destinului ! spuse Ana-Luiza cu buzele tremurînde. De ani de zile o caut.

— Mașina destinului ? ! repetă profesorul, făcîndu-le loc să iasă. Vă rog, vă rog, poftiți ! Și voi, băieți, și dumneata — îi spuse bărbatului blond. Vin și eu îndată. Mai rămîi o clipă, Sterian.

Închise ușa în urma lor, apoi se așeză greoi într-unul din micile fotolii albe împodobite cu trandafiri auriți. Strănută de cîteva ori, apoi își privi asistentul, micul său asistent chel.

— E ...expresia ta, Sterian ? întrebă. Mașina destinului ?

— Oh, nu ! Doamna Torinopol a folosit-o în seara asta pentru prima oară.

— Anette ? ! Anette Torinopol ? ! Chipul profesorului se crispă, pungile de sub ochi îi atîrnau flasce. L-ai cunoscut deci foarte bine pe Lefescu ! spuse privind gura roșie, insuportabilă a asistentului. Nu numai că l-ai cunoscut, dar ai învățat foarte multe de la el.

— Da... Se pare că dînsul și-a denumit atunci ansamblul de teorii și calculele stohastice „Mașina destinului".

— Nu la asta mă refer — spuse profesorul. Dar ți-ai însușit tehnica lui față de femei. Ești tăcut, retras, dar

cînd vine vorba de știință demonstrezi, te încălzești! Zîmbi larg, apoi continuă, patern: Și mie, Sterian, nu-mi spui nimic! Nu scapi o vorbă! De ce?

— Eram convins că o asemenea discuție v-ar irita. Vă cunoșteam părerea despre el și ce rost avea să polemizăm în legătură cu un om pe care toți l-au uitat!

— Nu cred — spuse profesorul. Nu cred! Din păcate nu l-a uitat nimeni. Indivizii de felul lui se uită foarte greu. De pildă, pentru dumneata e un idol. Nu numai că-i venerezi memoria, dar o și aperi cu îndîrjire. Sînt convins că mai păstrezi scrisorile de dragoste, însemnările despre prostituate, despre vagabonzi.

— Da — mărturisi jenat asistentul. Și calculele. Primele lui încercări de a determina destinele unor oameni.

— Calculele?! Profesorul încercă să pară indiferent, dar era prea obosit ca să mimeze. Ai calculele lui de stohastică aplicate la grupuri sociale?

— O parte. O mică parte doar.

— M-ar interesa să le văd și eu. Te-ar deranja să mi le arăți odată?

— Le aduc luni sau marți la laborator — spuse asistentul. Lucrarea mea se inspiră din ele, încerc să le continui. Dar n-o să mă pot ridica la nivelul lui, chiar cu ajutorul mașinilor de azi. M-ar disprețui dacă m-ar vedea ce neîndemînatic sînt, în ciuda tehnicii folosite.

— Îmi închipui — spuse profesorul. Era îngrozitor ca om, oricît geniu ar fi avut. Eu n-am putut să-l suport, cu toate că am fost prieteni o vreme. În prezența lui mă simțeam murdar, decăzut, inutil. Avea marele talent de a te face să-ți fie greață de tine însuți.

— Nu mi se părea de loc îngrozitor — spuse asistentul. Și-mi pare rău că amintirea lui vă indispune

tocmai azi ! Sînt sigur că ar fi fost bucuros să știe că ați ajuns aici, pe această treaptă socială, în luna iunie din anul o mie nouă sute șaizeci și unu. În douăzeci și două iunie...

— În luna iunie — repetă, răgușit, profesorul. Ce... ce vrei să spui cu asta ? De ce tocmai ?... De unde ?...

Îl privi de aproape, ochi în ochi, cu maxilarele strînse, clocotind de furie neputincioasă, apoi sorbi aerul cu gura larg deschisă, și-i zîmbi blajin, aproape bătrînește :

— Cînd beau, mă gîndesc la tot soiul de prostii, Sterian ! Devin iritabil, fără motiv, urlu... Hai, haide dincolo. Sînt sătul de statistică și de stafiile ei pînă peste cap.

IV

Așezată, Anette părea mai mică și mai puțin voluptuoasă. Gîtul și umerii îi străluceau în corsajul negru, foarte puri, și doar gura rămînea fascinantă, mișcîndu-se tot timpul.

Asistentul, așezat alături de ea, sorbea prin pai o oranjadă, ascultînd-o cuviincios.

— Încep să mă îndoiesc de bunăstarea dumitale sufletească — spuse Anette. Pînă acum un sfert de oră aș fi jurat că ești un copil mare, specializat în statistică. Dar nu, domnule Sterian, nu ești !

— Numai felul meu de a vă privi vă face să renunțați la convingerile dumneavoastră ferme pînă acum un sfert de oră ?

— Nu, nu privirile ! Cu tot calmul dumitale, ai ceva de fiară la pîndă. Iartă-mă, dar așa simt.

— Sînt cel mai nevinovat asistent dintre toți cei de față. Sînt acuzat de ani de zile că am accese de blîndețe, de indiferență, mi se spune că sînt un papă-lapte, un bleg...

— Mi-e chiar puțină frică de dumneata !

— De pe acum ! suspină asistentul. Își întoarse spre ea figura de Buda adolescentin, pe care ardeau mocnit ochii cafenii foarte mari. Și eu care voiam să vă povestesc o istorioară nostimă. Chiar foarte nostimă ! Dar nu e oare nepoliticos să vă reții atît de mult ?

Asistentul privi perechile care dansau cha-cha, fără grație, dar cu veselie și cu multă tenacitate. În celălalt capăt al salonului, la barul improvizat, cei doi bătrînei ciocneau, rîzînd și bătîndu-se pe umeri.

— Nepoliticos ? ! întrebă Anette. Dar toată lumea știe că dumneata ești un vrăjitor și eu te trag de limbă să-mi aflu viitorul !

— Viitorul dumneavoastră e la mine — spuse maliții asistentul. Dar încă nu vi-l pot dărui.

— De ce, domnule Sterian ? Și cînd îmi spui istorioara nostimă de care ai pomenit ?

— Nu vi-l pot dărui tocmai din cauza istorioarei. Ați vrea să dansăm ?

— Nu ! Adică nu acum ! Te rog ! Nu știu dacă asta e tactica dumitale la femei, dar te asigur că e fără greș. Sînt numai urechi.

Îl privi stăruitor și asistentul simți dorința năvalnică de a o îmbrățișa acolo, pe micul recamier, mușcîndu-i buzele care aveau o viață a lor, insuportabilă.

— Te ascult — șopti Anette și șoapta transformă istorioara ce avea să urmeze într-un secret numai al lor.

— Totul s-a întîmplat demult, foarte demult — spuse asistentul. Mai bine zis nici nu cred că s-a întîmplat ceva deosebit, dar cînd sîntem tineri totul ni

se pare misterios și căutăm explicațiile cele mai complicate. Eram la Constanța...

— Da — șopti Anette și figura ovală, albă i se răci, iar gura se strînse.

— ...La Constanța — repetă asistentul. În o mie nouă sute patruzeci și șapte, cînd l-am cunoscut pe Lefescu, în vacanța de primăvară...

— Era o primăvară urîtă.

— Era frig. L-am cunoscut la unchii mei, unde locuia și unde lucra. Avea atunci patruzeci de ani, iar eu douăzeci și doi... Ne-am împrietenit. Mi-a arătat lucrările lui. Mi s-au părut formidabile... Am cerut voie să-l ajut și... De-atunci nu m-am mai ocupat decît de ele... Am revenit vara și adeseori serile mă lua cu el prin port pentru a culege date... Se amuza, ghicind prostituatelor, marinarilor, docherilor pe baza unor calcule aproximative, și apoi se ducea să urmărească eventuala confirmare a prevederilor sale... Îl iubeau... Aproape îl divinizau, cu toate că unora le era teamă de el. Îl credeau agent — prea știa multe lucruri. Și, ce era mai îngrozitor, foarte multe se întîmplau după cum prezisese el. În afară de geniu matematic, avea un talent înnăscut, o intuiție formidabilă de a întrevedea destinul oamenilor. Dar mi se pare că știți toate acestea ? L-ați cunoscut destul de bine.

— L-am văzut de cîteva ori, cum spuneam și înainte. Mă fascina și pe mine, dar îmi era frică de el. Groaznic de frică.

— V-a iubit foarte mult — spuse asistentul visător.

— Domnule Sterian !

— Mult — repetă asistentul, trist. Eu nu vă cunoscusem. Nu mi-a vorbit niciodată de dumneavoastră, dar zilele acestea, răsfoindu-i caietele, v-am găsit numele acolo.

— Deci te-ai jucat acum cu mine, domnule Sterian ! După cum vezi, am simțit că stai la pîndă, că-ți aștepți victima. N-am bănuit însă că victima voi fi eu ! Ai putea să-mi dai mie caietul acela ?

— Nu. A fost dorința lui. Spusă și scrisă. Pe fiecare filă pe care a trecut numele dumneavoastră e consemnat : „Să nu afle decît foarte tîrziu, în seara aceea..."

— În seara aceea ?...

—„...În seara în care Sterian îi va dărui, din partea mea, broșa..."

— Sînt mai romanțioasă și mai slabă decît îți închipui, domnule Sterian.

— Știu — spuse asistentul. Nu-mi închipui nimic. De cînd l-am cunoscut pe Lefescu, m-am mulțumit că știu totul exact sau măcar într-un înalt grad de probabilitate. Mi-a rămas foarte puțin loc pentru imaginație.

— Din păcate, cred tot ce-mi spui. L-am cunoscut foarte bine pe Lefescu, foarte bine ! E așa de bizar, de neașteptat, că astă-seară, aici... după ce s-a vorbit așa de mult despre el, îmi aduci o știre... Am încredere în discreția dumitale, domnule Sterian, nu în ceea ce privește mărturisirile mele, dar ale lui... Și e foarte drăguț din partea dumitale că mi-ai spus-o...

— Era datoria mea — spuse blînd asistentul. Și chiar menirea mea. Azi, aici, așa cum o consemnase.

— O consemnase ? !

— Cu ocazia sărbătoririi domnului profesor ca director al Centrului de statistică teoretică.

— Dar atunci... atunci... acum paisprezece ani... nu exista asemenea instituție ? !

— El o știa. O prevăzuse. În caietul anului o mie nouă sute șaizeci și unu e trecută această serată... Și întîlnirea noastră e prevăzută pentru astă-seară, aici sau în biroul domnului profesor, în ziua următoare...

— E o glumă, nu ? întrebă Anette crispată. Nu se poate... pînă într-atît, oră cu oră, după paisprezece ani... Asta contravine teoriei...

— Riguros matematic, da. Dar, cu intuiția lui neobișnuită... Se juca deseori intersectînd destine, desigur eliminînd factorii minori și cu totul incidentali : o cărămidă căzînd de sus, o mașină cu frîne defecte... Nu v-a mirat niciodată curiozitatea lui enormă, tendința de a nota totul, a clasifica, a căuta cauze, caracteristici ?

— Ba da — spuse Anette. Eram atît de tînără atunci! Dar de ce dumneata, care știi toate astea de atîția ani, n-ai venit să mi le spui ?... Numai pentru că îți era interzis, fiindcă juraseși ?

— Și pentru că dacă n-aș fi tăcut totul ar fi fost compromis. Dacă ați fi cunoscut aceste calcule, mașina destinului ar fi pătruns în viața dumneavoastră, influențînd-o în asemenea măsură, încît baza teoretică a previziunii ar fi fost afectată !

— Și... în caietul anului șaizeci și unu scrie că îmi vei spune asta ?

— Da — spuse asistentul. Conversația noastră e cunoscută și nu facem altceva decît să ne conformăm marelui regizor care a fost Lefescu.

— Nu-mi dau seama dacă vorbești serios, domnule Sterian, sau te joci, folosind ceea ce știi despre mine de la alții. Dar dacă ai vorbi serios ar însemna că din această clipă toate previziunile lui Lefescu își pierd puterea asupra mea.

— Chiar în această clipă se adevărește previziunea lui Lefescu în legătură cu întîlnirea noastră și, împreună, urcăm panta curbelor pe care ni le-a trasat.

— Oh, ăsta e cu siguranță un joc ! Vrei să mă impresionezi ! Pentru că, așa cum ai explicat chiar dumneata înainte, o dată ce știu că există o mașină a

destinului meu, apare acea serie infinită sau... imposibilitatea aceea ... absurdul...

— Ah, nu, nu ! se apără zîmbind asistentul. Am fost confuz eu. Şirul infinit, absurdul şi toate celelalte se referă la imposibilitatea construirii unui Univers similar cu al nostru în laborator. E pur şi simplu o particularizare a spaţiului laplace-ian... Vă rog să-mi scuzaţi terminologia barbar-filozofică... Iar faptul că aţi aflat de existenţa previziunii nu înseamnă că o şi cunoaşteţi. Ar fi fost cu totul altceva dacă v-aş fi arătat curba vieţii dumneavoastră, cotiturile ei ...pe care aţi fi încercat apoi să le urmaţi sau să le evitaţi... după cum v-ar fi convenit...

— Nu cred în supranatural — murmură Anette. Dar lucrurile astea m-au îngrozit întotdeauna. Răsuflă adînc, încercînd să se stăpînească, dar urmă să vorbească întretăiat şi foarte încet. Atunci... cînd îmi cerea toate datele acelea, cînd mi-am dat seama că le notează... la început, credeam că face farmece... ca să rămînem împreună... Muream de teamă... Dar după aceea, cînd am înţeles că studiază, într-adevăr, că ecuaţiile lui sînt la fel de implacabile ca blestemele, teama mi s-a transformat în resemnare... Ştiam că se pierduseră caietele, dar, chiar pierdute, ele aveau ceva din mine... E femeiesc ce spun, nu ? Fără noimă, înapoiat... Dar ani de zile am căutat să găsesc însemnările lui... Nu pentru altceva, îţi jur, ci numai pentru a vedea ce se va întîmpla cu mine, pentru a încerca să distrug păienjenişul ăsta... Ar fi fost de ajuns o singură faptă care să nu corespundă cu cele prevăzute de el — una singură, importantă — pentru a mă elibera de obsesia propriei mele vieţi, prinsă în ace ca într-un insectar. Ştiam că a avut un prieten student, ştiam de numele dumitale, numai numele mic, dar te uitasem... Şi nu bănuiam că-i păstrezi însemnările...

— A fost silit să mi le dea — spuse asistentul. Erau mulți care le căutau. Prieteni de ai lui și alți vreo trei, patru oameni cu destine bizare, pitorești. Erau „cazurile lui". În afara zecilor de mici... „previziuni", pe care le făcuse, întocmise cîteva studii serioase.

— Sînt printre „cazurile lui", da ? întrebă Anette.

— Oarecum, spuse asistentul.

— Și crezi...dumneata crezi, într-adevăr, că dacă aș cunoaște și eu destinul pe care mi l-a trasat studiul lui ar fi compromis ? Nu mi l-ai arăta în nici o condiție ? Nici măcar dacă l-aș răsfoi o oră, două în prezența dumitale ?

— Nu mi-e îngăduit — spuse asistentul.

— Totuși, mi-ai pomenit de acest studiu, mi-ai spus că e trecută întîlnirea noastră de azi. Dacă nu mi-l arăți, înseamnă că într-adevăr pot să mă tem. Calculele își păstrează încă valabilitatea pentru mine ?

— Asta e una din ipoteze — murmură asistentul. Dar mai e încă una.

— Care ? !

— Să vă dau întîi broșa.

Scoase din buzunarul interior al hainei o cutie mică, decolorată și o deschise. Pe un pat de catifea galbenă strălucea un smaragd pătrat, chenăruit de o dantelă argintie.

— Vă rog, luați-o ! Dorința lui a fost să o purtați zilnic. Și pentru orice explicații cerute de prieteni, sau de familie, e suficient să spuneți că ați găsit-o la Consignația, în pasaj. Dacă însă cineva insistă și devine supărător, vă voi da adresa unei bătrîne, o turcoaică din Constanța stabilită acum la București și care mai păstrează o colecție de bijuterii asemănătoare, vînzînd uneori cîte o piesă...

— Dar e foarte scumpă, domnule Sterian ! Smaragdul...

— Nu e smaragd. Piatra nu e veritabilă, și un cunoscător și-ar da seama numaidecît că are de-a face cu un compus metalifer frumos fățuit. Fiți fără grijă!

Anette luă broșa, și cutia, le strînse în palmă, apoi le lăsă să cadă în poșetă.

— Și a doua ipoteză, domnule Sterian?

Zîmbea, dar buzele îi tremurau, privirea își accentuase ușorul strabism ce o făcea enigmatică, provocatoare.

— Ipoteza opririi calculelor din lipsă de date.

— Din lipsă de date? repetă Anette. Date despre viitor?... Nu! Nu-mi răspunde!

Își duse mîna la gît, ca și cum s-ar fi înăbușit, apoi se ridică îndreptîndu-se cu pași mari, felini, către barul improvizat, străjuit de cei doi bătrînei. Asistentul o văzu golind un pahar și umplîndu-și-l pe al doilea sub privirile curtenitoare, consternate ale celor doi. Reveni strecurîndu-se printre dansatori, legănîndu-și șoldurile. Se așeză alături de el și asistentul simți mirosul ginului care umplea paharul.

— Moartea? îl întrebă, zîmbind, cu ochii reci. Numai viitorul morților e lipsit de date.

— Nu — răspunse asistentul, cutremurîndu-se. Nu voia ca femeia aceasta albă și voluptuoasă, rece să moară. Părea gata să se dezbrace, să rămînă goală pe recamierul trandafiriu, dar nu pentru a face dragoste, ci pentru a se lepăda de totul, a batjocori totul. Simțea cum arde, amară, disperată alături de el, întocmai cum se așteptase că se va întîmpla, dar realitatea era mai zguduitoare decît cifrele.

— Nu moartea — spuse rar. Pur și simplu lipsa de fapte. V-a cunoscut prea puțin.

— El! Prea puțin!

Bău ginul, înroşindu-se. Fruntea bombată, foarte albă i se acoperi de picături de sudoare. Îi luă din nou mîna apăsîndu-i-o cu palma ei fierbinte, uscată.

— Nimeni nu m-a cunoscut atît de bine, domnule Sterian. Şi sînt moartă de atîta timp, încît ştirea pe care mi-o aduci...

— Să nu dramatizăm — spuse asistentul. Şi, mai dur, adăugă : Să nu melodramatizăm !

— Nu, nu poţi să mă trezeşti astfel ! spuse Anette. Capul i se legăna abia simţit, o roşeaţă uşoară îi acoperea pieptul şi gîtul.

— V-a iubit foarte mult — spuse asistentul grav.

— Ştiu — spuse Anette. Ştiu totul. De mult. Dar mă plimb, dansez, beau, joc bridge. De ce nu ? Pentru ce altfel ?! Eu nu l-am iubit. Înţelegi ? Nu ! Nu l-am iubit ! Nu mi-au plăcut niciodată nebunii de felul lui. Ce-mi pasă că mă aude cineva ? Că-i jignesc memoria ? Aveam douăzeci de ani, atunci ! Era un nebun, un profet, un...

Îşi lipi privirea ochilor înceţoşaţi de ochii asistentului. Buzele pline îi tremurau spasmodic.

— Am băut prea mult. Toţi au băut prea mult astăseară. Şi Mariana, şi profesorul, şi Ana-Luiza. Spui că m-a iubit ? O ştiu ! Oh, ce bine o ştiu. Ei şi ? Dacă m-a iubit, de ce... de ce ?...

— Vă e rău ? întrebă asistentul.

— Încă nu — murmură Anette. Mai am toată noaptea înaintea mea. Sper că destinul meu nu se opreşte azi, în zori ! Stai. Mă duc să-mi umplu paharul. Se ridică foarte palidă, clătinîndu-se. Broşa asta — spuse — broşa asta... după paisprezece ani... e macabră, nu ? E macabră, domnule Sterian, recunoaşte !... E... macabră !

Asistentul se ridică s-o însoţească la bar, dar ea îi făcu semn să se aşeze.

— Stai, te rog. Mă duc singură.

Porni de astă dată nu printre dansatori, ci de-a lungul peretelui și se încrucișă cu profesorul, care venea din camera de alături unde se juca bridge.

— Iat-o și pe Anette — spuse profesorul, retoric, bărbatului blond care-l însoțea tăcut. Anette, regina balului. Frumoasa Anette. Încotro, frumoaso ?

— La bar — spuse Anette, încercînd să-l ocolească. Se sprijini de el, se aplecă și-i văzu acul de cravată.

— Smaragd... metalifer — exclamă. Ac de cravată cu smaragd !

Îl privi, schimonosindu-se într-un rîs mut, ca inundată de o veselie copleșitoare, apoi izbucni în hohote spasmodice, vorbind și rîzînd, cu unghiile înfipte în brațul lui.

— Ha-ha... Și tu... Ha-ha... Și tu... și tu... și tu !

— Anette ! spuse dezolat profesorul. Ce-i cu tine, draga mea ?

— Și tu ! spuse răgușit Anette, privindu-l cu ochii tulburi, strivindu-și ultimele hohote de rîs ca pe niște gemete. Și tu, Zane ! Dar cînd ?

V

Reprezentantul ministerului plecase, plecaseră și ceilalți invitați oficiali. Musafirii rămași își scoseseră hainele, cravatele, pentru a se răcori în noaptea tîrzie de iunie. Cei mai agitați erau bătrîneii care fugeau mereu pe scări să ajute la scoaterea meselor, la transportul tăvilor, înviorați de schimbarea de decor, încîntați că pot fi utili și simțindu-se mai la îndemînă în curtea înverzită, provincială, decît în casa cu mobile grele, cu draperii, cu vitrine și busturi de marmoră.

Picioarele îngreunate de vin își recăpătaseră ușurința și tropăiau printre musafiri, chicotind, invitîndu-i să bea la noul bar improvizat în curte dintr-o masă și o etajeră demontabilă. Cel care purta ochelari cu rame negre se opri în fața asistentului, își ciocni tocurile milităreşte și-l invită să guste Cotnarul.

— Încîntat — spuse asistentul, pocnind și el din tocuri, milităreşte, și urmîndu-l.

Barul fusese așezat în dreapta scării de la intrare, chiar pe colțul clădirii, pe care o lumina cu scînteierea sticlelor sale colorate.

„E într-adevăr frumos — gîndi asistentul. Trec ani de-a rîndul și uit de culori, de catifele, de măsuțele empire, aurite. Și deodată mă trezesc în mijlocul unor case muzeu." Mîngîie sticlele ce păreau umplute cu licori stranii, nu cu vin, toate negru-rubinii, negru-verzi, galben-cenușii, tăinuind petreceri tăcute, străvechi.

— E foarte bun — le spuse bătrîneilor care-l urmăreau încîntați, apoi cel cu ochelari care părea mai dezgheţat, îi șopti :

— Și tocmai acum îi e rău ! Săracu Zane !

— I-e rău domnului profesor ?

— Nu, doamnei. Și o veghează.

Asistentul puse jos paharul și zîmbind se retrase, făcu un ocol pe aleea pietruită, apoi urcă scările degajat, dar foarte repede, și se opri în mijlocul salonului golit de lume. De jur împrejurul pereților naufragiaseră canapele îmbrăcate în catifea verde, un mic recamier auriu, demodat, două oglinzi cu ape livide și rame grele și, pe capacul pianului, o batistă albă. Asistentul trecu foarte încet prin salon și se opri în sufragerie, unde masa nestrînsă părea încă îmbelșugată, sticlindu-și paharele, argintăria, oferind, ca pe inima ei, curcanul neconsumat. Două gheridoane întrerupte în cursă așteptau să fie

chemate spre a-şi servi cremele rozalii şi bleu-pal, confecţionate parcă pentru un film cu zaharicale.

Asistentul gustă din crema roză, uşoară şi aeriană, mai puţin consistentă chiar decît cremele de albuş de ou, apoi luă din crema bleu, aşteptîndu-se să-i descopere gust de anilină. Dar era dulce, picantă, rece şi densă. „E plină de farmec — gîndi asistentul. Voi trece de azi înainte cel puţin de două ori pe săptămînă pe la Capşa. Mîine o să-mi cumpăr stofă pentru un costum de zi şi o să scriu să-mi trimită covoarele şi argintăria din Constanţa.“ Ştia că va face întocmai căci nu fantastica decît cu lucrurile serioase. Şi se bucură la gîndul că în şapte zile va avea alt interior.

Trecu printr-un hol întunecat şi bătu la uşa camerei doamnei, acolo unde explicase cu trei ore mai devreme tepriile lui Lefescu. Îi deschise Anette, încercănată, cu pleoape plumburii. Doamna Zane era culcată, acoperită pînă la bărbie, şi la picioarele ei moţăia Ana-Luiza.

— A avut o criză — îi şopti Anette, ieşind cu el pe hol. Profesorul a plecat să aducă un medic, un prieten.

— Inima ? întrebă asistentul.

— Nu. Nervii. Pare destul de bolnavă. Şi o indispune prezenţa Anei-Luiza.

— Da ? întrebă vag asistentul.

— Ana-Luiza e o exaltată — spuse Anette. Dumneata nu eşti numai amic de-al casei, dar şi un vizionar. Aşa că, oricum, vei afla totul pînă la urmă. Zîmbea ironic, dar binevoitor. După ce a băut, Ana-Luiza şi-a reamintit de Lefescu. Şi-a reamintit că Lefescu avea un fel anume de a înclina capul, de a-şi duce mîna la frunte, aşa... foarte încet... ca şi cum şi-ar fi amintit ceva...

— Da, parcă...

— Şi nu e adevărat că avea ochii verzi, aşa cum l-ai descris dumneata. Avea ochii cafenii. Ca ai dumitale.

— Nu erău verzi ? Aș fi jurat că erau de un verde intens, ca algele.

— Nu, n-ai fi jurat — spuse Anette. Mi-e teamă de dumneata, dar sînt sigură că n-ai fi jurat. Acum ai mințit. Nu te apăra ! Am o intuiție fără greș a minciunii. Dar știu că nu faci asta din cabotinism. De aceea mi-e teamă.

— Îmi pare rău — spuse asistentul, înclinîndu-și capul și ducîndu-și mîna la frunte. Îmi pare foarte rău. Dar dumneata ai o vitalitate deosebită, periculoasă.

— Sînt mult mai slabă decît crezi ! Și foarte singură... Derutată... Pe cînd dumneata, care taci, care observi, te-ai aprins atît de tare cînd ai explicat, înainte..., aproape tremurai vorbind despre mașina destinului. Asta l-a izbit și pe profesor, nu-i așa ?

— Da. E o slăbiciune a mea. Rușinoasă... Nu mă pot stăpîni.

— Îmi amintesc de Lefescu. De felul său de a se purta, tăcut, dur, fals-amabil și, deodată, exaltat. Ana-Luiza... Ana-Luiza... evident, ea e o mistică... Toate astea au zguduit-o...

— Dar bine, ea nici nu-l cunoscuse.

— Ba da. Cred că a și fost îndrăgostită de el.

— Sînteți toate din Constanța ?

— Nu. Ne-am întîlnit atunci la mare, în vara lui patruzeci și șapte. Mariana era căsătorită. Eu și cu Ana-Luiza nu. Și mai era Felicia Baboian, doamna rotunjoară care voia să-i ghicești în palmă. Pe toate ne-a impresionat felul în care ai copiat gesturile lui, felul lui de a vorbi... pînă și meseria lui.

— Eu sînt chel — spuse zîmbind asistentul. Sînt rumen, bucălat, scund.

— Niciodată nu mi-a fost atît de teamă de Lefescu pe cît îmi e de dumneata.

Tăcu și-și apropie obrazul de al lui. Asistentul simți aroma parfumului și a pudrei, căldura buzelor voluptuoase, proaspăt rujate. Rămase nemișcat, așteptînd.

— Profesorul e un naiv — șuieră Anette, aproape atingîndu-i buzele cu buzele ei. Și eu la fel, domnule Sterian. Își lipi buzele de ale lui, fără să-l sărute, fără să răsufle. Înțelegi ? întrebă desprinzîndu-se de el, cu gura fremătînd, cu ochii pe jumătate închiși.

— Da — murmură asistentul gîtuit. Înțeleg orice mi se explică foarte clar. O privi tăcut, cîteva clipe, apoi adăugă blînd : Te-a iubit foarte mult, Anette !

— Știu — strigă înăbușit Anette. Știu ! Dar dumneata... tuu... de ce-mi spui asta ? Ce vrei să afli de la mine ? Aștept de aseară să mă întrebi !

— Nu, nu — se apără asistentul. De ce să te chinui cu întrebările dacă îmi vei povesti totul singură ?

— Nu-ți voi povesti nimic !

— Poate că, după noaptea asta, mergînd spre casă vei simți nevoia să te destăinui... Dimineața, totdeauna, sîntem mai buni, mai curați... Și dorim să fim puri ca în prima tinerețe. De ce nu, Anette, la ora cinci, în zori, cînd ceilalți dorm și abia primele raze...

— Termină — gemu Anette. Termină, George !

— Mă cheamă Cezar — spuse asistentul. Cezar, pe numele mic.

— Cezar, pe numele mic — repetă Anette.

Își închisese ochii și respira ca după fugă, cu nările palpitînde, rezemîndu-se de perete.

— Îmi pare foarte rău — spuse asistentul. N-aș fi vrut să te aduc în starea asta. Dar toate s-au precipitat deodată.

— Ca într-un blestem — spuse Anette. Du-te acum, domnule Sterian. O să te chem mîine seară la telefon.

Asistentul se înclină, îi sărută mîna și reveni în salon. Deasupra gheridonului cu cremă roz era aplecată doamna cu sînii mari, lingîndu-și degetele.

— Vai, Dumnezeule ! strigă, întorcîndu-se spre el. Își șterse, jenată, mîna murdară de cremă și aruncă șervețelul de hîrtie pe jos.

— E acolo ?... I-e rău ?

— Da — spuse asistentul, ducîndu-și mîna la frunte.

— Ce noapte, domnule Sterian, ce noapte ! E ca în filme. Toată petrecerea asta, amintirea lui Lefescu și acum criza Marianei ! Și dumneata vorbești la fel ca George !

Se înfoie în mătasea neagră a rochiei și, mecanic, apucă o linguriță înfundînd-o în crema roz. Ochii de bibilică i se roteau speriați, descumpăniți, sub sprîncenele subțiri.

— E foarte bună ! Ați gustat-o ?... Ți se topește în gură... Nici acum, domnule Sterian, n-ați vrea... ? N-ați vrea să-mi vedeți palma ? Pot să vă ajut... Să răspund la întrebări... Viața mea e un roman... Lefescu era așa de drăguț... Așa de amabil... de cald... cînd îmi vorbea de viitorul meu !

— L-ați iubit, duduie Felicia ?

— Da... Cred că da, domnule Sterian. N-am secrete față de dumneata, nici un secret... Toate l-am iubit... Toate femeile... Și-mi ghicea atît de bine... Numai lucruri bune... și triste... cum trebuia... Își umplu gura cu cremă și adăugă peltic, înlăcrimată : Da, domnule Sterian... L-am iubit... dar viața asta...

— Trebuie să-mi povestiți odată totul.

— Dar nu acum... sînt așa de obosită ca și dumneata de altfel.

— Am avut o zi grea azi — spuse asistentul. O să mă retrag pe furiș, ca să mă duc să mă culc, fiindcă abia mai respir de oboseală.

VI

Asistentul auzi soneria prin somn și, ridicînd receptorul, hîrîi buimac „alo" de cîteva ori. Dar fiindcă nu-i răspundea nimeni trînti telefonul injurînd și cum soneria nu contenea înțelese că e cineva la ușă și fără să se scoale din pat urlă :

— Cine e ?

Auzi un răspuns, mai mult îl ghici și, descult, impleticindu-se, se duse să deschidă, lovind, din mers, cu ură, butonul veioeuzei. Era încă năuc de somn cînd doamna se strecură în apartament — o femeie palidă, cu nas ascuțit, voalată.

— Te rog să mă ierți — spuse doamna, dar trebuia, trebuia să vin.

— Am un cap de sticlă — spuse lipicios asistentul. Vă rog, intrați !

Își puse halatul, înghiți un antinevralgic, apoi se duse în baie lăsînd apa să-i curgă pe frunte și pe obraji.

— E dră-drăguț... aici — spuse doamna, ridicîndu-și voaleta.

Asistentul privi mahmur biblioteca din rafturi simple, banca de stejar grea, folosită și ca ladă, stampele prinse pe mici rogojini de orez și mormăi :

— Da, mulțumesc.

— Sînt Ana-Luiza Pop — spuse doamna, ducîndu-și la bărbie mîinile împreunate a rugăciune. Mîinile îi tremurau și se gîtuiau una pe alta.

— Da, da, da — spuse asistentul, trezit de-a binelea. Serviți o cafea ?

Ana-Luiza încuviință, înclinîndu-și capul, și asistentul văzu că are pupilele dilatate, ficse, enorme. Îl privea cu figura împietrită și nu vorbi de loc în timp ce el așeză pe masă aparatul transparent cu retortele suprapuse, în care apa și începuse să fiarbă.

— E drăguț aici — spuse Ana-Luiza, neîndrăznind să-și atingă ceșcuța. Stampele astea... Era o dată și un cap de păpușă... O mască voiam să spun... O mască verde, de păpușă.

— Aici ? Niciodată — spuse blajin asistentul.

— Ba da. O mască... Și o oglindă cu ramă de lemn... Vopsită în bronz, patinată... Acolo !

Ana-Luiza își întinse degetul către peretele din fața ei, dar și-l trase repede înapoi, încercînd să-i stăpînească tremurul.

— Un carbaxin ? întrebă asistentul. Iau și eu, totdeauna după ce beau. E miraculos.

— Da... da — șopti Ana-Luiza. Masca aceea de păpușă... Te rog, domnule Sterian, te rog să mă ierți... Dar toate astea... toate...

Își duse mîinile la gît, le apăsă pe obraji, își strivi gura cu palma, apoi își adună pumnii sub masă și rămase încordată, scuturată de fiori.

— Carbaxinul — spuse asistentul. Și, dacă vreți, puțină muzică.

— Nu, nu ! gemu Ana-Luiza. Nu muzică. Am auzit toată noaptea... E... e de acum ziuă ?

— E ora patru — spuse asistentul. De abia mă culcasem. În curînd o să se lumineze.

— E îngrozitor — spuse Ana-Luiza, luîndu-și paharul de la gură. Dar dumneata... dumneata o să mă înțelegi, nu ? Plasa... colivia asta în care sîntem prinși cu toții... Plasa asta care ne leagă, ne ține... I-o spuneam și lui totdeauna... Rîdea... Și aseară, în budoarul Marianei, cînd am pomenit de colivie ai zîmbit. Pentru că eu o simt, o simt ! Vocea i se ridicase, se subțiase. Există oameni care nu cred în asta... Dar îmi pasă prea puțin... care trebuie să pipăie totul ca să creadă... Dar eu știu ! Știu ! Din clipa în care ți-ai aplecat capul și ți-ai dus mîna la frunte... Nu așa cum fac ceilalți, dar cu dosul mîinii...

cu unghiile... ca și cum ai vrea să alungi ceva... Nu m-ai văzut, nu te uitai la mine... Dar Mariana a înțeles... I-am transmis și ei starea mea... E... cum să spun... totul... toată fuga asta... sub o lupă... pe un traseu bine marcat... El spunea așa : „Traseul e bine marcat"... Și o știu ! Știu ! Am văzut... Erau femeile acelea... prostituatele... Le-am cunoscut, domnule... domnule... și pe cei doi hoți, pe marinari... Tot ce a urmat s-a petrecut întocmai după curbele stabilite de George... n-a avut nimeni nici o vină... Spune, dumneata ești credincios ?

— Nu.

— Nu ?... Ei da, și el spunea așa. Dar în sufletul lui... Sufletul...

— Materialismul este sublim — șopti asistentul.

— Materialismul este ?!...

Tresări ca electrocutată, apoi se reașeză.

— ...„Este sublim" ! Am știut ! Am știuuut ! I-am spus-o și Marianei pînă și profesorului, care s-a enervat... pentru că... Dar toată încîlceala asta... Vorbesc fără șir... pentru că și dumneata știi ! Nu numai gesturile, dar căldura cu care ai vorbit despre statistică... N-ai spus „mașina destinului", dar i-ai transmis termenul Anettei... Și atunci am înțeles... Am văzut... Erai încă acolo, în camera albă, cu multe rogojini, cu perne... cu automatele acelea, calculatoarele... Sigur că mai frumos, dar ochii... ochii erau aceiași... Oh, George ! Ana-Luiza gemu și își acoperi fața cu palmele. Doamne, doamne — murmură — de cînd, de cînd... Și mereu, fără să-mi pierd credința... Spune-mi — își descoperi fața — dumneata crezi în metempsihoză ?!

— Nu.

— Atunci în ce crezi ?

— În... oameni... În... știință — spuse jenat asistentul.

— Dar dincolo, dincolo de astea, dincolo...

— Dincolo e tăcere. O mare liniște.

— Nu ! Nu ! Dincolo abia începe totul, se corectează totul ! Nici eu n-aș fi crezut că sufletul unui om poate trece într-altul, decît de la un mort la un nou-născut... Cu toate că am citit că se întîmplă și altfel, se poate întîmpla... Spune-mi un om poate moșteni firea, gîndurile altui om ? Știința crede în așa ceva ?

— Știința nu respinge asta... în viitor — spuse asistentul. E o utopie realizabilă.

— Atunci, crezi, crezi ? Crezi și dumneata ? Aș fi jurat... cînd veneam încoace, pe drum... singură... și-mi închipuiam cum o să fie... Bănuiam că nu-mi vei spune deodată... pentru că nici atunci nu spuneai... nu-ți plăcea să vorbești despre asta... dar acum, cînd totul devine limpede, poți să-mi mărturisești... Dacă vrei o să încep eu ! Se ridică, se duse la fereastră și rămase tăcută, în vreme ce asistentul își aprinse pe furiș o țigară. Atunci, în seara aceea, după ploaie — spuse Ana-Luiza, întorcîndu-se spre el cu fața scăldată în lacrimi — am venit la ora șase fiindcă știam că ești plecat în port, la prostituatele acelea. Am găsit ușa închisă și am intrat pe fereastră, eram sigură că n-ai să mă certi... Totul era răscolit, groaznic, murdar... Se tăvăliseră prin pat și pe covor, ca niște iepe în călduri... Știu că nu cu tine, dar în camera noastră. Nu... nu... N-am să cred nimic altceva decît ceea ce am văzut... Poliția... descinderea... nu mă interesează... le urăsc... și acum... Pe masa de lîngă fereastră era mașina, calculatorul acela și totul era plin de diagrame. N-aveau nici un nume... Ții minte, mi-ai explicat că nu le pui nume ca oamenii să nu se recunoască, să nu se sperie de implacabil... Credeam că ți-e milă de ei, dar tu nu voiai să-ți turburi experiențele. Erau cinci dosare mari. Cinci, George ! Le-am deschis,

nu înțelegeam nimic din încîlceala aceea... Dar domnul m-a ajutat... Și am *văzut*, am *știut*. Era dosarul lui Zane și cel al Marianei, al meu, și al Anettei. Și mai era dosarul tău ! Știam ce faci, clipă de clipă, în fiecare zi... din noaptea de revelion... și am putut să descopăr totul, intersectînd traseele curbelor. În noaptea de douăzeci iunie, atunci cînd mi-ai spus că ești de gardă, pe șalupă, diagrama era asemeni celei din dosarul al doilea, al Anettei ! În noaptea aceea ai fost cu ea !

— Sau cu Felicia — șopti asistentul. Pentru mine rămîne un mister pînă azi.

— Cu Anette — spuse pătimaș Ana-Luiza. Felicia nu exista. Era o prostituată de serie, de servici pe lîngă popota ofițerilor.

— Și cu toate astea — murmură asistentul.

— Era Anette ! Anette ! gemu Ana-Luiza. O recunoșteam, o vedeam cu gura ei mare și roșie, oribilă, o bucată de carne cuprinsă de pofte... trăgîndu-te după ea, pe plajă, noaptea... Acolo, în dreptul vilei, pe faleză... A doua zi ți-am scuturat pantofii, erau plini de nisip... Și ai ei, i-am răscolit tot garderobul, pantofii negri de lac aveau tocurile roase... Același semn pe curbele destinelor noastre, pentru ea și pentru mine, în zilele cînd erai cu noi, cu una sau cu alta... Același semn... Același în dosarul Marianei... Știu, ea te-a căutat... Ea a vrut... Înaintea noastră, înainte de a se mărita cu Zane, dar tu, după aceea de ce ai primit-o pe Anette ? De ce n-ai aruncat-o în stradă ? De ce n-ai lăsat-o să doarmă singură la tine, dacă îți era milă ca de celelalte prostituate ?! Cînd te-am întrebat n-ai recunoscut nimic... Dar îmi spuseseși că din principiu nu mărturisești oamenilor apropiați ce faci, ca să nu tulburi intersecția destinului tău cu destinele lor. De aceea... de aceea... Ana-Luiza se opri, înăbușindu-se, se aplecă peste umă-

rul asistentului şi-i respiră şuierător în ureche : De aceea... a treia zi... a treia zi... am fugit... Am luat trenul şi am fugit... Înainte de a te scoate din apă... I-am lăsat acolo pe toţi... Pe Mariana şi pe Zane... şi pe ea... Şi ea era în barcă, în întuneric, despletită...

— N-ai fi renunţat la el niciodată ? întrebă asistentul.

— Nuu ! Nuuu !

— Şi atunci ai smuls tubul... Ai tras foarte puţin... şi s-a desprins ?...

— Eu ?! strigă, reaşezîndu-se şi ducîndu-şi mîinile la beregată. Nuuu — hîrîi. Nu. Cum ai putut... cum ai putut să crezi ? Atunci nu mai ştiam nimic... Nu mai ştiam ce e cu mine... dar nu... nu....

— Bine, Ana-Luiza — spuse asistentul, ridicîndu-se. Linişteşte-te.

Răsuci comutatorul şi camera se umplu de lumină. Redeschise biblioteca cu geamuri de cristal, scoase un dosar gros şi cîteva caiete.

— Asta e dosarul dumitale ? întrebă.

— Da — şopti Ana-Luiza.

— Şi aici ? întrebă asistentul, indicînd un şir de cercuri. Asta... înseamnă „dragoste cu George" ? Aşa ai crezut că înseamnă ?

— Da ! Şi o cred şi acum !

— Nu, Ana-Luiza, nu. Ştiu că l-ai iubit, şi dragostea te-a îmbolnăvit aproape. Ai avut un şoc în seara aceea...

— Nu mă minţi !

— Nu te mint, Ana-Luiza. Dumneata m-ai minţit acum pe mine. Nu mi-ai povestit totul...

— Ba da ! Îţi jur ! Îşi făcu o cruce mare, murmurînd : Pe tot ce am mai sfînt, pe amintirea ta, jur. Pe regăsirea ta !

— Şi brăţara ? întrebă foarte încet asistentul.

— Brățara ?

— Atunci, în seara aceea, cînd eram de serviciu pe șalupă, atunci cînd ai descoperit că diagramele voastre semănau în anumite locuri, atunci... îți amintești ?...

— Daaa !

— Atunci, Ana-Luiza, cînd ai intrat singură în cameră și ai răsfoit dosarele... ai luat cu tine o brățară din sertarul mesei ! Numai o brățară ! Și mai erau cercei, butoni, ace de cravată. De ce ai luat brățara aceea ?

— Fiindcă nu voiam să i-o las ei — gemu Ana-Luiza. Purta un colier de smaragde, dat de tine, cel mai frumos colier... și mie nu-mi dăruiseși nimic, nimic...

— Nici Feliciei.

— Feliciei ?! Dar cine era Felicia ? O prostituată din aceea de duzină să merite daruri ? Ai putut vreodată să o compari cu mine ? Oh, doamne, dumnezeule ! Dar nu... Nu voi lăsa nimic să piară... ! Nimic din ce a fost frumos atunci... pentru că e trecutul meu... al meu ! Spune-mi, spune-mi că atunci, cu Anette, a fost un capriciu, că te-a urmărit, că n-ai putut să scapi de ea... Spune-mi adevărul !...

— Lefescu a iubit-o pe Anette — spuse asistentul. Dar era un om atît de complicat !

— George, nu te juca cu mine, nu-ți bate joc !... Sînt o exaltată, știu, o mistică, dar nu-ți bate joc de mine... Nu vreau să reîncep nimic... Nu se mai poate... dar lasă-mi trecutul !

— Ana-Luiza, Ana-Luiza — spuse melodios asistentul. Mă știi de doi ani în preajma profesorului. Cum ai putut să rabzi pînă azi ? De ce ai tăcut ?

— Pentru că nu *văzusem*. Eram oarbă, George ! Și azi-noapte, cînd ai vorbit, cînd te-ai aprins... cînd ți-ai dus mîna la frunte... am știut... A fost ca o lumină mare, dinăuntrul meu. Am înțeles de ce în ultimele zile mă

aștepți... mă urmărești... încerci să-mi forțezi ușa... și în seara asta, cînd mi-am găsit poșeta răsturnată... în budoarul Marianei... am presimțit că ești tu... Căutai... nu te acuz...

— Căutam ce ? întrebă asistentul încordat.

— Poate ultimele tale scrisori... sau poate...

— Spune, Ana-Luiza — șopti asistentul. Știu că ești totdeauna sinceră cu mine.

— Brățara — murmură Ana-Luiza. Brățara pe care o simțeam ca o parte din trupul tău... din sufletul tău... Eu cred în magia obiectelor... în puterea lor...

— Cînd ți-ai găsit poșeta, astă-seară, în budoarul Marianei, brățara mai era înăuntru ?

— Da — spuse Ana-Luiza. Ai fost bun cu mine... Mi-ai lăsat-o.

Deschise poșeta, febril, și scoase o brățară grea, verde, dintr-o bucată.

— E ca o podoabă scită — spuse asistentul, luînd-o. Încă mai păstrează răceala ta, Ana-Luiza !

— Răceala mea, răceala inimii mele — spuse Ana-Luiza, întinzînd mîna după brățară.

— Nu, mai lasă-mi-o — spuse asistentul, jucînd-o în palmă. Cîteva zile doar.

— Nu, George, nu ! Te implor, nu !

— Două zile — spuse asistentul. Nu e mult. Mi-e atît de dor de ea !

— Să n-o dăruiești nimănui — spuse Ana-Luiza cu buzele uscate. Nu-mi lua ultimul lucru frumos pe care mi l-a dat viața !

— E un fetiș. Ai dreptate — spuse asistentul. Pentru mine. Pentru dumneata e mult mai mult. Lefescu a fost idolul tinereții mele. Dar nu l-am iubit ca dumneata... Ana-Luiza, te simți mai bine acum ? Ești acum mai ușurată, mai calmă... Te rog, intră în baie, clătește-ți

obrazul, fardează-te. Baia e alături... Vrei să-ți aprind lumina ?

— Nu, mulțumesc !

Îi zîmbi mecanic și, țeapănă, intră în baie. Cu un salt moale asistentul se repezi la biblioteca mohorîtă cu geamuri de cristal, deschise o ușă largă, lăsînd să apară un vraf de inele și brățări. Alese o brățară groasă, dintr-o bucată, asemeni celeilalte, apoi aprinse veioza de deasupra biroului, cercetă brățările cu lupa și gravă două litere cu un stilet foarte fin pe brățara scoasă din dulap. Ascunse tristul suvenir al Anei-Luiza în bibliotecă și așeză facsimilul său pe masă. Apoi se relaxă, își zburli pămătufurile de păr cu mîna și-și aprinse o țigară. De departe, dinspre lacuri, se auzi un sforăit metalic, gros.

— Iartă-mă — șopti Ana-Luiza, revenind din baie.

Ținea privirea plecată, ca și umerii, îndurerată și pocăită.

— Nu-i așa, nu crezi cu adevărat că eu sînt George ? întrebă blînd asistentul. A fost un moment, o clipă de criză...

— Nu știu... Nu știu ce să mai spun...

Îl privi cu aceiași ochi măriți, cu pupilele fixe.

— Mereu, de atunci, mereu... Dar azi a fost mai rău ca totdeauna.

— Dar eu sînt Sterian, nu-i așa ? Sînt Sterian, asistentul profesorului ? Spune, Ana-Luiza ! Vezi, eu te înțeleg, înțeleg chiar foarte bine... Sînt încă atîtea mistere... atîtea lucruri bizare în lumea asta, încît noi, bieți muritori, nu le putem pătrunde. Dacă o să vrei odată, poate destul de curînd, o să-ți povestesc despre Lefescu... Nu, nu așa, te rog, Ana-Luiza... Dacă tremuri, dacă asta îți face rău renunț... Dar dacă o să mă asculți în liniște, calmă, o să-ți arăt că Anette n-a fost marea lui dragoste !

— N-a fost. Nu, n-a fost!

— Și ia-ți brățara înapoi! Într-un loc, pe curba destinului tău există o mică îndoială... Semnul matematic al îndoielii. Nu crezuse că i-ai luat-o. Apoi, a înțeles că pentru dumneata înseamnă dragostea și răzbunarea... Nu mi-a vorbit niciodată despre asta, a calculat însă totul... Uite! Asistentul deschise unul din caiete, indică o pagină acoperită de o rețea de linii. Brățara e aici — spuse asistentul. Totul e limpede. Pînă în ultima clipă l-a chinuit ideea că sufereai din pricina lui.

— George — murmură Ana-Luiza. George!

Ridică brățara la înălțimea ochilor privind-o cu adorație ca pe o icoană, apoi o sărută și o băgă în poșetă.

— Plec — șopti. Nu mai știu nimic. Sînt frîntă de oboseală. Și din nou simt calculele astea adunîndu-se în jurul meu ca o plasă, ca o colivie... Nu știu, nu mai știu cine ești... Iartă-mă, domnule Sterian, iartă-mă...

Îi surîse din prag și ieși, cu pasul rigid, cu umerii drepți, ascuțiți.

VII

Asistentul stinse luminile, dar nu se mai culcă, ci, lăsîndu-se în patru labe, ieși pe balcon. Ghemuindu-se în spatele parapetului de beton străpuns de pătrățele și triunghiuri, privi în stradă și o văzu pe Ana-Luiza coborînd treptele intrării și oprindu-se în fața blocului. Peste drum, în desișul fumuriu al parcului scînteia vîrful unei țigări. Ana-Luiza traversă strada aproape în fugă și se afundă sub arcadele cu trandafiri, ce pluteau într-un întuneric cețos. Asistentul o auzi vorbind șuieră-

tor, cu patimă, cuiva care nu-i răspundea. apoi vocea i se stinse într-un oftat și nu se mai deosebi decît scîrțîitul pietrișului sub pașii a doi oameni. Țigara sclipi într-un arc scurt și dispăru.

Asistenul mai ascultă, crispat, cîteva minute, dar nu mai distinse nimic altceva decît foșnetul frunzelor. Reveni în cameră, aproape tîrîndu-se, și, pe bîjbîite luă un dosar din bibliotecă. Aprinse lampa de pat, camuflînd-o cu un ziar, și porni să răsfoiască paginile acoperite de un scris mărunt, ordonat. Din loc în loc, deasupra unor diagrame cineva notase cu cerneală roșie „exact", „idiot", „se revine".

Curbele erau dublate sau șterse cu trăsături dese, meticuloase, și refăcute cu negru. În două locuri fusese folosită acuarela pentru a trasa o coroniță aurie și un cap de mort.

Asistentul zîmbi răsfoind dosarul, și se încruntă abia la ultima pagină. Desenul înfățișa o linie ascendentă, pornind din colțul de jos — stînga al foii, avînd de o parte și de alta nenumărate semne de întrebare. Două săgeți se încrucișau, fiecare purtînd alt număr, iar dedesubt fusese notat „0,9234" și „0,9468". Luînd o foaie de hîrtie asistentul scrise o ecuație foarte lungă, în care cele două numere apăreau foarte des. Completă pagina dosarului cu numărul „0,820" pe care-l introduse în ecuație, apoi rămase nemișcat, ascultînd. Dinspre lacuri, unde cu două ore înainte uruise motorul, se auziră dangăte de clopot. La al cincilea dangăt asistentul se ridică, își scoase pijamaua și-și îmbrăcă pantalonii de doc și o cămașă ușoară. Puse ventilatorul în priză, spălă ceașca de cafea din care băuse Ana-Luiza și o repuse pe masă, împreună cu o a doua ceașcă. Auzi liftul oprindu-se și, înainte de a răsuna soneria, deschise ușa apartamentului.

— Bună dimineața, Anette — spuse încîntat. Te aștept.

— Ești un monstru — spuse Anette intrînd. Sper să fii un monstru bun. Se opri în fața oglinzii din hol și își aranjă părul. E minunat afară — spuse. Nu era nici un om pe stradă. Cîțiva măturători și atîta. Se poate intra în dormitorul dumitale ? Adulmecă aerul, oprindu-se în pragul camerei, și surise. A mai fost cineva pe aici ?

— Oh, nu ! spuse asistentul. Sînt hainele mele. Am dansat aseară cu toate doamnele și am devenit poliflor, ca mierea.

— Dosarul e al meu ?

— Da.

— E undeva o coroniță, nu-i așa ?

— O coroniță de aur.

— De bronz — spune Anette, așezîndu-se. Eu îi dăruisem culorile. Cîți ani aveai dumneata atunci ?

— Douăzeci și trei. Ca și duduia Felicia.

— Ai cunoscut-o la George ? Sau te purta cu el prin baruri ?

— Am cunoscut-o numai din ecuații, Anette.

— Ca și pe noi, celelalte, nu-i așa ?

— Da.

— Și ți-am plăcut vreodată, domnule Sterian ?

— Din totdeauna. Și te-am așteptat, cu ușa larg deschisă.

— Dar n-am nimic de povestit. O să te deziluzionez !

— Oh, cîte lacune sînt de completat — spuse asistentul, deschizînd dosarul. Iulie, o mie nouă sute patruzeci și șase... august, patruzeci și șapte... iulie... patruzeci și opt... Vara... Toate neclarificate — vara ! Iarna curbele sînt clare, chiar dacă au întreruperi. Ce se întîmpla vara cu dumneata ?

— Influența mării — spuse Anette. Marea mă făcea să nu mai fiu eu însămi. Și George știa asta.

— Verile dumitale sînt marcate cu linii duble. Una roșie, obișnuită. Și una verde. Se juca reprezentînd timpul pe care-l petreci pe țărm cu linii verzi... Îți amintești prăvăliile de pe strada ce ducea la mare, nu-i așa?

— Prăvăliile cu argintării? Cu narghilele?

— Cu narghilele, cu tăvi. Și cu safire, rubine, smaragde. Obișnuia vara să dăruiască smaragde prietenilor. Era un simbol al mării.

— Da — spuse Anette. Dăruia smaragde tuturor. Cumpărase un cufăr de pietre prețioase de la un turc bătrîn și le împărțea în dreapta și-n stînga.

— Și dumitale îți dăruise atunci tot o broșă — spuse aproape trist asistentul, ridicînd dosarul și indicînd un desen de pe copertă. E aceeași broșă, nu, în chenar de argint?

— Aceeași. Mariana căpătase cercei și Zane un inel pe care nu voia să-l poarte.

— Inel — repetă asistentul, zîmbind. Și Ana-Luiza?

— Habar n-am. Sau... poate... un colier...

— Ana-Luiza, Ana-Luiza — fredonă asistentul. Biata fericită, credincioasă, îndrăgostită Ana-Luiza. Nu te iubea, nu-i așa, Anette?

— Nu mă iubea de loc.

— Și Felicia?

— Eh, Felicia! Era o... o curvuliță, știi prea bine...

— Picantă, nu-i așa?

— De loc. Avea sînii prea mari ca și acum. Și vorbea... și vorbea...

— Felicia, o mărgică — spuse încet asistentul. Cucurigu, boieri mari, dați punguța cu doi bani. Și cînd se uitară moșul și baba, găina ouase o mărgică... Mi-ai

plăcut dintotdeauna foarte mult, Anette. Dar ai băut îngrozitor aseară. De ce ?

— Pentru că îmi era frică !

— Da — spuse asistentul. Toate dosarele au desene pe copertă, ca și cum ar fi reclamele unui magazin de giuvaere. Și pe toate diagramele e însemnată teama. Pînă și pe aceea cu mărgica. Pe un lat lung, gros, de duble, o piatră ovală, frumoasă.

— Nu știu — spuse Anette — și jocul ăsta mă sperie.

— Vezi, Anette — spuse asistentul ridicîndu-se și începînd să se plimbe prin cameră — oamenii se joacă de-a ghicitul de mii de ani. Dau în bobi, citesc în măruntaiele găinilor, înjunghie miei... Și cînd greșesc li se taie capul... Anul trecut era la Mamaia un englez, ghicitor în talpă. Cum au aflat, femeile s-au adunat în jurul lui și au început să facă plajă numai pe burtă. De-abia a scăpat nebătut, după ce cîteva și-au ars umerii. Și Lefescu știa că e riscant să cercetezi destinele oamenilor. Dar nu pentru că ar fi putut greși, ci, din contră, pentru că putea stabili niște curbe exacte. Oamenii vin la tine și te întreabă : „Spune-mi, vreau să ajung în locul cutare, pe care drum să apuc ?“ „Spune-mi cine ești — îl întrebi. Spune-mi totul despre tine, fără să ascunzi nimic. Astfel mașina va trasa un drum care nu e al tău, un drum al nimănui. Căci omul care vrei să pari nu s-a născut.“ Și există ambițioși, gata de orice, gata să se dezgolească în fața ta, cu toate că știu că sînt oribili. Dar ambiția e mai puternică decît pudoarea... Și oamenii se urcă în mașina pe care le-o oferi. Și trec anii... călătorii ajung unde au vrut... Nimeni nu știe pe ce drum au mers, în afara ta, care ai stat la volan ! Șoferii cunosc totdeauna secretele directorilor !

— Și Zane a...

— Nu! o întrerupse asistentul. Fără nume. Să nu scrii niciodată numele dracului pe perete, dacă nu vrei să apară cu adevărat.

— Dar Zane...

— Te rog, Anette! porunci înăbușit asistentul, ducîndu-și mîna la frunte. Eu am plecat la ora unu de acolo. Tu ai mai rămas. Ce ai mai făcut înainte de a veni aici?

— Am vorbit cu fetele. Despre tine.

— Și le-ai arătat broșa? întrebă asistentul, pălind.

— Nu. Dar Felicia a văzut-o. Și a început să mă tachineze. Mă scoate din sărite.

— Nu știam că sînteți așa de intime. Ce-a spus?

— Că-mi admiră fidelitatea.

— Deci n-ai mai vorbit nimănui despre broșă?

— Nu! Sau... mi se pare că Marianei... Dar de ce insiști? Spune-mi! Nu sînt fricoasă, să știi, dar noaptea asta...

— Noaptea de alaltăieri...

— Noaptea... de... alaltăieri?!

— Noaptea de douăzeci iunie.

Anette se cabră, sprijinindu-se de spătarul scaunului. Rămase nemișcată cîteva secunde, apoi își mușcă buza de jos cu o furie aproape teatrală și asistentului îi păru că vede sîngele țîșnind de sub dinții albi, puternici.

— Ce dorești, domnule Sterian? întrebă cu fața imobilă. Cine ești, la urma urmei?

— Nu mă înțelegi, Anette — spuse trist asistentul. Și din toți care l-au cunoscut pe Lefescu ar trebui să mă înțelegi cel mai bine.

— De ce, eu? întrebă Anette, sprijindu-se, încovoiată, cu palmele pe masă. Ce mărturie cauți să-mi smulgi? Și de ce aerul ăsta misterios, insuportabil?

Asistentul deschise dosarul care avea pe copertă desenul unei broșe și îl împinse spre ea. Răsfoi cu mari

pauze foile, oprindu-se la o pagină aproape albă pe care, deasupra unor șiruri de litere și cifre, cineva schițase o coroană aurie.

— N-a mai completat-o niciodată — spuse asistentul. Era exigent cu el însuși pînă la nebunie.

Anette îl privea fără să răspundă, mișcîndu-și neîncetat buzele și nările.

— De obicei folosea numai elementele cheie. Cu mijloacele de atunci ar fi fost supraomenesc să încerc altceva. Dar la cîteva persoane, pe care le cunoștea foarte bine, introdusese totul în ecuații. Totul! Asistentul își deschise palma și cuprinse cu putere palma Anettei. Anette — spuse foarte cald. Trebuie să mă ajuți. El a refuzat să completeze pagina pentru că nu voia *să facă supoziții*, ci *să determine*. A reluat destinul dumitale, l-a dus mai departe cu două curbe care se interferează.

Anette se cutremură și-și trase mîna din mîna asistentului.

— Apoi a tăiat una dintre ele — spuse asistentul. A suspendat-o. Nu credea în ea. N-ar fi făcut asta pentru nici un alt om.

— Lasă-mă — gemu Anette. E monstruos.

— Mi se pare extraordinar — șopti asistentul. Dar sînt poate prea subiectiv. A fost idolul meu din tinerețe! Oftă abia auzit și reluă, monoton: Atunci, în douăzeci și unu iunie, dimineața, revenind pe faleză purtai un taior cenușiu, pălărie cu voaletă și pantofi de lac. Anette păli din nou și se cripsă. V-ați plimbat vreme îndelungată. Ați ajuns sub vila de lemn căreia el îi spunea „cottage". Acolo ți-a cerut mîna. I se părea absurd lui însuși, dar a făcut-o. Și i-ai spus că nu vrei să-l mai vezi.

— Nu — gemu Anette. Nu... pentru că el... avea... era cu altcineva... Și nu voiam... Privi hăituită în jur și

murmură : De unde... de unde toate astea ? George... E posibil... ?!

— Şi-a notat plimbarea voastră în jurnalul lui. Jurnalul îl ajuta la traducerea matematică a faptelor de viaţă. Dar n-a înţeles niciodată că ţi-e frică de el.

— Mă îngrozea — şopti Anette. Mă simţeam ca o marionetă. Eram toţi ca nişte marionete şi el trăgea sforile... Mi-a arătat, o dată, ce aveam să fac peste o lună. Mi-a spus ziua şi locul... Şi totul s-a petrecut întocmai... sau aproape... aproape cum calculase el. Aveam douăzeci şi unu de ani... Era primul bărbat de care mă îndrăgostisem serios... Visam să ajung departe, foarte departe... Credeam în proroci, în ghicitoare... pînă şi în acelea cu ghiocul... Mi se făcuse frică... Era prea nebun pentru mine...

— Avea geniu — spuse asistentul. Era un geniu plin de farmec.

— Voiam un bărbat cu picioarele pe pămînt, puternic, vesel.

— Era foarte vesel şi puternic.

— Dar avea dosarele astea... Îmi urmărea fiece mişcare... fiecare vorbă...

— S-a chinuit groaznic, Anette ! Îţi calcula destinul şi voia să-şi distrugă calculele. Ştia că te va pierde, cunoscîndu-ţi viaţa dinainte, pentru că totul se transforma într-o experienţă lucidă. Şi, de cîte ori îl tulburai, îl făceai să-şi piardă nopţile gîndindu-se la tine, se jura că va renunţa la studiile lui, că te va iubi orb, pasional... Şi dimineaţa relua totul de la capăt — erai experienţa lui *fundamentală,* îl mistuiai.

— Era oribil să mă ştiu cîntărită clipă de clipă... Mă obseda... Fiind împreună mă sileam să vorbesc alandala pentru a înşela ecuaţia care determina clipele acelea. Făceam tot ce-mi trăsnea prin cap, ceea ce mi se părea

mai stupid, ca să dejoc previziunile lui. Și eram sigură, adeseori, că am reușit, și că între noi apare neprevăzutul. Dar, odată, chiar la începutul lunii iunie, cînd eram numai noi doi în fața cazinoului... pe stîncile acelea, coborîsem.. acolo unde se sparg valurile... Era ora două după-amiază... Marea era rece... L-am văzut cum scrie ceva pe un bolovan și-l întoarce cu scrisul dedesubt... Mă jucam. Luam spuma, o lăsam să se spulbere în palmă, să redevină apă. Mi-a spus că sînt numai opt ore pînă în Turcia și că ar vrea să petreacă o săptămînă acolo... Și mi-a vorbit de Istambul, de Cornul de Aur... La ora patru — au trecut paisprezece ani de atunci — domnule Sterian, l-am întrerupt și i-am spus : „Să trecem pe la Zane. Nu l-am văzut de mult." George a început să rîdă — știi cum rîdea... Te simțeai ca un animal, ca un gîndac... A ridicat bolovanul și mi l-a adus. Scrisese : „Nu vrei să trecem pe la Zane ? N-am mai fost de mult, ora 16". M-am cutremurat. E un fleac, nu ? Sau, poate părea pentru oricine, care nu l-a cunoscut... Dar pe mine m-a îngrozit... Eram din nou ca un fluture prins în ace... Și mă iubea ! Știu ! Știu ! Știu, domnule Sterian !

— Și Zane te iubea — spuse foarte încet asistentul.

— Da. E adevărat — răspunse Anette, privindu-l drept în ochi. N-am ascuns-o niciodată ! Și mie... îmi plăcea... Îmi plăcuse... Dar se căsătorise cu Mariana.

— De aceea l-ai respins pe Lefescu ? Credeai că Zane va reveni ?

— Nuuu ! Oh, nu ! Niciodată nu m-aș fi căsătorit cu Lefescu ! Ți-am spus-o de atîtea ori. Îmi era frică de el.

— Frică... frică... frică — fredonă asistentul. Frică. Și acum, Anette, te mai temi de Lefescu ?

— Da ! spuse Anette. Pentru că și după moarte mă obsedează... Caietele astea... darurile lui... dumneata...

— E copilăresc — spuse asistentul. Ne spunem ba „dumneata", ba „tu" după gravitatea celor discutate. Dar e o gravitate închipuită. Sînt la fel de nebun ca și George, Anette. Spune-mi „tu" așa cum mi-ai spus și aseară... azi-noapte... Sînt un mic șofer al destinului, care a preluat mașinile voastre și le conduce în locul lui George, fiindcă drumurile trebuie străbătute pînă la capăt, ca să se poată trage concluziile științifice. A fost cea mai mare dorință a lui.

— Drumurile... puțin îmi pasă de ele. Drumurile! Am treizeci și cinci de ani! Și simt că sînt singură, tristă, plictisită!

— Coronița de logodnă a rămas aici! spuse asistentul, mîngîind dosarul. Zane nu știa nimic, nu-i așa?

— Nu știu — spuse Anette. Bănuia, poate.

— Nu. Nu știa nimic — spuse asistentul. Și erai îngrozită, nu atît de calculele lui Lefescu, cît de faptul că Zane ar fi putut să le citească... Era statistician, ca și George... Credeai că lucrează împreună, pentru că discutau mereu despre asta... Îl iubeai pe Zane!

— Nu! strigă Anette... Ba da! Îl... îl iubeam! M-am îndrăgostit de el de cum l-am văzut... Dar nimeni nu știa nimic... Nici... nici George... o perioadă... pînă cînd... ecuațiile acelea ticăloase, cu care scormonea totul. Iartă-mă, domnule Sterian... Cezar... eram foarte tînără. Și Zane era un om cu picioarele pe pămînt... un bărbat. Era un bărbat alături de care te simțeai fericită, sigură...

— Lefescu nu te-ar fi împiedecat niciodată să rămîi cu el.

— Ba da, ar fi făcut orice pentru a mă depărta de Zane! Și eu n-aveam nevoie de un zeu, voiam un om!

— Niciodată n-a știut — spuse asistentul blajin — că înainte de a veni să-l vezi pe plajă, în dimineața zi-

lei de douăzeci și unu, te-ai plimbat cu Zane aproape toată noaptea. Erau limitele lui. Se juca scriind pe bolovani ce-o să spui peste două ore, dar nu putea concepe că-l iubești cu adevărat pe Zane.

— Limitele lui! murmură Anette, ridicînd din umeri. Eram cobai, noi, ceilalți. Ce drept avea să se amestece în viața noastră, să cotrobăiască prin ea?

— Nu se amesteca de loc în viața nimănui. Vă observa doar.

— Dar noi știam... știam cu toții... pentru că pornise dintr-un joc. Dar desigur că știi asta!

— Nu. Ți-am spus că știu numai ce a însemnat în jurnalul său. Erați la cazinou cînd a început?

— Da. Eram toți: Mariana, Zane, Ana-Luiza, George și cu mine. Zane juca la ruletă de obicei, dar George a jucat pentru prima dată în seara aceea și a făcut să sară banca. A discutat cu Zane pînă dimineața despre calculele făcute... Ruleta nu era... cum să spun... perfectă... și el calculase cînd... cînd ai șanse, pe ce numere...

— Probabilitățile. Cazurile probabile.

— Da... Și a spus că asta se poate face cu orice dacă ai date suficiente, chiar și cu viața oamenilor. Zane pleca atunci la un examen de ofițer specialist... A fost ridicat în grad după aceea... și a pariat cu George că n-o să-i poată calcula șansele de a trece examenele și de a fi făcut locotenent-colonel... De fapt, voia să iasă din armată să se reapuce de statistică. George a primit, cu condiția să-i povestească viața, exact, sub cuvîntul de onoare al păstrării secretului. Și au început de a doua zi. George i-a dăruit un inel ca legămînt și i-a indicat oră cu oră ce e bine să facă... După aceea am vrut și noi... Toate... Știam că se ocupă cu destinul... cu studii despre destin... Dar ne refuza întotdeauna... Era prietenul nostru... prietenul Marianei...

— Și ați insistat, nu-i așa ?

— Eu, mai puțin.

— Și nu te-a mirat că a primit atît de ușor, totuși ?

— Credeam că a făcut-o pentru mine. Ca să afle dacă-l iubesc.

— Ești foarte aproape — spuse asistentul. Erați cinci oameni ale căror destine se legau între ele. Pentru cercetător era o ocazie unică ! Zeci de prilejuri de a controla un destin prin altul, de a stabili intersecțiile ! Depindeați unul de altul, organic aproape... Îl înțelegi, nu ?

— Da, dar îl detest ! Pentru că el... din cauza lui...

— Îl urăști ? întrebă stupefiat asistentul.

— Nu — spuse obosită Anette. Nu l-am urît niciodată... Și nu mai știu... E atît de mult de atunci... atît de mult. Totul e atît de încîlcit, oribil. Cu Mariana bănuitoare și bolnavă, cu isterica de Ana-Luiza.

— N-a vrut să te omoare niciodată din cauza lui Lefescu ?

— Cred că da. Era orbită de pasiune... cum fac pasiuni femeile astea credincioase, bigotele... pasiuni morbide... Urăsc tot ce e sănătos, frumos... Mă... mă dezgusta... fizic... Nu-l slăbea din ochi, mă agasa... Cred că i-a furat o bijuterie, odată, de teamă să n-o vadă dăruită altcuiva... Ar fi fost în stare de orice !

— Ar fi fost în stare să-l ucidă ? întrebă asistentul, îngîndurat.

— Să-l ucidă !... Poate... poate că da...

— Nici nu era prea greu — spuse asistentul. Să tragi puțin de tubul de aer... puțin... Barca să se depărteze. Ana-Luiza era așezată atunci lîngă pompă ?

— Nu știu — spuse Anette. Eram paralizată de groază. De-mai Zane a avut puterea să sară în apă... de

cîteva ori... să-l caute... Era singurul bărbat... Mi s-a părut un supraom.

— De cîteva ori — repetă uimit asistentul. E extraordinar ! Şi Ana-Luiza ce făcea între timp ?

— Nu-mi amintesc — murmură Anette. E odios să mă aduci din nou în starea asta pentru a-mi pune aceleaşi întrebări... ca un anchetator.

— Greşeşti, Anette — spuse asistentul. N-am nici o cădere să fac anchete. Sînt un simplu executor testamentar.

— Şofer şi portărel — chicoti Anette, mişcîndu-şi mult şi cu voluptate buzele. De ce întrebi, dacă ai caietele pe masă ? Sau datele lui George sînt incomplete pentru elucidarea cazului de către dumneata ?

— Anette — spuse dojenitor asistentul. E absurd că te simţi jignită şi mă imprăşti cu „dumneata". Datele lui George sînt complete, dar sînt deformat interpretate, sînt afectate de dragoste ! Credea că va putea ţine seama de ea, dar n-a reuşit. Te iubea foarte mult !

— Ştiu — spuse Anette. Am auzit-o de mai multe ori în noaptea asta decît în toată viaţa mea. Şi mi se închid ochii de oboseală.

— Să-ţi fac un nes ? Sau o turcească ? E totul pregătit.

— O cafea simplă. Amară.

Asistentul introduse stekerul în priză şi reveni îngîndurat în faţa ei.

— Eşti o femeie foarte frumoasă, Anette — spuse. Cred că eşti mai frumoasă decît atunci. Ai cîteva fire de păr albe, dar totul e mai stilizat, mai grav, mai feminin. Eşti copleşitor de feminină.

— Sînt o moartă frumoasă — spuse Anette. Registrul ar fi trebuit să se încheie de mult cu o coroniţă neagră, nu aurie. E singura logodnă care mi se potriveşte.

— Umor negru — spuse asistentul, răsfoind dosarul. Și o mare slăbiciune nemărturisită. Mai ai atîția ani înaintea ta, Anette !

Ajunse la ultima pagină a dosarului pe care curba, însemnată cu „0,9872", se transforma într-un cap de mort încununat de lauri.

— Ce vezi acolo ? întrebă Anette. E coroana mea de flori ?

— A doua coroniță aurie — spuse asistentul — simbolizînd săptămîna în care ne aflăm. A calculat-o cu paisprezece ani în urmă, iar eu am revăzut-o.

— Ar trebui să primesc azi, deci, cererea în căsătorie — spuse Anette. E duminecă, ultima zi a săptămînii. Te rog... lasă-mă să-mi umplu eu ceșcuța !

— Și cum o să-ți petreci dumineca ?

— Dormind. E foarte bună... E amară. O să adorm greu după cafeaua asta, dar cu două pastile de luminal n-o să mă mai trezească nimeni pînă luni dimineața.

— O să te trezesc eu — spuse blînd asistentul. Mi-ai promis că mai vorbim deseară.

— Dar nu ca acum, domnule Cezar Sterian. Mai bine du-mă la cinema la o comedie. Întoarse ceșcuța cu gura în jos și i-o întinse. Nu vrei să încerci ?

— Ba da — spuse asistentul, privind liniile albe ce se încrucișau în zațul aproape negru. Un drum lung... cu mai multe capete de femei... Le vezi ? Stau ca într-o lojă — unul, doi, trei, patru capete... Și un bărbat... la mijloc un bărbat... Ca un monument... Și un altul... parcă fuge... caraghios... gros... Femeia cu broșă ești tu, Anette.

— Cad în apă parcă !

— Nu e apă. E patul de acasă în care te culci.

— Și deasupra mea cine e ? Un înger ?

— Un înger care te caută cu înverșunare... Păzește-te!

— Îngerii sînt naivi — spuse Anette. N-o să primesc pe nimeni. Și nu uita să mă suni deseară.

— Anette — spuse asistentul. Nu deschide ușa nimănui! Nimănui! Și dacă cineva insistă să-l primești, dă-mi un telefon.

— Mă îngrozești — spuse Annete, obosită. Dacă n-aș cunoaște glumele astea macabre de atîția ani n-aș îndrăzni să mă mai duc acasă!

— Trebuie doar să fii prudentă — spuse asistentul blajin. Du-te și culcă-te. O să veghez eu asupra ta.

Anette se ridică și dădu la o parte perdeaua de creton ce acoperea ușa balconului.

— E minunat — spuse inspirînd adînc. E pustiu... nici un om... Și parcul miroase așa de bine... ca la munte, în zori... L-am pîngărit fumînd... Sînt o vicioasă, Cezar... Nu mă conduci?

— Trebuie să mai rămîn — spuse asistentul șovăind. Și nu te mai opri să fumezi în parcuri. La ora asta întîlnești fel de fel de oameni.

— Da, da — murmură Anette, îndreptîndu-se spre ușă. E o oră neplăcută... crudă... care-ți numără toate ridurile... Se întoarse spre el și-l mîngîie pe obraz. Misteriosul domn Cezar Sterian — spuse trist. Misteriosul domn Cezar Sterian, prietenul lui George.

Asistentul rămase în prag, ascultînd tăcănitul sec al tocurilor ce coborau scara. Intră apoi în camera de baie, își unse creștetul capului cu o alifie lipicioasă și-și acoperi chelia cu o perucă șaten cu părul tuns scurt. Își îmbrăcă o cămașă în carouri, pantaloni de șantung și-și încălță sandalele pe piciorul gol. Ieși apoi grăbit, coborînd scara în fugă.

VIII

Anette se descălță și rămase cu tălpile goale pe cimentul rece al holului. Simțea că trebuie să adoarmă numaidecît, înainte de a începe să se gîndească la cele petrecute. Își dezbrăcă jacheta subțire, dar înainte de a o atîrna pe umeraș auzi soneria. Nu răspunse, dar persoana aflată în fața ușii începu să bată cu pumnii.

— Cine e ? întrebă Anette.

— Mariana — răspunse șuierat o voce.

— Mariana ?! întrebă Anette, deschizînd ușa.

În prag era Ana-Luiza, fardată violent, cu ceafcăne adînci, vinete.

— Ce glumă e asta, Ana-Luiza ? întrebă Anette. Îți schimbi numele ca să mă păcălești ?

— Știu că altfel nu m-ai fi primit.

— Ca să fiu sinceră, nu. Mă doare groaznic capul și vreau să dorm. Abia te aud.

— Dacă ești așa de obosită, Anette, de ce n-ai venit mai devreme ?

— Am mai rămas cu Mariana. Știi bine, draga mea, că-i era rău.

— Ai plecat acum două ceasuri de acolo !

— Ei și ?

Ana-Luiza tăcu, începu să zîmbească și spuse cu o voce dulce, copilărească :

— Anette, să nu încerci să mi-l iei din nou ! Ești foarte frumoasă, ești mai frumoasă ca atunci și el nu poate să uite. Lasă-l în pace. Mie îmi place cum arată acum. Nu mai e ca un diavol, e ca un copil. Ai văzut ce fel de obraji are ? Și ce blajin vorbește ? Sînt sigură că acum e credincios, l-au învățat acolo, dincolo...

— Bine, Ana-Luiza. Nu mi-a plăcut nici atunci, nu-mi place nici acum. Ia-ți-l înapoi.

— Mă minți — spuse Ana-Luiza, cu obrajii supți. Știu că mă minți. Dar să nu încerci să te mai amesteci și de data asta între noi! Sînt blondă și lui nu-i plac blondele. Dar o să mă vopsesc. Tu n-ai Orèal? Negrú sau șaten?... Dar mai întîi dă-mi să beau... Orice...

— Ești groaznic de beată — spuse Anette. Îți distrugi ficatul. Ți-ai făcut o morfină, înainte de a veni la Zane?

— Am băut... puțin. De ce nu? A revenit, e aici, merită să beau! Dar n-ar fi trebuit să te vadă! Aveai umerii așa de albi... Eu sînt prea slabă... Anette! Mi-a spus și Felicia că arăt mizerabil... Săraca, și ei îi e milă de mine... Aveai umerii albi și dantelă la corsaj... Și rîdeai... Tu îți miști buzele tot timpul... E oribil, dar lor le place... Mi-a spus Felicia: „Ceea ce pe noi ne scîrbește lor le place". Rîdeai cu el... Te-ai lipit cu umărul de umărul lui... Și acum, de ce te dezbraci? De ce?

— Vreau să mă culc. Vino, dacă vrei, deseară.

— Nu! Te dezbraci ca să-mi arăți că ai rămas aceeași. Că poți să-l scoți din minți... Dar n-o să te las, Anette... Dădu din cap cîteva secunde, cu automatismul unei pendule, apoi se schimonosi, alintîndu-se: O lună nu te apropia de el... O singură lună... O să mă rog pentru tine... așa cum te blestemam atunci să-ți irosești viața, mă voi ruga acum să te ajute... Și va asculta rugile mele...

— Bine — spuse Anette. Te înțeleg. Voi face cum dorești. Dar du-te acum!

— Să mă duc... acum... de ce? Spală-te, culcă-te, dar mai rămîn. Nu vreau să vină la tine... L-ai chemat, spune? Vine... vine chiar acum?

— Nu. Nu vine nici acum și nici altă dată. Du-te, Ana-Luiza. Dacă nu mă crezi, rămîi în hol, supraveghează scara. Dar dă-mi voie să mă odihnesc.

— Vrei să-ţi fac o morfină, să nu te mai doară capul ? Am seringa la mine.

— Nu — spuse, cutremurîndu-se, Anette. O să iau două pastile de luminal şi o să adorm. Du-te şi odihneşte-te şi tu. Furiile astea te fac să arăţi rău. Şi ar trebui să te ingrijeşti, să pari odihnită, proaspătă. Uite, ai o sticlă cu Orèal negru. Ia-o. Dacă vrei, vin mîine pe la tine şi te vopsesc chiar eu.

— De ce ai trecut pe la el înainte de a veni acasă ?

— N-am trecut pe nicăieri. Am venit încet pe jos. Nu mă simţeam bine. Şi lasă-mă !

— Ai venit pe jos cu pantofii de lac ? Dar e... e imposibil cu tocurile cui... Chiar dacă eşti obişnuită să-i porţi şi pe nisip... Mă duc... dar mă întorc, Anette ! Şi să nu mai porţi rochia neagră cînd e el de faţă... rochia cu dantelă... Să nu mai porţi sutienul care îţi descoperă sînii... Şi să nu-ţi mai lingi buzele, auzi ? Se apropie de Anette, clătinîndu-se, cu degetele răşchirate şi spuse foarte încet : O să te omor, Anette. Nu-i aşa că ar trebui să te omor ? Tu n-ai dreptul să trăieşti. Mîine o să caut registrul tău... şi o să-mi dau seama dacă ai fost pe la el. Acolo e trecut totul ! Şi dacă... dacă... e însemnat... ca şi atunci... că aţi fost împreună... te omor.

Îi întoarse spatele şi ieşi din cameră trîntind uşa. Răsturnă un taburet aflat pe hol şi bîjbîind intră în garderobul zidit în perete, ascunzîndu-se printre rochiile îmbibate de parfumul Anettei. Ca să nu i se audă gîfîitul îşi apăsă palmele pe gură şi rămase nemişcată, simţind că va leşina, înăbuşită de mirosurile dulcege.

— Ana-Luiza — strigă Anette, deschizînd uşa holului. Ana-Luiza !

Aprinse lumina, cutremurîndu-se ca de frig şi ascultă cîteva clipe. Se apropie apoi de uşa apartamentului, îşi lipi urechea de ea, dar nu auzi nimic altceva decît bătăile

propriei sale inimi. Reveni în cameră, se așeză pe marginea patului și-și scoase ciorapii, port-jartierul, combinezonul, lăsîndu-le să cadă pe covor. Deschise frigiderul și luînd o bucățică de gheață își fricționă tîmplele. Umplu un pahar cu apă, îl îndulci cu două linguriță de zahăr și luînd prima pastilă de luminal sorbi din lichidul rece. „E grețos — gîndi. Și mai e atît de mult... ani de zile..."

Se culcă și înghiți o a doua pastilă, bînd paharul pînă la fund. „Mîine o să i-l cer... O să mă uit chiar dacă n-o să-mi dea voie. Mi-e puțin frică — își spuse. Ce a vrut ? Și cine e ? De ce a tăcut cinci ani ? Nebuna asta își închipuie... E într-un hal fără de hal." Pe pipăite, fără să deschidă ochii, căută broșa, dar își aminti că a lăsat jacheta taiorului pe scaun. „E un caraghios... dar e interesant, îi plac poate... Și gesturile, felul de a vorbi... Zane nu-l simpatizează... Mi-a spus-o... dar n-am înțeles de ce... Era foarte bine Zane, astă-seară... Dar azi... acum... nu mi-ar place... nu mai pot... totul a devenit oribil... Poate că s-a dus la Felicia... Are sînii prea mari... bluza aia din paiete... și șoldurile... ce șolduri... groase, oribile ! Am uitat să închid apa la baie..."

Printre jaluzelele coborîte lumina se cernea tulbure. Camera se odihnea, strivită, cu umbre puține. Dulapul îngropat în perete pe hol se mișca lent, foarte negru, ca și masa joasă, lungă, grea, din mijlocul camerei. Aplicile dispăreau in ceață și taburetele scunde se adunau ca niște cîini adormiți în jurul fotoliului.

„Ce puțină mobilă am — gîndi. Ce gol e... dar poți respira... Carpeta s-a rupt... Și e liniște... Plouă... Plouă afară și în baie... E bine... E foarte bine... O să beau... O să beau mereu... Dacă ar veni acum, totuși... Sînt foarte obosită... Să se așeze lîngă mine... Parcă e pasul

lui... respirația lui... E drăguț că nu aprinde lumina... O să dormim... Plouă... O să dormim..."

Simți prin somn cum cineva îi ridică foarte încet capul și-i apropie de buze un pahar. Bău pînă la fund apa îndulcită, recunoscînd gustul liniștitor al luminalului, apoi se prăbuși, rotindu-se într-un vîrtej lent de ape marine.

IX

— A înghițit pe puțin treizeci de pastile — șopti Mariana, lividă, acoperind cu palma pîlnia receptorului. Treizeci !

Felicia o asculta cu gura căscată, alungînd o muscă ce-i bîzîia în dreptul urechii.

— Și atunci ? întrebă Mariana în receptor. Cînd ?... Vai, e groaznic !... E groaznic ! Domnul profesor a plecat pentru puțin... O să revină. Mulțumesc ! Mulțumesc foarte mult ! E ingrozitor, Felicia ! spuse închizînd telefonul. E de neînchipuit ! Au salvat-o, dar s-ar putea să surzească pentru totdeauna... Și să nu mai poată vorbi...

— Dar de ce a făcut asta ? întrebă Felicia, ștergîndu-și fardul cu batista.

— Nu știu, draga mea ! Nu știu ! O femeie așa de frumoasă, de bună ! Era foarte necăjită.

— Viața asta — spuse Felicia, așezîndu-se pe marginea patului Marianei. Trebuie să fii tare ca să reziști... Avea o garsonieră frumoasă... Servici... Era elegantă.

— Este încă — spuse Mariana. Trăiește. Sărmana de ea ! Cînd a plecat de aici, azi-dimineață, se simțea rău... Tremura... N-am oprit-o... N-am avut putere... Și noap-

tea asta care începuse atît de bine... Începuse bine, nu-i așa, Felicia ?

— Excepțional. Lume așa de bună. Și evenimentul, Mariana, numirea lui Zane... Nu trebuia să începem discuția cu domnul Sterian... A stricat dispoziția la toată lumea.

— Mai mult Ana-Luiza, decît el... Mi-am jurat că n-o să o mai chem chiar dacă o să ne supărăm definitiv... Isteria pe care nu și-o poate stăpîni... Tu nu crezi că e nebună de-a binelea ?

— Nu — spuse Felicia, aprinzîndu-și țigara. E și nebună, e adevărat, prea trăiește singură, dar și simulează... Am vorbit cu cineva care mi-a explicat ce simți cînd ai vise... din astea... de manie religioasă... Doar nu crezi că ei chiar i s-a părut că domnul Sterian e reîncarnarea lui Lefescu ?!

— Nu știu... poate... dar Anette... care-și bate joc de toate astea ! Ea care e atît de tare ! Felicia !... De ce a încercat să se sinucidă ?

— Singurătatea — spuse Felicia. Și nervii. De ce nu s-a remăritat după moartea lui Torinopol ? Ca și Ana-Luiza ? Și eu, dac-aș trăi ca ele, cine știe ce-aș face... Chiar dacă Baboian e mereu în deplasare, știu că măcar la cîteva zile o dată trece pe acasă... Mai e un suflet de om lîngă mine.

— Nu e asta cauza — spuse Mariana. Și-a reamintit noaptea de atunci... Îl iubea, era marea ei dragoste... N-a mai fost niciodată fericită după moartea lui... Singură, sau cu cineva care ți-e indiferent, e tot una... Săraca de ea ! Nici n-am putere s-o plîng.

— Să mergem la spital, dacă vrei s-o vezi.

— Nu cred că ne lasă... Și să nu se supere Zane... N-o să-i placă să fie amestecat în scandal... Nu știe nimic, a plecat cu noaptea în cap să-l conducă pe doctor.

— Eu mă duc — spuse Felicia. M-am întors numai pentru că mi-am uitat poșeta. Voiam să ies la șosea, dar acum... E la Urgență ? Unde ?

— Pe „Arhitect Mincu", lîngă piață... Cu toți accidentații, arșii...

— Liniștește-te, Mariana. Tot nu poți s-o ajuți cu nimic. O să-ți telefonez cum se simte, dacă ajung acolo... și dacă pot să intru... Nu te mai necăji... Anette e în afară de pericol.

— Aș vrea să fiu ca tine — spuse Mariana, încercînd să se ridice din pat. Nu te atinge nimic. Nu-ți pasă de nimic.

— Eu m-am ridicat de jos — spuse Felicia. Din oameni săraci. Am îndurat multe. Nu m-a servit nimeni niciodată... M-am învățat să duc la tăvăleală.

— Nu trebuie să te superi — spuse Mariana. Știi doar că țin la tine. Și te invidiez. Spun tot ce-mi trece prin cap.

— Mititica de tine ! o căină Felicia, îndreptîndu-și cutele rochiei. Ce știi tu ce e viața ! Ești cu cinci ani mai mare decît mine, dar mă simt ca mama ta.

— Mulțumesc, Felicia — spuse Mariana, visătoare. Du-te. Și, dacă se poate intra discret la spital, telefonează-mi. Sărmana de ea !

Felicia se apropie de oglindă, scoțîndu-și rujul din poșetă. Își privi cercetător obrazul rotund, nasul cîrn și-și surîse cu dinții mărunți și strălucitori. „N-am nici o vîrstă — gîndi. Și nasul, buza cu puțin puf, îi plac... Îi plac și gropițele... Și sînii mari... Temperamentul se simte, se vede... Oricum te-ai îmbrăca, temperamentul nu se poate înlocui..." Își acoperi buzele cu ruj, le tamponă cu șervețelul de hîrtie. *Era* frumoasă Anette... *Era*... dar n-avea temperament... Și se socotea cucoană..." Se pudră, își desenă sprîncenele rase și-i zîmbi Marianei

pentru a-i spune la revedere, dar se opri căci bătuse cineva la ușă. Era servitoarea care aducea un buchet de crini.

— A venit domnul asistent — spuse. Domnu' Sterian. Îl caută pe domnu' profesor.

— Să aștepte puțin — spuse Mariana, îmbrăcîndu-și rochia de casă din nailon semitransparent, dublat cu atlas alb. Primește-l tu, Felicia !

Felicia se strîmbă nemulțumită și trecu în sufragerie. Asistentul aștepta în picioare, ținînd în mînă o mare pălărie de panama.

— Bună dimineața — spuse reverențios. Am auzit că s-a întîmplat o nenorocire.

— V-au dat și dumneavoastră telefon de la spital ?

— Nu, am sunat eu la doamna Torinopol și am găsit acolo procuratura, miliția.

— Procuratura ? întrebă uluită Felicia. Ce căuta procuratura acolo ?

— Urme — spuse asistentul. Fotografia. Lua probe.

— De cîte ori se sinucide cineva vine procuratura ?

— Nu, dar imediat cum au dus-o la Salvare, înainte de a ști dacă scapă, a fost anunțată miliția și așa mai departe.

— Ia te uită ! spuse Felicia, aprinzîndu-și o țigară. O să iasă dandana mare ! Săraca de ea ! Am auzit că a luat treizeci de pastile de Veronal.

— Numai două — spuse asistentul. Restul, pînă la treizeci, i le-a turnat altcineva pe gît, cu sila.

— Nemaipomenit ! exclamă Felicia, încreținduși gura. Dar e un caz adevărat. Și cine ?... De ce ?... Cum ați aflat ? Ați fost acolo ? La anchetă ?

— Ah, miliția habar n-are — spuse asistentul. E părerea mea.

— A dumneavoastră ? Păi... de unde pînă unde... dumneavoastră ?...

— Instinctul — spuse asistentul. Meseria. Am la laborator destinul doamnei Torinopol. Şi acolo nu e trecută sinuciderea... Calculele arată cu totul altceva : dragoste... gelozie...

— Bine... dar părerea dumneavoastră... se bazează pe...

— Evident. Şi nu voi spune nimic înainte de a revedea calculele. Fiindcă se poate determina totul acum. Am completat datele lăsate de Lefescu.

Mariana intră palidă şi frumoasă, suferindă. Îi întinse mîna asistentului, care i-o sărută, înclinîndu-se.

— E procuratura acolo — spuse surescitată Felicia. Se face anchetă. Domnul Sterian crede că e vorba de o crimă.

— Sînteţi indiscretă, doamnă — spuse asistentul. E o supoziţie personală, neconfirmată de autorităţi... pentru că am dosarele, diagramele construite de Lefescu... Şi de acolo, din ele nu rezultă... I-am spus şi domnului profesor. Am destinele dumneavoastră, ale prietenilor intimi ai lui George... Şi pînă acum, se pare, totul se înscrie pe curbele trasate de atunci... În afara unor amănunte... A unor goluri... şi a sinuciderii care nu e trecută... Nu e bănuită... De aceea, cred că altcineva a intervenit.

— Dar e înfiorător ! exclamă Mariana. Iartă-mă, domnule Sterian, dar nu e permis ca acum, cînd totul e atît de proaspăt... Nu... nu se poate... Zane ar fi zguduit dacă ar şti !... Ar avea un şoc !

— Domnul profesor a plecat de mult ?

— Ah, cu noaptea în cap... Cred că pe la şase — şapte, cu doctorul... E insuportabil, domnule Sterian, crede-mă, să vorbim cu asemenea uşurinţă... Dumneata

n-ai cunoscut-o... E o femeie atît de echilibrată, de lucidă...

— Cu atît mai mult — spuse asistentul. De ce ar încerca un om echilibrat și lucid să se sinucidă ? Doar dacă trecutul său...

— Taci ! Te rog, taci — spuse Mariana, astupîndu-și urechile. Dumneata, domnule Sterian, care păreai omul cel mai delicat... mai străin de durerile și răutățile lumii... vorbești cu atita cinism !

— Sînt uimit, doamnă Zane ! Visul ultimilor mei ani e să devin cinic și nimeni nu mi-o permite ! Dar jur că n-am vrut să vă supăr. Pe dumneavoastră mai puțin decît pe oricine.

— E atît de îngrozitor, domnule Sterian — spuse Mariana cu ochii plini de lacrimi — încît devenim cruzi cu toții.

— Sîntem cruzi — spuse asistentul, grav. Dar uităm. Și n-o mărturisim. Dar viețile noastre, privite obiectiv, sînt pline de acte de egoism feroce. Îmi permit să afirm toate astea pentru că mi-am închinat cei mai mulți ani studiului destinelor omenești. Însăși profesiunea mea e crudă.

— Dar nu păreți rău — spuse Felicia.

— Fizionomie nepotrivită — suspină asistentul. Dar dacă ați ști, doamnă, cu ce luciditate aștept și observ ! Sînt momente cînd mă urmăresc pe mine însumi. Și nu mă iert. Pentru că nu pot face concesii, ca discipol al lui Lefescu, studiului pe care el l-a început.

— Sînteți amuzant — șopti Felicia. Dar nu e locul și nici timpul să discutăm aici.

— Sînt gata oricînd să vă expun teoriile mele — murmură asistentul... Și, dacă aveți date suficiente, să vă completez traseul destinului pe ultimii ani.

Se auziră pași grăbiți urcînd scara de la intrare, apoi ușa se dădu de perete și apăru profesorul, palid, cu obrajii căzuți.

— Ana-Luiza — spuse gîfiind — Ana-Luiza... A murit!

— Ana-Luiza?! întrebă Mariana, cu gura strîmbată de un rictus. Ooooh! Ooooh!

— S-a sinucis! Cu morfină! Vin de acolo!

Asistentul luă brațul profesorului și-l ajută să se așeze. Felicia rămase nemișcată, cu brațele căzute de-a lungul corpului.

— Ana-Luiza — repetă Mariana, clănțănind și prăbușindu-se pe un scaun... Anette, Ana-Luiza... Dumnezeule!... Doamne Dumnezeule!... Cum?... De ce?... Ooh! Ooooh! De ce?... Spune: de ce?

— Nu știu — gîfîi profesorul. Nu știu nimic... Am plecat de aici cu Cristescu... Să-l conduc... La urgență... Eram la el, la gardă... A sunat telefonul, era Ana-Luiza... Îl căuta... era neurologul ei... Abia vorbea... Spunea că nu mai vrea să trăiască... Cristescu a vrut s-o liniștească... Dar era în criză. I-a spus că moartea e o salvare pentru ea... A vorbit de tine, de Anette... A blestemat...

— M-a blestemat? întrebă Mariana, plîngînd fără zgomot.

— Nu pe tine... Pe Anette... Viața... A trîntit receptorul. Cristescu o cunoaște bine... Știa că e în stare de orice... Chiar dacă mai mult vorbește decît face... Am luat mașina — era cu mașina la spital — am fugit la ea... Cînd am ajuns sus, își făcuse morfina... Era în comă... A încercat s-o reanimeze... Dar era prea tîrziu... Cum nu ne-am dat seama! Sărman copil îmbătrînit... Sărman copil!

— Dar tu — șopti înecîndu-se Mariana — nu știi... Nu știi că și Anette a luat... A încercat... Treizeci de pastile de veronal... E la urgență... în aceeași noapte, Jean, amîndouă... Ooh-ooooh-oooh...

— Cuum ? gemu profesorul, acoperindu-și ochii. Anette ! Și Anette ?

— Domnul Sterian nu crede că e vorba de o sinucidere — spuse Felicia. Ci că altcineva i-a dat somniferul.

— Anette, Anette — gemu profesorul. De ce ?... De unde știți ? !

— N-a murit — spuse Felicia. Au salvat-o în ultima clipă... Dar poate că n-o să mai audă... În registrele lui Lefescu nu e trecută sinucidere la Anette, ci gelozie, răzbunare...

— N-am spus răzbunare — se apără asistentul. Poate gelozie, sau dragoste.

— Termină, Sterian ! urlă profesorul, izbind cu pumnul în masă. N-am răbdare acum de prostii, de baliverne ! Dacă Ana-Luiza a plecat de aici pe jumătate nebună, ești direct vinovat ! Nu putem să ne jucăm cu nervii oamenilor ! Toată noaptea ai povestit, ai desenat, le-ai îngrozit cu proorocirile dumitale. Stăteai ca un cioclu, ca o piază-rea, ghicindu-le, spunîndu-le fel de fel de enormități. Ai reușit s-o impresionezi și pe Anette... care e atît de stăpînită. Ana-Luiza era ca o posedată, plîngea, tremura, a îmbolnăvit-o și pe Mariana. Propagi isteria de masc, Sterian... dar eu nu permit... N-am să mai permit...

— Am greșit, recunosc — spuse serios asistentul. Am făcut o mare greșeală ce nu se mai poate îndrepta. Îmi permiteți să mă retrag, domnule profesor.

Sărută mîna Feliciei, privind-o cu un zîmbet stins, apoi mîna Marianei, strîngînd-o ușor, se înclină în fața profesorului și ieși.

— E nebun — mormăi profesorul, respirînd greu. În mintea lui sîntem un fel de cobai... Şi urmăreşte să vadă cum ne comportăm în funcţie de destinele pe care ni le-a stabilit Lefescu... Ar fi în stare să se socotească executorul său testamentar... Sau chiar executorul său la propriu... dacă nu murim la ziua indicată în calcule...

X

Asistentul calcula, absorbit, ascultînd zumzetul uriaşului calculator. În faţa lui pe planşetă erau prinse cinci diagrame trasate cu negru. Din cînd în cînd ştergea liniile negre, le muta mai sus sau le sublinia prin curbe roşii. Auzi uşa deschizîndu-se, dar nu se întoarse, ci desenă mai departe.

— Bună ziua — spuse morocănos profesorul, oprindu-se în spatele lui. Te deranjez?

— De loc — spuse asistentul, ridicîndu-se şi rămînînd în picioare.

— Te rog, aşază-te, Sterian... Alaltăieri m-ai scos din sărite... A fost penibil să mă răştesc la tine, dar...

— Înţeleg — spuse asistentul. Am greşit. Aveam o încredere oarbă în maşina destinului construită de Lefescu, şi încrederea oarbă e condamnabilă.

— Bine, bine — mormăi profesorul. Am vorbit mult, prea mult despre Lefescu fără să fi atins o problemă mai importantă. Şi nu mă simt în stare să fac altfel nici azi. Înmormîntarea Anei-Luiza m-a... m-a demontat. Şi doamna Torinopol care nu aude. Nu recunoaşte încă pe nimeni... Ieri nu recunoştea...

— Sînt dezolat — spuse asistentul.

— Prietene vechi, din tinerețe... ca niște surori de ale mele... sau de ale Marianei... Chiar dacă uneori nu ne înțelegeam... Dar le știu de douăzeci de ani... Și toată ancheta... scandalul.

— Au început să se îndoiască și alții de sinucidere ? întrebă asistentul.

— Sterian — spuse iritat profesorul — nu vreau să începem jocul de alaltăieri. Am și eu nervii mei... Dacă n-ai fi fost implicat cu povestirile tale în tot ce s-a întîmplat n-aș mai vorbi despre asta... La ce lucrezi acum ?

— Îmi definitivez lucrarea — spuse asistentul. Mai am puțin, foarte puțin, patruzeci și opt de ore maximum.

— Sper că o să mi-o arăți ? Nu-i așa ?

— Chiar acum, domnule profesor.

— Acum ? Oh, nu ! Sînt prea tulburat.

— Îmi pare rău, dar mîine va fi prea tîrziu.

— Ești sumbru, Sterian... De ce „prea tîrziu" ?

— Pentru că s-ar putea... ca și eu... sau dumneavoastră... unul din noi doi...

— Stop ! strigă înfuriat profesorul. Te-am rugat să nu folosești limbajul ăsta de fachir cu mine ! Nu e nici statistică, nici stohastică, e astrologie, ghicit în cafea, orice, numai știință nu. Sau vrei să vorbim despre presimțiri ?

— Dar e calculat totul, domnule profesor. Îl conduse spre planșetă, arătîndu-i diagramele. Vă promisesem de sîmbătă să vă arăt azi dosarele lui Lefescu. Tot ce vedeți aici e construit pe baza lor.

— Mă interesează prea puțin — spuse profesorul. Eram convins că faci, într-adevăr, o lucrare științifică. Dar dacă cei din comisie acceptă astrologia e treaba lor.

— Îmi pare rău — spuse asistentul. Adusesem dosarul dumneavoastră, așa cum m-ați rugat. Numai o clipă... Poftiți !

Scoase din sertarul planșetei un dosar nou, gros, cu coperte dungate.

— Formidabil ! exclamă profesorul. E chiar dosarul lui ! Îl recunosc !

— Vedeți ? ! murmură asistentul. Vi-l promisesem. L-am adus special.

— Ce prostii, ce prostii — spuse nerăbdător profesorul, răsfoindu-l. Ce muncă enormă, inutilă !

— L-a început în patruzeci și șase, chiar a doua zi după jocul de la Cazinou, cînd i-ați arătat „jurămîntul de parvenire".

— Tinerețe, tinerețe — murmură profesorul. Mă socoteam în pragul îmbătrînirii la treizeci și șapte de ani, dar ce vremuri !... Cîți ani ai, Sterian ?

— Împlinesc treizeci și cinci peste două săptămîni.

— Ce groază îmi era de apropierea vîrstei de patruzeci de ani. Mi se părea pragul bătrîneții, al ramolismentului... Și acum trăiesc... Și-mi place. Dacă nu s-ar fi întîmplat tragediile de alaltăieri... E a doua tinerețe, nu ?

— Da. Vă trasase un destin care s-a adeverit în mare măsură... și pe care l-a întrerupt doar din lipsă de date... Dar mi-am permis eu să-l continui... Și e mai tonic decît cel din prima tinerețe. Dacă îmi dați voie... Deschise registrul și luînd una din diagramele trasate de el o suprapuse peste pagina ușor îngălbenită. Lefescu era convins că nu poate exista o mașină absolută a destinului — spuse, absorbit, urmărind cu degetul traseul curbei desenată cu tuș negru. S-a mulțumit să construiască optimizatoare, dar și acestea bazîndu-se pe statistica unor vieți reale, afectate de coeficienți. Ceea ce mi s-a părut genial la el era capacitatea de a simți,

de a intui personalitatea distinctă a indivizilor ce formau un anume grup social. De altfel, după cum vedeți, curba pe care v-a trasat-o atunci, prin extrapolare, nu diferă prea mult de cea pe care v-am construit-o eu, pe baza faptelor.

— Pe baza căror fapte ? întrebă profesorul bonom.

— Pe baza faptelor de viață... Știu, înțeleg nedumerirea dumneavoastră ! În felul acesta mașina nu mai anticipează, ci e un simplu înregistrator al trecutului, un vulgar anchetator social.

— Nu-mi place termenul — spuse profesorul. Și nu-mi place în general genul acesta de activitate științifică, care te transformă într-un spion...

— E adevărat — spuse asistentul, încălzindu-se. Dar trebuia să recalculez, să verific, de zeci de ori, fiindcă miza jocului era foarte mare... Și Lefescu nu avusese timp să verifice el însuși individualitatea celor din grup, căci asta cerea o muncă neomenească, imensă, care a devenit posibilă doar cu ajutorul calculatoarelor. Pentru că noi nu sîntem ceea ce credem că sîntem.

— Nu era nevoie de un creier electronic pentru a ajunge la asemenea concluzie, Sterian.

— Dar era nevoie de unul pentru a o demonstra faptic, stohastic ! Iată, aici, trasat destinul omului care credeți că sînteți... Aici, alături. Nu, nu pe calc... dedesubt... destinul profesorului Zane așa cum și l-a închipuit Lefescu... și, deasupra, pe baza faptelor... adevăratul dumneavoastră destin... de pînă acum... biografia amănunțită, riguroasă, *obiectivă*... care, extrapolată, vă poate indica viitorul *real*, chiar mai real decît cel pe care-l veți trăi... după cum și trecutul consemnat aci e mai *real* decît trecutul pe care vi-l cunoașteți... în ciuda adevărurilor intime... pe care nu ni le mărturisim decît nouă înșine... și împotriva nostalgiilor, iluziilor.

— Nu te mai recunosc, Sterian — spuse profesorul, posomorîndu-se. Credința dumitale fierbinte în ghicitul cu ghiocul... chiar dacă-l numești optimizator, pune colaborarea noastră pe mai departe sub semnul întrebării... Dumneata, atît de riguros... de discret... să aduni birfelile puse pe socoteala mea și să le cauți numitorul comun!

— Înainte de a trage concluziile, vă rog să-mi dați voie să vă demonstrez cele afirmate.

Profesorul ridică din umeri privind plafonul cu indiferență, dar asistentul continuă să vorbească sureșcitat, nelăsînd dosarul din mînă.

— Septembrie o mie nouă sute șaizeci — spuse. Poate că ziua n-o să coincidă, dar faptul... faptul de viață... ziua de opt septembrie... i-ați cerut doamnei Baboian să distrugă scrisorile... Și ea a refuzat... Opt și nouă septembrie, în vreme ce soțul ei era plecat din țară ca însoțitor de vagon internațional, iar dumneavoastră erați socotit în deplasare, la Cluj...

— Sterian! strigă profesorul, încercînd să-i smulgă dosarul. Asistentul se feri trecînd de cealaltă parte a mesei. Adevărul e brutal — spuse. Dar trebuie să-l privim în față.

— Ce dorești, în definitiv? întrebă profesorul strîngîndu-și pumnii. Vrei să mă faci să cred că ceea ce spui a fost folosit ca bază pentru calcule? Care e scopul acestei înscenări?

— Sînt dezolat — spuse asistentul. Nu e nimic înscenat. Doar ați recunoscut registrul.

— Registrul, da, dar faptele?! Cum, dumneata încerci să mă convingi că Lefescu a notat aceste... aceste... murdării în o mie nouă sute patruzeci și șapte?! Pentru ca dumneata să mi le citești astăzi, aici?! Nu-ți dai seama că ai depășit orice limită? Sau... poate că

nervii dumitale... simțul realității... ai o privire de halucinat, domnule... Dumneata ai moștenit calomniile lui Lefescu... și le-ai continuat pentru a face carieră. Recunosc „metoda Lefescu" de trasare a destinelor... Spune, ce vrei, domnule Sterian ? Sîmbătă noaptea, la mine... ai șantajat-o la fel și pe doamna Pop... și pe doamna Torinopol... cu acelcași metode... Ești executorul testamentar al lui Lefescu ? ! Lasă registrul pe masă ! Îl confisc ! Îl voi preda miliției.

— Dacă doriți — spuse calm asistentul. Mai am unul la fel. Dar... mă înțelegeți greșit... Nu urmăresc nimic altceva decît stabilirea adevărului.

— Da, da — spuse profesorul, stăpînindu-se. Da, da. Să jucăm ! Nu mă voi justifica în fața dumitale. Am fost orb, vreme de doi ani. Te-am ținut pe lîngă mine... Te-am considerat ca pe un fiu al meu... Și acum... n-am nevoie de scandal. Spune-mi ce vrei ? Postul de conferențiar, de șef de catedră ?

— E penibil.

— Toate tranzacțiile sînt penibile. Și pentru mine ca și pentru dumneata. Ce știi, ce mai știi ? Plătesc.

— Va fi foarte greu — spuse posomorît asistentul. Credeam că o să înțelegeți.

— Vrei să-mi publici viața in extenso, ca teză de candidat în științe ? Sau ai așteptat paisprezece ani ca să vezi cum se verifică inepțiile ghicitorului ? Dacă acum sînt cobaiul dumitale, poți să-mi și injectezi formol în inimă și să măsori timpul de supraviețuire.

— Sînteți crud, domnule profesor — spuse asistentul. Dar drumul științei a fost totdeauna spinos. Acum n-aș dori altceva decît să vă ajut să înțelegeți acest lucru.

— Te rog — spuse profesorul. S-ar putea să ajungem la o convenție.

— Sînt trei mii de fapte de viață aici — spuse asistentul.

— Chiar la zece lei bucata — îl întrerupse profesorul și tot ar fi o mare lovitură.

— Dar numai două sute au fost necesare estimării inițiale a destinului. Nu vă cunoșteam, puteam fi mai obiectiv decît Lefescu. Diagramele noastre se deosebeau într-un punct cheie. Am discutat o zi întreagă, fiecare verificînd calculele celuilalt.

— N-aveați încredere unul într-altul — ricană profesorul.

— Ba da — spuse asistentul. Dar voiam să reducem influența factorului subiectiv. Am convenit atunci, că dacă se va întîmpla ceva neplăcut unuia dintre noi, să lăsăm timpul să arate de partea cui fusese adevărul obiectiv, științific. Lefescu și-a ascuns lucrările, interzicîndu-mi să le revăd vreme de cincisprezece ani, cerîndu-mi să le las și pe ale mele în același stadiu. Numai el putea inventa asemenea condiții draconice. Am acceptat. N-am mai deschis registrul dumneavoastră vreme de unsprezece ani.

— Deci l-ai înșelat cu patru ani — exclamă înveselit profesorul. Chiar pe maestrul dumitale !

— Da. N-am rezistat. Atunci, de mult, mă jucasem pariind... Eram fascinat de magia pe care Lefescu o exercita asupra tuturor... dar după aceea, după ce a murit, revăzînd datele... am înțeles că jocul îmi crease o răspundere enormă... că trebuia să revin... să lămuresc totul... nu numai științific, dar uman... că trebuie să verific faptele... să cunosc oamenii, martorii... direct... Și am pierdut ani de zile pentru a mă transfera în facultatea pe care o conduceți... pentru a deveni asistentul dumneavoastră preferat... și amic al casei... Și-am făcut-o numai pentru a căpăta certitudinea asupra celor

petrecute... Așa că l-am înșelat cu mult mai mulți ani... cu riscul de a-i compromite studiul pe care mi-l încredințase... Fiindcă Lefescu fusese un naiv incorigibil... Îngrozitor de subiectiv... Destinul său se întrepătrundea prea mult cu destinele celor din grupul social pe care îl studia... Prea mult pentru a putea alege varianta optimă din cele posibile... Dar eu *bănuiam, bănuiam...* și nu l-am putut opri... pentru că datele mele, prea puține, nu-mi permiteau să fiu categoric în calcule... Iar el respingea varianta asasinatului... o infirma !

— Varianta asasinatului ? repetă profesorul, închizînd ochii pe jumătate.

— Da. Lefescu a fost omorît.

— Cînd, domnule Sterian ?

— În douăzeci și două iunie, patruzeci și șapte. A crezut pînă în ultimul moment că va fi doar accidentat... Mi-a descris accidentul conform diagramelor... desprinderea tubului de aer... panica... își închipuia că va ieși la suprafață pentru că era un înotător excelent. Dar n-a mai ieșit pentru că cineva a întrerupt alimentarea cu oxigen... și abia după aceea tubul a fost smuls... Eram foarte tînăr pe atunci... fără experiență... Am crezut că destinul ne jucase o festă... macabră... pentru că pariasem dacă se va mai întoarce sau nu...

— Și cine crezi că l-a asasinat atunci ? întrebă foarte încet profesorul.

— Inițial o bănuiam pe doamna Ana-Luiza Pop. Îl ura. Îl socotea îndrăgostit de Anette. Ar fi fost în stare să-i ucidă pe amîndoi.

— Și de ce n-a făcut-o ? Sau a făcut-o ?

— Era credincioasă. Se temea de pedeapsă în viața de dincolo.

— În barcă era și Anette care nu credea în viața de dincolo.

— Da. Anette se îndrăgostise de dumneavoastră. Lefescu o stingherea cu iubirea lui. Îi era frică de el, de calculele lui...

— Atunci... Anette? Ne oprim la ea? întrebă profesorul.

— Nu, oh, nu — spuse melancolic asistentul.

— Poate Mariana? propuse profesorul, zîmbind. Stătea chiar lîngă pompa de aer... Barca se clătina... O clipă de neatenție...

— Doamna Zane îl iubea încă — spuse asistentul. Se căsătorise cu dumneavoastră din disperare, de singurătate, dar îl iubea pe Lefescu — era un romantic sumbru, un visător, prima ei dragoste, pe cînd soțul ei era un om practic, lucid, ambițios. Și ea nu-i iubea pe ambițioși.

— Deci ar fi trebuit să mă înec pe mine? spuse blajin profesorul.

— N-a dorit-o niciodată.

— Atunci, nu mai rămîn decît eu — spuse profesorul.

— Și doamna Baboian.

— Crezi că și ea îl iubea, dar fiind părăsită și jignită l-ar fi înecat, ca în felul ăsta vina să cadă pe Anette pe care o ura și care fiind condamnată ar fi lăsat cîmpul liber Anei-Luiza să?...

— E amuzantă soluția dumneavoastră — recunoscu asistentul. Dar nu sînt convins că doamna Felicia Baboian ar fi îndrăznit să facă ceva singură.

— Atunci, împreună cu mine, Sterian?

— Poate că da... Dar știați că veți fi răspunzător... ca singurul ofițer navalist de pe bord... acceptînd pescuirea amforelor cu ajutorul costumului de scafandru al bazei... Și vă temeați de interogatoriu.

— Atunci... altcineva... poate dumneata?!

— O vreme am crezut că asasinul l-a atacat pe Lefescu sub apă — continuă asistentul, ca și cum n-ar fi auzit. Era o ipoteză. Noapte... nici un ajutor... Dar nemții plecaseră...

— Nu înțeleg...

— Știu că în patruzeci și trei... în larg, după o discuție violentă cu ofițerii unor vedete germane... erau să-l împuște chiar în fața dumneavoastră... I-ați luat apărarea într-un fel care i-a întărîtat grozav pe nemți...

— Și crezi că unul dintre ei a revenit în patruzeci și șapte ca să-l tragă de picioare pe sub apă ?

— Nu — spuse grav asistentul. E interesant ce spuneți, dar n-a fost nevoie să revină cineva din Germania... Nu, a fost mai simplu... Ați lăsat-o pe doamna Baboian lîngă pompă... și ați sărit din șalupă, pariind că veți scoate mai repede o amforă cu mîinile goale, decît ar face-o el cu scafandrul. Ați rămas trei minute sub apă, atît cît poate reține aerul un bun scufundător. Și, ca valurile de fund să nu vă ducă în derivă, v-ați ținut de picioarele lui Lefescu care se zvîrcolea fiindcă doamna Baboian îi tăiase oxigenul.

— Îmi place ideea — spuse profesorul. Și mai departe ?

— Ați revenit cu o amforă pe bord și neobservat ați desprins tubul de oxigen. Fiindcă Lefescu nu mai semnaliza, ați coborît atunci din nou, eroic, și l-ați scos afară. Le-ați conjurat pe doamne să nu spună că ați sărit în apă de două ori, căci prima oară n-aveați voie să părăsiți acționarea pompei. Au acceptat și au răspuns ca atare la interogatoriu. Dar eu știu că ați sărit de mai multe ori în apă !

— Te contrazici — spuse profesorul. Spuneai că nici doamna Baboian n-ar fi făcut-o și nici eu, temîndu-mă de urmări.

— M-am exprimat defectuos — spuse asistentul jenat. N-am experiență în genul acesta de discuții... Dar diagramele sînt clare!

— E puțin cam încurcată toată povestea — spuse profesorul. Oxigenul oprit, apoi smuls tubul... De ce mai era nevoie să fie smuls tubul dacă Lefescu murise deja asfixiat?

— Tubul putea fi smuls de către scafandru, printr-o mișcare greșită, violentă... așa cum de altfel s-a și constatat... Aveați prieteni în comisia de anchetă... însă a trebuit să părăsiți marina...

— Confuz, confuz — mormăi profesorul, ridicîndu-se și deschizînd unul din capacele creierului electronic. Mobilurile doamnei Baboian și ale mele par destul de slabe... insignifiante... Iar diagramele nu constituie dovezi ferme. Nu prezintă destulă greutate pentru redeschiderea anchetei...

— Diagramele, nu — spuse asistentul. Dar mai sînt faptele... martorii...

— Martorii... e un fel de a spune — murmură profesorul, demontînd un releu al mașinii și așezîndu-l pe jos.

— E siguranța principală — spuse asistentul. Scoateți din funcție calculatorul.

— Știu — spuse profesorul. E interesant felul în care ai raționat. Din păcate silogismul dumitale nu poate sta în picioare.

— Trebuie să vedeți calculele — spuse asistentul. Conțin mult mai multe date... frînturi de conversații... declarațiile făcute de doamnele Pop și Torinopol... butonii... cerceii...

— Nu înțeleg nimic — spuse profesorul care scoase încă un releu, punîndu-l pe jos.

— De ce apucați piesele cu batista? întrebă asistentul. O murdăriți.

— Prefer, decît să-mi murdăresc degetele... Dar ce-i cu butonii și cu cerceii ?

— Sînt invenția lui Lefescu — spuse asistentul. Compuși metaliferi ce formează un tip special de memorie sensibilă la biocurenți. Se poate stabili, pe intervale de timp, succesiunea de stări emoționale sub raportul intensității înregistrării... Și sensul, conținutul stărilor...

— Și acul meu de cravată ?

— Și cerceii doamnei Zane, brelocul fixat la legătura mea de chei. Asistentul își sună cheile al căror inel de prindere era împodobit de o piatră verde pătrată. Nu e o condiție strict necesară experienței — adăugă. Dar ușurează mult verificarea calculelor. Și în fond, sînt foarte frumoase pietrele smaragdii.

— Mie îmi plac grozav — spuse profesorul, privindu-și acul de cravată.

— Unora le provoacă la început o iritare a mucoasei nazale. Așa inodore cum par, emană un gaz foarte volatil.

— Strănutul, da, da — își aminti profesorul, continuînd să scoată releele din mașină. Nu înțelegeam de ce mă tratezi de guturai. Dar... spune-mi... atunci... cum se face că Lefescu n-a crezut în posibilitatea asasinatului ?

— Ținuse prea mult seama de părerea pe care o aveați despre dumneavoastră înșivă. A folosit această „auto-descriere" în calcule... Și n-a crezut că veți avea tăria să-l imobilizați pînă la ultima zvîrcolire... Era nevoie de curaj pentru asemenea acțiune și eu am fost convins că-l aveți, spre deosebire de Lefescu care vă considera laș !

— Mulțumesc — spuse profesorul. Îți mulțumesc mult, Sterian ! Dar nu te-ai gîndit niciodată că toate aceste supoziții.... calcule... oricît de rigu̇roase ar fi ar

putea da înapoi în fața întîmplării ? Ce-ai spune dacă atunci ar fi avut loc chiar un accident... dacă Lefescu, de pildă, și-ar fi prins piciorul într-o amforă ? Și dacă tubul de oxigen s-ar fi desprins la o clătinare a bărcii ? Întîmplarea, numai întîmplarea...

— Nu vreau să infirm argumentele dumneavoastră, înainte de a audia martorii — spuse asistentul.

— Martorul sînt eu — murmură profesorul. Și Mariana. Și...

— Nu, nu, mai există cîțiva martori — spuse asistentul. Tocmai voiam să vi-i arăt. Deschise sertarul mesei și scoase o cutie de lemn roșu, lăcuită și împodobită cu frunze aurii. Iată-i — spuse ridicînd capacul. Cerceii doamnei Zane, butonii pe care i-ați pierdut... vechea broșă a doamnei Torinopol... Îmi lipsesc mărgelele doamnei Baboian...

— Astea sînt, poate, corpuri delicte, nu martori — spuse profesorul cu blîndețe. Martorii, de obicei, sînt oamenii vii.

— Sînt niște înregistratoare de mare sensibilitate — spuse asistentul. Le-am experimentat și au dat rezultate uluitoare.

Scormoni prin cutie și scoase un ac la fel cu cel prins la cravata profesorului.

— Am mai multe — spuse. Le înlocuiesc pe măsură ce transcriu înregistrările... Și în ultimele zile, din cauza tensiunii emoționale, au fost încărcate la maximum... Dacă am avea suficient timp la dispoziție v-aș explica și codul folosit, dar așa... vă voi arăta doar transcripțiile înregistrărilor. Ridică foaia de calc de pe registru și citi următoarele : Douăzeci și două iunie, șaizeci și unu... ora două noaptea. Simbol : frică, frică intensă, furie... Prin transcripție literală, cu ajutorul codului Lefescu semnul devine : „Nu vreau... mi-e teamă... nu mai

vreau..." Ora trei. Simbol : oboseală, teamă, disperare. Sens literal : „Du-te singură... n-am putere... nu mai vreau nimic". Ora trei și treizeci. Simbol : furie, revoltă, agresivitate. Sens literal : „Să nu te atingi" sau „Să nu mă atingi", „Vă ucid". Ora patru. Simbol...

— Suficient — murmură profesorul, scoțîndu-și acul de cravată. Dacă știam aș fi purtat cu mine un magnetofon. Și vrei să mă impresionezi cu depozițiile făcute de o mărgică ? De ce nu mă demaști prezentînd judecătorilor măruntaiele unei găini ? E o metodă consemnată de istorie.

— Fiindcă toate acestea sînt argumente secundare — spuse asistentul. Mobilul asasinatului e mult mai concludent.

— Gelozia, dragul meu Sterian ?

— Nu. Teama. Teama că Lefescu ar fi putut vorbi despre legăturile dumneavoastră cu nemții.

— E o calomnie murdară — strigă înăbușit profesorul. Lefescu a inventat-o pentru că l-am pus o dată la punct în fața ofițerilor germani. Ți-am ascultat aberațiile astrologice calm... trebuie să recunoști... înțelegător aproape... dar asta... asta... Există o limită peste care nu-ți îngădui să treci !

— Sînt de-abia la început — murmură asistentul. Tac de paisprezece ani... Am precipitat faptele sîmbătă seara pentru că trebuia să aflu... să am certitudinea crimei... Și o am !... Prin alte două crime pe care n-am reușit să le împiedic ! Fiindcă nu l-am oprit pe asasin !

— Ana-Luiza ! strigă profesorul. N-aveai nevoie și de calcule ! Ana-Luiza care a vrut să ne ucidă pe toți... care a încercat s-o otrăvească pe Mariana acum un an ! Ana-Luiza !

— Ana-Luiza — murmură asistentul. De ce nu doamna Zane ? Scoase din cutie o pereche de cercei,

jucîndu-i în palmă. Știți unde a fost doamna Zane azi-noapte, între orele trei și cinci ? Doamna Zane căreia Anette i-a luat iubitul ? Doamna Zane care voia să răzbune moartea lui Lefescu ucis de Ana-Luiza ? Lovi cu pumnul în masă cu o forță neașteptată. Chipul blajin i se schimonosise și profesorul văzu pentru prima oară caninii asistentului strălucind ca la o fiară de pradă. Anette — șuieră asistentul — care voia să se smulgă din legătura asta blestemată cu Zane, sperînd că va începe totul de la capăt... Ana-Luiza care vă vizita pentru a căuta în casa dumneavoastră amintirea lui Lefescu... și pentru a-l plînge împreună cu doamna Zane... Și doamna Zane care murise de fapt atunci, cînd Lefescu fusese ucis sub ochii ei... Care nu se mai putea zbate să scape... Era inutil... Și toate trei însoțindu-l pe domnul profesor Zane... aplaudîndu-l... alintîndu-l... ferindu-l de scandaluri... Și, la urmă doamna Baboian, încheind plutonul „grupului social“... Doi ani am făcut parte din grup... și eu... Doi ani... ca micul asistent al domnului profesor... Și acum pe cine vreți să mi-o vindeți ca ucigașă ? Pe Ana-Luiza ? Își netezi smocurile de păr care i se zburliseră și continuă să vorbească domol, senin, ca și cum s-ar fi rușinat de criza dinainte : Sînt aberații... poate... dar ce-mi puteți spune, în schimb, mai rațional ? Șau argumentele mele vă par derizorii ?

— Sînt suficiente — spuse profesorul gînditor. Cred că dumneata trăiești într-o lume în care noi nu putem pătrunde. Și nici nu mi-ar place să te urmez... Dar, Sterian, registrul dumitale ce spune ?

— Pentru ce an ? întrebă asistentul. Pentru vara lui patruzeci și șapte ?

— Nu, pentru azi, de pildă. E trecută discuția noastră ?

— Azi... hm... Azi se cam termină totul... întoarse pagina către profesor, arătîndu-i un cap de mort încununat cu lauri. Era obiceiul lui — spuse. Coroniţe pentru nunţi, îndrăgostiri, şi capete de mort pentru accidente grave. Dar diagrama e întocmită de mine şi factorul subiectiv e atît de deformant !

— Şi la mine ? întrebă profesorul cu ochii strălucind de curiozitate. În seara asta ?

— La dumneavoastră ? Azi... nimic... Dar poimîine... E periculos... mortal chiar.

— He-he-he — ricană profesorul. Unul după altul, ca Romeo şi Julieta. Şi ai verificat datele noastre utilizînd calculatorul ?

— Evident — spuse asistentul.

— Să verificăm... Să verificăm — spuse profesorul, frecîndu-şi mîinile. Dacă mai am de trăit doar pînă joi !... Să te ajut ?

— Nu, vă rog — spuse asistentul. Dar o să trebuiască să bag la loc toate releele pe care le-aţi scos.

— A fost un capriciu — spuse profesorul. Voiam să blochez calculatorul ca să nu-l mai utilizezi la cercetările dumitale astrologice. Dar acum m-ai făcut curios. Sînt gata să te asist.

— Imediat — spuse asistentul, îngenunchind şi introducîndu-şi mîna în maşină. Numai să nu atingeţi tabloul fiindcă e scoasă siguranţa şi am putea distruge calculatorul.

Se aplecă şi introduse releul de alimentare. Se auzi un trosnet sec şi o flacără albă îi arse degetele, aruncîndu-l pe spate.

— Sterian — strigă profesorul depărtîndu-se de tablou. Sterian !

Îl întoarse cu faţa în sus, dar asistentul rămase nemişcat, ţeapăn, cu ochii larg deschişi.

XI

— Ce-ai căutat ieri acolo ? întrebă Felicia, închizînd ușa și lipindu-se cu spatele de ea.

— M-am dus să-l văd, pur și simplu — spuse profesorul punînd paharul pe măsuța din fața recamierului. Ar fi fost oribil să-și închipuie că s-a accidentat din cauza mea !

— Ce-ai căutat acolo ? șuieră Felicia, apropiindu-se de el. Ce-ai palavragit de față cu toată lumea ?

— E într-o rezervă — mormăi profesorul și sughiță ducîndu-și palma la gură. Nu mai era nimeni în afară de noi.

— Ce-ai căutat, te întreb ? repetă Felicia. Sau vrei să vorbesc altfel cu tine ?

Îi trase sticla din mînă, dar profesorul o smulse înapoi, înjurînd printre dinți.

— Unde-i Mariana ? întrebă Felicia.

— Doarme.

— Și el trăiește ! Trăiește !

— Anette ? întrebă distrat profesorul, golind paharul. Ce fată frumoasă !

— Sterian ! scrîșni Felicia, clocotind. Ți-ai pierdut mințile ? Ce faci ?

— Servește-te ! spuse profesorul, fără s-o audă, întinzîndu-i un platou cu alune. Nu vrei ? Atunci bea. E Cinzano... Ție îți place vermutul italienesc...

Felicia îi împinse mîna deoparte, făcîndu-l să verse paharul.

— Te credeam mort — spuse rînjind. Un om din lumea bună se sinucide în cazuri de astea.

— Am făcut o mare descoperire — spuse profesorul peltic. Aici ! Mîngîie vraful de dosare așezate în fața lui

și-și sprijini mîna pe ele, ca pe un animal de al casei, supus, cunoscut. Lefescu... Lefescu ăsta.. era mare... mare de tot ! Știa mai multe lucruri despre noi toți decît ne închipuim.

— Și Sterian știe — șopti Felicia. Și e viu ! Vine azi pe aici !

— Prostii — murmură profesorul. Nu mă gîndesc la... la chestiile acelea... ci la viața noastră... *Viața !*... Sînt trecute mai multe adevăruri aici, despre mine, decît le-am aflat eu trăindu-le... Ai fost atunci amanta lui Lefescu doi ani ?

— Tîmpenii ! spuse înăbușit Felicia. Tîmpenii ! Sau ești gelos acum ? Suflă cu dispreț aer pe nări, plescăi și-și aprinse țigara. O să mă descurc singură — spuse. Măcar dacă ai ști să taci. Să taci ! Se apropie de el, pe la spate, și-i înfipse unghia arătătorului în ceafă. Să taci — spuse foarte încet. Să nu-ți amintești nimic ! Să negi totul !

— Mariana nu m-a iubit — murmură profesorul. N-am crezut, cu adevărat, niciodată că nu mă iubește, dar e trecut aici, aici... Și nu e demonică, ascunsă... Nuu ! E visătoare... o fetiță visătoare... Frumoasa doamnă Zane e altcineva... Și teza de doctorat... N-am avut nici o pilă atunci... M-am înșelat... doar întîmplarea, auzi, întîmplarea !

„Puțin arsenic — gîndi Felicia. Sau stricnină... mai am încă acasă. Nu s-ar mira nimeni... Ar fi foarte simplu, acum. L-aș găsi prima... Aș urla... Aș plînge."

— Numai Anette — urmă profesorul. Din toți.. din toate... numai Anette. Sînt un idiot bătrîn. Și ea e surdă... Nu puteam s-o iubesc, nu credeam...

— Va fi cea mai frumoasă doamnă în doliu la înmormîntarea ta — șopti Felicia. Nu e vreo farmacie prin apropiere ? Nu mă simt prea bine.

— E închis la ora asta... E prea devreme... De abia la cinci... Farmacia din colț, din Floreasca... Nu bei nimic? Sau vrei un antinevralgic? Nu? Arăți bine azi... Dar... aici în calcule, ești altcineva... Ca și ceilalți... Pînă și unchiul Toma... Un mincinos, o pramatie... își bătea joc de mine... și l-am iubit... Toma nu e Toma, e un străin... Habar n-am cine...

— Farmacia e chiar în Floreasca sau la blocuri?

— În Floreasca. Mai e una și la blocuri... Dar astea sînt aparențe, numai aparențe... Dacă ai muri, nici n-aș ști că ai existat, pentru că și tu, de fapt...

„O să mori tu — gîndi Felicia. Idiotule. O să te las singur. O să intru la Mariana... cît o să te zvîrcolești".

— Nu-mi place să beau și beau de ani de zile — spuse profesorul. Dorm la tine, dar nu sînt vicios... Mă sperii numai... Mă șantajezi și ai sînii prea mari!

— Caută-ți una mai tinerică, o studentă de-a ta... o balerină fără sîni.

— Dar m-am obișnuit... De pildă, Lefescu, n-a mai vrut s-o vadă pe Mariana, după ce s-a căsătorit cu mine. Avea scrupule.... Mă urmărea numai pentru calculele lui... Banditul! Ticălosul!... Avea scrupule... Era ca un copil... banditul!

— Ești beat mort — spuse Felicia. Dacă vine Sterian nu-l primi. Amînă-l pe mîine! Pînă dispar.

— N-are decît să-și continue lucrările. Sînt dispus să-l ajut. Îi voi furniza toate datele suplimentare. Îmi va construi destinul mai departe... Pînă la capăt. N-am să-i ascund nimic... Nici n-am ce, pentru că știu despre mine numai fleacuri... aparențe, Felicia!

— N-ai să-i ascunzi nimic?!

— E nebun! Înțelegi! Nu are probe! Și acolo nu se ține seama de presupuneri, ci de probe. Dar pe Sterian nu-l interesează asta! A tăcut paisprezece ani.

O să tacă încă paisprezece. Numai ca să-și ducă pînă la capăt cercetările, să continue studiul lui Lefescu... Dar ce înțelegi tu cu mintea ta de bibilică ?

— Internează-te — mîrîi Felicia. Fă o criză. Urlă Mergi în patru labe. Pe nebuni nu-i judecă.

— Nu e nevoie de nici o criză — spuse profesorul. Ți-am explicat că nu exist. Sînt altcineva... Trăiesc biografia unui străin care a avut un unchi Toma, cumsecade, și care a făcut o teză de doctorat grozavă. E suficient pentru orice comisie medicală... Ion Zane nu există.

— Dar acum, aici, exiști !

— Nu !

— Palavragiu bătrîn ! Deseară o să-mi ceri iertare în genunchi ! O să mă rogi să te salvez !

— Poate că da — murmură profesorul. Cine știe ce o să fie deseară... Dacă vrei îți cer iertare și acum. Ție... Tuturor... pentru că mi-am bătut joc de voi.

— Bine — spuse Felicia cu ochii strălucitori. Fie ! Acum ! Nu fi laș !

Deschise primul din dosare căutînd o pagină albă.

— Nu ! Nu rupe nimic ! strigă profesorul. Lasă-mă pe mine ! Aici... sîntem noi, cei adevărați... Și tu ! Și Mariana ! O să ajung curînd și la tine.

— Cere-ți iertare pînă atunci ! În scris !

— Bine... foarte bine...

Deschise registrul care avea un ac de cravată pe copertă și scrise pe ultima pagină, tremurat : „Cer iertare...

— Tuturor — șuieră Felicia.

„...tuturor" scrise profesorul și iscăli : „Ion Zane".

— Idiotule — șopti Felicia, privindu-l lung.

„Era un bărbat frumos — gîndi. Înfumurat... ca un curcan... și cam rece..."

— Mîine o să-mi aleg destinul — spuse profesorul. E în mîinile mele. O să spun : „Sterian, vreau o pensio-

mare liniştită". Şi Sterian o să mă urce în maşina destinului şi o să mă ducă încet, încet... Sau poate o să devin rector... Mai bine rector, un an, doi... Nimeni nu mă poate atinge cît există metoda Lefescu. Înţelegi, doamnă crescută în port ?

Felicia se întoarse şi-l plesni peste gură ca pe un căţel.

— Fără luminal — spuse peltic profesorul. Eu nu iau luminal.

— Mă duc pînă la farmacie — spuse Felicia. Revin pînă în jumătate de oră.

— La revedere ! murmură profesorul, fără să o conducă. Nu trînti uşa... Mersi... Felicia cu sînii mari... Brr...

Se ridică apropiindu-se de oglindă. Ridică paharul mormăind : „Închin în memoria marelui Lefescu ! Şi cer iertare ! Cer iertare tuturor. He-he !... Tu-tu-ror şi ţie, Zane !"

Auzi uşa camerei Marianei, dar nu se întoarse. „Mariana — gîndi — Marianina. Decorul domnului profesor."

— M-am odihnit puţin — spuse Mariana intrînd. Dar sînt ameţită, prost dispusă. O visez mereu pe Ana-Luiza. Sărmana ! Sărmana de ea !

— Aşa i-a fost scris — spuse profesorul şi se gîndi că făcuse un joc de cuvinte. Fiindcă destinul scris al Anei-Luiza era în faţa lui. Nu te mai necăji !... Dormi !

— Ce moarte, Jean, ce moarte !

— Termină — spuse morocănos profesorul.

— Da, termin — spuse docil Mariana, ducîndu-se la fereastră.

„Ce moarte — gîndi. Oribil... Singură... Mai singură decît mine... Jean mă iubeşte... dar e rece... N-am avut putere să fug... Şi nu-mi place să întrebuinţez morfina... Oh, dacă aş fi crezut în viaţa de apoi ca Ana-Luiza !"

— O să trăiești mult, foarte mult — spuse profesorul, reluîndu-și locul pe recamierul auriu. Vei fi încă fericită... Vei călători...

— Și tu, de ce așa sumbru ?

— Eu nu exist — spuse profesorul, sughițînd. Am trăit o viață care nu e a mea... și... de altfel, azi sau mîine...

— Te rog, Jean. Nu mai pot !

— E scris, draga mea ! Aici ! Retrag tot ce am spus vreodată despre Lefescu. Nimeni nu m-a cunoscut mai bine ca el. M-a adunat din mărunțișuri. A tăiat ce nu era esențial... Dacă vrei să mă cunoști trebuie să răsfoiești dosarul meu... E trecută și petrecerea de sîmbătă... ca o înmormîntare... Pe data de douăzeci și două iunie... E groaznic, nu ? Mă întreb... nu știu... dacă de atunci, încă înainte de a... de a veni cu noi... n-a aranjat totul în așa fel ca în anul acesta pe douăzeci și două să înceapă sfîrșitul tuturor... Tu-tu-ror. Nu înțelegi nimic, Mariana ? Ești obosită. În destinul tău totul e limpede... Și dragostea pentru George... Iartă-mă că îi spun pe nume. E puțin cam intim...

— Jean ? ! Dar ce ai ? Mi-e frică... De ce răscolești lucrurile astea ?

— Pentru că m-am gîndit la ele. Mereu. Dar fără să înțeleg nimic. Și acum, deodată, am timp. Vreau un destin al meu, numai al meu. Fiecare avem dreptul la un destin al nostru... pe care să ni-l cunoaștem. Nu viitorul, dar măcar trecutul...

— Ce mult ai băut ! Și înainte cu cine vorbeai ?

— Cu Felicia... Cu Felicia, prietena noastră... Prostituata... Doamna Felicia Baboian, care de ani de zile...

— Nu vreau să aud nimic ! Nu azi ! Te rog !

— Dar azi îmi cer iertare ! Mi-am sărbătorit, an după an, la rînd, cincizeci și cinci de zile de naștere... Îmi

amintesc de cel puțin cinci zeci și cinci... De ce să nu-mi serbez și agonia ? În liniște... Între noi...

— Jean, cruță-mă ! Mă mai iubești, spune-mi ? !

— Puțin, foarte puțin... Ești prea visătoare, prea romantică, draga mea. Nu, nu-i din cauza lui Lefescu... Dar așa mi-e mai comod... Cred că sînt beat mort... mort... He-he... Vino aici, Mariana ! Sînt registrele cu calculele lui Lefescu... Destinul Anei-Luiza, al Anettei, al meu, al tău, al Feliciei... A amestecat-o cu noi... E și destinul său, al lui Lefescu. Sună macabru, dar, în afară de tine viețile noastre se isprăvesc în iunie în jurul datei de două zeci și doi... și...

— Nu mai pot — suspină Mariana, izbucnind în plîns. Mă duc la mine în odaie.

„E adevărat, e greu — gîndi profesorul. A fost fragilă întotdeauna. Și nu-i place să audă vorbindu-se despre moarte... Pe cînd eu... eu..."

Se culcă pe recamier, întinzîndu-și picioarele, cu brațul sub cap.

Florile aurii ale stucăriei plafonului pulsau deasupra lui. „Am ajuns — gîndi. E ceea ce îmi doream. Jurămîntul de parvenire a fost respectat. M-a impins pînă aici Lefescu. Acum, Sterian... Spre o vilă mai mare... cu stucării mai frumoase..." Auzi pașii Feliciei apropiindu-se, dar rămase cu ochii închiși.

— Dormi ? întrebă Felicia, aplecîndu-se deasupra lui. Am fost rea înainte, eram nervoasă. Dar am luat un antinevralgic, am ieșit la aer... Ne împăcăm, Jean ?

— Da — mormăi profesorul. Ești nostimă, madam.

— Sînt — gunguri Felicia. Sînt mai mult decît nostimă.

— Șezi lîngă mine — spuse profesorul.

— Și Mariana ? se apără Felicia. Dacă se trezește ?

— Nu-i nimic. Știe.

— Cum ?!

— Bănuiește, vreau să spun. Eu nu i-am povestit nimic. Vino, stai lîngă mine. Îi luă brațul, strîngîndu-l cu violență de bețiv, apoi se depărtă de ea, privind-o lung. Știi — spuse — eu nu l-am ținut de picioare pe Lefescu, atunci. Sterian credea că eu l-am ținut de picioare, ca să nu poată ieși... cînd tu ai întrerupt oxigenul... Lefescu avea dreptate... Eram prea laș... Dar Sterian nu-i de acord cu accidentul... cu întîmplarea....

— Termină, Jean — spuse alintat Felicia. Să uităm puțin toate astea. Toarnă-mi să beau.

— Ia paharul meu... Dacă nu-și prindea piciorul într-o amforă... și nu trăgea frînghia de semnalizare... n-ai fi știut... cînd să-i tai oxigenul.

— Nu ciocnești cu mine ?

— După aceea... ascultă-mă... Atunci... voiam să moară. Îmi era teamă, îl uram. Dar... de picioare... Brr !.. îngrozitor... N-aș fi putut !

— E groaznic ! spuse Felicia, umplîndu-și paharul și ciocnindu-l cu al profesorului. Nu te mai gîndi la asta ! Bea și uită !

— Dar nu... Nu despre asta e vorba... El mă bănuiește pe mine... Mi-a spus-o... Anette n-a încercat să se sinucidă... Tu, alaltăieri, cînd mi-ai cerut cheia ei... nu ca să cauți scrisorile lui Lefescu... care ne acuză... ci ca să-i umpli paharul cu luminal în vreme ce dormea... Să i-l torni pe gît... Și Sterian crede că eu... A calculat...

— Ești nebun ! spuse liniștită Felicia. Începi să mă iriți.

— A calculat — hîrîi profesorul. Dar a greșit, bănuind tot timpul că eu... ca s-o fac să tacă... Pe ea, cea mai cinstită dintre noi... Și dacă Anette ar fi bănuit că atunci Lefescu a fost omorît... Raționamentul e complet, riguros aproape, dar pornește de la o ipoteză falsă. De aceea m-a căutat pe mine... M-a așteptat... și a ajuns

prea tîrziu ca să te împiedice... Nu i-am spus nimic... Nu m-am apărat... Fiindcă metodele... calculele... în patru zoci și opt de ore... vor elimina eroarea... Știe că a greșit... Te va găsi... Va demonstra. matematic, totul.

— Ești nebun — șuieră Felicia, tremurînd.

Începu să gîfîie, pielea gîtului i se roși acoperindu-se de sudoare.

— Paisprezece ani am fost complicele tău — spuse profesorul. Oribil... Un om semnalizînd... În pericol... și ca răspuns... tăierea oxigenului... Am tăcut... Îmi era teamă că altfel va afla, calculînd... va ajunge să descopere... nu prietenia mea cu ofițerii germani, ci cum au murit marinarii pe care îi ascundea... și femeia aceea, bănuită de prostituție... Cum au fost denunțați. Tu mi-ai băgat în cap că va afla ! Și ai lansat după aceea povestea cu prostituatele care dormeau la el... Sîmbătă seara... cînd ai văzut-o pe Anette vorbind cu Sterian... mureai de groază că o să-i povestească.

— Taci — șuieră Felicia.

— Nu... ascultă !... Monstru mărginit... și viclean... Ai pîndit în fața casei... Ai văzut-o pe Ana-Luiza urcînd la el... și coborînd. Tu erai în parc, cu țigara aprinsă, nu eu... Ai strigat-o.... I-ai spus că o urmărești pe Anette... ca s-o ajuți pe ea, pe Ana-Luiza.... Ați așteptat împreună... Anette a urcat la Sterian... Ați urmărit-o după aceea... acasă la ea.

— Minți — hîrîi Felicia. Ucigașule !

— Te-ai făcut că pleci... Ai revenit.... ai deschis ușa... cu cheile luate de la mine... *cu amprentele mele*... I-ai dat să bea luminalul și ai uitat cheile acolo... Ana-Luiza a ieșit din dulapul în care se ascunsese, te-a văzut... A intrat în criză... I-ai făcut o morfină pe loc... Ai condus-o apoi acasă... I-ai mai făcut o morfină... cu stricnină... *Tu, nu eu*,... așa cum crede Sterian... Apoi ai dat telefon la Salvare doctorului Cristescu, imitînd vocea

Anei-Luiza... jurînd s-o ucizi pe Anette... jurînd să te sinucizi... Dacă Sterian n-ar fi ajuns la Anette... cu un sfert de oră după tine... ar fi și ea moartă... Monstru... monstru... N-aș fi crezut...

— Unde e Sterian ? întrebă răgușit Felicia. Unde e acum ?

— Vine aici — spuse profesorul.

— Nu — spuse Felicia gîfîind. Nu ! Ești beat ! Ești nebun ! O să vă denunț eu prima ! Acum !

— E tîrziu — spuse profesorul. Prea tîrziu !

— Dă-mi zece mii de lei — șuieră Felicia, Repede...

— N-am bani în casă.

— Aur... bijuterii... Dă-mi cerceii Marianei... Acul tău de cravată !... Repede !... Stai ! Ce faci ? !

— Vreau să beau. Dă-mi paharul !

— După aceea ! Adu întîi banii, bijuteriile. Arde registrele. Îl smuci de braț făcîndu-l să se ridice. Du-te !... Tot ce ai...

— Raționamentul e fals — spuse profesorul. Pentru că intervenția lui Sterian trebuie și ea consemnată în calcule... trebuie... Dă-mi paharul. Nu al tău, al meu.

— Bea din paharul meu. Du-te ! urlă. Du-te !

— Dacă nu se mai respectă data fixă a morții atunci ce mai rămîne ferm în destin ? Azi, de pildă, și tu și eu ar fi trebuit...

— E voie ? întrebă din prag o voce scăzută.

— Sterian ! exclamă profesorul. Intră !

Asistentul deschise ușa și se înclină reverențios.

— Bine ai venit ! spuse profesorul. Tocmai îi explicam doamnei Baboian accidentul. A fost îngrozitor...

— Doamnei îi e rău — spuse asistentul alarmat — cade !

Se repezi și o prinse pe Felicia care se prăbușea moale.

— Hipotensivă — spuse profesorul. Așa cum o vezi, rumenă, sănătoasă, are nouă cu cinci.

— Mă iertați — spuse asistentul. Sînt dezolat. Ajutați-mă să o duc pînă la recamier.

— E bizar — șopti profesorul, luînd-o pe Felicia de mijloc și tîrînd-o după el. E bizar amestecul tău în destinele noastre. Dar nu putem schimba crimele în tentative de crime, nu ? Înseamnă că păcălim moartea ?

— Vă explic numaidecît — spuse asistentul, urcînd picioarele Feliciei pe recamier. Lăsați-i capul mai jos... Mai mult... Începe să-și revină. Pălmuiți-o ușor pe obraz !

Profesorul pălmui cu dosul mîinii obrajii pudrați ai Feliciei care horcăi și se înecă, clipind din ochi.

— Își revine — spuse asistentul. Dați-i puțină apă.

— Apă ? De ce ? E bun și vermutul. E de la gheață.

Ridică grijuliu capul Feliciei și-i turnă băutura printre buzele întredeschise. Vermutul i se scurse pe bărbie și pe piept, strecurîndu-se sub corsaj.

— Iartă-mă — spuse profesorul, punînd paharul pe masă și tamponîndu-i bărbia și gîtul cu batista. Și-a revenit, Sterian... Ceea ce mă preocupă acum e cazul ei și al meu. În registrele noastre, pentru azi, e trecută moartea și... mă înțelegi... nu m-ar încînta... Dar aș avea o confirmare a seriozității metodei...

— Există un coeficient de nesiguranță — spuse asistentul. Zero virgulă zero, zero unu doi unu...

— Dar dumneata nu bei ? întrebă profesorul. Scuză-mă ! Să-ți aduc un pahar.

— O să beau vermutul doamnei — spuse asistentul. A lăsat mai mult de jumătate... Dar, evident, coeficientul nu spune totul, ci ecuațiile inițiale, cele care definesc omul... grupul social... Vă rog să mă iertați — îi spuse

Feliciei care deschidea ochii. Era cît pe aci să vă beau paharul de Cinzano !

Felicia deschise larg pleoapele și asistentul avu impresia că ochii o să-i țîșnească din orbite. Răcni sălbatic, din adîncul pieptului, apoi începu să se zvircolească făcînd spume la gură, rostogolindu-se pe parchet.

Asistentul luă paharul, îl mirosi și se repezi la telefon, tremurînd din tot corpul.

— Salvarea ! strigă în receptor. Salvarea...

XII

— Încă nu înțelege nimic — spuse Mariana, culcată de-a lungul patului scund. Mi-e foarte milă de el. Îl mai iubești ?

— Nu știu — spuse Anette. Cred că nu.

— E foarte singur acum — spuse Mariana. Mai singur decît a fost în toată viața lui.

— Dar te recunoaște, nu-i așa ?

— Oh, sigur — spuse zîmbind Mariana. E ca un copil, se alintă, îmi cere iertare. Dar nu înțelege ce s-a întîmplat... Desenează mereu curbe, calculează... Și-a prins de perete un zodiac.... și vin toți la el și medicii și surorile...

— Da, mi-a spus... Și le ghicește ?

— Extraordinar, Anette ! Dar mai ales trecutul. Acum știe că e profesorul Zane... Îmi cere cărți. Îți amintești, pînă la Crăciun se recomanda Lefescu ? Și se scuza că e răgușit din pricina morții sub apă ?... Nuuu, e mult mai bine. Mult... S-ar putea ca la toamnă să se întoarcă acasă...

— Dar... vreodată... i s-a spus că el... atunci... i-a dat paharul Feliciei ?

— Nu. Sterian nu m-a lăsat să-i spun. Nici n-ar fi înțeles. Era după șoc.

— Știi, Anette, mai de mult, în zilele acelea... Jean spunea că Cezar se socotește un fel de răzbunător al lui Lefescu. Și uneori mi se pare că a avut dreptate... pentru că a început deodată, chiar în ziua numirii lui Zane ca director, să ne întrebe... să ne amintească... Și jocul cu capetele de mort. Oribil! Oribil!

— Nu, nu — spuse Anette. Sînt convinsă că e vorba de altceva. Nu de calcule... dar de faptul că nu ne cunoaștem îndeajuns... Nici între noi, nici pe noi înșine... că putem apuca pe atîtea căi, care ne surprind... că există totuși ceva implacabil... Eu nu sînt credincioasă, Mariana, mă gîndesc la Lefescu, care a putut prevedea... care știa atîtea despre noi.. Cezar nu vrea să-mi explice nimic... E încă îngrozit de greșeala pe care a făcut-o bănuindu-l pe Zane... Și refuză să calculeze viitorul nostru .. ca să rămînă neprevăzut... în întregime...

— Numai neprevăzutul are farmec — șopti Mariana. Dar, să nu te superi, eu nu cred în registrele acelea. Pe zi ce trece mă conving că a fost un joc pus la cale de Sterian ca să afle adevărul...

— Ce copil ești! rîse Anette. Și ce departe rămîi de tot ce se întîmplă! Poate fiindcă te-ai obișnuit să trăiești într-o lume a ta.

— Poate — murmură Mariana.

— Cred că de aceea Cezar nu ți-a luat cerceii. Celelalte bijuterii lăsate de Lefescu le-a cerut înapoi. Le păstrează într-o cutie. Mie nu-mi dă voie să port broșa. Și el și-a scos brelocul de smaragd de la legătura de ceas. Avea un breloc pătrat.

— Știu. Și crezi că e un semn rău? întrebă mîngîindu-și cerceii. E un semn rău că încă îi mai port?

— Rău?! De ce? Nu, Mariana, Marianina, pe tine te mai lasă să te joci.

Ilarion și hirondelle

Aproape gata să aţipească, Enache visa cai. Iubea caii mai mult decît vacile şi vacile mai mult decît oamenii şi, luptîndu-se cu somnul, se gîndea că viaţa ar fi mai plăcută dacă la biroul lui Drobotă ar sta un roib, la planşeta Jeaninei o iapă rotată şi pe locul lui Ilarion un murg. Picotînd, începu să simtă miros de şosea încinsă, stropită cu ulei şi bălegar, şi se văzu trecînd alene, la volanul unui Opel Kadet decapotabil, printre două şiruri de armăsari cărora le întindea bucăţi de zahăr. Armăsarii înghiţiră zahărul, lingîndu-se pe bot, şi întorcîndu-i spatele o luară peste cîmp şi dispărură într-un nor de praf. Nemulţumit, Enache porni mai departe şi opri în faţa unei gherete cu „loz în plic". Jucă şi cîştigă un Opel Rekord, dar temîndu-se să nu i-l ceară înapoi îl vîndu pe loc şi cumpără un Mercedes. Se aşeză la volan, oftînd de plăcere, introduse cheia de contact şi atunci sună telefonul. Abia deschizînd gura spuse ceva despre betoane şi grinzi şi după ce lăsă receptorul, mai prinse un crîmpei dintr-o cursă mixtă, de automobile şi cai gonind în devălmăşie sub conducerea unui ofiţer care se dovedi a fi chiar el însuşi. Ultimii care ajunseră la potou fură Drobotă, într-un Wartburg, şi Ilarion, călărind o iapă deşălată. „Ia veniţi la mine !" îi strigă. Drobotă şi Ilarion se apropiară şi le ordonă să facă fiecare cîte cincizeci de culcări. „Tu eşti un tîmpit !

îi spuse lui Drobotă care-şi tot mişca nasul. Lucrezi după ureche, nu citeşti o carte tehnică. Şi tu cînd o să-ţi bagi mintile în cap ?! îl întrebă pe Ilarion, care aştepta rezemat de iapa deşelată. Îmbătrîneşti şi tot neserios rămîi ! Unde-ai mai văzut bărbat care să citească literatură şi să meargă la cinema ? Ce eşti tu, inginer sau paiaţă ? Şi fiindcă Ilarion îl privea dispreţuitor, strigă : O să vă tai prima la amîndoi !"

În dreapta lui, Drobotă, care se scobea în nas cu înverşunare, se gîndea că n-a făcut bine apucîndu-se să-şi construiască singur maşină de cusut pingele, în loc să-şi repare pingelele cu maşina împrumutată. În timpul rămas liber ar fi putut să-şi vopsească gardul şi să-şi acopere cu tablă closetul din curte, căci îl ploua tocmai cînd voia să stea mai liniştit. Se vedea cătărat pe acoperişul ciuruit, pe care începuse să-l repare, dar se răzgîndi şi sări cu pachetul de tablă subsuoară pe micul garaj în care-şi adăpostea Wartburgul. Bătu cîteva cuie, cînd sună telefonul pentru Enache şi imaginea se pierdu. Munci cîteva minute să-şi regăsească poziţia — cu picioarele larg desfăcute, cu mîna pe sandvişul cu marmeladă — şi cum atinse pîinea se văzu în bucătărie avînd în faţă o legătură cu ridichi prăfuite. „De aia mă doare stomacul — gîndi — fiindcă mănînc legume murdare." Şi se apucă să taie rafturi pentru un dulap de alimente, dar scîndurile se adunară singure într-o tăblie de masă negeluită pe care abureau cîrnaţi, costiţă prăjită, chiftele cu usturoi. I se umplu gura de apă, dar nu se atinse de nimic fiindcă avea ulcer şi-i spuse soţiei : „Dacă n-aveam ulcer, mă îndopam acum cu carne. Şi e şi nesănătos, şi scump. Aşa, cu iaurtul, mor microbii din intestine şi plătim maşina mai repede". „Dacă ţi-ar fi dat prime după merit ne-am fi luat un Jaguar, nu un Wartburg" — spuse soţia. „Da, ţi-ai găsit

— se încălzi el. Să-mi mărească prima, mie! Cînd doarme Enache nu se vede, cînd dorm eu sar toți cu gura!" Și, dormitînd, începu să-și miște creionul pe hîrtie pentru ca ceilalți să creadă că desenează.

Așezată în fața lui, Jeanina închise cartea al cărui titlu îl uitase și al cărei început devenea cețos. Căscă, își rimelă gencle, își făcu buzele, apoi, întinzîndu-și ciorapii, își privi picioarele. Erau ffumoase — subțiri, modelate — dar pantofii se ciupiseră în vîrf. Și-i scoase plictisită și începu să acopere petele albicioase cu tuș roșu. O enerva sforăitul întrerupt al lui nea Enache, dar mai mult o irita Drobotă care ațipise cu un deget în nas. Ca să nu-l mai vadă își rezemă fruntea de planșetă, dar nu închise bine ochii că-și aminti escarpinii de ieri, de la cizmar. Îi luă să-i încerce, dar nu-i plăcură. Vîrfurile erau demodate, prea ascuțite, și ceru meșterului să le mai rotunjească, să le îngroașe tocurile. Cizmarul schimbă forma pantofilor și ceru Jeaninei permisiunea să i-i dăruiască. „N-ai decît — spuse Jeanina — dar să nu fii obraznic. Știi, eu nu permit ca pentru o pereche de escarpini..." „Vă rog" — se apără cizmarul și o ciupi de sîni, dar atît de discret și de surîzător că-i zîmbi și ea, lăsîndu-l s-o pipăie în vreme ce continua să încerce toți pantofii din magazin. Erau, mai ales, cîteva perechi, de antilopă, foarte moi, pe care și-i probă ridicîndu-și fusta și arătîndu-și picioarele unui bărbat necunoscut, grăsuliu, chel, care aplauda. „Îmi dați voie să vi-i ofer" — spuse bărbatul și-i așeză pe braț, una peste alta, cutiile cu pantofi ce miroseau a lichior de pere, atît de tare, încît simți că se îmbată. Dar bărbatul o sprijini, șoptindu-i la ureche: „Am mașină, am mașină..." „Nu mă interesează — spuse Jeanina cu gura lipită de antilopa pantofilor — dar ai putea să mă conduci acasă pe

ploaia asta !“ Bărbatul o luă de braț, conducînd-o spre un fel de Wartburg-Fiat cu nouă locuri, dar atunci sună telefonul și ea tresări, lovindu-se cu nasul de planșetă. „Calicilor — le spuse în gînd lui Enache și lui Drobotă, dormiți cît încape în voi, dar n-ați fi în stare să cumpărați o pereche de pantofi unei femei ! Singurul care ți ar mai dărui ceva e Ilarion, dar nu un lucru folositor, ci vreo prostie, o ramă de oglindă sau niște sfeșnice vechi. Nu sînteți bărbați, asta e !“

Ilarion își feri calcul amenințat de vîrful sîngerînd al pantofului și continuă să deseneze cu o plăcere aproape fizică. Trasă în linii groase clădirea centralei, mai sus decît făcuse pe planul precedent, apoi mută conducta forțată pe versantul estic al văii. Erau prea multe coturi, prea multe prilejuri pentru a permite forțelor de mii de tone să se smulgă din încastrări. Față de varianta precedentă însă, traseul era mai scurt și încă înainte de a calcula diferența de greutate o estimă la șaizeci de tone. Își imagină oamenii cățărați pe steiuri, dinamitînd, excavînd. „Ca niște capre negre — gîndi. Dar o facem pentru o sută de ani. Roca e îndoielnică.“ Și din nou *simți* forța uriașă a apei silindu-se să îndrepte cotul conductei, smulgînd ancorele de oțel înfipte în stîncă, betonate. Scoase desenul din pioneze, puse altă bucată de calc și redesenă conducta. „Trebuie să văd totul la fața locului — gîndi. Să văd curbele de nivel.“ Desenă o nouă variantă, lungind ultimul tronson, dar nu-i plăcu și fixă pe planșetă o altă bucată de calc. „Pentru o sută de ani. Ca să nu poată fi zdruncinată de alunecările superficiale.“ Lăsă jos creionul, încordat, privind zecile de variante care umpleau dosarul. „La fața locului. Se va concretiza la fața locului. Plec la noapte. Am bani de tren și de masă.“

Lăsă creionul și ridicîndu-se se apropie de biroul lui Enache.

— Plec la noapte acolo — spuse ciocănindu-i cu degetul în planșetă.

— Acolo... da ? Acolo... ? Unde acolo ?

— La Gherești. Vreau să văd traseul. Mi-am luat delegația.

— Traseul conductei ?

— Da.

— Păi e stabilit de beneficiar ! Noi trebuie să dăm doar nodurile, prinderile.

— Nu-mi place traseul.

Se întoarse, luă vraful de variante și le resfiră pe masa lui Enache.

— Da — spuse Enache punîndu-și ochelarii. Și tu vrei să schimbi totul pe versantul estic ?

— Poate.

Enache răsfoi variantele serios, profesoral, apoi căscă și-și scoase ochelarii.

— Va să zică, ai de gînd să începi o discuție cu beneficiarul... Și cu ministrul. Și cu alte vreo două ministere... Și să întîrzii predarea... cu cel puțin o zi, ca data trecută... Și o să-mi vină mie pe cap toți reprezentanții beneficiarului ca să-și apere soluția... Las-o încurcată mai bine !

— Nici nu mă gîndesc — spuse Ilarion cuprins de o veselie subită. Mai bine îi las să aducă apa la centrală cu sacaua, sau din gură în gură decît să nu scurtez conducta și să n-o încastrez bine. Și mai e și considerentul estetic.

— Nu există — spuse Enache. Nu există nici un considerent estetic. Numai considerentul „ține, nu ține" și „ieftin — scump".

— Conducta rămîne în peisaj o sută de ani.

— Să se plimbe turiștii prin valea de alături... Eu cînd plec afară din oraș caut brazi, nu conducte forțate.

— Are dreptate nea Enache — spuse Drobotă.

— Ceea ce e frumos, e și bun ! spuse Ilarion.

— Și Ilarion are dreptate — murmură Drobotă, închizînd ochii.

Enache ridică din umeri și căscă.

— Sînt mort după predarea de ieri — spuse. Dacă nu te-ai apuca să zgîndări soluția beneficiarului, ai sta liniștit încă o săptămînă, ciugulind cîte o soluție din „Wasserwirtschaft" și „Prises d'eau". În loc să torni variante...

— Și pe mine m-a cam întors pe dos predarea de ieri — spuse Drobotă, fără să deschidă ochii. Trei după-amieze aici, la rînd... Nu pot să-mi ridic pleoapele.

— Bine, o să mai gîndesc — spuse Ilarion luîndu-și înapoi dosarul cu variante și aproplindu-se de fereastră mirosi florile din ghivece. Erau două mușcate și o violetă japoneză ce reînvia din propria ei tulpină și mai era o efemeridă a cărei floare străvezie, născută în zori, murea către seară. Ilarion privi îndelung floarea suavă, simțind cum renasc în el obișnuitele elanuri matinale — nerăbdarea de a-și cheltui forța fizică, plăcerea de a vedea cerul, dorința de a trăi din plin începutul proaspăt de zi. Se reașeză în fața planșetei și trasă, aproape mecanic, un nou profil al conductei, apreciindu-i mintal greutatea și lungimea.

Auzea creionul Didei făcînd calcul să foșnească, și senzația muncii calme, în comun, îl relaxă, îl umplu de un sentiment de împăcare. Desenă masivul de ancoraj, trasă forțele, dar masivul părea prea rotund și cînd îl corectă găsi că a căpătat o formă neobișnuită. Radie din

nou și continuă să deseneze, pînă cînd blocul de beton se subție, se alungi, se curbă, ajungînd să semene cu o trompetă.

„Dorm prea puțin — gîndi. A avut dreptate Enache. Avem nevoie de o relaxare." Strînse degetele pe creion, dar creionul îi scăpă din mînă și trompeta, schimonosindu-se, ajunse să semene cu cea găsită cu o zi înainte pe șantier. Crezuse la început că e un sfeșnic, dar apoi observase mușțiucul și gura răsfrîntă, pătrată, și cînd suflase în ea scosese un sunet foarte subțire, un țiuit. „Dar poate că mi-a țiuit urechea" — gîndi și reconstitui imaginea trompetei și a buzelor lui suflînd în ea. De astă dată descoperi un desen clar lîngă mușțiuc, un desen pe care nu-l observase cu ochiul liber și care închipuia un cal — sau un cîine — cu urechile ciulite. „Adorm — gîndi Ilarion — și visez cîini." Dar îi era prea lene să se mai controleze și continuă să vadă sfeșnicul-trompetă care se lungi nemăsurat, se transformă într-un tulnic de argint, foarte greu, și care mugea. Ilarion voi să lase jos instrumentul gigant, care începuse să se răsucească în spirală, dar metalul era solid prins de mîinile lui. Și din întunericul șantierului apăru un cal, o mîrțoagă slabă, jupuită, roasă de vînturi și de ploi. „E idiot — gîndi — am început să visez visurile lui nea Enache." Calul se opri sub trompetă, o luă în spinare, ca pe o șa spiralată, și, gata să se prăbușească sub povară, dispăru în bezna din care apăruse. Ilarion făcu un pas spre el și atunci țiuitul trompetei se auzi din nou, se transformă într-un țîrîit și nea Enache răspunse la telefon. „Va să zică asta era — își spuse Ilarion. Am interpretat soneria telefonului ca pe o chemare de trompetă. Visul a apărat somnul." Bîjbîi cu mîna după creion, dar ochii i se închiseră din nou și

cului reapăru, de astă dată acoperit de platoşe, ca un cal de luptă medieval, numai că pe sub valtrapurile purpurii se mişcau nişte picioare slabe, tremurînde. Nechezatul mîrţoagei semăna cu ţîrîitul pe care Ilarion îl recunoscu a fi al telefonului aşezat pe poliţa din faţa lui şi se smulse din picoteală, asudat, continuînd să vadă distinct chipul cabalin cu apărători de bronz şi zăbală ţesută cu fir. „Nu se poate, am văzut capul ăsta de curînd" — îşi spuse şi încremeni, recunoscîndu-l în chipul lui Drobotă care dormita, cu gura deschisă, bărbia scoasă în afară şi nările largi palpitînde.

Trezit brusc, Enache netezi planul cu situaţia generală a şantierului şi descoperi că desenul e incomplet.

— Fii atent, Drobotă — mormăi — că ăştia ne trimit iar planuri lucrate la repezeală. Mai mult dorm decît lucrează.

Drobotă tresări şi muşcă sandvişul cu marmeladă, ca un automat pus brusc în funcţiune. Continuă apoi să mănînce liniştit, hotărît să repare garajul înaintea closetului, pentru că Wartburgul era mai sensibil decît fundul lui şi decît oricare alt fund. Luă apoi desenul balamalei pe care o proiectase şi o dădu Jeaninei spunînd :

— Uite, ai de lucru. Dă-i drumul că e urgent.

— Nu mai pot eu de urgenţa ta — spuse Jeanina, lustruind cu sugativa vîrful pantofului colorat cu tuş roşu. Dormi şi, deodată, te apucă urgenţa.

— Mă apucă, e bine ! răspunse Drobotă potolit. Îi plăcea Jeanina şi nu putea să se certe cu ea.

— Ssssst ! îi potoli Enache. Lăsaţi discuţia şi faceţi o pauză pentru lucru.

Izbucniră cu toţii în rîs şi rîseră pînă cînd apăru şeful serviciului, Borhot, grav, năuc, repezit.

— Vă rog, toată lumea atenție — spuse el nazal. Azi la ora patru conferință despre igiena preșcolarilor. Prezența obligatorie.

— Ce s-a făcut cu planurile rezervorului ? întrebă Enache. Trebuia să trimitem planurile ieri la București

— Nu știu — spuse Borhot. Ce planuri ? Acum fac mobilizarea pentru după-masă. Citi preșcolari sînteți aici ?

— Numai eu și Enache — spuse Ilarion. Drobotă e adult.

Borhot își mișcă, fără să vorbească, mustața de mușchetar. Orice om venit dinafară ar fi putut crede că-și caută replica, dar toți cei de față știau că se gîndește la cu totul altceva. Terminînd să-și plimbe mustața pe sub nas, Borhot spuse foarte încet, confidențial :

— Nu știu unde mi-am pus creionul. Poate pe biroul meu. Se apropie apoi de fiecare, privi proiectele în lucru și întrebă : A găsit cineva alaltăieri o ascuțitoare cu colțul spart ? Vișinie ?

Fără să mai aștepte răspunsul, Borhot se îndreptă spre ușă, dar se opri în prag și spuse :

— Parcă a pomenit cineva de predare ? Ce predare ? ! La ora patru cu toții la conferință în sala mare de la parter.

— Mor de somn — spuse Drobotă după ieșirea șefului. Și azi după-masă trebuie să lipesc niște scaune și să acopăr closetul cu tablă.

— Sssssst ! țistui Enache, făcîndu-i semn că mai sînt și doamne de față.

— Cine, cine ? întrebă Drobotă.

— Doamne, doamne — șuieră Enache.

— Doamne ? Care ? Ah, ele !... Ei și ? Ce, n-avem nevoie cu toți de closet ? Și asta e tot de la Dumnezeu, de la natură. Eu, de pildă, am un stomac nervos...

— Uff, taci ! strigă Jeanina. Auzi, nea Enache, alaltăieri s-a otrăvit baba de la etajul opt. Era singură cuc. N-avea pe nimeni. Abia aseară a descoperit-o portarul.

— Şi era bătrînă, dragă ? întrebă Dida.

— Şaptezeci. Şaptezeci şi doi. Săraca.

— Morţii cu morţii, viii cu viii — mormăi Drobotă.

— Aşa e — încuviinţă Jeanina, ridicîndu-se să-şi îndrepte planşeta.

Dida o urmări cu admiraţie şi puţină invidie, căci era suplă şi elegantă, proaspăt coafată şi cu părul vopsit în castaniu roşcat.

— Fetele bune n-au noroc — îi şopti Drobotă Didei, şi Dida încuviinţă, mişcînd uşor gura ei mare, asimetrică şi muindu-şi trăgătorul în tuş.

— Dar e frumoasă ! spuse aproape cu durere. E foarte frumoasă, nu ?

— Frumoasă ? întrebă nemulţumit Drobotă. Eu nu găsesc.

— E *foarte* frumoasă — repetă Dida. E ca un pom de Crăciun cu jucării şi luminările. Nu-i aşa, Ilarion ?

— Mda... Ca un pom cu cîteva luminările. Reaprinse.

— Măăă, eşti grozav — spuse cu căldură Dida. Reaprinse... De ce „reaprinse" ?

— Fiindcă nu sînt noi.

— Hai, nu fi rău !

— Nu, Dida. Dar nu sînt noi, fiindcă asta se întîmplă dinăuntru, nu dinafară.

— Iar începi cu filozofia ! Hai, lasă-mă !

Dar îi plăcea filozofia lui Ilarion, fiindcă i se părea neaşteptată şi plină de haz. „Aşa trăsnit cum e — gîndi — are mai mult suflet decît toţi ceilalţi la un loc. Şi dacă s-ar îngriji ar fi chiar drăguţ, foarte drăguţ. Ar trebui să se tundă şi altfel decît cu numărul trei, ca un

pușcăriaș proaspăt eliberat, să se bărbierească la vreme, să nu mai poarte cămășile astea largi, colorate, cu gulerele cît niște cearșafuri."

— Hai, lasă filozofia — șopti ca să-l întărîte, dar Ilarion n-o auzi căci încerca din nou să deseneze trompeta găsită pe șantier. Nu reuși să-și amintească decît gîtul spiralat și figura aceea de cîine sau de cal de lîngă mușiuc.

— Unei gravide dacă nu-i dai găluște poate să și lepede — spuse Drobotă tare.

— Ce gravidă ? întrebă Jeanina îndreptîndu-se spre ușă. Spuneți-mi și mie ! Ce gravidă ?

— Drobotă spune — explică Dida — că dacă o gravidă poftește la o mîncare și n-o capătă avortează.

— Dac-ar fi vorba pe-așa — spuse Enache — aș avorta mereu.

— De ce ? întrebă Ilarion așteptînd o glumă.

— Pentru că sînt un păcătos și am poftit mereu. Eh, dacă eram ca moș Robinet, de sus, care vindea lemn cînd lucra la pădure, și, după aceea, trăgea șuturi în tăvile cu șampanie, ar fi altceva... Dar ofițer tînăr, sărac, focos am tot poftit pînă mi-au ieșit ochii din cap. Dacă ici și colo, cîte o gazdă, o văduvioară se mai milostivea... he... he... Da' să merg și eu ca moș Robinet în trei trăsuri, prima să-mi ducă bastonul, a doua pălăria și în a treia mandea cu damezele, ioc ! Și tot n-am lepădat !

— Hai, termină cu damezele — îl întrerupse chicotind Dida. Îi plăceau povestioarele picante, dar știa că trebuie să le înfiereze.

— Eu n-am nevoie de trei trăsuri — spuse circotaș Drobotă. Mi-ajunge o casă bună, o mașină și gata. Nu mă bag unde nu mă privește. Nu mă întind dacă nu mi se cuvine. Gata.

— Păi mașină ai — spuse Enache, mucalit. Ai și casă cu patru camere... Nu te mai văicări față de noi, doar nu ne iei drept proști!

— Nu mai zic nimic — pufni Drobotă. Tot eu cad rău. Muncesc pînă la nouă seara de cad pe brînci și ies ultimul la primă. Gata.

— De ce „gata"? întrebă candid Ilarion. Știm cu toții cît muncești, cît muncește fiecare. Dacă ți-ai fi organizat bine treaba terminai de mult. Dida trage de patru ori cît tine și nu se vaită.

— Mă vait... ,ai... mă vait? țipă iritat Drobotă sărind în picioare. Mă vait? E bine! Să-mi mai spuneți să v-ajut la predare! Asta o să v-ajut! Le arătă degetul mare cu unghia neagră, strecurat printre arătător și mijlociu. Nu, nu vouă, le spuse, cavaler, Didei și Jeaninei. Dar lor. E bine? Săriți toți cu gura, pentru că-mi văd de treabă în colțișorul meu și nu-mi pasă de ce spun ceilalți!

— Nu-ți pasă în general de ceilalți — spuse dulce Ilarion. Dar nici lui nea Enache nu-i pasă.

— Citiți cărți tehnice — spuse Enache rontăind un măr. Cărțile tehnice sînt utile și nu-ți umplu capul de gărgăuni. Și dacă vrei să știi — se întoarse către Ilarion, iritat, dar zîmbitor — mie-mi pasă mai mult decît ție de tot ce se întîmplă, însă n-am plămîni de sculpat. Tu, decît să ții predici — că ai și nume călugăresc... să-l porți sănătos... mai bine ți-ai vedea de ale tale... Că n-o să întorci lumea pe dos împreună cu prietenul tău Niculae!

— Niculae — pufni Drobotă. Asta e zăpăcit, dom-le, p-onoarea mea. A umblat două luni pe la sindicat, la raion, pentru că au scos-o pe Lena din casă...

— Apostol, de! spuse Enache. Învață fizică teoretică și-i apără pe nedreptățiți.

— Fiindcă nu poate altfel — spuse Ilarion. Închipuiți-vă că există oameni pe care-i roade cînd cineva e nedreptățit.

— Aiurea! strigă Drobotă. Habar n-are nimeni de tine, dacă nu-i pică ceva.

— Nu spune așa, Drobotă — îl potoli Enache. Există fel de fel de sufletiști, care-și pun pielea la saramură pentru idealuri. Eu am văzut oameni murind pe front, pentru că erau prinși de o idee. Este!... Trebuie să recunosc... Da' pînă la urmă, cînd îmbătrînesc le vine mintea la cap...

— Nu-i adevărat, nea Enache — spuse Dida pătimaș. Socru' meu e comunist din treizeci. L-au călcat în picioare, i-au scos dinții... Și n-a spus nimic. Și acu' a rămas la fel... Are ulcer... N-ascultă de doctor și bea... dar dacă îl cheamă la vreo treabă, fuge într-un picior. Asta e viața lui... Și n-ar da-o pe nimic. Și-apoi ce vă comparați voi cu cei care au idealuri?

— Dar cine sîntem noi? încearcă Drobotă, prudent, s-o întrerupă.

— Știți mai bine decît mine — spuse Dida, atîtată. Nu-mi place dacă cineva vorbește fără să știe... pentru că așa-i convine lui... Cînd există atîția oameni buni... pe care nu-i dau banii afară din casă... da' nu se-nchină la bani... Asta e!

— Treaba ta! mormăi Drobotă, sufocîndu-se și scoțîndu-și cravata. Asta e părerea ta!

— Nu! Așa e! spuse Dida cu ciudă.

— Eh, potoliți-vă, potoliți-vă — mormăi Enache. Treceți la lucru... Destulă destindere... Treceți la cărți tehnice... Discuțiile în afara serviciului pe terasă... he-he... la soare.

— Și Niculae? întrebă Ilarion agresiv.

— Ce-i cu Niculae?!

— Niculae, care după ce a alergat pentru Lena, se alege de un an să-l facă om pe nenorocitu' ăla, beţiv... l-a adunat de pe drum, numai fiindcă acum zece ani au fost colegi... îi cumpără mîncare... *nu-i dă bani*... asta ar fi simplu... aţi da şi voi... dar îi cumpără el pîinea, telemeaua... i le duce acasă... aduce femeie să-i facă ordine... să-i spele. Vrea să-l facă să muncească din nou... îţi crapă capul cînd te gîndeşti cîtă răbdare are... Eu aş mări pe acoperiş de furie... Şi de ce face asta? Pentru viaţa de apoi? Sau din vreun interes?

— Ce ştii tu?! exclamă Drobotă covîrşit de experienţa vieţii.

— Ce ştii *tu*?! replică Dida. Nici la cotul lui Niculae n-ajungi!

— Bine, n-ajung! spuse Drobotă bătînd darabana pe planşetă.

— Mde... murmură Enache. Discuţia începea să-l plictisească. „N-aveţi spirit tehnic — gîndi. Altfel nu v-ar sta capul la tot soiul de fleacuri."

— Fiecare e liber să creadă ce vrea — spuse Drobotă.

— Ai dreptate — îi şopti Dida lui Ilarion. Dar de ce discuţi lucrurile astea cu nea Enache şi cu Drobotă? Nu ştii că nu-i interesează nimic altceva decît cămaşa de pe ei? De ce nu-i iei pe oameni aşa cum sînt?

— Nu! Asta nu! şopti Ilarion. Nu pot să-i iau pe oameni aşa cum sînt!

— Eu am altă părere — spuse Dida rîzînd stingherită. Nu te superi dacă am altă părere?

— Nu mă supăr de loc, ştii prea bine.

— Nu pot să discut cu tine, eşti prea filozof. Îmi place să te ascult, dar am încredere în judecata mea ţărănească.

— Nu-i mai ţărănească decît a mea — spuse Ilarion. Şi deodată încordarea îl părăsi, îl trecu o uşoară ame-

ţeală plăcută. Nu ştiu ce am azi, de dimineaţă — murmură. Visez cu ochii deschişi.

— Şi pe mine mă chinuie un somn groaznic — spuse Dida. Cred că am gripă. Am dormit bine azi-noapte, dar cum pun mîna pe trăgător îmi aduc aminte de telefonul-jucărie al lui Andrei şi-mi vine să-l pup... Zău! Nu rîde de mine... E aşa de dulce...

— M-a pişcat ieri o muscă — spuse şugubăţ Enache. La cantină... Mi se tot băga pe sub ureche... Da' cred că era o muscă ţeţe. Abia îmi ţin capul... Ori discuţia asta m-a obosit... De dimineaţă îmi tot miroase a viorele... şi a cal, puţin...

— Miroase a ulei — mormăi Drobotă. A ulei în care s-au prăjit gogoşi. Sau a ulei de maşină, încins...

Uşa sări de perete şi Jeanina reintră, rîzînd, cu ochi scăpărători.

— Aţi auzit? Contele... Contele... Ştiţi de cîţi bani a luat bilete anul trecut la Festivalul Enescu? De o mie două sute de lei!

— Treaba lui — spuse Drobotă. Şi socoti repede, în gînd... „Mai bine-şi lua picup şi asculta festivalul pe discuri. După aceea rămînea cu aparatul şi discurile le vindea."

— Dacă asta e plăcerea lui — spuse iritat Enache. Şi văru-meu face la fel. „Ai auzit — zice vine Menuhin." „Şi ce-i? întreb. Ascultă-l la radio." „Nooo, nu pot — zice — dacă nu-l văd." „Foarte bine — zic — dacă ai bani de-aruncat, du-te!" Şi vine şi împrumută de la mine bani de bilet. Eu n-aş da zece Menuhini pe o fleică-n sînge!

— Eh, nea Enache... ha, ha, ha... pe-o fleică — îl întrerupse Jeanina. Da' e un mare artist!

— Eh, dac-ar fi după dumneata — spuse Dida — ar trebui să ardem romanele, poeziile, să-nchidem opera...

— Ba să nu ardem nimic — spuse Enache, mîngîindu-și obrajii rumeni, netezi. Toate la timpul lor. Și la locul lor. E nevoie și de scriitori și de cîntăreți, că altfel ce-ar face cucoanele toată ziua ? Și văru-meu... și Ilarion ? Tu, Drobotă, asculți muzică grea ?

— Pe mine lăsați-mă-n pace.

— Eh, vezi, vezi — urmă Enache mucalit. Lui Drobotă nu-i place muzica grea !... Acum vreo zece, cin'ș'pe ani eram și eu ca voi. Îmi pierdeam cîte o noapte citind. Nu în liceu, cu Eminescu sau Odobescu. După aceea — cu tînăr ofițer înghițeam romane cu kilogramul. Cezar Petrescu, Rebreanu, Desila, romane franțuzești... traduse, he-he... nu vă uitați așa... filozofie, reviste... pînă mi-am dat seama că, o pierdere de vreme și la loc comanda. Acum, după ce o să mă pensionez, poate o să mă reapuc de citit. Și tu, Drobotă, mai pune mîna pe o carte din cînd în cînd. Ia-o cu clasicii — cu Homer, cu Eneida, treci la Balzac, la Zola. N-ai decît să începi și cu Moby Dick, mie mi-a plăcut *grozav*. Și am și două bucăți de Moby Dick acasă. Îți vînd ție una, cu preț întreg și cu cîteva fotografii de ale mele, din alea pe blană de urs la preț de lichidare. Sînt foarte expresive.

— Ohoho, șmecher mai ești... rîse Dida. Uite cum o întoarce. De la Menuhin a ajuns să-i vîndă fotografii lui Drobotă !

Rîdeau cu toții și cel mai tare, Enache, arătîndu-și dinții de aur, zburlindu-și părul des, negru și ștergîndu-și ochelarii aburiți. Era încîntat de cum schimbase discuția și rîdea cu poftă nu numai de gluma lui, dar și fiindcă îi plăcea să rîdă, pentru că viața, ale cărei tertipuri le cunoștea, devenea mai plăcută cînd rîdea.

Mușcînd dintr-un corn, Ilarion reîncepu să deseneze mecanic trompeta care-l obseda. Nu văzuse niciodată asemenea instrument muzical și nu-l găsise nici în „Marea istorie a instrumentelor de suflat" a lui Guodudot.

Spiralele corpului trompetei păreau bizare, nu din cauză că se răsfirau în spațiu, în loc să fie cuprinse într-un plan, dar pentru că erau umflate, diforme. „O să i-o duc după-masă lui Paul" — gîndi. Și revăzu vastul cabinet medical întesat cu cărți și pe el însuși întinzînd trompeta unui bărbat uscățiv, adus de spate, cu ochii foarte limpezi și cu sprîncenele încărunțite.

Mestecînd, Enache continuă să peroreze împotriva literaturii și a lui Ilarion. Socoti că ar fi bine să-l sfătuiască să se mute în altă cameră, căci de cînd venise în biroul lor îi știrbea autoritatea. Dar după cîteva bruftuieli îl uită și-și reaminti că trebuie să schimbe banii depuși la C.E.C. cu alți bani de mai mare vechime, plătind o filodormă de trei la sută, care nu i se părea prea mare... „Dar de-abia ați depus banii" — îi spuse funcționara. „Mă grăbesc să-mi iau mașină — răspunse el — nu mai sînt așa de tînăr, să am timp să aștept." „Sînteți un bărbat foarte bine — spuse funcționara. Arătați minunat, cu cămăși albe, scrobite, totdeauna proaspăt bărbierit. Mi-ar place un bărbat ca dumneavoastră." Era frumoasă, brunetă, cu dinți albi, cu ochi și nas de tătăroaică, semăna cu Rahure, la care dormise aproape un an la Baș-Punar. Dar el nu voia să se însoare încă. „Îmi pare rău — spuse — dar vreau să mă mai gîndesc. Am nevoie de o locuință mai mare, de perdele elegante. Nu pot să mă însor, așa, cît ai bate din palme. Și peste cîțiva ani mă pensionez și mă apuc de grădinărit." „De grădinărit" — repetă, privind calendarul atîrnînd pe peretele din față și *văzîndu-se* pe el însuși, în pantaloni cîrpiți, groși, cu tîrlici de papură, plivind grădina — cîteva brazde de roșii prinse de araci, vinete, ceapă și, mai în fund, butuci de vie și stupi. Se ridică de jos unde îngenunchease și, ocolind umbrarul de viță sălbatică în care zăcea un șezlong ponosit, se duse să prindă furtunul în gura robinetului. „Eh, cam așa o să

fie, îi spuse brunetei, care-l privea de sub umbrar, completîndu-i carnetul C.E.C. Asta e viața pe care am s-o duc." Bruneta surîse. „E ceea ce mi-am dorit și eu." Dar întorcîndu-se făcu semn cuiva și clipi din ochii codați, rîmelați. „Boșorogul e prost — o provocă Enache. E prost. Și-a adus năpasta în casă... Nu, fetico ! Mă pricep la fete ca de-alde tine care știți numai cum să jecmăniți bărbații !" Îi întoarse spatele, indiferent, și se duse să-și scoată mașina din garaj.

Drobotă plescăia pentru a simți mai bine gustul iaurtului. „Am ajuns ca ăla din poveste — își spuse — care s-a obișnuit cu nemîncarea pînă a dat ortul popii. E o prostie că m-am apucat o dată de toate — televizor, automobil, acoperișul closetului, mobilă de bucătărie... Parcă mobila veche nu era bună... Cu banii noștri alții s-ar ghiftui de mîncare. La ce mi-am luat Wartburgul, dacă nu-l folosesc ? Mi-ar fi ajuns foarte bine și un Trabant... Dar chiar dacă ar fi fost Trabant, cînd să călătorești ? Două după-amieze bat tabla pe acoperiș, alte două sap grădina, vopsesc gardul, îmi repar pantofii .. Aș putea să-i dau în colț, la cizmărie... dar îmi pare rău de patru lei..." Își văzu picioarele încălțate în botforii grei de toval, tălpuiți cu bucăți de anvelopă. Alergau grăbite picioarele lui, și el, deasupra lor, într-un balonseide maro, cu șapca trasă pe ochi ducînd o sacoșă plină cu ouă. „Asta mi-ar mai trebui, să sparg ouăle, acum !" Sughiță ducînd mîna la gură, iar celălalt Drobotă pe care nu-l pierdea din ochi izbi sacoșa de un felinar și imediat începu să curgă o zeamă lungă, galbenă. „Ce proaspete sînt ! își spuse Drobotă. Bunătate de ouă ! Dacă s-au spart zece încă e bine, dar e păcat să se fi stricat toate cincizeci, că le-am plătit de două ori ca la stat, de unde cu aceiași bani aș fi putut lua încă pe-atîtea, și chiar dacă ar fi fost cîteva vechi, tot ieșeam în cîștig față de astea !"

Aplecîndu-se, Ilarion ridică pachetul și-l puse pe masă. Se gîndise să nu-l deschidă la birou, dar îl obseda figura de sub mușțiuc și dezlegînd sforile scoase, cît putu de ferit, trompeta.

Acum, la lumina zilei, părea turnată din fontă și se vedea că e asimetrică. Cele șase curbe descrise de corpul ei, pentru a trece de la mușțiuc la gura pătrată, aminteau mai mult o sculptură abstracționistă decît un instrument muzical.

— Ce-ai acolo ? întrebă Drobotă, lenevos. Zări însă ceva care semăna a carburator de motocicletă și veni lîngă Ilarion. Ce drăcie mai e și asta ? O răcire cu aer ?

— Ce cari acolo ? întrebă și Enache. Încet, încet, îți aduni mașină, ai ? Și-ai început de la claxon !

Jeanina și Dida se apropiară și ele, chicotind, să vadă ce are Ilarion în pachet și descoperiră chiar o năzdrăvănie, așa cum se așteptaseră din partea lui. Didei i se păru că e o jucărie pentru copii, iar Jeaninei că e un candelabru modern.

— Dă-mi voie — spuse ea — să văd și eu lampa.

— E o trompetă — spuse Ilarion. Am găsit-o aseară pe șantier, în fundul unei gropi. O duse la gură, suflă în ea și auzi sunetul, ca și ieri, dureros de ascuțit. Îți străpunge urechea — adăugă.

— Ia lasă-mă, dragă — spuse Jeanina, încruntîndu-se. Acuma sufli și într-un picior de lampă ! Uite ce drăguță ar fi ca veioză ? Ce mai vrei, are și loc pentru înșurubat becul !

Întoarse grăbită obiectul către ceilalți, arătîndu-le un lăcaș cu ghivent adînc, arămiu, ca la un fasung.

— Veioză ? ! exclamă Drobotă. E o răcire de carburator toată ziua. Astea trei țevi sînt cele prin care vine aerul rece și prin celelalte pleacă aerul cald. Dar e prost turnată, mai are și zgură pe ea. Își scoase briceagul, îl deschise și încercă să curețe spuma negricioasă, solidi-

ficată de jur împrejurul mușiucului. E extraordinar de dură — spuse. De-abia am atins-o și mi-am ciobit lama!

Le arătă briceagul a cărui limbă principală se zimțase. Ilarion izbucni în rîs, fără să vrea, iar Enache îi luă trompeta din mînă.

— Dacă te-apuci de treabă fără să te pricepi! Asta nu e zgură! Și nu se poate înlătura decît la polizor. Dacă îmi explici cum funcționează țevile astea ca instalație de răcire, le măninc.

Întoarse trompeta pe toate părțile, încercă s-o demonteze și deodată *văzu* un Renault alunecînd pe balconul din fața camerii.

„Ce... ce caută mașina aici?!“ se întrebă.

Dar imaginea pieri și cînd se apropie de fereastră, după ce-i dăduse trompeta Didei, balconul era gol, prăfuit si o rîndunică își ciugulea penele stînd pe bordura lui.

Dida luă trompeta și o puse pe masă, mirîndu-se de cît era de grea. O împinse spre Drobotă și zgomotul pe care fonta îl făcu frecînd panelul se transformă într-o chemare argintie... „Mamă! Eu sînt, Andrei!“ Se întoarse brusc, apoi își desfundă urechile care-i țiuiau și se așeză pe locul ei uluită.

— Ia mai uită-te o dată — îi spuse Drobotă Jeaninei. Ți se mai pare că seamănă a lampă?

Jeanina nu-i răspunse pentru că în fața ei *se aflau* pantofii de antilopă văzuți ieri la cizmar, pantofii gri, cu baretă de lac negru.

— Dar bine — murmură ea. Asta... astă...

„Seamănă grozav cu un strung automat — gîndi Drobotă. N-are nimic de dispozitiv pentru răcire. A avut dreptate nea Enache. Cu mici retușuri mi-aș construi un strung de fasonat lemnul. Și l-aș lua destul de ieftin. Ce nevoie are Ilarion de el?“

— Ascultă — îi spuse lui Ilarion, întorcînd spatele trompetei — n-ai vrea... n-ai vrea...

Dar nu-și aminti ce voise să-l întrebe și, căscînd, se așeză la locul lui. În clipa aceea intră Borhot :

— V-am anunțat de ședința de la ora patru ? întrebă grav. Sau... Da' ce-i asta ? Ah, știu, am mai văzut aparatul de Berlin, e un capsulator pentru sticle de bere ! Ce faci cu el, Ilarion ?

— E o trompetă, nu un capsulator — mormăi Ilarion. Nu vezi că are mușțiuc ?

— Mușțiuc, unde ?

Ilarion duse trompeta la gură și suflă în ea cu toată puterea. Însă, de astă dată, sunetul nu se auzi. Continuă să sufle, simțind că-i plesnesc plămînii, dar instrumentul rămase mut. Îl luă de la gură jenat și ridică privirea spre Borhot.

Dar Borhot se întinsese pe jos, pipăind podeaua, Drobotă ciocănea aerul cu pumnul și Enache, înfipt bine în scaun, smucea un volan imaginar, făcînd „uuuuuuuuu" ca un claxon.

— Ce-i asta ? șopti Ilarion, strîngînd pleoapele.

Îi răspunse un nechezat gros, înfundat. Și *văzu* capul de cal zugrăvit sub mușțiuc, rînjindu-i și smucindu-și zăbala. Privi aiurit botul cu nări largi, dinții mari și galbeni, simți răsuflarea caldă, puturoasă a animalului și, zguduit, își acoperi ochii cu palmele.

Cînd îi redeschise, Enache sublinia cu creionul roșu, Drobotă calcula, iar el, el însuși trăgea liniile verticale ale masivelor de ancoraj. În chenarul ferestrei floarea cu o rochie de bal vibra, agitîndu-și staminele. Nu se auzea decît fîșîitul creioanelor și al trăgătorului și bîzîitul unei viespi ce da tîrcoale florii.

Peste drum, în spatele casei cenușii cu frontoane triunghiulare, se înșiruiau acoperișuri și antene. Erau acoperișuri coșcovite, ruginii și altele smolite, cu streșini-

nile noi. Erau acoperișuri vopsite proaspăt, în ocru, și altele formate numai dintr-o terasă înconjurată de uluci și burlane, pe care zăceau aruncate cioburi de sticlă, ncaune, cîrpe... Ferestrele mansardelor, adăpostite sub cozoroacele de rips dungat, expirau aerul înăbușitor dinăuntru.

Ilarion simți că abia acum îl cuprinde somnul cu care se luptase toată dimineața. Atinse pachetul amintindu-și că arătase trompeta cuiva. Cuiva... Cînd? Căscă. Rîndunica ce-și curățase penele pe bordura balconului își luă zborul și se opri pe o cornișă umbrită. „Mi-ar fi groază, dar aș ameți de plăcere în locul ei — gîndi Ilarion. Aș căuta cornișe mai late, terase, sau poate chiar antene.“ Antenele se adunaseră asemeni catargelor într-un port. Sarturile subțiri scînteiau și se topeau în lumină. Casele păreau gata să navigheze. „Am locuit cu toții în corăbii, în sampanuri, ca pe coastele Indoneziei și Malaeziei, am naviga mereu, am dormi legănați de valuri.“ S-ar fi putut și acum ca soclurile caselor să se miște, să se disloce și una după alta, greoaie, ca niște corăbii de piatră cu muchii să pornească, tăcute, spre zare.

Își ridică privirile și observă un rotogol de fum negru, înălțîndu-se deasupra frontonului de peste drum. Frontonul se clătina ușor, ca o pendulă întoarsă, se auzi un muget adînc, reverberat de nenumărate ecouri, și casa din fața institutului *se lăsă pe o parte* și porni să alunece spre dreapta. Mugetul sirenei răsună din nou și blocul cu patru etaje, pe care nu-l văzuse niciodată în întregime fiindcă fusese acoperit de casa cu fronton, săltă de parcă ar fi fost pe valuri. Și una după alta, ca duse de un puhoi de lavă metalică, corpurile grele ale clădirilor se izbiră între ele fără zgomot și ieșiră *în larg*. Nu vedea apa, lichidul pe care pluteau, dar le vedea depărtîndu-se de el, ca și cum ar fi rămas singur

pe țărm și ele ar fi pornit către zare, o flotilă nesfîrșită, cu acoperișurile decolorate. „E marea, oceanul universal — gîndi. Așa lunecau în urmă cu milioane de ani bucățile de scoarță pe magma fluidă."

Își îndreptă spinarea amorțită, alungînd imaginile de vis. „Dorm prea puțin — gîndi. Randamentul e prost." Redesenă masivul de ancoraj, îngropîndu-l mai mult în stîncă și, de astă dată, i se păru că linia conductei se înscria mai bine pe versantul vestic. Continuă să deseneze, absorbit, simțind că se apropie de soluția căutată de aproape o săptămînă, și care închipuia o conductă avînd toate coturile sub același unghi, conducînd spre un masiv de ancoraj unic. „E frumos — își spuse. Nu e doar economic. Și e de necombătut. Mîine, acolo, voi ști exact dacă am dreptate."

— Mai sînt zece minute — spuse Dida, tare. Sau opt.

Ilarion se întoarse spre ea, întinzîndu-și degetele înțepenite.

— Lucrezi ca un robot — spuse Dida, zîmbind. Parcă te gonește cineva din urmă.

— Trebuie să-i conving că am dreptate — spuse Ilarion.

— Îți place să te cerți.

— M-aș certa cu toată lumea.

— De ce ?

— Ca să-mi consum energia. Proiectarea mă lasă prea odihnit. Îl înțeleg pe Drobotă care mai dă și cu ciocanul acasă. Trebuie să ciocănim, să cărăm greutăți.

— Ești cam nebun.

— N-o să mai fiu la pensionare. Acum simt nevoia să fac ceva, tot timpul.

— Ca să-ți spun drept, eu aș dormi toată după-masa dacă n-ar fi copilul. Și puțin îmi pasă de tehnică.

— Îmi pare rău că te jignesc, dar eşti mult mai conştiincioasă decît mine.

— Ai ajuns să-mi faci complimente profesionale? chicoti Dida. Mai bine strîngeţi lucrurile.

Ilarion adună variantele conductei, creioanele, rigla de calcul şi le aranjă în sertarul biroului. Se duse apoi să se spele pe mîini şi, întorcîndu-se, reîmpachetă trompeta, privind îndelung capul de cal care-i rînjea viclean.

De afară, dinspre balconul încins venea o briză fierbinte, sahariană. Sub streaşina casei de peste drum, rîndunica dormita, fără să se teamă de golul ce se deschidea dedesubt.

— E îngrozitor de cald — gîndi Ilarion — dacă aerul vibrează ca deasupra coşurilor de fabrică. Să pot zbura ca rîndunica aceea!... Fără efort... plutind... plutind...

Jeanina şi Drobotă ieşiră cu un „bună ziua" răsunător şi Ilarion îşi luă pachetul subsuoară, îndreptîndu-se spre uşă. Dar se întoarse brusc, aproape izbindu-se de Dida, încălecă pervazul ferestrei şi sări în gol.

II

In prima frîntură de secundă o teamă mortală îi paralizează picioarele, şi-şi auzi inima bătîndu-i în cerul gurii. Apoi se relaxă şi se prinse strîns de cablul antenei televizorului, legănîndu-se deasupra străzii, ca un balon captiv. Auzi că Dida îl strigă disperată şi se ascunse sub bordura terasei, lipindu-şi obrazul de un cuib părăsit. „Va să zi că, aici era" — gîndi. Se simţea uşor şi stăpîn pe mişcări, dar se jena să nu fie văzut

de salariații ce începuseră să iasă și pe care-i auzea vorbind dedesubt. Dida continua să-l strige, apoi se auzi vocea lui Enache, explicîndu-i că Ilarion a făcut o glumă, una din glumele lui trăsnite, că, oricum, nu putea sări în stradă și că se plimba, desigur, pe balcon. Îi auzi cum ies împreună din birou și încercă să se cațere pe perete, dar trompeta se îngreunase și-l trăgea în jos. „S-ar putea să visez, în definitiv — își spuse. De azi-dimineață am mai ațipit de cîteva ori și, cu toate că nu-mi amintesc nimic din ce-am visat, știu că totul mi s-a părut absurd. Dacă acum aș fi treaz, fără îndoială că m-aș prăbuși."

Pentru că amorțise, chincit sub bordura de piatră, se răsuci pe o parte și atunci auzi un vaier de groază și zări două fete — i se păru că recunoaște două din laborante — arătîndu-și-l cu degetul, cu ochii holbați de groază. Le zîmbi și-și netezi părul cu un gest degajat, rămînînd cu spatele la zid, cu tălpile în gol și ținîndu-se fără efort de cablul antenei. Strigătele se întețiră, grupul celor ce-l priveau se mări și începură să se audă urlete isterice. Întregul grup oscilă, se sparse și se adună la loc.

— Ce faci acolo? strigă Borhot, făcîndu-și loc printre ceilalți salariați.

— Nimic — spuse jenat Ilarion. Așteptam tramvaiul.

Se auziră cîteva chicoteli, apoi se deschise o fereastră în casa de peste drum și apărură doi copii.

— Nene, ce faci? întrebă cel mai mare. Zugrăvești?

— Prind pește — răspunse Ilarion.

— Pește? repetă băiatul și dispăru în cameră țipînd: „Nenea prinde pește!"

— Vine tramvaiul — le strigă Ilarion celor de jos, căci de la etajul patru, unde se afla, vedea dincolo de

curbura străzilor, peste cvartalul de clădiri. Faceți loc, n-are unde să oprească.

— Coboară ! strigă Borhot. Imediat ! Ce sînt exhibițiile astea ? !

— N-am unde ! urlă Ilarion. Doar n-o să cad în capul vostru !

Borhot sări servil în ajutorul șefului de sector și, împreună, începură să împingă lumea, dar salariații, care, de obicei, la ora trei fără cinci fugeau ca din pușcă, rămaseră nemișcați, strivindu-se unul pe altul. Tramvaiul apăru după colț, se opri și, în urma lui, se formă cu repeziciune un lanț de autocamioane și motociclete.

— Cobori sau nu ? întrebă Borhot.

— Încă nu — răspunse politicos Ilarion. Și vă anunț că nici la ședința de la ora patru pentru igiena preșcolarilor nu mă duc.

— Nu se sprijină pe nimic — strigă cineva și Ilarion îl recunoscu pe inginerul specialist în mașini de ridicat. Era prima dată cînd îl auzea dîndu-și avizul într-o problemă de specialitate.

— Mă țin de cablu — spuse Ilarion — și nu înțeleg de ce nu plecați acasă !

Vuietul grupului crescu. Strada se umpluse de oameni și dinspre piațeta apropiată veneau în fugă plutoane întregi de salariați destul de vioi după cele patru sute optzeci de minute de lucru.

— Dă-te jos imediat — porunci Borhot urcat pe mașina directorului — dacă nu, te tragem noi !

Ilarion găsi că visul durase destul. Cu o foarfecă rapidă se aruncă de pe o parte pe alta, așa cum obișnuia să facă pentru a se smulge din coșmaruri. Dar acum nu reuși decît să scape din mînă cablul antenei și să plutească deasupra străzii foarte lin și aplecat pe o parte din cauza pachetului. Oamenii răcniră cu

disperare și se repeziră să se adăpostească la poalele blocurilor, lovindu-se și călcîndu-se în picioare.

În chiar clipa aceea, Enache și Jeanina apărură în balconul de care se desprinsese Ilarion, albi ca varul, și tremurînd. Jeanina își făcu trei cruci mari și căzînd în genunchi începu să se roage.

— Hai, termină — îi spuse Ilarion vîslind cu mîna liberă spre a se apropia de ea. Știi că nu-mi plac bisericoșii !

Fereastra la care înainte apăruseră copiii se redeschise și cineva împinse spre el o scară. Era o scară solidă, grea, pătată de var.

— Doar nu vă închipuiți că puteți să mă susțineți la capătul ei — murmură Ilarion și strigă : Trageți scara înapoi că v-o arunc jos. Ignoranților !

Scara se retrase făcînd loc unui om de vreo cincizeci de ani cu tichie de jurnale, solid și stropit de var.

— Haide, neicușorule, termină ! îi spuse lui Ilarion. Cînd mai faceți experiențe de astea dați un anunț să nu se zgîiască lumea ca la urs. De ce nu cobori ?

— Iau probe de aer — spuse Ilarion.

— Și nu poți să le iei de pe acoperiș ?

— Sigur că nu. Aici am aer cu un anume conținut în praf.

— Asta-i altceva — se îmblînzi zugravul. Cînd e vorba de știință înțeleg. Ia dați-i drumul — tună către cei de jos. Tovarășul ia probe de aer ! Ce v-ați adunat ca la urs ? Dați-i drumul ! Haide, ăla grasul, care proptești toată grămada, crezi că ești la rugbi ? Sau vrei să vin jos la tine ?

— Ilarion — îi strigă Enache din cealaltă parte — nu înțeleg ce faci, dar să știi că o să te atingă la primă ! Vino mai bine înapoi, ia liftul și ieși prin poarta din spate !

Din depărtare se auzi un clopot ca de talangă.

— Vin pompierii — adăugă Enache. Ce nevoie ai de tot scandalul ăsta ?

Alături de el, Jeanina bătea mătănii și Ilarion o auzea hîrîind cu buzele acoperite de spumă :

— Tatăl nostru Carele ești în Ceruri, facă-se voia Ta !

— Ce știință să mai avem dacă se bagă pompierii ! spuse cu dispreț zugravul. Cine știe ce tembel i-a anunțat că arde și acum dau năvală. Eu nu știu cum mai lucrezi dumneata în condițiile astea !

— Destul de prost — mărturisi Ilarion.

Visul începea să-i placă. Era curios să știe cum avea să se sfîrșească. Vîslind și cîrmind cu mîna și cu picioarele se apropie de fereastra zugravului și-i ceru o țigară. O luă cu fereală ca celălalt să nu-l poată prinde și începu să fumeze.

Strada era acum plină din cap în cap și nu se mai puteau deosebi oamenii între ei. Ferestrele se deschiseseră toate gata să crape, ca niște cadre de tablouri prea strîmte. Călătorii tramvaiului se urcaseră pe acoperișul remorcii, care n-avea troleu, și în celălalt capăt al străzii se aduseseră scări pe care atîrnau ciorchine privitorii. Mașina pompierilor claxona fioros, dar abia înainta, centimetru cu centimetru.

— Tovarășul Ilarion — îi strigă cineva, și întorcîndu-se îl văzu pe Borhot făcîndu-i semn și zîmbindu-i. Tovarășul Ilarion, ești bun să ne informezi și pe noi în legătură cu... atitudinea dumitale ?

— Care atitudine ? ! întrebă morocănos Ilarion.

— Asta... ca să zic așa... atitudinea în care zbori...

— Sînt în timpul meu liber — spuse Ilarion. Cred că nu trebuie să vă dau cont de modul în care-mi folosesc timpul liber, nu ?

— Așa, așa, trage-i ! îl încurajă zugravul. La noi, la cooperativă, nu se bagă nici dracul în timpul liber.

— Ești în timpul dumitale liber — recunoscu Borhot, prevăzător. Dar de ce îl petreci chiar în fața institutului ?

— Dacă nu vă place, n-aveți decît să întoarceți institutul cu spatele la mine — spuse Ilarion.

— Ho-ho-ho ! hohoti zugravul. Știi că-mi place ! O-ho-ho-ho !

— Dar, tovarășul Ilarion — insistă Borhot — ar trebui să ai un sprijin... ești inginer, ce Dumnezeu... Agață-te de ceva, de o sîrmă, de o scară... sau — șopti — măcar simulează că ești ancorat de acoperiș. Atitudinea dumitale încurajează misticismul.

— Ei, n-oi fi crezînd că sînt vrăjitor — rînji Ilarion. Sau ești și dumneata superstițios ?

Și, fără nici un alt motiv decît acela de a-i face într-adins lui Borhot, Ilarion se întoarse cu capul în jos, se rostogoli pe o coastă, apoi cu un salt ușor ajunse la cornișa rîndunicii și-și sprijini cotul de ea.

— Mai tare ca moartea aparentă ! strigă zugravul. Asta da știință care distrează poporul ! Ai un vermut la mine, profesore !

— Tovarășe Ilarion — strigă înăbușit Borhot. Nu ne-ai spus niciodată că obișnuiești așa ceva ! Din nici o referință nu reiese că vreunul din părinții dumitale... să mă ierți... a zburat în felul ăsta ! Te rog, tovarășul Ilarion, nu ne face greutăți !

— Îmi pare foarte rău — spuse Ilarion — dar am orele mele de zbor.

— Dacă nu poți coborî, încalecă măcar pervazul unei ferestre ! Sau odihnește-te puțin pe troleul tramvaiului ! Nu curentează !

— Odihnește-te dumneata pe troleu — răspunse îmbufnat Ilarion. Ce-ar fi — spuse rînjind — dacă

mi-aș scoate haina să se vadă aripile și aș face vreo două ture deasupra străzii ?

— Ca un înger ? întrebă pierdut Borhot.

— Ca un arhanghel cu pantaloni — rînji Ilarion.

— Oh, nu ! Rămîi cu haina, te rog ! Nu, nu, nu-ți arăta aripile ! Chiar dacă le ai !

Borhot se trase încet înapoi, șovăind, schiță începutul unei închinăciuni, apoi își îndreptă haina mototolită și se răsti la cei din jur :

— Ajunge cu bîlciul, tovarăși ! E mult mai sănătos să ne petrecem timpul în aer liber, decît înfundați în cine știe ce baruri ! Sau decît să fumăm ! Grăbiți-vă spre casă. La ora patru, la conferința despre igiena preșcolarilor.

Liniștea care domnise asupra străzii cîtă vreme Ilarion discutase cu Borhot făcu loc unui țipăt ascuțit, apoi unui cor de țipete. În clipa aceea Ilarion se gîndi din nou că visase destul și se ciupi pentru a treia oară. Tresări, dar nu se trezi și-și spuse că metoda cu ciupitul e destul de idioată căci putea să *viseze că se ciupește*. Neputința de a evada din somn îl agasa și se hotărî să consume restul visului calm și indiferent.

Șterse imaginea celor de jos cu talpa, ca și cum ar fi șters o urmă de cretă pe pavaj, dar rămaseră cu toții la locul lor, urlînd, bolborosind, și văzu scara pompierilor urcînd sub el. În capul scării, încruntat, mustăcios, cu cască lucitoare trasă pînă peste ochi, cu pumnul înfipt în șold, stătea un căpitan de pompieri. În spatele lui aștepta cuminte miliția nul spilcuit, subțire, cu mănuși albe, care dirija de obicei circulația în piața din apropierea institutului.

— Hei, dumneata de acolo, coboară ! porunci căpitanul de pompieri. Repede că te pescuim ca pe o caracudă !

— Nu pot — spuse Ilarion răutăcios. Nu ajung să pun piciorul pe treaptă. Mai ridicați puțin scara!

— Scara e ridicată la maximum — mormăi căpitanul.

— Poate ar trebui să mai umflați cauciucurile mașinii.

— Îți bați joc de noi? strigă căpitanul și-și dădu casca pe ceafă. Dă-te jos imediat! Aici, băieți, aduceți un laț de frînghie.

— Un laț? întrebă amuzat Ilarion. Ca pentru sticleți?

— Situația dumneavoastră e destul de serioasă — interveni milițianul cu mînuși albe. Orice jignire adusă autorității cu fapta, vorba sau privirea se pedepsește conform legii.

— Sînteți primii pompieri și milițieni din visurile mele — spuse încîntat Ilarion. Primii! Și semănați destul de bine!

— Cu cine? întrebă căpitanul, sever.

— Cu cei din realitate — spuse Ilarion. Dar n-am văzut niciodată un pompier cu laț. O să arătați ca un cow-boy, nu-i așa?

— Actele, vă rog! ceru milițianul bonom, făcîndu-i cu ochiul. Și foarte încet șopti: Sînt planorist amator! Bravo!

Scara telescopică se sprijini de zid, cam la patru metri sub picioarele lui, și căpitanul învîrti lațul deasupra capului, aruncîndu-l cu destulă îndemînare. Tăcerea cuprinse din nou strada ca înaintea executării saltului mortal într-un circ. Dar ochiul de funie, prea moale, șterse zgrunțurii de calcio-vecchio și, căzînd, se strînse chiar pe bombeul cizmei aruncătorului. Strada se zgudui de un hohot de rîs nervos, care îl făcu pe căpitanul de pompieri să-și răsucească mustățile și să

arunce laţul a doua oară cu mai multă precizie. Funia trecu sub nasul lui Ilarion care o apucă, smucind-o. Căpitanul se clătină, un picior îi scăpă de pe treaptă şi, ca să nu cadă, dădu drumul funiei.

„E stupid — gîndi Ilarion — visul ăsta durează de-o veşnicie şi eu mă las în voia lui ! Ar trebui să mai schimb puţin decorul sau să încerc să cobor." Încolăcindu-şi funia pe umăr ca un hornar porni să înainteze de-a lungul clădirii.

— Funia, funia ! strigă căpitanul în urma lui.

— Îmi pare rău — spuse Ilarion. Dar e pradă de război. O s-o las la biroul de obiecte găsite din gară.

— E trecută în inventarul plutonului ! răcni căpitanul. Hei, întoarceţi maşina ! Urmăriţi-l.

Dar maşina era prinsă ca într-un cleşte pneumatic şi pompierii dispăreau stingheri printre civilii care se urcaseră pe aripile roţilor, pe extinctoare şi pe cabina şoferului. Clopotul, pe care călărea un puşti, abia se mai auzea.

— Urmăriţi-mă — strigă Ilarion. Dacă n-aveţi loc pentru maşină, scoateţi-vă cizmele şi zburaţi. Şi, aplecîndu-se, îi îndemnă, făcîndu-le semn cu trompeta. Zburaţi, dragii mei, zburaţi !

O explozie lentă, surdă, zgudui strada. Ca aruncaţi de erupţia unui vulcan, oamenii urcară în văzduh, ţipînd de teamă, ferindu-şi obrajii şi ochii. Fluturîndu-şi mîinile ca o barză, contabilul institutului trecu peste capul directorului tehnic, cîntînd primele măsuri ale marşului din Aida. „Ta-ram-tam-tam, ta-rararara-ram."

— Muzica — strigă el. Muzica ! Opera ! Faceţi loc !

Îi tăie calea o desenatoare buzată, sulemenită, bătrînă, care, stringîndu-şi fustele, făcea lupinguri ciripind :

— Oh, Italia, țara picturii... Dați-mi o pensulă, o pensulă, vă rog!

— Înapoi! porunci Borhot suflecîndu-și mînecile hainei. Jos! Pe trotuar! E interzis! Tovarășu' milițian!

Dar milițianul cel elegant părăsi scara plutind ca un planor, în largi semicercuri, dirijîndu-i pe cei care se învîrteau în jurul său cu voce moale:

— Încet, băieți, încet, mai băieți... Trageți mansa cu grijă... Tovarășu' cu vestă, nu mai da din picior... Așa, zburați cu atenție... Nu împinge, tovarășe!... Avem loc cu toții... Oh, tu, cer albastru, zare depărtată... Sufletu-mi se-nalță precum o săgeată...

— Toți! Zburați cu toți?! șuieră Borhot și sărind pe marginea balconului se clătină o clipă deasupra străzii. Dar se aruncă pe spate și căzu peste Drobotă, care încremenise strîngînd la piept plasa cu borcane de laurt.

Îndemnîndu-se unii pe alții, cei care nu se ridicaseră în aer porniră să se cațere pe fațade, ca niște muște, rîzînd și punîndu-și piedică.

— Mai sus! Mai sus! îi încuraja Ilarion. Mai sus! îi strigă directorului tehnic ce continua să cîștige înălțime, urcînd vertical, ca un elicopter.

— Ficatul! răspunse directorul, apăsîndu-și partea dreaptă a pîntecului. Altfel n-ar trebui să mă îndemni dumneata pe mine. Lumina asta mă înnebunește, m-aș scălda în ea toată ziua.

Se rotea acum sub picioarele lui Ilarion, căutînd să-l ajungă, vîslind aerul cu putere, chicotind și cîntînd.

— Mai sus! le strigă Ilarion, înfierbîntat. Mai sus! După mine!

Sări fără efort pînă în dreptul cornișei ferestrelor și contabilul costeliv îl urmă, bubuind ca un trombon.

Decenatoarea însă coborî, foarte palidă, silindu-se să-şi potolească bătăile inimii.

— Mai sus! Mai sus! scandară cei de pe faţadă, bătînd la ferestre, înfigîndu-şi vîrful pantofilor în zgrunţurii de calcio-vecchio.

— E minunat — şopti directorul tehnic zburînd cu ochii închişi. Odată, cînd eram tînăr, am aruncat în aer un eşalon de nemţi...

— După mine, femeile toate sînt la fel! tună contabilul pe aria lui Verdi. Nu e nici una care să...

— E răcoare, răcoare — exclamară în cor stagiarele, înălţîndu-se numai cu uşoare mişcări ale coatelor. Şi el e brunet... E cel mai brunet...

— Ilarion! răcni Niculae, apărînd pe bordura balconului. Zburaţi, şi mie nu-mi spui nimic!

— Niculae, vino! mugi Ilarion, aruncîndu-se spre el în picaj. Vino! Fără teamă.

— Să mă tem eu, care de zece ani spun că trebuie să zburăm?! Eu care consider zborul un apanaj al omului, nu al ciorilor? O să decolez ca o rachetă!

Niculae îşi încheie haina, se împurpură la faţă şi sări în gol. Pluti cu pantalonii umflaţi de aer, cu mînecile fîlfîinde şi se prăbuşi într-un camion cu roşii, făcînd să ţîşnească mari jerbe cu zeamă.

— Niculae! urlă Ilarion. Niculae!

— Singe — ţipă o femeie.

— S-a zdrobit. Ajutooor!

— Salvarea!

— Aţi vrut să zburaţi! Uite!

— Singeee!

— E bulion — mormăi Niculae, ridicîndu-se de pe roşiile storcite. E suc de roşii. Nu e sînge. La o parte! Loc!

Își aruncă în lături mîinile puternice, butucănoase, dar nu reuși să se ridice mai sus decît capul vizitiului care-l înjură printre dinți.

— Vino! îl chemă Ilarion, descumpănit. Vino cu mine.

— Nu pot — spuse Niculae. Acum nu pot. Sînt prea greu. Mi-am umplut burta cu sifon. Du-te. O să ne întîlnim cu Paul.

Îi dădu o hîrtie de zece lei camionagiului care-l înjura pentru roșiile strivite și coborî năclăit printre oamenii care zburătăceau, căzînd unii în capul altora.

— Niculae — repetă Ilarion, aproape lucid. Niculae cel bun. E prea greu. A băut sifon.

Contabilul trecu pe lîngă el, istovit, și se duse să se așeze pe treptele institutului, gîfîind, amestecîndu-și suspinele cu fredonările.

— Am zbu — zbuuurat... Tarra-tam... Mai suuus... E greu la cîn-cîn-zececi de ani... E greeeuuu... La donna... donna e... mobile... Pînă la teeerasă... Cinci metri... La donna...

— Greu — gîfîi desenatoarea buzată, zbîrcită, căzînd lîn alături de el... Roșu și galben, mov, albastru... verde, oranj... Eram blondă atunci... roșu-șingeriu, limon, pastèque... Blondă, subțire... E greu...

— Greu, nu-i așa? îi întrebă directorul tehnic, săltînd în dreptul lor, ca un balon ce caută să se înalțe. Antrenamentul. Memoria. Ficatul.

Ăe zîmbea strălucind de plăcere, încrețindu-și nasul roman, zburlindu-și frizura cîrlionțată.

— Și... zboară... aproape toți... ha-ha-ha... Numai cel de la serviciul tehnic... o-ho-ho-ho... nu pot... Nu pot de loc! Uite, Mardare a încălecat felinarul... O ho-ho-ho-ho... Dar acolo... Ilarion! Tocmai el! Sînt sigur că mîine vine să răstoarne soluția conductei... O-ho-ho-ho... E aproape dincolo de acoperiș! Hai, Ilarion!

— Hai, Ilarion ! strigă Niculae.

— Hai, Il-a-ri-on ! scandară stagiarele care se opriseră într-un balcon al etajului întîi.

— Jos... Hai... jos ! strigă derutat şeful personalului. Sus... Coboriţi... nu trebuie...

Obosiţi, oamenii recădeau pe trotuar, murdari, asudaţi.

— Niculae, încearcă încă o dată ! spuse rugător Ilarion. Tu trebuie să zbori ! Vino spre mine !

Niculae sări, încordat, cu vinele gîtului umflate şi urcă pînă aproape de Ilarion.

— Uraa ! strigă Ilarion. Mă topesc ! Mor de plăcere !

Ultimii salariaţi care se menţinuseră în văzduh coborau lent, ca şi cum s-ar fi dezumflat, şi-şi reluau locul printre cei care nu se ridicaseră de loc în aer.

— Ajunge — strigă contabilul uscăţiv, îndreptîndu-şi hainele. Ajunge !

— Să nu exagerăm — spuse, înţepată, desenatoarea, cu părul curgîndu-i pe obraz.

— De-abia acum mi-a venit poftă ! răspunse Niculae.

Se lăsă în vrilă, execută un luping şi, cîrmind cu reverele şi poalele hainei, trecu pe sub nasul contabilului. Ilarion îl văzu făcînd mişcări disperate pentru a ocoli camionul cu roşii, dar Niculae pierdu înălţime şi se înfundă cu capul şi umerii în mormanul de legume pe care le strivise înainte.

— Aşa-i trebuie ! strigă contabilul. A vrut să zboare mai sus ca toţi !

— A făcut un luping perfect, s-o recunoaştem — spuse grav directorul tehnic. Şi e colegul nostru, ce Dumnezeu !

— Să-şi vadă lungul nasului! chiţăi desenatoarea. E om, nu pasăre. S-a distrat, ajunge!

— Ajunge! Jos! strigă omul de pe felinar.

— Jos! poruncirăţ cu ură, cei care nu zburaseră de loc.

— Tovarăşu' Ilarion, coboară! ţipă contabilul. Nu ne sfida!

— Daţi-i jos cu furtunul! strigă desenatoarea sulemenită.

— Cu furtunul — zbierară mai multe voci.

— Spălaţi-l de pe perete!

— Lăsaţi-l în pace!

— Furtunul!

— Zboară! Mai sus!

— Poneşte-l cu perna!

— Lasă-l, că te cotonogesc!

Căpitanul ordonă ceva, dar nu se auzi nimic, milţianul îşi duse fluierul la gură şi porni să fluiere, umflîndu-şi fălcile, pompierul clopotar trase furios de limba dogită de alamă, şoferul claxonă şi toţi ceilalţi şoferi de pe străzile din jur răspunseră claxonînd şi ei.

Cînd vacarmul ajunse la maximum, transformîndu-se într-un urlet continuu, se auzi plesnetul unui geam şi prin fereastra spartă ţîşni o vază de flori, un ibric şi o pernă care poc ni vărsîndu-şi fulgii.

— L-am atins! strigă o voce de copil. L-am atins după ureche!

— Ba nu m-ai atins de loc! urlă Ilarion. Şi nu fi obraznic!

Dar imediat simţi o lovitură în coaste şi alta în umăr şi asupra lui se revărsă o ploaie de pepeni, perne, cărţi, pantofi, flori, bucăţi de pîine uscată şi becuri arse.

Etajele cinci, șase, șapte și opt trăgeau la țintă în Ilarion care se ferea, cîrmind cu poalele hainei și azvîrlindu-și picioarele în lături, în vreme ce, în stradă, oamenii țipau, injurîndu-i pe cei de sus și încercînd să se adăpostească unul în spatele celuilalt.

Bombardamentul slăbi abia după ce o femeie leșină, lovită cu o găină fiartă, și, cei de jos, stropiți cu salată de vinete și cu roșii, se repeziră să se cațere pe fațade, pentru a-i învăța minte pe cei de sus.

Profitînd de scurta acalmie, Ilarion se aruncă înainte, vîslind ca la canal și ajunse la intersecția dintre strada Teilor și Bulevardul Ștefan cel Mare. Își făcu vînt, descriind un arc enorm, dar cineva îl apucă de turul pantalonilor și-l trase înapoi. Încercă să se elibereze și atunci văzu că e prins într-un cîrlig de undiță a cărei sfoară dispărea pe fereastra mansardei din colț.

— O să-mi rupi pantalonii, idiotule! urlă.

Dar cîrligul urca și Ilarion o dată cu el, către fereastra ce lăsa să apară o mînă osoasă, învîrtind frenetic mulineta undiței.

— Am pus mîna pe tine! strigă un cap bărbos, cu pălărie de paie, apărînd pe marginea ferestrei. O să te învețî minte să-ți mai bați joc de lume!

— Te rup în bătaie — mîrîi Ilarion.

Ajunse la bățul de bambus al undiței și cu o voltă disperată îl smulse din mîna bărbosului.

— Undița, undița! zbieră capul. Mi-a furat undița! E din bambus indian!

— Pictor nenorocit — strigă Ilarion, zărind în penumbra camerii bărbosului un șevalet și cîteva tablouri. Abstracționistule! Vrei undița? Arată-mi permisul de pescuit!

Traversă piața cu un salt uriaș, atingînd crestetul monumentului ridicat în 1877 și, arcuindu-se, luă înăl-

time, trecu peste un cvartal de clădiri vechi, găurite asemeni unui șvaițer de orificiile curților interioare, și se opri pe o terasă-acoperiș, sub o umbrelă de soare. Auzea, venind de jos, strigătele urmăritorilor, claxoanele, fluierele milițienilor și o voce isterizată de femeie care striga : „E pe terasă ! Pe acoperiș ! Îi văd undița !"

De cînd sărise pe fereastră era pentru prima dată că se așeza.

„Poate aș putea să mă trezesc, încercînd să adorm — se gîndi. Dacă nu scap de coșmarul ăsta o să înnebunesc în somn !" Își privi ceasul. Era patru și zece. „Dorm deci de cel puțin un ceas — socoti — pentru că am aținit înainte de ora trei. Dar ora pe care o văd acum nu e reală, căci nu sînt treaz. Înseamnă că mai sînt la institut. Dar de ce car cu mine și în somn blestemata asta de trompetă ?"

Cu toate că strigătele se întețeau și auzea clopotul mașinii pompierilor apropiindu-se, desfăcu hîrtia și scoase instrumentul al cărui corp răsucit se aplatizase. Fără să se gîndească duse mușțiucul la gură și suflă, și, de astă dată, auzi un sunet plin, plăcut. Terasa se smulse de sub el, apoi un mănunchi de ramuri foșnitoare îl plesni peste obraz, peste mîini și, lăsînd trompeta, rămase nemișcat pe banca din grădină.

III

Ședea picior peste picior pe bancă, amețit de soare și de foame. Știa că se plimbase multă vreme, dar nu înțelegea cum ajunsese tocmai în parcul din fața casei lui Paul. Frînturi de imagini îi mai stăruia în minte, dar piereau cu repeziciune și își aminti cu greu că

Jeanina și Drobotă plecaseră înaintea lui și că el ieșise o dată cu Enache și Dida, ca de obicei. Dar în loc să se ducă la cantină, pornise de unul singur pe strada Teilor și pe bulevardul Ștefan cel Mare, ducînd subsuoară trompeta ce se făcea din ce în ce mai grea.

Ridicîndu-se de pe bancă, ieși din parcul toropit de căldură, traversă strada și sună la ușa casei lui Paul. Ușa se deschise brusc, gata să se fărîme, și apăru Paul, nurescitat, numai în slip, urmat de Niculae, în cămașă albă, scrobită.

— A venit ! exclamă Paul. A venit ! Și uite cu ce mutră ! Unde-ai fost pînă acum ? !

— M-am plimbat — murmură Ilarion.

— Și tu ? ! V-ați vorbit s-o faceți pe nebunii ? ! Vă internez mîine pe amîndoi ! Unde-ai fost ? repetă, trăgîndu-l înăuntru.

— Pe... pe stradă... dar cît e ceasul ?

— Cinci ! Și ai plecat la trei de la institut ! Ca și el !

— Cred că m-am plimbat pe bulevard — spuse stingherit Ilarion. Pe Ștefan cel Mare... Pe strada Teilor... Am fost și pînă la rîu, la pod...

— La rîu, la pod — îl îngînă Paul. După ce m-ai sunat dimineață că la trei și un sfert ești aici, să-mi arăți o trompetă sau un sfeșnic ! Și l-am chemat și pe nepricopsitul ăsta la masă, din cauza ta.

— Eu am venit de un sfert de oră — spuse Niculae. Am fost să mă schimb. Uite !

Își trase un bobîrnac în gulerul cămășii scrobit, care suna ca o foaie de placaj.

— Și de ce te-ai schimbat ? întrebă, blînd, Paul. Explică-i, te rog, și domnului.

— Fiindcă sînt un gentleman — murmură Niculae.

— Fiindcă de la institut spre casă ai trecut prin piață și te-ai certat cu prietenii tăi, zarzavagiii — spuse

Paul. Și, cum nu ești meșter în judo, te-au tăvălit bine pe jos și te-au bătut cu roșii putrede !

— Absurd ! spuse serafic Niculae. Pur și simplu m-am împiedicat și am căzut în propriul meu beci, peste o ladă cu roșii. Sînt numai vînătăi.

— Cu scara aia e imposibil să nu-ți frîngi gîtul — spuse Ilarion. Cînd m-ai trimis după murături, altăieri, am căzut de la prima treaptă. Și chiar ai nimerit în lada cu roșii ? !

— Mi-am distrus costumul cu care mă duc la servici. Pe-onoarea mea ! Și cred că am și rămas lat vreo oră, că nu-mi mai amintesc nimic. Nici măcar ce i-am povestit lui Paul înainte.

Se strecurară printre dulapurile tixite de cărți și intrară în sufrageria de burlac tomnatic a lui Paul. În colțul făcut de rafturile bibliotecii era așezată o masă acoperită cu o foaie subțire de plastic dungat pe care fuseseră împrăștiate cîteva cutii de conserve, o farfurie cu telemea și alta cu măsline. O sticlă de țuică neîncepută picotea pe jumătate cufundată într-o oală plină cu bucățele de gheață.

— Și tu pe unde-ai umblat ? întrebă Niculae.

— Am stat în parc — spuse Ilarion. Cred că m-a ajuns oboseala ultimelor zile și am adormit.

— De cînd te cunosc nu te-am văzut niciodată doborît de oboseală — spuse Paul. Vii mîine de dimineață la un control general. Și tu la fel. Căderea asta în beci...

— Ce cădere ? întrebă Niculae.

— N-o fă pe nebunul !

— Ce cădere ? întrebă Niculae, strîngîndu-și pleoapele. Mă doare ceafa groaznic.

— În beci — spuse Paul, agasat. În propriul tău beci.

— Nu-nțeleg nimic — mormăi Niculae. Tu mi-ai băgat totul în cap... Ca să-ți spun drept, de la trei la patru și jumătate am dormit butuc.

— Vii și tu mîine la control. Dar, spune-mi, totuși, de ce ești în haine de seară, groase, pe căldura asta ?

— Haine de seară ? ! Fiindcă... Ah, costumul celălalt e la curățat !

— Suficient — spuse Paul. N-am răbdare să vă descos acum. Să mîncăm.

— Sînt leșinat de foame — mărturisi Ilarion. Își umplu o farfurie cu sardele și porni să înfulece, simțind că-l doare, de poftă, în dosul urechii. Mîncă cu ochii închiși pe jumătate, ca să nu piardă nimic din savoarea sardelelor stropite din belșug cu lămîie.

— Trage peștele și pe nas — îl sfătui Niculae. Nasul e mai sensibil la sosuri, decît gura. Trage-l pe nas, să-l mesteci cu sinusurile. Paul, uite-l cum hăpăie, ca sculat din morți !

Ilarion nu răspunse, simțind cum foamea îi crește pe măsură ce mormanul de sardele se micșorează. Își umplu gura cu peștișorii fragezi, parfumați, adăugînd jumătate din lămîia tăiată. Bău paharul de țuică dintr-o înghițitură, apoi se lăsă pe spate, gata să dărîme plantele așezate în ghivece, printre cărți.

— Și acum să vă arăt *asta* — spuse desfăcînd pachetul.

— O trompetă ! exclamă Paul.

— O trompetă ! strigă Niculae. Ai căpătat jumătate din normă la orchestra din parc !

— Și cînți pe un instrument egiptean de la începutul mileniului al doilea înainte de Cristos ! șopti admirativ Paul.

— Cînți, evident, pe o trompetă gotică — mîrîi Niculae.

— Unde ai găsit-o ? întrebă Paul. La muzeul de istorie ?

— Am găsit-o aseară, după ce se întunecase, pe șantier — spuse Ilarion. Credeam la început că e o bucată de fier vechi. S-a excavat pînă la opt metri și a fost scoasă afară cu fel de fel de resturi — potcoave, samare, clești — cred că a existat odată acolo o potcovărie țigănească.

— Pe șantier ? ! întrebă neîncrezător Paul. Găsești pe șantier trompete egiptene ? Îți aduc imediat volumul unde e consemnată și desenată.

— E o trompetă militară germanică din secolul treipatru — spuse sentențios Niculae, după ieșirea lui Paul. O recunosc după mușțiucul ăsta gros și noduros. Trebuie să ai plisc nu glumă, ca să poți să-l cuprinzi. Ai încercat-o ? Ce fel de sunet scoate ?

— Subțire — spuse Ilarion. Scîncește ca un pui de pisică. Și țiuie.

— Poftim — spuse Paul revenind. Dinastia douăsprezece, regatul mijlociu, Senusret al treilea ! Podoabe, arme, trompete !

— Ești nebun — spuse Niculae. Trompete de fontă în Egiptul antic ? !

— Dar ce, asta e fontă ? Nu vezi cum strălucește ? E un bronz albicios.

— E fontă — îl potoli Ilarion. Arată exact ca fonta poroasă.

— Și tu — îl întrebă Paul pe Niculae — crezi că triburile germanice cunoșteau fonta poroasă ?

— Nu știu cît de poroasă era, dar privește asta !

Niculae se descălță și, urcîndu-se pe masă printre cutiile de conserve, scoase din raftul cel mai de sus o carte neagră legată în piele.

— Soemigen ? ! Cine îl recunoaște pe Soemigen ca istoric ? rîse Paul. E un fantast, un caraghios ! De aia ți-ai băgat picioarele in măsline ?

— Nu-l asculta ! mîrîi Niculae. Habar n-are, ți-am mai spus. De cînd ta-su a fost declarat specialist în antichitatea preclasică, pentru că, între noi fie vorba, e un om cu carte, un umanist, el a uitat și bruma de istorie care o mai știa. Soemigen ăsta, dom'le, e un vizionar, un profet, nu un scormonitor de morminte. Uite aici — spuse el înghesuind cartea sub nasul lui Ilarion. Uită-te în schițele astea, făcute după resturile de arme găsite sub zidurile Adrianopolului ! Nu se inventase stabilirea vechimii obiectelor cu ajutorul carbonului radioactiv, dar Soemigen a intuit vechimea lor și, ulterior, toți savanții i-au dat dreptate : sînt urmele materiale ale trecerii armatelor răsculate sub conducerea lui Frithigern. Sînt spade, lăncii, coifuri și trompete făurite de meșterii goți ce locuiau în nordul Dunării și care l-au urmat în campania lui împotriva lui Valens.

— Ești o gorilă ! spuse Paul. O gorilă mistică.

— Eu, gorilă ? Cu profilul meu ?

— Privește-i pantoful — strigă Paul. Privește coșciugul ăsta de toval în care-și înmormîntează laba piciorului ! Spune, ce-ai crede dacă l-ai dezgropa ? N-ai deduce că posesorul purta inele pe degetele piciorului ? Are doi-și-pe centimetri grosime la bombeu ! Și-l consideră pe Soemigen savant ! Ajunge ca cineva să aibă vedenii, simțăminte, instincte, ca el să-l declare atoatevăzător și să i se închine !

— Mormintele cretane ?! spuse amenințător Niculae.

— Fleacuri. Supoziții.

— Și mormintele de la Sagra ?

— Cea mai mare prostie !

— Du-te, domnule, și te culcă — spuse disprețuitor Niculae. Ești un mic archeopterix ieșit dintr-o împerechere cu un pteranodon. Nooo, stai puțin ! Nu vreau să lăsăm chestiunea nelămurită. Stai, stai. Recunosc și în fața lui Ilarion că ești un om cumsecade, un doctor bunicel, și că ai o bibliotecă unică în sudul Moldovei. Familia voastră mi-e dragă fiindcă îl cunosc pe taică-tu, de la care ai moștenit biblioteca. Ai citit aproape jumătate din cărțile astea și ți-ai însușit cam o zecime. N-am văzut o memorie mai lipicioasă, mai avidă decît a ta, decît la Vasile nebunul care știe psaltirile, constituția și ghidul mulgătorului pe de rost. Dar sensul, domnu' doctor, mesajul ți-a rămas din păcate ascuns. Pînă și Ilarion știe istorie mai multă decît tine, și e doar un biet inginer. Iar faptul că te vizitez cu încăpățînare se datorește numai bibliotecii ăsteia, și nu ție. Dacă vrei, îți demonstrez că avem de-a face cu o trompetă germanică. Dar pentru că ignoranța trebuie sancționată, după ce te conving, cînți din ea zece minute !

— Perfect ! spuse Paul. Și dacă nu mă convingi, și-ți demonstrez că e un obiect de cult egiptean, te urci călare pe ea și ocolești de douăzeci de ori masa.

— S-a făcut — spuse Niculae. Acum veniți mai aproape, dragii mei prieteni. Uitați-vă — spuse plimbîndu-și degetul mic pe unul din brațele curbe ale trompetei. Semnele astea care seamănă așa de bine cu niște litere latine...

— Văd niște hieroglife — spuse Paul.

— Pentru tine toată cultura e hieroglifică. O să desenez eu caracterele astea la scară de patru ori mai mare.

Luă un carnet cu foi veline, îl deschise și desenă cu trăsături drepte :

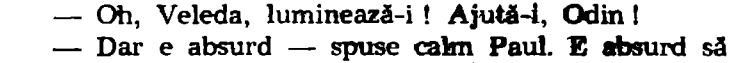

— Citește ! îi spuse lui Paul, tremurînd de emoție.

— E runică ? întrebă Paul. Ești complet nebun !

— Aici scrie : „Eu, Hlevagast, fiul lui Holdes, am făcut cornul."

— „Eu, Hel... Hlagast..." repetă Ilarion buimăcit. Și unde vezi tu inscripția asta pe trompetă ? Aici sînt numai niște zgîrieturi !

— Oh, Veleda, luminează-i ! Ajută-i, Odin !

— Dar e absurd — spuse calm Paul. E absurd să confunzi o trompetă cu un corn, fiindcă în inscripția desenată de tine „corn" e echivalentul grecescului „Rhyton" — corn ritual de băut. Și n-ai făcut nimic altceva decît să ne prostești cu inscripția pe care orice învățăcel o cunoaște din cărțile de istorie antică, după cornurile găsite în Schleswigul de nord și atribuite de unii triburilor de suiones. Cît despre profeteasa Veleda, pe care o invoci și care ținea discursuri bructerilor, am o părere tot atît de bună ca despre oricare alt profet ce n-a putut fi tratat cu largactil sau măcar cu carbaxin !

— Cum ? strigă Niculae. Într-adevăr nu deosebești aici caracterele runice ?

— Nu ! spuse Paul.

— Nici eu — șopti jenat Ilarion. Nici runice, nici nerunice. Sînt niște zgîrieturi și atît.

— „Ich sehe nichts als einen schwarzen Pudel!“ * exclamă Niculae și-și sprijini falca grasă, rotundă, în pumn. Doamne, Dumnezeule, după ce m-ai blagoslovit cu doi prieteni nebuni, cunoscuți în tot tîrgul unul ca strîngător de cărți rare și altul ca amator de antichități — cînd, de fapt, primul e un doctor nevinovat și al doilea un inginer bănuit — după ce mi-ai aruncat pe cap două monumente de ignoranță, le-ai smuls acum și ultima trăsătură omenească : aceea de a-și recunoaște prostia !

— E zadarnic, draga mea fleică — spuse Paul, ciupindu-l pe Niculae de obraji. Și e păcat. Oricine recunoaște că figura ta, mîinile tale făcute din cîrnăciori și pantofii cu bombeuri sub presiune ar arăta minunat pe firma unei circiumi de țară. De ce să te dedici misticismului cu asemenea înfățișare ? Eu, cu un metru optzeci și cinci și șaptezeci de kilograme, aș fi arătat mult mai bine ca ascet halucinat. Și cu toate astea prefer raționalul, utilul, logica. De ce nu vorbești cum ți-i portul, dragul meu ? Nu mă refer la hainele tale, bicolore, tratate cu suc de roșii, nici la cravatele cu nod înțepenit, dar la fălci, la frunte, la ochi. Și acum urmărește împreună cu mine transcripția semnelor. Sînt de fapt niște hieratice în formă incompletă, nu sînt hieroglife.

— Nu pot ! Vreau aer ! urlă Niculae. Hieratice ! Unde ? Spune ! Ce vezi ? Scheme de bufnițe ? Ibiși ? Iepuri ? Scribi ?

— Exact — spuse Paul. Un scrib, apoi un șir de sclavi, toate corpurile astea aplecate, cu mîinile prinse în funii, ridicate cu forța, nomarhul, puțin mai mare, conducînd coloana...

---

* Nu văd altceva decît un pudel negru (l. germ. Din Faust). (n.a.)

Sărind în picioare, Niculae apucă brațul lui Paul și i-l răsuci.

— Unde vezi un nomarh „puțin mai mare"? întrebă furios. Unde e nomarhul? Arată-mi-l și-l mănînc!!

— Nici eu nu văd nici un nomarh... Nici sclavi... Sînt doar cîteva dungi — murmură Ilarion. Și voi... chiar distingeți aici caractere hieratice și runice?

— Da! spuse Paul.

— Da! mugi vehement Niculae.

— Sînt totuși doar cîteva dungi — spuse Ilarion. Paul, adu o lupă!

— Nu, întîi să cînte zece minute — spuse Niculae, conform înțelegerii.

— Și tu să galopezi călare pe trompetă!

— Cînd o să-mi demonstrați că sînt hieroglife!

— După ce o să-mi arăți un singur semn runic!

Paul își smuci brațul și se încăierară, lovindu-se de rafturi.

— O clipă — spuse Ilarion. Mai există un argument: tonalitatea instrumentului. Ascultați!

Duse trompeta la gură și suflă în ea. Împingîndu-l la o parte, Niculae luă o furculiță de pe masă și încălecînd pe un scaun urlă:

— Fricorscol!

— Cnama-cnama — răspunse Paul înșfăcînd cheia de conserve și dînd pinteni altui scaun.

Șontăcăind, cu picioarele atîrnate peste spetеze, desfigurați, se învîrtiră unul în jurul altuia strigînd: „Fricorscol" și „Cnama", apoi Niculae înfipse cu o lovitură furculița în tivul pantalonilor lui Paul țipînd:

— Ești al meu! Supune-te!

Uluit Ilarion își scoase mușțiucul din gură și-i văzu pe ceilalți doi, cu cămășile ieșite din pantaloni, cu părul căzut în ochi, potolindu-se brusc.

— Ei, cînți sau nu cînți ? întrebă Niculae gîfîind. Dacă nu cînți dă-i lui trompeta.

— Ce înseamnă „Fricorscol" ? îngăimă Ilarion.

— „În sănătatea doamnelor, a femeilor", în germana veche, nordică. Dar ce ți-a venit ? Treci de partea mea ? Ești pentru caracterele runice ?

— Și... „Cnama-cnama" ?

— Ah — rîse Paul. E strigătul de luptă al nubienilor, în transcripție egipteană. Dar unde ai citit despre asta ?

— N-am citit — șopti Ilarion, simțind o violentă durere de cap. V-ați repezit înainte unul la altul, tu cu furculița și tu cu cheia de conserve, urlînd „Fricorscol" și „Cnama-cnama".

— Ilarion — întrebă Paul speriat — de cînd auzi și vezi lupte din astea ?

— Vrei să-mi arăți palma ? spuse Ilarion, apucînd cotul lui Paul.

— Cu plăcere.

Îi deschise palma înroșită de efort pe care se vedea distinct semnul lăsat de un mic corp dreptunghiular cu marginile rotunjite.

— Privește — spuse Ilarion, suprapunînd minerul cheii de conserve peste conturul ușor învinețit. Și ridică piciorul dacă vrei.

Paul își ridică piciorul. Furculița străpunsese tivul pantalonului strîngîndu-l pe gleznă ca o clemă de bicicletă.

— Chiar mi-ai înfipt furculița în pantaloni ? întrebă stupefiat Paul.

— Furculița — repetă mecanic Niculae. Furculița...

— Furculița ! spuse Paul, îngălbenindu-se. Trebuia lovit foarte tare ca dinții să pătrundă prin stofa pusă în două.

— E idiot — strigă Niculae. E stupid! Înseamnă că noi... că eu...

— A durat cîteva secunde — spuse Ilarion. Eraţi crispaţi, desfiguraţi. Totul s-a dezlănţuit de cum am suflat în trompetă.

Paul continuă să tacă, palid, luîndu-şi pulsul.

— Autosugestie colectivă — spuse Niculae. Mi se pare absurd pentru că nu-mi amintesc nimic. Şi beciul...

— De cum am suflat în trompetă — repetă Ilarion. La institut mi s-a întîmplat la fel, sau aproape...

Ştia că i se întîmplase ceva asemănător, dar nu-şi amintea ce. Dar şi atunci suflase în trompetă, ca să-i arate lui Borhot că nu e un capsulator pentru sticle de bere, ci un instrument muzical.

— Nu, e infernal! gemu Niculae. Mă simt ca o cîrpă. Nu-mi amintesc, nimic, nimic. Nici tu?

— După cum vezi — mormăi morocănos Paul. Ştiu că am început să ne înghiontim pentru că tu nu vedeai hieraticele şi eu nu vedeam runicele.

— S-ar putea ca porcăria asta să conţină un halucinant. Un fel de stupefiant, pe bază metalică, ce s-a descompus în pămînt de-a lungul anilor. Ce spui?

— Nu ştiu — spuse iritat Paul. Eu nu sînt Veleda! De aseară, de cînd ai găsit-o, nu ţi s-a întîmplat nimic deosebit? Nici măcar nu ţi s-a părut că ţi se întîmplă?

— Cred că... nimic... spuse Ilarion.

— Ai dormit normal?

— Foarte bine.

— Şi azi, azi pe unde ai hoinărit?

— Pe... stradă... Pe Teilor, pe bulevard... cred...

— Asta am mai auzit-o. Dar ai întîrziat cu o oră şi jumătate!

— Am dormitat afară, pe bancă, în parc.

— De ce? Cum ai ajuns în parc? Și ce înseamnă „cred"?

— Fiindcă... de fapt... nu-mi amintesc bine. Sînt foarte obosit.

— Ia să vedem ce puls ai? Paul îi luă mîna. E bun — spuse. Optzeci. Ridică-te puțin. Niculae, fă lumina mare.

Îi ridică pleoapele, îi ascultă plămînii; inima.

— Dar umbli într-un hal fără de hal! De obicei mă mir de gulerele tale scrobite și acum pare că te-ar fi tăvălit cineva prin galantarul unui restaurant. Ca pe Niculae.

— Ești cam stropit — spuse Niculae. E adevărat. Vinete... roșii... Ai fulgi în păr... Și, ce-i asta? Îi ridică poalele hainei și, apucîndu-l de turul pantalonilor, smulse ceva care lui Ilarion i se păru că ar fi un ac îndoit.

— Cum a ajuns cîrligul ăsta de undiță tocmai aici?

IV

— Nu-mi amintesc nimic — spuse Ilarion după cîteva minute. Și văd că am și o gaură în pantaloni.

— Poate că te-ai apucat de pescuit — îi sugeră Niculae. Te așezi pe cîrlig și arunci cu coada undiței în pește.

— În locul tău nu mi-ar arde de glume — spuse, sumbru, Paul. Te-ai spălat cu suc de roșii și habar n-ai. Și înainte ai vrut să mă omori cu furculița. Cine știe ce prostii a făcut Ilarion înainte de a ajunge aici!

— N-am făcut nici o prostie — spuse Ilarion. Am dormit la soare.

Văzu, în timp ce vorbea, un pescar bărbos. Un pescar bărbos cu pălărie de paie.

— Mi se pare — murmură — că am visat ceva... Un pescar... O undiță.

— Și mai ce ?... Unde ?

— Nu știu — spuse. Parcă... pe un vapor... Într-o barcă. Un pescar bărbos într-o barcă... Pe fereastra unui vapor... O fereastră neagră, lungă...

— Și tu cum ai ajuns acolo ?

— L-am *visat*, nu l-am *văzut*.

— Obiectul care declanșează visul — murmură Paul. Misticism freudian.

— *Explicație* freudiană — spuse Niculae. Eu nu resping nici o ipoteză pînă nu găsesc alta mai bună. Ilarion a văzut cîrligul, un cîrlig uitat pe o bancă de cineva. A ațipit, s-a mișcat prin somn, cîrligul i s-a înfipt în pantaloni...

— Și mai departe, domnule Holmes ? întrebă Paul.

— Mai departe, cu noi s-a petrecut același lucru. Eu am pus mîna pe o furculiță și am strigat „Fricorscol" pentru că-mi închipuiam că mînuiesc o spadă.

— De ce nu un trident ? îl întrerupse Paul. Furculița conducea, logic, la trident. Iar „Fricorscol", pare-se, nu e un strigăt de luptă, ci o închinare de chef foarte galantă.

— Barbarii germanici nu aveau tridente. Visul își adaptează formele obiectelor, caracterului celor întîmplate după legi care nu sînt identice cu logica dumitale de gînditor realist și treaz. Și tu, halucinînd, ți-ai închipuit că ești un nubian cu pumnal ! Ilarion a spus că ne-am repezit unul la altul *după* ce a suflat în trompetă. Ei bine, domnule doctor, eu nu cred că sunetul a declanșat starea prin care am trecut toți trei, ci o pulbere foarte fină, toxică, antrenată de aerul care circulă prin instrument !

— O pulbere ce și-a păstrat proprietățile o mie și cinci sute de ani ?

— Chiar cinci mii de ani. Grînele din mormintele Ptolomeilor încolțesc și azi și nu văd de ce pulberea să-și fi pierdut proprietățile, fiind adăpostită de corpul trompetei și îngropată adînc, ferită de acțiunea aerului. Dar nu asta mă interesează, ci faptul că preoții, magicienii puteau să fi suflat aceste pulberi în fața credincioșilor pentru a le crea o stare favorabilă sugestiei, hipnozei de masă.

— La urma-urmei, e o ipoteză tentantă — spuse Paul. Cred că ai fi ajuns departe ca băutor de haşiş. E un fapt cert că stupefiantele erau folosite de preoți în ceremoniile de inițiere, în practicile magice. Și egiptenii erau primii între magii antici.

— Ipoteza mea se referă la Veleda — rînji Niculae. Nordul cunoaște o magie mai stranie decît sudul, și duhurile mlaștinelor au fost totdeauna mai puternice decît cele ale deșertului. Magia nordică e mai puțin armonioasă, mai crudă decît cea a dinastiei a douăsprezecea. Și pînă una-alta, ipoteza e a mea. O s-o verific. Dă-mi trompeta !

— Lasă-mă pe mine ! spuse Paul. Tu ești apucat ! Ai fi în stare să ne arunci în aer. Eu știu să-mi controlez respirația. O să-mi bag nasul în trompa asta vrăjitorească și o să aspir foarte încet.

— Bine — spuse Niculae. Cînd te transformi în nubian te opresc eu.

Paul se așează pe un scaun și-și înfundă nasul în deschiderea pătrată, aspirînd adînc de cîteva ori.

— Nu simt nimic — spuse. Doar un miros de coclează și atît.

— Dă-mi voie și mie — spuse Niculae. Țineți-vă bine !

Apucă muștiucul trompetei între dinți, gata să-l înghită, și suflă. Trompeta îi sări din gură cu un pocnet de sticlă destupată.

— Dar porcăria asta e plină ! strigă. Cum dracu' să treacă aerul prin ea ?

— Scutur-o — spuse Paul. Bate-o să curgă praful magic.

— Să nu-mi spui de două ori — mormăi Niculae, izbind trompeta de podea. Mai degrabă ar curge praf din mine. E un bloc masiv de metal.

— Dac-ar fi plină — spuse Ilarion — ar cîntări pe puțin douăzeci de kilograme.

— Deci praful magic nu curge și sunetele nu ies — murmură Paul. Să vedem, poate că instrumentul doamnei Veleda e acoperit de o crustă care se evaporă în contact cu mîna... Știți, căldura animală...

Luă trompeta, privind-o de foarte aproape, în lumină.

— E proaspătă ? întrebă Niculae.

— N-o miros, dragul meu. Eu nu simt nevoia să adulmec și să mestec tot timpul. Dar s-ar putea totuși ca undeva să existe o deschizătură... o clapă...

— Poate o trapă — sugeră candid Niculae. Apăsăm, fără să știm pe butonul trapei și cădem în trompetă. Iar înăuntru, un simplu caleidoscop ne prezintă imagini halucinante.

— Cred că nu știți să suflați în ea — spuse Ilarion. Vă opintiți ca și cum ați umfla o cameră de autocamion. Pe cînd eu...

— El solfegiază — îl întrerupse Niculae, țuguindu-și buzele. Și muzica ne înalță pe aripile ei în alte sfere.

— Cine știe ce forme necunoscute de energie declanșează — murmură Ilarion, privind spirele turtite, groase. Ce cîmpuri bizare, energetice...

— Datorită ritmului — spuse triumfător Niculae.

— Samba — șopti Paul.

— Accept neprevăzutul și după aceea îl cercetez — spuse Niculae. E idiot să luăm totul în glumă... Să refuzăm să admitem existența fenomenului în afara noastră... obiectiv... numai pentru că e foarte nou.

— Adică... tu îți închipui că ai fost chiar got sau bructer ? !

— Da ! strigă Niculae, aprinzîndu-se. Orice. Chiar pisică, fluture, cactus ! Nu văd de ce un organism n-ar putea relua, pentru scurt timp, experiența biologică a altuia. Ți-o amintești pe coana Margareta, văduva, care purta după dînsa doi motani, pretutindeni. De cum apărea, totul se umplea de mirosul acela infect de urină pisicească... Și ea însăși mirosea... mieuna... își scotea ghearele de sub vorba mieroasă... Numai că nu se prea spăla... Era mult mai murdară decît motanii ei... Și indianul, din film... Hacienda la marginea savanei de cactuși... Omul cu trăsături anguloase... țepos... ca un cactus...

— Și eu — spuse Paul. Eu care am căpătat un profil de in-folio, cu cotor aurit... Simt uneori, noaptea, cum foșnesc, îmi număr paginile...

— Consideri că mimetismul nu există ?

— Mimetismul funcțional, da. Dar nu vrăjitoresc.

— Ești un farsor — strigă Niculae. Mecanismul mimetismului e încă plin de mistere, chiar pentru specialiști, și domnul doctor l-a delimitat... l-a epuizat !

— Suficient ! spuse Ilarion. Ca simpozion, ajunge. O să încerc trompeta din nou. Lăsați-mă singur în cameră și supravegheați-mă prin geamul ușii. O să suflu, apoi o să-mi țin respirația cel puțin un minut. Înainte, cînd v-ați repezit unul la altul, totul n-a durat decît șapte-opt secunde...

— Șapte-opt secunde *după* ce-am fost intoxicați — spuse Paul. S-ar putea ca să nu inspiri un minut, pulberea să plutească în jurul tău și abia după aceea...

— Bine — încuviință Ilarion, împingîndu-i spre ușă. Am reținut toate instrucțiunile.

Reveni la masă și se așeză, obosit. „E îngrozitor de cald — gîndi. Și e o căldură uscată, prăfoasă... Aș sorbi apa și prin piele... prin toți porii..."

Paul și Niculae îi făceau semne disperate să înceapă, strivindu-și nasurile de geamul ușii. Își înfundă pumnii în buzunare, apucă muștiucul cu gura, ca pe un biberon și suflă. Inima îi bătea cu putere, pînă în gît. Nu auzi nici un țiuit, dar simți aerul trecînd prin trompetă. Capetele celorlalți rămaseră nemișcate în spatele geamului.

„Suflu totuși prea încet — gîndi. Ar trebui să se audă țiuitul."

Își umplu plămînii cu aer, desfăcînd larg brațele, lovind ficușii din spatele lui, aloeșii și cactușii așezați printre cărți. Se aplecă apoi și, cuprinzînd muștiucul cu dinții, suflă, umflîndu-și vinele gîtului.

Lumina scăzu, deveni difuză, încălzindu-i ușor fața, pîntecul, picioarele, dar spatele îi rămase în umbră și-l simți răcindu-se. Vedea foarte prost, pete și culori mișcîndu-se, și auzea, de departe, niște hîrîituri asemeni unor voci.

— Era aici, aici ! spuse prima voce care semăna cu a lui Paul.

— Aici, pe scaun ! răsună ecoul vocii lui Niculae, și Ilarion se gîndi că prima e chiar vocea lui Paul, iar a doua chiar vocea lui Niculae.

— E înnebunitor — spuse vocea lui Paul.

„Dar chiar sînt aici — vru să spună Ilarion, însă nu putu scoate nici un sunet, nici măcar un oftat sau un chițăit. Sînt aici — strigă în gînd și se întoarse către

ei pentru că acum îi vedea. Erau ca două pete verzui asemănătoare. Se răsuci spre ei, rămînînd nemişcat, cu picioarele legate, înfundate în pămînt. Silindu-se să vadă cum i-au fost legate gleznele, descoperi că are mai multe picioare, strîmbe, albicioase, şi apoi înţelese că nu le vede, ci le simte acoperite de bătături răsucite, cu peri foarte fini, înfundate în încălţămintea moale şi umedă şi se gîndi că, oricît de multe şi-ar simţi picioarele, nu puteau fi decît două.

Bănuia că senzaţiile pe care le încearcă se datoresc pulberii ce emana din trompetă, dar el nu apucase să inspire. Şi acum încă îşi mai ţinea buzele strîns lipite, congestionîndu-se din cauza lipsei de aer.

— Ilariooon ! strigă vocea lui Paul.

— Sînt aici ! răspunse fără cuvinte.

Nu-i mai vedea, căci trecuseră în spatele său şi el nu se putea întoarce. Îşi spuse că ar fi bine să bată din palme, dacă tot nu putea să vorbească, însă mîinile îi erau la fel de înţelenite ca şi gîtul.

Crezu la început că stă chircit pe vine, cu mîinile trecute pe sub genunchi, apoi că şi-a înnodat degetele la spate, sau la ceafă, sau că şi-a încrucişat mîinile la piept şi că i-au amorţit acolo, pentru că nu putea să bată din palme şi pentru că avea mai multe mîini. Ştia că senzaţia se datoreşte stupefiantului, dar totuşi îl îngrozea faptul că semăna cu un zeu monstruos, căruia braţele îi ţîşnesc de pretutindeni, căci acum le simţea simultan pe toate, nemişcate, dar elastice, legănîndu-se uşor, din ce în ce mai multe, ca şi cum în fiece clipă un braţ s-ar fi redeşteptat din amorţeală, lăsîndu-se să atîrne, pornind din şold, din stomac, de sub pîntec, din omoplat. Şi cînd reînviară toate, îngreunîndu-se, simţi că şi din gît îi creşte un braţ, drept în sus, acolo unde ar fi trebuit să fie capul, şi începu să-şi vadă braţele cu braţele, difuz, dar să şi le vadă totuşi. Erau unele mai

scurte, altele mai lungi, din bucăți, „brațe articulate" — gîndi — acoperite de fire lungi, drepte. „S-ar putea să fi devenit gîndac — socoti — dar am brațele, sau picioarele, inegale. Iar picioarele de jos, căci jos în pantofi, unde nu văd prea bine, dar unde există puțină lumină fosforescentă, am alte picioare, sau brațe, de altă formă."

Inspiră adînc și-i păru rău că nu poate respira tot atît de bine și cu spinarea. Aerul îi făcu bine la piele și la urechi, la nas și la degete, dar îl simțea cum intră prin toată suprafața pielii.

— Nu e nicăieri ! răsună vocea lui Paul. Dacă n-aș fi fost cu ochii țintă la el, aș spune că a fugit cînd am întors capul.

— Nu fugea el fără trompetă ! Să vedem dacă trompeta...

— Las-o, las-o ! N-o atinge !

Îi văzu, mai bine-zis le văzu umbrele trecînd prin fața lui, neverosimil de mobile, mișcîndu-și ca într-un vîrtej puținele brațe și oprindu-se față în față. Se opriseră, dar continuau să se miște ca bătuți de vînt, în loc să rămînă rigizi, pentru a putea respira și a gîndi.

— Să reconstituim — spuse vocea lui Paul. Stătea aici. A suflat o dată. Apoi a doua oară.

— Nu atinge trompeta ! mormăi vocea lui Niculae.

— Nici o grijă. A treia oară a îndreptat în jos gura instrumentului.

— Mai întîi s-a întins.

— S-a întins. Și ce importanță are ?

— Nu știu. Trebuie să nu omitem nimic.

— Crezi că pulberea țîșnește mai tare dacă-ți întinzi brațele lateral ?

— Nu mai cred nimic.

— Bine — spuse vocea lui Paul.

Și-i văzu brațele crescînd nefiresc de repede, într-o parte și-ntr-alta, iar unul din ele, parcă dreptul, îl atinse.

— Ah — strigă vocea lui Paul. M-am înțepat în animalul ăsta !

„Animalul sînt eu — gîndi Ilarion. A strigat în momentul în care m-a atins."

— Înțeapă ? întrebă vocea lui Niculae. Ți-am spus de o mie de ori să-i dai afară în curte.

— Deci — spuse vocea lui Paul — s-a întins... apoi a dispărut.

— E puțin cam hazardat — șopti vocea lui Niculae. Dar ce-ai spune dacă ar fi aici, chiar aici lîngă noi, în carne și oase, iar efectul stupefiantului ar consta tocmai în orbirea noastră parțială, subiectivă în ceea ce-l privește ? Ți se pare imposibil ?

— Da — spuse vocea lui Paul.

— Mie nu mi se pare nimic imposibil.

— Ba da — spuse vocea lui Paul — pentru că noi ne-am aflat în spatele ușii, deci am fost mai feriți decît el de orice fel de influență.

— Nu te gîndești numai la efectul pulberii ?

— Evident că nu. N-avem numai nas și plămîni, dar și ochi și urechi, senzații tactile și de mișcare.

— Eu n-am auzit nici un țiuit. Nimic.

— Nu orice sunet se aude.

— Ah, te gîndești la ultrasunete !

— La nimic precis — se răsti vocea lui Paul. Dar aș da orice să știu unde e acum Ilarion. Ca să nu trebuiască să plec pe urmele lui.

— Foarte bine — spuse, iritată, vocea lui Niculae. Acum am mai puțină răbdare decît oricînd pentru raționamente. O să încerc să-l urmez eu.

— Nu, lasă trompeta ! strigă vocea lui Paul. Las-o, sau te leg !

îi auzi cum se bat, dar înăbușit, stins, ca și cum ar fi avut pumnii înfășurați în vată. Îi auzea cu tot corpul, palpitînd la fiecare lovitură pentru că aerul făcea să-i vibreze pielea întinsă și lucioasă. Simțea urcîndu-i de-a lungul coloanei vertebrale un val înviorător, ca și cum s-ar fi scăldat pe dinăuntru, și răcoarea continua să urce prin multele subsuori, prin brațe, pînă în palmele întinse către lumină. Așa cum stătea înțepenit și palpitînd sub lucirea săracă a becurilor, vedea sclipirea soarelui printre jaluzele și jinduia după fierbințeala de afară. „E absurd — își spuse — să fiu ținut aici, cînd afară există platouri întinse arse de soare, platouri imense pe care bate vîntul.“ Simți o gîză umblîndu-i pe ceafă, ciupindu-l, îngropîndu-și ciocul în pielea lui, sugînd și sfîrtecînd, dar senzația părea că străbate un drum lung și flasc pînă la nervii săi. Gîza coborî apoi pe șoldul său și reveni urmată de un șir întreg de alte gîze, flămînde, iuți, care-i controlară brațele și pîntecul, străpungîndu-l din loc în loc, cu sălbăticie, dar fără putere. „Sînt ca o întindere virgină supusă controlului cu forceps — gîndi. Bestiile astea mici mă investighează bucată cu bucată.“

— Bine, nu m-ating de ea — auzi vocea lui Paul. S-o găsească unde a lăsat-o, cînd va reveni.

— Să-l căutăm în oraș și la el acasă — spuse vocea lui Niculae. Dacă-l găsesc ascuns pe undeva, îi trag o mamă de bătaie să mă pomenească.

Brusc se făcu întuneric și Ilarion începu să respire mai greu. Continua să inspire prin toată pielea, dar parcă trăgea aerul printr-un tifon subțire care i-ar fi acoperit porii și de care nu putea scăpa. Gîfîi o vreme din tot corpul, înecîndu-se, apoi se obișnui să înghită aerul în cantități mici, cu grijă. Raza care pătrundea prin oblon coborî, atingîndu-i brațul cel mai de sus, acela care ținea locul capului, și cu voluptate, ca și cum

ar fi găsit o pungă cu aer ozonificat, inspiră adînc, dar numai prin brațul atins de rază. Și din nou blestemă camera întunecoasă în care se afla, în loc să stea afară pe platoul încins, așteptînd norii grei de ploaie. Simțea cum îl cuprinde picoteala, destul de asemănătoare picotelilor obișnuite, dar mai învăluitoare, ca și cum nu numai *lui* i-ar fi fost somn, dar și picioarelor, brațelor, stomacului. „E efectul stupefiantului — gîndi. Și paralizia asta generală, care mă neliniștește, somnul care mă cuprinde stînd în picioare. Ceea ce mi se pare mai curios e că nu m-au văzut, nici atunci cînd s-au lovit de mine. Asta înseamnă că efectul stupefiantului s-a exercitat și asupra lor, așa cum spunea Niculae, dîndu-le un soi de orbire parțială, subiectivă în ceea ce mă privește. Paul m-a atins și s-a înțepat. M-a luat drept o pisică sau un cîine, căci a strigat : «M-am înțepat în animalul ăsta». Iar Niculae a spus că trebuie să fim dați afară în curte. Dar nici unul din ei nu și-a dat seama că vede un cîine acolo unde mă aflu de fapt eu, într-o stare cataleptică."

Încercă din nou să se miște, dar nu mai avu nici măcar senzația efortului ca și cum nervii motori ar fi murit de mult. „Starea de paralizie va dispărea de la sine — gîndi. E cu totul independentă de eforturile mele. Dar cu toate că nu mă pot mișca, mă simt relaxat, odihnit, așa că așteptarea nu e chinuitoare."

Auzi ușa deschizîndu-se, cineva făcu lumină — era o pată întunecată avînd deasupra o pată mică, roșie. Cel care intrase mormăia de unul singur și recunoscu după mormăit pe Chiva — femeia care-i făcea curat lui Paul. Se apropie de el — o vedea mai bine de foarte aproape — și-i deșertă o cană de apă peste picioare și în pantofi. „Țîmpito !" voi să strige, dar se opri căci apa îi da o senzație nemaiîntîlnită de prospețime, apoi deslușì mirosuri de mîncare — mirosuri persistente, care-l fă-

ceau să saliveze și începu să bea lichidul prin tălpi și prin glezne, înăbușindu-se de poftă. Era ca un sirop foarte parfumat, cu miros de ierburi și de pămînt, și după aceea numai cu aromă de ceai gruzin, puternică, o aromă de plante dezgropate de sub ghețuri. Bău cu lăcomie, simțind cum se umple, cum se îneacă, dar voia încă să mai bea, umplîndu-și pîntecul, brațele și spinarea de lichid, ca o cămilă cu guși de jur împrejurul corpului. Cînd termină se simți obosit, dar sătul și începu să savureze gustul lichidului care i se îngroșă sub cerul gurii și sub piele, iar sîngele, împrospătat, îi bătea ușor, tinerește, din tîmple pînă în genunchi și vîrful degetelor.

— Nu știu de ce-v-o fi ținînd în casă, la umbră — mormăi Chiva. I-o fi frică să nu vă fure cineva.

Se opri apoi în fața lui, se aplecă gata să-l atingă cu fruntea și, apucîndu-i un fir de păr, i-l răsuci încercînd să i-l smulgă. Firul era gros, întărit, și, răsucindu-se, trăgea după el mușchii și nervii, făcînd să mustească pielea în jurul rănii. „E complet nebună — gîndi Ilarion. Ce perversiune o mai fi să jumulești animalele! Și părea o femeie așa de cumsecade.“ Durerea nu era acută, ci leșioasă, dar o *vedea*, încordîndu-se să-i smulgă firul, o auzea bodogănind și asta îi da o senzație de greață. Pînă la urmă, Chiva apucă firul cu dinții și i-l smulse, cu o smucitură a capului. „Femeie în toată firea — gîndi Ilarion. Să tragă cu dinții de mine!“ O văzu petrecîndu-și firul gros și tare prin reverul rochiei, ca pe un ac, apoi lumina se stinse și Chiva trînti ușa.

Încercă să ațipească, dar camera se umplu de foșgăieli și chițăituri. Un șoarece țopăi pe lîngă el, apoi apăru un gîndac, mare, lucios, cît un șvab de bucătărie, care i se cățără pe gamba piciorului. Îl amușină, căscîndu-și mandibulele, gîdilîndu-l cu antenele, apoi coborî grăbit și Ilarion se gîndi că jocul a durat destul, dar în-

ţelese că de astă dată trompeta nu mai e în mîinile lui şi că noua stare nu va înceta o dată cu depărtarea muştiucului de la gură. „Cine ştie — îşi spuse — unde mi-am petrecut timpul înainte de a ajunge la Paul. S-ar putea să fi alergat prin oraş într-o piele de ciine, sau să mă fi crezut eroul de la '877 şi să fi încremenit, de piatră, în plin centrul oraşului!" Simţi o uşoară gîdilitură în tălpi şi zări trecînd pe lîngă vrejul noduros al gleznelor lui un vierme alb, unsuros, cu un cap lucitor şi colţi roşietici. Se cutremură de scîrbă şi înainte de a înţelege despre ce-i vorba, viermele îşi înfipse colţii în el, mulţi colţi curbi, secerînd mecanic şi începu să-i sfîşie şi să-i mănînce laba firoasă a piciorului, fără ca el să se poată apăra. Greaţa îl înăbuşea şi urlă prelung, fără să poată scoate vreun sunet, urlă cu braţele, cu pîntecul, cu ţeasta, urlă încercînd să-şi smulgă piciorul pe care animalul orb continua să-l devoreze. Dar rămînea la fel de înţepenit ca şi pînă atunci, simţind cum pierde sînge prin rana deschisă, un sînge apos, aromat, care picura pe nişte bulgări negri, căci acum îşi dădea seama că e desculţ, lipsit de apărare, înfundat într-un pămînt negricios, înnoroiat. Simţi că leşină, şi ar fi vrut să leşine, dar durerea îl ţinea treaz, mai mult groaza decît durerea, şi disperarea că trebuie să suporte totul mut şi nemişcat. „Dar n-o să poată roade aşa, mereu — îşi spuse. N-o să poată rămîne sub pămînt, fără aer." Şi privi din nou, chiar cu piciorul sfîrtecat, fosforescent, capul monstrului, al cărui corp moale şi gras se înfăşura în jurul gleznelor sale.

În clipa aceea uşa se deschise, cineva reaprinse lumina şi vocea Chivei mormăi: „Ce drăcie mai e şi asta?" O văzu trecînd prin faţa lui, apoi durerea din gleznă i se ostoi şi, brusc, zgomotele se năpustiră ca o grindină gata să-i spargă tîmplele.

— Domnu' Ilarion, aici eraţi ? strigă înspăimîntată vocea Chivei. Pe unde-aţi intrat ?

Nu-i răspunse căci avea buzele lipite, amorţite, şi lumina părea orbitoare.

— Vă e rău, domnu' Ilarion ?

— Nu — mormăi — nu. Şi plăcerea de a-şi auzi vocea fu atît de puternică încît adăugă : Nu, nu, nu, nu — numai pentru a se convinge că vorbeşte, că-şi atinge cerul gurii cu limba.

— Da' ce galben sînteţi ! spuse Chiva. Parcă n-aţi dormit toată noaptea !

— Cît e ceasul ? întrebă Ilarion.

— Şapte.

— Şapte dimineaţa ?

— Păcatele mele, şapte seara ! Cum aţi intrat aici, că aveam cheile la mine ? ! Dumnezeule şi Maica precistă, doar n-oţi fi dormit pe jos, sub masă ?

— Am... intrat — şopti Ilarion — pe... uşă...

Spinarea îi era înţepenită şi rana din laba piciorului zvîcnea. Camera se învîrtea şi se legăna în jurul lui. Ar fi vrut să-şi înfigă picioarele în podea, ca nişte rădăcini, prinzîndu-se bine.

— Şi... şi... Paul unde e ?

— Păi, vă caută ! Vă caută de aseară. Şi azi toată dimineaţa ! Şi după-masă ! Săracu' dom' Paul, tot pe la dumneavoastră pe acasă, pe străzi ! De un' să ştie că aţi băut toată noaptea ! V-aţi şi bătut, v-aţi rupt hainele ! Haide, veniţi să vă trîntiţi pe divan, pînă se întoarce domn' doctor.

— La-la-să — mormăi — stau bine şi-aşa.

Gura i se umplu de salivă. Ar fi vrut să verse, dar îi era teamă să-şi mişte capul ce i se îngreunase şi părea gata să se spargă.

— Fă-mi un ceai — spuse. Un ceai fierbinte. Şi adu-mi-l aici, te rog.

— Să nu vă duc întîi pe divan ?

— Nu. Lasă.

O auzi ieșind, apoi își cuprinse capul, de sub maxilare, ca pe un obiect străin, îl ridică și-i dădu drumul, așteptînd să-l simtă desprinzîndu-i-se de gît și rostogolindu-se pe jos.

Își trecu palmele pe obrajii nebărbieriți, își pipăi ceafa, coastele, neîndemînatic, pe jumătate paralizat. Lovi trompeta cu cotul și tresări, ferindu-se. Îl durea tot corpul, ca și cum ar fi fost pisălogit, călcat în picioare și încheieturile îl furnicau. Revedea și cînd închidea ochii oblonul prin care pătrundea raza de soare, dar acum nu-l înviora, ci-l irita. Gemînd, se îndreptă de mijloc, se ridică în picioare, făcu un pas. Senzația coșmarului nu-l părăsea, obscură, strecurată în mușchi, în oase — coșmarul unei nemișcări totale — și porni să-și strîngă degetele de la picior, să-și încordeze mușchii pulpelor, coapselor, să-și bată genunchii între ei, bucurîndu-se de fiecare mișcare regăsită, scuturîndu-și umerii și respirînd adînc.

Chiva reapăru cu ceaiul, privindu-l cu teamă.

— Vă e mai bine ? întrebă. Că înainte erați sfîrșit de tot ! E rău și cu băutura, domnu' Ilarion, cînd nu ești obișnuit ! Da' nu mai puneți și dumneavoastră la inimă toate necazurile !

— N-am băut nimic, Chivo ! spuse Ilarion. Mi-a fost rău de la ficat !

— Eh, cu ficatul nu-i de joacă — spuse Chiva neîncrezătoare. Trebuie multă grijă ! Și, încet, insinuant, întrebă : Da-n casă pe unde ați intrat ? Că era încuiată și poarta și ușile !

— Am intrat și-am încuiat după mine — spuse Ilarion. Am și eu un rînd de chei de la domnu' doctor.

— Ca băieții... rîse complice Chiva.

— Mda... Așa... Eram pe-aproape cînd mi s-a făcut rău și m-am gîndit să-l găsesc acasă...

— Da' domnu' doctor cu domnu' Niculae vă caută de ieri, de la ora cinci juma'te prin oraș, de cînd ați dispărut ! A trecut și pe la mine de mi-a spus : „Chivo, dacă-l vezi pe domnu' Ilarion dă-mi un telefon la spitul." Chiar l-am și sunat acu'.

— L-ai sunat ? Și ce-a spus ?

— A pornit încoa'. Da' de ce nu vă beți ceaiul ?

— Îl beau.

— Luați și din telemeaua asta. Și puțină șuncă.

— Să iau...

— Luați, că e proaspătă, din frigider. Și aproape calină, zîmbind larg și îndepărtîndu-și basmaua roșie ca focul, întrebă : Da' pe unde-ați fost, domnu' Ilarion ? Că *astea* abia așteaptă să dea peste un băiat ca dumneavoastră, inginer, om de casă, cuminte. E niște stricate, p-onoarea mea că vă spun... Și uite-n ce hal v-a dat drumul noaptea din casă ! Mai aveți banii, actele ?

— Le am.

Ceaiul îl umplea de o căldură ciudată, atît de adînc plăcută, că ținea paharul cu amîndouă palmele, drăgăstos aproape. Căldura i se răsfira prin corp și el o urmărea trecînd din stomacul uscat către piept și umeri, de-a lungul brațelor și degetelor înfrigurate. Și se pomeni gîndindu-se cu duioșie la mîinile lui, atît de slăbite și de puține și, într-o străfulgerare, un idol — poate Șiva — își roti multele-i brațe ca aripile unei mori, apoi, un animal, stînd într-un picior, un struț fără cioc își undui brațele, moi cu ventuze, asemeni unui polip. Și senzația de paralizie îi crispă bicepșii și se topi la căldura ceaiului. Mușcă telemeaua, o înghiți și-și dădu seama că greața dinainte se datora foamei și se sili să îmbuce calm, urmărind cu gîndul alimentele pătrunzînd pe esofag și în stomac, ca și cum s-ar fi găsit înaintea

unui ecran radiografic în spatele căruia ar fi fost expus propriul său trup.

— Şi nici mîncare nu v-a dat ! spuse Chiva, trebăluind. V-a ţinut pe-un pahar de băutură toată noaptea, nu i-ar mai ajunge pîinea pîn' la Sfînta Maria, c-aşa sînt toate. Nu vă supăraţi, domnu' Ilarion, da' am eu un dinte p-astea, că se gîndesc numai cum să profite de pe urma omului.

— Mde — spuse Ilarion, sorbind ceaiul, gata să adoarmă.

— Uite-l ! strigă Paul din uşă.

— E formidabil ! exclamă Niculae năvălind în cameră şi holbindu-se la el. Pe unde-ai umblat o noapte şi o zi ?

— Habar n-am — spuse Ilarion, liniştit. Era prea obosit acum să caute explicaţii.

— L-am găsit aici, acu cînd am intrat — spuse Chiva vorbind repede. Poarta încuiată — o descui. Uşa de afară încuiată — o descui. Descui şi camera, aprind lumina, dau cu ochii de drăcia asta de pe masă şi suflu şi eu o dată, să aud cum sună, că azi-dimineaţă n-am pus mîna pe ea să n-o stric. Şi deodată, cînd mă întorc, îl văd pe domnu' Ilarion dormind cu capul pe masă ! Zice c-a venit noaptea, că era pe-aproape, prin vecini, cică... Da' cum să nu-l văd eu, de cum am intrat în cameră ? ! Doar să fi dormit pe jos, sub masă !

— Bine, Chivo — spuse Paul. Du-te acum şi fă curat în dormitor.

— I-am adus un ceai, să-şi mai vină în fire — spuse Chiva ieşind. Alcoolul e lucru dracului — adăugă de după uşă. Doamne păzeşte !

— Încă o cîntare din trompetă şi dispari cu totul — spuse Niculae, trîntindu-se pe un scaun. Îţi aminteşti ceva ?

— Nimic.

Ne uitam la tine, de după geam, și te-ai topit fără urmă ! Am răscolit tot orașul, am anunțat și Salvarea și Morga, dar eram sigur că te-ai prefăcut în firmă frizerului de peste drum.

Mă doare piciorul — spuse Ilarion. Îmi trecuse puțin, dar acum mă doare. Și brațul.

— Descalță-te, dezbracă-te !

Își scoase pantofii și ciorapii. Călcîiul piciorului drept era zgîriat adînc.

— De unde mai ai și ticăloșia asta ? întrebă Paul. Îi puse piciorul pe masă, privi rana îndeaproape. Parcă te-a tăiat cineva cu o foarfecă tocită ! Și ți-a băgat și pămînt înăuntru ! O să-ți fac niște antitetanos.

— Le-am făcut la institut — spuse Ilarion. Toată seria.

— O să-ți mai fac una, cel puțin.

Îi spălă rana, i-o pansă, apoi puse seringa la fiert. Ilarion își scoase haina și cămașa. Pe antebrațul drept pielea era roșiatică, umflată.

— Ți-ai smuls un fir de păr ! spuse Paul.

— Nu mi-am smuls nimic ! Doar nu crezi că m-am mușcat singur de călcîie !

— Nu cred nimic — spuse Niculae. Puteai, în definitiv, să-ți închipui că ești nu unul, dar mai mulți, un grup, o haită de animale care s-au devorat între ele !

— Și ciorapii uzi — murmură Paul. Pantofii plini de noroi... E clar că ai umblat întîi prin cadă și apoi prin curte, că n-a mai plouat de-o săptămînă !

— Și nu-ți amintești nimic, nimic ? întrebă Niculae. Stăteai pe scaunul ăsta, pe același scaun ca acum, te pîndeam amîndoi, și cînd te pregăteai să sufli a treia oară ai inspirat desfăcînd brațele... așa... Îți amintești ?

— Parcă... puțin...

— Inspiră din nou, desfă brațele, vezi, nu atinge trompeta ! Mai mult !

Ilarion inspiră cu brațele larg desfăcute, atingînd ficușii și cactușii din spatele lui. Un ghimpe îi înțepă degetul mic și lumina scăzu brusc, vocile se depărtară, auzi urletele lui Paul și ale lui Niculae și îl cuprinse o teamă animalică, o senzație de frig și, strîngîndu-și mîinile lîngă corp, urlă ca să se audă pe el însuși strigînd. Șira spinării i se îndoi sub un spasm agonic, apoi lumina își reveni, crescu, mușchii i se relaxară și hîrîi, gutural : „Mmmmm".

— De necrezut — șopti Paul, ștergîndu-și sudoarea de pe frunte.

— Îngrozitor — murmură Niculae. A fost îngrozitor!

— Ce... ce ? plescăi Ilarion cu maxilarele înțepenite. Ce-ce-a fost ?

— Acum, sub ochii noștri... șopti Paul.

— Te-ai făcut verde — spuse Niculae, cu ochii măriți. *Verde.* Deveneai translucid și verde, și-ți ieșeau aburi prin urechi ca niște frunze. O clipă încă și ai fi dispărut. Îți vedeam scheletul alb, într-o gelatină verde și cactusul din spatele tău se mișca, tremura...

— Cactusul ! repetă Ilarion.

...Brațe grele atîrnîndu-i de umeri și de șolduri, brațe verzi cu peri tari, cu *țepi*, piciorul noduros, alb, cu fire, un cap de monstru cu multe fălci...

— Cactus ! strigă răgușit. Cactus ! Asta am fost azinoapte, toată noaptea, cu picioarele îngropate în pămînt, nemișcat, cu gîndaci fugindu-mi pe ceafă, toată noaptea, sau... poate că...

Băuse mult, un lichid parfumat, îmbătător. Era idiot să-și închipuie că *fusese* el însuși o plantă, cînd o visase, doar.

— ...Poate că am visat... Am băut ceva, dar am băut parcă prin piele...

- Spune — șuieră Paul. Acum ! Nu pierde imaginea !

— S-a pierdut... O clipă mi s-a părut... Dar, am visat... Cred că am înghițit prea mult stupefiant...

— Și rana din călcîi ?

— Și semnul de pe braț ?

— Și acum, transformarea de acum ? !

Își apropiaseră figurile nebărbierite de figura lui. Erau înspăimîntați, surescitați, lacomi să afle.

— Acum ? ! Un fel de ameteală, mă pierdeam, nu mai auzeam bine...

— Da, ultima, ultima senzație limpede, ultima... Ai inspirat, te-ai întins...

— O înțepătură în degetul mic.

— A cactusului ! spuse Paul.

— A fratelui tău, cactusul, care te-a chemat la el — spuse Niculae. Ascunse sînt căile Domnului !

V

— Totul începe să devină limpede — spuse Paul. Nimic din ceea ce ni se întîmplă nu e adevărat ! Puse mîna pe fruntea lui Ilarion care ațipise și adăugă : N-are febră. De fapt nici nu cred că i s-a întîmplat ceva... Dacă nu m-ai fi influențat tu, aș fi reușit să privesc obiectiv fenomenul.. Dar tu ești un medium ideal pentru sugestii... pentru doamna Veleda...

— Crezi deci, domnule — întrebă agresiv Niculae — că sîntem pradă unei halucinări colective ? Că nu s-a rănit la picior ?

— Dar dacă rana a existat numai în închipuirea noastră ?

— Rana ? ! Am văzut-o cu ochii mei !

— Şi cu am văzut-o — spuse Paul. Dar asta nu înseamnă nimic !

— Deci crezi că i-ai pansat un picior sănătos ? Sau poate *ni se pare* că l-ai pansat ? *Ni se pare* că acum vorbim ? Şi de fapt noi sîntem fiecare halucinaţia celuilalt... ! În cazul ăsta ai vise mai frumoase decît mine, Paulică !

— Cine ştie — spuse enigmatic Paul. S-ar putea să nu aflăm adevărul niciodată, dacă nu procedăm metodic, ştiinţific. Dar, pentru că ochii noştri depind de nervii noştri, o să fotografiez totul şi o să notez ora pe fotografii, ca să urmărim evoluţia fenomenului.

— O să *ţi se pară* că fotografiezi. Şi între timp Ilarion o să se transforme în cui şi o să se bată singur în perete. Nu, domnule ! Eu am încredere în intuiţia mea de om normal, care-mi spune că acum trăiesc, discut, mă indignez şi desfid această interpretare berkleyană a realităţii !

— Deci respingi posibilitatea visurilor ? A marilor halucinaţii, a profeţilor, a profetesei care-i încînta pe bructerii dumitale ?

— Ah, nu, asta nu — spuse dulce Niculae. Deosebirea între noi e mult mai profundă ! Dumneata eşti un domn explicator. Un domn bine, cinstit, corect, cu oarecare informaţii de cultură, care simte nevoia să explice totul şi care, în faţa faptelor fără explicaţie imediată, e gata să se îndoiască de simţurile lui. Căci nu mai trebuie să înţelegem fenomenele din moment ce ele sînt rodul unei închipuiri. Pe cînd eu, domnule, cred în miracole ! Cred în vizionarii care vedeau ceea ce altora le era ascuns. Pentru că mie nu mi-e teamă că nu voi putea explica totul pe loc !

— Nu e vorba doar de atît — spuse gînditor Paul. Frenezia cu care crezi, devoţiunea se amestecă, se con-

lundă cu însuși obiectul credinței... Ești un neofit, dragul meu butucănos... și dacă ai fi nimerit pe mîini mai rele, ai fi ajuns un sectar, un săritor... sau un închinător la diavol... Furia cu care te arunci orbește înainte are ceva antipatic, medieval... Știu că exagerezi, că glumești... dar chiar și așa, din cînd în cînd, simt nevoia să-ți frec tîmplele cu gheață... Ce-o să spui dacă pelicula nu va înregistra acum rana lui Ilarion ? Că de fapt *a înregistrat*-o, dar nu o vedem noi ?

— Nu, domnule explicator, ci pur și simplu că s-a vindecat.

— Ești absurd. Dacă pelicula nu va înregistra nici o rană, înseamnă că am pansat un picior sănătos !

Luă aparatul de fotografiat de pe raft, potrivi obiectivul și ridică jaluzeaua, lăsînd razele soarelui să lumineze divanul pe care era culcat Ilarion.

— Te mai doare piciorul ? întrebă, trezindu-l.

— Piciorul ?

Ilarion își privi pansamentul foarte mare, gros și alb, bătu cu călcîiul în pat, întîi încet, apoi tare.

— Sînt încă anesteziat — spuse. Nu mă doare de loc.

Paul se încruntă. Niculae rînji, chicoti.

— Nu te mai doare ? ! întrebă Paul. Acum două ore abia te atingeam și urlai.

— Eu ? !

— Dar de ce crezi că te-am pansat ?

Ilarion ridică din umeri. Nu știa. Îi auzise discutînd despre el, dar îi fusese somn, adormise. Nu înțelegea de ce șușotiseră atîta vreme, așezați pe marginea patului, fără să-l trezească, dar le era recunoscător pentru că se odihnise. Și nu înțelegea ce-l întrebau, nu-și amintea să fi fost pansat, în ciuda legăturii groase de tifon care-i înfășura laba piciorului.

— Nu știu — spuse. Să fiu al dracului dacă știu !

— Cum, nu-ți amintești *nimic ?*

— Eh, nimic... Mi-a fost rău... Cred că de la ficat... nu ? Așa spuneai...

Își apăsă ficatul cu mîna, apoi se ridică, fără să se gîndească la cele ce avea să facă și, rămînînd în picioare, își deschise larg brațele, cu capul dat pe spate, înțepenit. Simțea nevoia de aer și lumină, ca și cum pînă în clipa aceea și-ar fi ținut răsuflarea. Inspiră adînc, adînc, pînă simți o jenă în fundul gîtului, dar senzația lipsei de aer nu dispăru, căci trebuia să respire prin piele, iar pielea rămînea opacă, moartă.

— Ce-i cu tine ? întrebă Paul, speriat. Ai un spasm?!

— Nu... aerul — spuse, revenindu-și. Aerul e prea puțin... prea greu aici... Deschide, dacă vrei, fereastra larg...

Niculae împinse fereastra și ușa, făcînd curent. Ilarion simți o briză răcoroasă scăldîndu-l, o briză ce-l pătrundea și urca de-a lungul șirei spinării, prin brațe, prin multe brațe, pînă în vîrful degetelor. Și rămase nemișcat, lipindu-și picioarele unul de altul, pentru că se simțea desfăcut, rupt, cu două picioare distincte, cînd era atît de odihnitor și de plăcut să ai un singur picior. Un picior înfipt în pămînt, un picior viu, noduros. Era plăcut să respiri cu tot corpul, învăluit în lumina difuză. Dar vocile îl zguduiau cu stridența lor, voci grohăitoare, tunătoare.

— Sssst — făcu. Ssst !

Aerul îi țîșni cu putere printre buze, limba i se strivi de dinți și simți cum el însuși se smulge dintr-o carapace de ghips, cum își desprinde gleznele, genunchii, apoi umerii, șoldurile și se prăbuși pe pat fiindcă ghipsul se sfărîmase și corpul său era prea moale pentru a se susține singur.

— O criză — spuse Paul, aplecîndu-se deasupra lui. El e fără îndoială cel mai intoxicat dintre noi trei și efectele sînt mai de durată.

— Paul, vezi asta ? întrebă Niculae cu vocea gîtuită.

— Ce anume ?!

— Aici, unghiile lui ! Pleoapele !

— Dă lumina deoparte — gemu Ilarion. Mă orbiți.

— O clipă, numai o clipă ! Niculae, apropie reflectorul mai mult ! Nemaipomenit ! Aparatul ! Dă-mi aparatul ! Nu te mișca !

Ilarion își încreți pleoapele, strîngîndu-le, căci lumina îl orbea, dar Paul i le întinse apăsîndu-i globii oculari. Auzi țăcănitul aparatului de fotografiat, apoi reflectorul se stinse și pete negre i se sparseră în fața ochilor.

— Nervuri — șopti Paul uluit. Nervuri clare, adunate în jurul unui peduncul. Îi întinse din nou pleoapele cu degetul. Sînt verzi — adăugă — verzi ca iarba... Se îngălbenesc la lumină... devin roze...

— Se îngălbenesc, pentru că a trecut criza — spuse Niculae. Și unghiile redevin roșii... De la vîrf spre bază... Baza e încă verde... vernil... Cafenie...

— Mi-e rău — murmură Ilarion. Mă amețiți cu sporovăiala voastră.

După ce respirase atît de ușor înainte, acum asuda, obosit, gîfîind. Dar puterea îi reveni o dată cu un val de căldură și, deschizînd ochii, văzu figura lui Paul, înlemnită, deasupra lui... Îi zîmbi, ștergîndu-și fruntea de sudoare și lingîndu-și buzele uscate.

— Ce spui ? îl auzi pe Niculae. Am halucinat din nou ?

— E de necrezut — spuse Paul. E cel mai de necrezut lucru din viața mea... Am văzut acum... O să developez imediat filmul...

— Pot să mă scol ? întrebă Ilarion. Mi-e prea cald... Vreau să beau ceva.

Paul îi întinse un pahar cu apă.

— Bea-l — spuse. Dar încet, foarte încet.

Ilarion duse paharul la gură, își muie buzele în apă, plescăind-o ca un cîine. De-abia după ce se răcori apucă marginea paharului între buze și bău, dînd capul pe spate.

— Acum stai liniștit — spuse Paul. Să-ți văd rana.

Îi desfăcu tifonul, rulîndu-l, apoi, săltîndu-i piciorul, dădu la o parte tamponul de vată. Dedesubt, călcîiul bătătorit, gălbui, era întreg, purtînd abia văzută urma unei cicatrice radiale, roșiatice.

— Vindecarea s-a săvîrșit — spuse cu voce tremurîndă Niculae. S-a împlinit miracolul, domnule Nostradamus!

VI

Stăteau toți trei în jurul trompetei, fără s-o atingă, tăcuți, aruncîndu-și din cînd în cînd privirile pe diapozitivele color împrăștiate pe masă.

— Totul a început alaltăieri seara — spuse Ilarion. Asta mi-o amintesc foarte bine și clar, căci m-am uitat la ceas cînd am intrat pe șantier. Era ora șapte. Am dat mîna cu dirigintele care m-a dus la groapa de fundație, să-mi arate vechiturile. Șantierul e după Ciofleni, acolo unde trecea odinioară hotarul orașului, și foarte multă vreme, după ce orașul s-a extins, au rămas niște maidane pe care-și ridicau corturile spoitorii. Și mai erau și două potcovării țigănești, o moară veche de vînt și încă niște gropi de gunoaie. Pentru că terenul e slab, se excavează adînc, de la șapte la zece metri, și se consolidează după aceea. Dirigintele, care știe că adun miniaturi și antichități, îmi păstra cîte un obiect — potcoave, seceri pe care

în credea din neolitic, resturi din farfurii de lut cum a văzut el pe la muzeu și alte prostii. Acum vreo șase zile mi-a dat o țeavă groasă, scurtă, care, zicea el, e de la o canalizare romană. Dar romanii n-au trecut pe-aici niciodată. Și nu-și turnau conducte din fontă. Și încă subțiri.

- Au trecut prin apropiere — spuse Niculae — cînd a fost adusă legiunea a patra macedonică.

- Lasă-l în pace — spuse Paul. Continuă. Și nu uita nici un amănunt, nimic.

– Am luat țeava acasă, era rotundă, cu capetele umflate — și am crezut că face parte dintr-un harnașament. După cîteva zile, cînd treceam iar pe-acolo, cu țeava împachetată s-o analizez la laborator, dirigintele mă cheamă și-mi dă trompeta asta. O scoseseră de la opt metri, de sub un cazan de tablă, ruginit, din acelea în care se fierb rufele. Alături era un morman de potcoave și de caiele, niște șei rupte, zăbale, hamuri putrezite — toate de la potcovăriile de pe vremuri, de acum douăzeci de ani.

- Și cum au ajuns la opt metri sub pămînt în douăzeci de ani ? întrebă Niculae. Trebuie să fie mai vechi, mult mai vechi ! Ai luat vreo potcoavă cu tine ? Vreo zăbală ?

— Doar niște iavașale. Două iavașale foarte curioase.

— Iavașale ? întrebă Paul. Ce-i asta ?

— Un dispozitiv care strînge nările calului — explică Harion. Te apropii de animal, îl mîngîi, îi vorbești la ureche, liniștitor, și cînd se așteaptă mai puțin îi prinzi nările în ghearele iavașalei și strîngi. Calul rămîne paralizat de durere, ca o stană de piatră. De obicei iavașaua se face din lemn, foarte rar din metal. Cele pe care le-am găsit eu erau din fontă poroasă, ca și trompeta.

— Și la ce folosește tortura asta ?

— Ține loc de anestezic. Calul e împietrit de durere ca din sticlă, și poți să-l împungi, să-l operezi, să-i bați potcoave... Am luat iavașalele împreună cu trompeta să le duc acasă și atunci mi-am dat seama că țeava găsită în urmă cu trei zile e de fapt un braț al trompetei, una din cele șase bucle. Iar iavașalele se potriveau și ele, ca niște prelungitoare, pentru a căpăta sunete mai înalte. Am rămas încă vreo două ore pe șantier cu dirigintele. Zice „Foarte bine că le luați, să scap de relicve". „De ce vrei să scapi de ele ? l-am întrebat. Ți-e frică să nu se fure și să-ți impute cineva că aveau valoare istorică ?" „Poate să aibă valoare și preistorică, le arunc — zice — că oamenii au intrat la idei." Și mi-a povestit că paznicul de noapte, un țigan bătrîn, fierar, a cerut să-l schimbe cînd au fost scoase grămezile de potcoave și de șei de sub pămînt. După aceea au venit și alți oameni, din cei de la țară, să-i treacă pe alt șantier și s-a creat o psihoză de masă în legătură cu potcoavele. A vrut să le arunce peste gardul șantierului, să le îngroape la loc, dar nu se grăbea nimeni să-l asculte. A înțeles că oamenii nu vor să se atingă de „relicve".

— Și cum sînt potcoavele ?

— Ca toate potcoavele. Și, pe deasupra, mîncate de rugină.

— Nu cred că sînt ca toate potcoavele — spuse Niculae. Superstiție, nesuperstiție, am încredere în presimțirile oamenilor simpli, în intuiția lor.

— E enervant — spuse Paul. Se crede în anul o mie ! Uită că oamenii lui simpli au făcut școli tehnice, au radio și televizor ! Povestește mai departe.

— Cel mai pornit era, pare-se, paznicul de noapte și aș fi vrut să stau de vorbă cu el. Dar intra în schimb abia la zece și n-am avut răbdare să-l aștept. Eram curios să-l aud povestind, că el se speriase mai mult de mîrțoagă decît de potcoavele dezgropate, și de la el porni-

seră fel de fel de istorii. Țiganii au un folclor foarte interesant, care mie îmi place grozav, și dirigintele mi-a spus că moșul e bun de gură și cu taxă mică la povestit - un sfert de țuică de Pitești. Cinci lei optzeci și cinci, fără sticlă. L-am așteptat pînă la ora nouă — dirigintele îmi spunea că uneori vine mai devreme. Paznicul de zi fuma lîngă poartă și eu stăteam pe marginea gropii de fundație și căutam prin grămada de fierărie. Și lună plină, și lanterna — vedeam foarte bine. Atunci am înțeles de ce se speriaseră oamenii. Cînd excavatorul a scos potcoavele din groapă, și șeile, hamurile, le-a vărsat în creștetul unei grămezi de pămînt. Și, așa cum au fost deșertate din cupă, s-au înșirat pe un contur de om. Un om cu două mîini și două picioare, lung de vreo patru metri. Era ciobit pe alocuri, că unii se apucaseră să aleagă caielele rămase întregi și l-ar fi risipit cu totul, dar paznicul de noapte îl făcea la loc. Îi urmăream conturul cu lanterna, cînd mi s-a părut că se mișcă. Se tasa grămada de pămînt afînat de gunoaie! Cred că mi s-a întîmplat ceva atunci, dar nu-mi amintesc ce. Poate că am suflat în trompetă și m-am intoxicat, dar am văzut și eu o mîrțoagă, o mîrțoagă cu un cap imposibil — lung, ascuțit, ca un cap de ogar — ducînd în spinare trompeta. Însă am impresia că am visat calul ieri dimineață, la institut, sau, poate azi-dimineață aici, încercînd...

— Să lăsăm ce s-a petrecut azi-dimineață și azi-noapte — spuse Paul. Ne-am hotărît să nu mai interpretăm nimic înainte de a avea toate datele. Oricum, totul e innebunitor, și că ai intrat la mine fără cheie, după ce-ai dispărut de sub nasul nostru, și rana, și fotografiile în care ai unghii și pleoape verzi...

— Stop! strigă Niculae. Stop! Nici o vorbă mai mult! Cuvîntul cheamă duhurile! Și vorbim... Vorbim

de azi-dimineață ! Sînt mort de osteneală. Dar aș vrea să mergem acum pe șantier.

— Da. Vreau să vorbesc cu paznicul — spuse Ilarion. Să văd din nou groapa.

— Noaptea ? Cred că ar fi mult mai nimerit s-o studiem ziua.

— Nu. De zece ori prefer s-o văd sub lună, iluministule — spuse Niculae. Pentru că noaptea s-a născut psihoza care s-a fixat în capul oamenilor. Și pentru că îl găsim acu' și pe bătrîn !

— E ora zece — spuse Paul. Eu mă scol la șase. Mîine seară sînt și de gardă. Vreți să mă cărați pe drumuri de la ora două în sus ? Ori mergem acum, ori nu mergem de loc !

— Acum — spuse Ilarion. Imediat.

Sări din pat, vioi, caraghios cu nasul lui lung și subțire, cu părul pieptănat pe o parte, lucios. Lîngă el, Niculae, cu toate că se mișca repede, părea greoi, gros în umeri, cu ceafă puternică, roșcată și capul rotund, acoperit de păr buclat. Paul se prelingea printre ei, uscat și palid, cu ochii verzi, conturați de sprîncene arcuite, un conte sărăcit, silit s-o facă pe medicul.

Strînseră în grabă fotografiile, le ascunseră, împachetară trompeta și plecară aproape în fugă, trîntind ușa. Lăsară bulevardul luminat de neon — prea mult neon pentru vitrinele aranjate cu gust îndoielnic — și o luară pe o stradă largă, cam bolovănoasă, ce cobora spre gară. Ilarion mergea înainte, săltînd ca o lăcustă, cu trompeta sub braț, atent să n-o scape și să n-o ciocnească. Paul îl urma fără efort, îngîndurat, și Niculae încheia plutonul ca de obicei, parcă păzindu-i să nu fugă și abia ajungîndu-i din urmă.

Șantierul se afla pe malul unui pîrîu, secat vara și umflat iarna, și care acum, la sfîrșitul lui august, și-

potea, pierdut printre bolovani. Un pod de lemn, vopsit mai demult în alb, scorojit, plesnit ducea peste albie, dublat de o punte joasă, largă, solidă, din bulumaci, pentru autocamioane. Trecură puntea, oprindu-se în fața gheretei pazniculuí. Sub lumina lunii pline paznicul bărbos, tuciuriu, cu inel în urechea stîngă, părea un pelerin venit să-și spele păcatele în apa sfîntă. Îi cercetă pe cei trei cu luare-aminte, oprindu-și îndelung privirea pe capătul trompetei ce spărsese ziarul și străluceа mocnit.

— La ora asta dirigintele nu-i, tovarăși — spuse vorbind gros. Acum ce să faceți pe șantier ? Sînteți de la trust ?

— Sînt colegi de-ai mei, moș Cristache — spuse Ilarion. Ingineri proiectanți. Vor să vadă groapa de fundație.

— Noaptea ?

— Noaptea.

— Sau calul ? întrebă moșul. Calul și potcoavele ? Vedeți, încă nu m-a mutat, da' asta e ultima mea noapte aici ! Poftiți, vă rog, poftiți !

O luă înaintea lor, conducîndu-i încet, bătrînește, printre mormanele de fier balot, de pietriș și de saci de ciment, pînă ajunseră la o movilă prelungă, mai ridicată într-un capăt și îngroșată, amintind o spinare de urs. Becurile prinse de stîlpi luminau gălbejit și fără putere, ca și cum ar fi oglindit luna, dar îndeajuns pentru a putea fi ocolite capetele de sîrmă, sculele și găurile lăsate de buldozere.

— Nu văd mîrțoaga — spuse Ilarion. Doar n-o fi alungat-o cineva ?

— N-a alungat-o — spuse bătrînul oftînd. Paște cîte un fir de iarbă și se învîrte tot timpul, duce-s-ar

unde și-a înțărcat dracul copiii, că gloaba asta nu-i lucru curat!

— Am venit cam în fugă — spuse Ilarion — cu dumnealor și n-am avut timp să luăm nimic de băut, da' uite, ține dumneata de-o țuică și de țigări.

— Să fiți sănătoși și să trăiți și vă zic și săru' mîna — mormăi moșul luînd banii. Își aprinse apoi un chiștoc de țigară și adăugă: De cînd s-a întunecat n-am mai văzut-o pe-aici, cred că amețește de lună și joacă în vreun colț.

— Cum joacă? îl întrebă Paul.

— Joacă, domnule, uite-așa, ca oamenii. Cîntă ceva, acolo, pe limba ei, și tot saltă pe loc, o dată la dreapta, o dată la stînga. Și numai pe aici vine, după movilă. Ziua doarme mai mult sub un șopron sau se duce sub moara dărăpănată de colo.

Se apropie de gardul rar al șantierului, arătîndu-le cam la o sută de metri, pe mal, un soi de dărăpănătură, ca un con de zahăr din care ieșeau două aripi negre, rupte de la jumătate.

— Asta e moara lui Cilidache — spuse. A ars de mult și-și fac de joacă în ea copiii. De cînd s-a prăsit gloaba pe-aici, numai că văd că se duce la moară. Da' nu doarme, o chinuie păcatele ce le-o fi făcut în altă viață.

— Crezi că înainte a fost om? întrebă Niculae.

— Om nu, da' poate femeie, că prea se gudură și-i place să joace singură.

Paul rise fără zgomot și Ilarion chicoti neobservat. Reveniră spre groapa enormă pe marginea căreia dormea excavatorul cu brațul întins și cupa coborîtă.

— Uite, acum! șopti Niculae. Din unghiul ăsta! Potcoavele!

Luna făcea să sclipească un șir de bucăți de fier ce semănau un om cu pieptul scobit, pîntecele umflat, cu brațele și picioarele nemăsurat de lungi. La fiecare pas imaginea se schimba și omul părea că unduiește de-a lungul movilei, ca legănat de valuri.

Strigoi — spuse indiferent moșul. Strigoi, da' mie nu-mi pasă de el. Cînd dispare cîte o potcoavă o pun la loc să-mi țină de urît noaptea. Că nu-i strigoi de cei răi. Noo — ferească sfîntul ! E strigoi de potcovar, de țigan de-al nostru, om cu frica-n Dumnezeu. Mie celui' nu-mi place ! După ce-ați plecat dumneavoastră, alaltăseară — îi spuse lui Ilarion — eram numai eu singur în gheretă și o dată îl văd că apare, așa slăbănog și sfărîmicios cum îl știți și cînd și-a repezit o copită în excavator cred că s-a auzit pînă peste trei sate. S-a năpustit după aceea peste movilă și a început să izbească în bietul strigoi, de l-a făcut una cu pămîntul. Abia l-am adunat să-l așed la loc, să aibă odihnă, săracu', pe veci lume.

— Crezi că și ăsta... din... potcoave a fost om ? întrebă nenea Niculae.

— Asta, sigur. Asta a fost om, nu femeie. Își vede de ale lui, nu se mișcă, nu sughite. Numai aseară s-a clintit nițel să se pună cum a fost, de unde-l răscolise mîrțoaga. Da' încet, liniștit, s-a adunat potcoavă cu potcoavă, că mîinile încă-i rămăseseră întregi, și-a împlinit picioarele, după aceea pîntecele, pieptul, capul și numai după ce și-a potrivit ochii și urechile s-a culcat și așa a rămas. Este, mă Cilidache ? întrebă peste umăr.

— L-ai poreclit Cilidache ?

— Da, așa-i spun, după bătrînu' care-a avut moara, cînd eram eu mic, acu' vreo cincizeci de ani, că seamănă grozav cu el.

— Și... l-ai văzut cum se mișcă ?

— Se poate, domnu' inginer, să vorbesc eu în dodii cu dumneavoastră ? Tocmai cu dumneavoastră ? M-am gîndit eu să nu fi fost apa morților care să-mi joace înaintea ochilor. M-am ciupit, uitați-vă semnu' ! Și aseară m-am ciupit, că nebunu' de cal iar a apărut și cînd a văzut că-i întreg Cilidache, o dată a nechezat de-i ieșeau flăcări pe nări, da' n-a apucat să-l mai strice că i-am repezit un retevei peste coaste. Atunci a sărit — ca o pasăre a sărit — și a pornit să răscolească grămada de fierărie. Uite-așa le apuca cu botul, le smucea în toate părțile, le arunca și plîngea. Nici omu', nici bou' n-au atîtea lacrime cîte a vărsat ducă-se pe pustii umblînd prin grămadă ! A mutat-o cu vreo doi metri mai încolo, și trebuie să fie aici pe puțin vreo șase tone de fiare ruginite și șei sparte. Căuta ceva. Abia la miezu' nopții am înțeles ce căuta, cînd i-a făcut semn Cilidache. Și-a ridicat mîna asta, dreaptă, și și-a scuturat-o de parcă i-ar fi zis : „Nu mai căuta că-i dusă de aici". După trompetă umbla ! Că l-am văzut pe Cilidache punînd mîna la gură de parcă ar fi suflat în ceva și-apoi procletul s-a pus pe un plîns de seca pîrîul.

— I-ai pus și calului nume ? întrebă Ilarion.

— I-am pus, că seamănă ca două picături cu o mîrțoagă de-i zice bunică-meu Irondel, după un cal de curse al boierului.

— Hirondelle — murmură Paul — Cilidache și Hirondelle. Iată legenda.

— Cilidache și Irondel — spuse moșul. Nici că se poate nume mai de romi adevărați, mai vechi nume, pe coclaurile astea.

— Aștept să se deschidă porțile Orientului — spuse Niculae. Dacă nici numele astea nu sînt cele mai nimerite să dezlănțuie magia, mă duc să mă culc.

Luna se aplecase peste apă și trimitea sclipiri scurte omului din potcoave și caiele.

— Da' dumneavoastră, dumneavoastră, domnu' inginer — întrebă moşul — ce-aţi făcut cu trompeta aceea de alaltăieri ?

— O am cu mine — spuse Ilarion.

— Şi cîntă, să mă iertaţi, că eu n-am apucat să sufl în ea ? Că nici n-aş fi suflat de frică.

— De ce să te temi ? întrebă Ilarion cu jumătate de voce.

— De mîrţoagă. Cine ştie ce blestem o paşte şi n are linişte pe cea lume de-o caută cu atîta rîvnă prin amezi.

— O fi căutat de mîncare — zise Paul.

— De mîncare ?! Păi da' mănîncă vreodată, credeţi ?! Ea trompeta o vrea.

Un nechezat subţire, ca de mînz, se auzi de peste apă.

— Vine ! spuse moşul cu ochii măriţi. Vine !

— Ala-i mînz — spuse Niculae. Caii bătrîni hîrîie, se-neacă.

— Mîrţoaga e, domnu' inginer. Vine dinspre valea rasului.

Tăcură toţi ascultînd clipocitul apei şi vîntul foşnind hîrtiile uscate.

— Poate să mi se fi părut — spuse bătrînul. Că mă mai şi înşală cîteodată. Nechează de peste apă, da' vine dimpotrivă. Atunci mă uit la Cilidache şi, după cum ascultă şi el, înţeleg din ce parte răsare ducă-se pe pustii.

Ilarion se întoarse brusc spre omul din potcoave şi i se păru — cîteva clipe lungi, crezu că e adevărat şi se înfioră — că ochii orbi, rotunzi, privesc în noapte, sticlind, ochii mari, goi, foarte apropiaţi. Şi văzu, o clipă, umărul drept mişcîndu-se în praf, opintindu-se să se ridice şi înţepenind, un umăr osos, din oase de fier mîncate de rugină, şi bătrînul şuieră lîngă urechea lui ;

— Din cîmp vine, din cîmp, e furios și-i dă tîrcoale lui Cilidache.

— Eu n-o mai aud — spuse Ilarion. Nu aud decît vîntul și apa.

— Ilarion — îl chemă pe Niculae — n-ai vrea să-mi dai mie trompeta ?

— Ilarion vă spune ? întrebă moșul tresărind și-și scoase pălăria ponosită să-l vadă mai bine. Se apropie de el, curios, cu fruntea brăzdată de cute albicioase, aproape atingîndu-l cu barba încurcată și zbîrlită. Ilarion... Că eu nu știu cum îi cheamă pe domnii inginerii care vin pe aici, se uită din fugă la lucrare și apoi pleacă repede, azi unul, mîine altul. Da' dumneavoastră sînteți aici toată ziua, bună-ziua. Ilarion, va să zică, pe numele mic, de botez. Să nu vă mire că tot întreb, da' eu am cunoscut și pe Ilarion acela cu cutremurul, de acu' șaizeci de ani...

— Era străbunicul meu — zise Ilarion. A murit cînd s-a surpat terenul undeva pe-aici. Tata abia își amintește de el. Cred că s-a întîmplat pe-aproape de unde sîntem noi.

— Că nu pe aproape — spuse moșul clipind repede și mărunt, cu vocea deodată dogită, guturală — ci chiar aici, unde e groapa de excavații.

Își rotea ochii cu albul foarte alb, bătrîni ochi țigănești, negri și speriați.

— Aici, chiar aici — șopti înfiorîndu-se și făcîndu-și cruce. Că eu eram atunci flăcău și-l vedeam trecînd să-și caute lemne de ciubere și fluiere. Era ca dumneavoastră, numai puțin mai în vîrstă, domnu' inginer, cu mustața neagră, sprîncenat, nu mare de înălțime. Numai că el purta pălărie neagră, rotundă, clop îi ziceau mocanii, și pantaloni nemțești, încă de pe-atunci. Cio-

plea doage de ciubere și făcea și fluiere. Era cel mai mare meșter fluierar peste nouă văi.

— Ești strănepot de muzician — murmură Niculae. De aceea aduni trompete.

— Mare meșter, ehehe — repetă moșul, cu ochii deodată apoși. Făcea fluiere mici, de ghiers subțire. Și mai mari, mai cu sunetul gros, ca tromboanele.

— Ca Armstrong — șopti Paul.

— Ca Avstong — întări bătrînul. L-am văzut la tilivizor, la noru-mea, că pînă vin aici, la pază, stau cu ochii în tilivizor și-mi plac toți negrii și romii ăștia din America, cu jazul lor, ca ai noștri cu scripca. Da' cînd trăia moșul dumneavoastră nu știa nimeni de jaz... Oamenii jucau sîrbe, hore, șarleston... Nici tangoul încă nu-ncepuse... El își vindea fluierele-n tîrg... Și mie mi-a vîndut unul cu două guri, mare drăcovenie, suna și gros și subțire... Pe trei parale mi l-a dat, că nu era bun de negustorie, n-aduna banul, nu-i păsa... Umbla mereu să-și găsească lemn bun, de ăla de viori, să-l fiarbă, să-l dea cu lac, să facă un fluier cu multe brațe, să fie ca o orchestră... Și rideau toți de el că-i zboară mințile unde nu trebuie, în loc să-și vadă de ciubere. Da' el nici nu-i auzea, nu se supăra. Dacă n-aveai bani îți dădea fluierul de suflet, cînd te vedea că-ți place să cînți. La ciubere însă cerea plată, că nu erau de cîntat, erau de ținut laptele și cheagul, erau altceva. Îl cunoștea lumea în șapte sate, după fluierele lui și după ibovnice... Și mai era și puțintel haiduc.

— Știu — spuse Ilarion. Eu nu l-am mai apucat. Mi-a povestit bunicu' despre el. Avea vreo patru'ș'-cinci de ani cînd a murit în surpătură. Era terenul prost, plin de gunoaie, de moloz și s-a infiltrat apa. Dar nu știam că s-a întîmplat chiar în locul ăsta. Dumneata, moșule, erai pe-aici cînd s-a surpat?

— Eram, da. Şi numai eu am ştiut că-i mîrţoaga de vină !

— De care mîrţoagă vorbeşti ? întrebă Niculae.

— De aceea de-atunci, că tot cap de ogar avea şi era şchioapă ! A apărut într-o bună zi, nu ştia nimeni de unde, şi s-a pripăşit pe-aici în preajma potcovăriilor, că veneau oameni cu caii la potcovit şi le mai scăpa ovăz şi fîn pe jos. Şi mai era o poiană cu iarbă grasă, de jur împrejurul movilei. Aveam vreo patru armăsari frumoşi, graşi, şi numai ce apare mîrţoaga asta beteagă şi-i sperie ! Credeam că o s-o mănînce, că erau focoşi ai naibii, da' cînd colo fugeau de ea ca de lup şi atunci m-am gîndit că e dracu' pe patru picioare. Calul simte, miroase totul şi e mai deştept decît omu' cînd e vorba de vreo primejdie ascunsă. Şi eu, cînd am văzut cum se feresc de mîrţoagă, m-am ţinut deoparte, numai moşul dumneavoastră rîdea, zicea că sîntem proşti şi tot vorbea cu ea, îi cînta din fluierul acela cu mai multe ţevi cînd o întîlnea în drum. Asta a ţinut cam din opt august o mie nouă sute şase, cînd a fost ploaia aia grozavă de-a trăsnit stejarii din marginea pădurii şi a împuns pămîntul lîngă moară, şi pînă în zece octombre, cînd s-a surpat movila. Iar în ziua cînd cu nenorocirea, spre seară, încă nu asfinţise, eram cu caii şi l-am văzut pe moşu' dumneavoastră culcat pe coama movilei şi cîntînd din fluierul cu multe guri. Să mă credeţi, că asta mi-i crucea, n-am mai vorbit cu nimeni de-atunci, că nu-i bine să tot pomeneşti de lucrurile astea, da' ce vă spun e adevărul adevărat. Stătea pe-o coastă şi cînta şi mîrţoaga a venit dinspre pădure şi dînsu' i-a făcut semn, cum faci la un om cînd îl chemi. Calu' a pornit la trap, parcă-i săreau oasele din piele cînd alerga, şi s-a urcat pe movilă. Şi-atunci el s-a ridicat să încalece şi nu mai ştiu ce-a fost că s-a zburătăcit un

val de praf în juru' lor, s-a cutremurat pămîntul și am căzut în genunchi, cu inima să mi se rupă, și cînd m-am ridicat din nou, nu mai era movilă — era o gaură fumegoasă de parcă spărsese iadul pe acolo să-și sloboadă fumurile!

— Asta i-ai povestit-o dirigintelui — zise Ilarion. Și oamenilor. Nu ne-ai povestit-o numai nouă. Așa-i?

— Mde... Puțin, așa am mai spus-o eu... Da' dumneavoastră v-am povestit din fir-în păr, să trăiți.

— O scufundare de teren — murmură Ilarion. Poate puțin mai violentă. Știam că străbunicul meu a fost prins dedesubt, dar nu știam întîmplarea cu calul.

— Poate nu credeți — spuse moșul iscodindu-l — da' mă jur pe sfînta născătoare și pe ce vreți dumneavoastră.

— Mai sînt și alții pe-aici care au văzut prăbușirea movilei? întrebă Paul.

— Nu mai e nimeni. Unii au murit, alții au plecat care-ncotro. Că e o viață de om de-atunci, ce gîndiți dumneavoastră.

Un tropăit ușor acoperi clipocitul continuu al apei.

— Iat-o! șuieră moșul, căscînd ochii.

Ilarion se întoarse, înfiorat, privind calul ce se apropia șontîcăind.

— Săraca mîrțoagă — șopti Paul. Ce legende a născut cu rapănul ei!

— E bezmetică — spuse, înecîndu-se, moșul. A văzut trompeta și vine-ncoa'!

Scofîlcită și jerpelită, ca scăpată de la foc, mîrțoaga se apropie în trap, legănîndu-și capul ascuțit. Moșul se trase înapoi, cu gura larg deschisă, și-i auzeau cu toții respirația gîfîitoare, astmatică.

— Stai, stai — şopti el cu bărbia cuprinsă de un spasm. Pe sfînta cruce, nu te-apropia... Domnu' inginer... Domnu'...

Ilarion simţi cum pielea i-e străpunsă de mii de ace şi mîinile i se răciră, şi-l văzu şi pe Niculae încruntîndu-se, strîngîndu-şi pumnii, în vreme ce Paul zimbea enigmatic. Calul se opri în faţa lor, sforăind aproape omenesc în adînca lui bătrîneţe chinuită. Îşi sumese buza de sus, arătîndu-şi dinţii galbeni, adulmecă trompeta, încercă s-o apuce şi atunci Ilarion se feri, lovindu-i botul uşurel cu muştiucul.

— ...Şi ne apără pe noi de ducă-se pe pustii ! gemu moşul, prăbuşindu-se în genunchi.

Ilarion îl apucă de umăr, încercă să-l salte, izbind trompeta de nările adînci, palpitînde ale animalului.

— Ilarion ! gemu o voce plină, melodioasă.

Ilarion se întoarse către Paul, care-şi ţinea buzele strîns lipite.

— Ilarion — gemu vocea. Te-ai întors ! Te recunosc acum !

— Ci-ci-cine ?... întrebă gîtuit Ilarion. Niculae ?... Niculae... tu ?

— Eu — gemu calul, privindu-l drept în ochi, cu ochii lui galbeni, obosiţi şi mişcîndu-şi buzele groase. De şaizeci de ani te aştept.

VII

Luna se roti, luna albă de cositor se roti, plutind deasupra pădurii. Tropot lung, depărtat se apropie, bătînd o dată cu inima lui, făcîndu-i timpanele să vibreze, ca din tablă. Şi fără să vrea murmură : „Ah, lună, lună,

lună... țigani și lună, veche potcovărie de țară. Ah, lună, lună, lună..." Luna plutea, se legăna, se depărta, fugind în cer, și deodată văzu, ca prin ceață, ca printr-o ceață luminoasă capul calului — calul din vis, calul zugrăvit pe trompetă, calul din povestirea moșului, calul tropăind. Parcă el însuși, Ilarion, dormea stînd în picioare, țeapăn, și apoi călărind un cal de lemn. Cal de lemn vopsit în roșu cu șa galbenă de aur, cal de lemn cu frîul negru, cal de lemn cu scări de argint. Cal de lemn cu ochii vii, cu ochi albaștri, cu ochii lui, ai lui Ilarion.

Tuși, și tusea hîrii, trosni, de parcă i s-ar fi spart gîtlejul. Ceața luminoasă se subție, fu absorbită de nările animalului. În stînga lui Ilarion, Niculae sforăia, cu spatele proptit de un stîlp, iar Paul, chincit pe vine, foarte palid, privea corpul bătrînului.

— E frig, s-a făcut frig — murmură Ilarion clănțănind.

— E chiar cald — spuse calul. E noapte caldă de august.

— Nu-mi plac visele astea — spuse Ilarion. De trei zile am niște vise oribile. Cred că m-am îmbolnăvit.

— Ești sănătos tun — spuse calul. Și ești neschimbat! Unde-ai dispărut vreme de șaizeci de ani? E o viață de om, nu?

— N-am dispărut nicăieri — spuse Ilarion. Dar e o greșeală, nu pe mine m-ai cunoscut acum șaizeci de ani, ci pe tatăl bunicului meu, acela care făcea fluiere.

— Fluiere și flaute. Și o harpă mică. Așa cum spune cel de-al o sută cincizeci și unulea psalm al lui David: „Mai mic decît frații mei eram și cel mai tînăr din neamul tatălui meu. Și el m-a făcut păstor peste turma lui și paznic la caprele sale. Mîinile mele au meșterit un flaut și degetele mele-o harfă și l-am lăudat pe Domnul".

— Eşti un cal credincios? întrebă Ilarion. Crezi în vechiul testament?

— Oh, nu — spuse cu modestie calul, clipind din genele lungi. Cu toate că vin din cer, sînt ateu.

— Dacă ai de gînd să-mi reciţi psalmi, mă trezesc — spuse Ilarion.

— Încă nu se poate — spuse calul politicos. Te aştept de şaizeci de ani, dragul meu. O să înţelegi totul îndată, şi dacă groaza n-o să te ucidă ca pe bietul paznic, o să facem împreună o lungă călătorie. Prietenii tăi dorm acum. Revelaţia a fost prea puternică pentru ei, dar tu, meştere fluierar, ai rămas la fel.

— Nu sînt meşter de fluiere — spuse Ilarion. Sînt inginer hidrotehnician. Dar, la urma urmei, eşti un musafir în visul meu şi n-o să te dau afară. Spune-mi, cum faci că vorbeşti?

— E o poveste mai lungă — spuse calul. E aproape o minune.

Părea acum că zîmbeşte, dezvelindu-şi dinţii mari şi galbeni, dar semăna cu un om cu cap de cal, un om bătrîn şi trist, copleşit de propria sa urîţenie.

— „Sînt mai multe minuni între cer şi pămînt, Horaţio — urmă calul grav — decît poţi să-ţi închipui! Facă-se...“

— E ultimul citat pe care-l accept — îl întrerupse Ilarion. Mai bine spune-mi povestea. Dar cît mai concis, fiindcă, în general, n-am somnul prea bun şi aş putea să te las la mijloc.

— N-ai vrea să faci întîi o mică plimbare?

— Unde?

— Deasupra oraşului.

...Balconul cu bordură groasă... o scară de pompieri... chipul bărbos cu undiţa, teama de golul de dedesubt... acoperişul fierbinte...

— Am... mai visat asta și ieri — spuse Ilarion descumpănit. Toți oamenii visează că zboară.

— Dar nu ziua — spuse calul. Și nu suflînd din trompetă.

— Ești poate calul din basme, hrănit cu jăratic ? întrebă ironic Ilarion. Pentru că altfel nu văd cum ai putea să mă duci pe spinarea asta jupuită.

— Încearcă — spuse calul. Așază trompeta pe spinarea mea, ca o șa, și încalecă.

— Să pierim într-o surpare de teren ? ! întrebă sarcastic Ilarion. Așa cum s-a întîmplat cu străbunicul meu ? !

— Ah, a fost greșeală — spuse calul posomorîndu-se. Ai folosit atunci puterea trompetei, a nazrîmului, pînă la capăt. Și dezlănțuirea de energie a ars totul. Dar eram sigur că tu n-ai pierit. Oameni ca tine nu mor niciodată. Iată dovada : Ești aici, în fața mea.

— Mă cam plictisești cu moșu' meu — spuse Ilarion. De aceea o să te încalec, da' ai grijă și nu mă agilții.

Așează trompeta pe spinarea animalului și răsuci iavașalele pînă se lipiră ca două chingi de pîntecele supt. Scormoni în mormanul de vechituri, găsi o curea cu care prinse capetele iavașalelor și le ataşă de mîntuială două scări de lemn putred.

— E de ajuns — spuse calul. Apucă-te de coama mea și stai liniștit.

Ilarion își potrivi piciorul în scară și încălecă, strîngînd între pulpe coastele metalice ale șeii-trompetă. În aceeași clipă calul se cabră, necheză lung și sări în sus ca o lăcustă uriașă.

— Ce spui ? întrebă întorcînd capul pe o parte și făcîndu-i cu ochiul. Merge, nu ? Dacă înălțimea te sperie, spune-mi și mă las mai jos.

— E destul de comod — mărturisi Ilarion — numai să nu te părăsească puterile pe drum.

— Mă iei drept cal, nu? rînji calul. O să afli în curînd cine sînt.

— Sper că n-ai nici o muncă de răspundere — spuse Ilarion.

— Glumeai şi atunci cînd s-a prăbuşit colina. Îţi aminteşti?

— Îmi amintesc că azi-noapte m-am visat copac. Sau iarbă. Ştiu că un vierme m-a muşcat de picior.

— Ah, ai trecut deci prin starea a treia! se miră calul. De ce n-ai adus fluierul cu tine, să-mi cînţi ceva?

— Ai o fixaţie — spuse Ilarion. Eşti cel mai nebun cal din viaţa mea.

Jos sclipeau luminile oraşului şi mai departe se vedea un tren străbătînd cîmpia.

— Coborîm? întrebă calul. Sau urcăm? Vrei să te las într-o grădină de vară?

— Mai bine la o chermeză.

— Chermeză? necheză calul. Să nu spui de două ori!

Îşi adună picioarele sub pîntec şi căzu ca o piatră. Ilarion închise ochii — ştia că visul se va termina cu o bufnitură. Dar căderea se potoli, se transformă într-o plutire lină. Zburau deasupra acoperişurilor întunecoase, peste cablurile troleibuzelor, trecură prin dreptul unor ferestre luminate, apoi se ridicară pentru a nu se izbi de perdeaua de plopi a Parcului Central şi sub ei izbucni vacarmul unei orchestre.

Ilarion mai apucă să vadă un careu de mese puse cap la cap, figurile îngrozite ale celor de jos, care încremeniseră cu paharele în mînă, cu fălcile umflate de mîncare, cu gurile căscate, cu furculiţele în aer, răcnind, şi calul se opri în mijlocul dansatorilor care se striviră între ei pentru a-i face loc.

„Nu-mi lipsește imaginația în vis", își spuse Ilarion privind amuzat în jur și, în clipa aceea, își dădu seama că a nimerit la chermeza institutului pentru care luase două bilete încă în urmă cu o săptămînă.

— Ce cauți aici ? întrebă Borhot, ieșind de sub o față de masă. Cine v-a dat drumul la poartă ?

— N-am intrat pe poartă — spuse Ilarion. Am venit de... sus.

— Ieri dimineață ai făcut la fel — spuse Borhot. Și chiar mai rău. Te-ai plimbat o oră prin aer, în fața institutului. De ce ai adus și calul la chermeză ?

— Pentru că am două bilete — spuse Ilarion. De cinci ani mi se vînd bilete de chermeză pe care le arunc. Și, în definitiv, pot să vin cu cine vreau. Sînt necăsătorit.

Îi păru rău însă pe loc de cele spuse pentru că erau foarte multe proiectante și dansatoare urîțele, și care sperau să se logodească la seratele institutului.

— Te rog să pleci — spuse Borhot. Dar frumos, așa cum se obișnuiește. Știi la ce mă refer.

— Știu — murmură Ilarion. Să nu propagăm misticismul.

— Ilarion ! se auzi vocea Didei. Ilarion ! Numai tu erai în stare de așa ceva !

O văzu în colțul cel mai îndepărtat al careului de mese, îmbrăcată într-o rochie de paiete argintii, alături de soțul ei cu papion și haine bleumarin.

— Se poate întîmpla orișicui — murmură Ilarion. Dacă eram Alexandru Macedon nu se mai mira nimeni, dar pentru că sînt un mic inginer proiectant... Haide — îi șopti calului — să ieșim de pe ring. Dar fără să zburăm, te rog !

Calul porni la pas, trecu printre două mese și se opri în dreptul unei stive de lăzi.

— Orchestra ! strigă Borhot. Acum v-ați găsit să vă opriți ?!

Bateria răpăi timid, apoi talgerele explodară, o voce răcni : „Chichita, oh, chichita", și se năpustiră, galopînd, toba, saxofonul, pianul cu clapele parcă împușcate, într-un vacarm mai puternic ritmat decît cel dinainte.

Dar, ca hipnotizați, dansatorii se retrăgeau de pe ring, înconjurîndu-l pe Ilarion.

— Cam fistichii gusturi — spuse Enache, iritat. Ce ți-a venit să aduci gloaba asta cu tine ? După ce te ții de bancuri la institut, mai vii și aici s-o faci fiartă ! Îmi tai capul dacă trăsnaia asta n-a citit-o în vreo carte !

— Treaba lui — spuse Drobotă. Fiecare se distrează cum vrea. Dar călăritul nu e bun, ascultă-mă pe mine. Dă hemoroizi — îi șopti lui Ilarion făcînd mina pîlnie la gură — zdruncină organele interne. Mai ales noaptea pe răcoare. Am avut un unchi care s-a îmbolnăvit de prostată fiindcă a călărit cîteva ore, dintr-un pariu.

— Ești caraghios, vrei să pari mai cu moț ca ceilalți — spuse plictisită Jeanina. Purta o rochie roșie, cu corsajul adînc, prin care i se vedeau sînii susținuți de un sutien cu balene. În loc să-ți pui și tu niște haine mai omenești, o cravată, te faci de rîsul lumii.

Ridică din umeri și se îndepărtă, purtîndu-și cu atenție coafura argintată.

— Ce ți-a venit ? întrebă Dida, rîzînd. Vezi ce nebun ești ! De unde ai închiriat mîrțoaga asta ? Și acum de ce taci ?

— Vă ascult — spuse Ilarion. Nu v-am mai văzut de mult.

— Chiar, unde-ai fost dimineață ? întrebă Drobotă. Ți-a fost rău ?

— Am avut astenie — spuse Ilarion. Uneori sînt bolnav de astenie. Și nu pot să văd pe nimeni.

— Nici pe mine ? întrebă Dida zîmbind. Era încîntată ca de obicei cînd vorbea cu el, gata să rîdă la glumele lui și să-i ia apărarea împotriva tuturor, oricîți ar fi fost. Eh, na ! se răsti țărănește la cei din jur. A venit omu' călare ! Dacă n-are mașină, ce să facă ? Vine și el cum poate. Ați auzit că a avut astenie azi-dimineață ! Și acum săriți toți cu gura pe el !

„Mulțumesc" — îi spuse Ilarion în gînd. Știa că nu-l înțelege și asta îl înduioșa mai mult, că-l apăra fără să-l înțeleagă, numai pentru că era prietena lui și simțea nevoia să-i ia totdeauna apărarea.

— Parcă n-ați mai văzut oameni călare — continua Dida. Poate nu vă place calul ? ! Da' ce e el, geambaș, să se priceapă la cai ? E proiectant ca și voi ! Asta e !

Ilarion se aplecă din șa și o sărută pe frunte.

— Ne vede lumea ! se apără Dida rușinată. E cam nebun, ați văzut ? !

— Lumea... repetă Ilarion. Bătu apoi calul pe crupă, îndemnîndu-l să ocolească stiva de lăzi și să se îndrepte către poarta parcului.

— Foarte bine, tovarășul Ilarion — șopti cineva în urma lui. Se întoarse. Era Borhot, mustăcios, numai zîmbet, dînd părintește din cap. Foarte bine — repetă. Să sperăm că întîmplarea de ieri dimineață a fost... incidentală. Iar cea de acum n-o să se mai repete. Te rog, dacă se poate, treci mîine pe la mine cu o explicație scrisă pe scurt.

— În legătură cu absența mea de azi ? întrebă Ilarion.

— Oh, nu — spuse Borhot. În legătură cu... incidentul... de ieri... cu zburatul... cu aripile, tovarășu' Ilarion...

— Prostii — spuse calul. Oare Icar și Leonardo da Vinci au dat explicații cuiva cînd și-au construit aripi ? I-ha-ha...

— Tovarășu' Ilarion — întrebă Borhot, îngălbenindu-se — de ce nechezi ? ! E din cauza asteniei ? !

— El nu nechează — rînji calul. În schimb eu vorbesc.

— Termină ! strigă Ilarion.

— Nici nu mă gîndesc — spuse calul, sărind peste un molid pitic. Tac de șaizeci de ani.

— Dumneavoastră... dumneavoastră zburați ? întrebă de jos Borhot. Și dumneavoastră zburați ? ! Nu, nu tovarășu' Ilarion, ci dumneavoastră, tovarășu' cu cap de cal... cu mască de cal... Nu vă supărați... nu sînteți din institutul nostru...

— Sînt cal ! proclamă sunător calul. Nu port nici o mască ! Aici e chermeză, nu bal mascat ! !

— Cal — repetă dorul Borhot. Cal... Și tovarășu' Ilarion, înger... Dar de ce tocmai aici ? De ce ?... De ce ?... Sînt atîtea întreprinderi în oraș...

— Liniștește-te — spuse Ilarion. Am glumit. Sînt ventriloc. Cum ai crezut că un cal poate vorbi ?

— Ventriloc — suspină aproape plîngînd Borhot. Ventriloc... Asta se poate...

— Ventriloc, pe dracu' — chicoti calul. Privește, te rog.

Sări și rămase în aer, rizînd cu poftă și nechezînd.

— Coboară ! șuieră Ilarion.

— Coboară singur — șopti calul. Sînt numai șase metri. Salt prin rostogolire, ca parașutiștii.

— Tovarășu' Ilarion — strigă Borhot nazal, lipindu-și palmele a rugăciune. Dacă te întreabă cineva, spune că n-ai văzut nimic. Am copii și nevastă ! N-am mai proiectat de ani de zile ! Fac numai muncă organizatorică ! Și tovarășu' cu cap de cal... Dacă vreți un loc la parcul zoologic... pe mîncare și băutură... fără efort... Am un văr acolo, la personal... ca zebră, e un loc liber

de zebră... Vă rog... vă rog... coborîți... N-am făcut rău la nimeni... Nu mă nenorociți... Tovarășu' Ilarion e subalternul meu... Eu răspund...

— Regret — spuse Ilarion. Dar ne grăbim. Și dacă totuși te întreabă cineva, spune-i că am aripi interioare.

— Aripi interioare — repetă Borhot, fugind sub ei. Asta e permis ? De cînd ?

— Dintotdeauna. Orișicui — spuse Ilarion, aplecîndu-se din șa. Și pentru totdeauna. La revedere !

— Noroc bun — strigă Borhot, oprindu-se într-o tufă de mărăcini și făcîndu-le semn cu batista. Tovarășe Ilarion, îți aranjez transferul pentru orice întreprindere din oraș sau din țară ! În două zile... Într-o zi... Chiar și pentru București !

— Urcă — porunci Ilarion. Nu-mi place să chinuiesc oamenii nici în somn.

— Știu — spuse calul. Te cunosc de mai mult timp decît te cunoști tu.

Își lipi urechile de cap, zvîcni într-un salt imens cu botul îndreptat spre lună. Pete verzi de întuneric, ferestre luminate fugiră în urma lor. Ilarion apucă coastele șeii, ținîndu-se cu putere, fericit că zboară și temîndu-se de hăul de dedesubt. Vîntul îi șuieră pe la urechi, îi desfăcu haina. Mîinile i se răciră pe bara de metal, și cînd privi jos, văzu orașul ca o puzderie de puncte luminoase.

— Sîntem prea mari ! strigă calul. Peste cîteva zile însă vei învăța să te transformi în rază și atunci vei veni cu mine...

— Unde ? strigă Ilarion.

— Dincolo ! necheză calul. În lumea cnizilor ! Închide ochii ! Repede !

Închise ochii și în aceeași clipă simți o greutate enormă strivindu-i umerii și degetele, picioarele și țeasta. „E din cauza vitezei" — gîndi ascultîndu-și oa-

sele pîriind, intrînd unele într-altele, fără durere, dar într-un efort înspăimîntător. Aerul continuă să-i biciuiască obrazul și pieptul, dar mai puțin, moale, pînă cînd încetă cu totul și avu senzația că s-a oprit. Încercă să-și deschidă pleoapele amorțite și abia putu zări prin crăpătura lor noaptea neagră, de gheață, ce-l înconjura. Dar întorcînd puțin capul — și simți că tot corpul i se răcește — văzu o mare întindere galbenă-strălucitoare, ca un șvaițer, și care părea să se încenușeze din ce în ce. Era brăzdată de găuri cu marginile îngroșate, de spinări, de dealuri conice, roase de vînturi.

Și dedesubtul lui, lipită de el, se rotea o mică sferă neagră, izbindu-l peste picioare. „E mult prea absurd, ca să mă sperii — gîndi. Și ar însemna să fiu idiot reacționînd cu aceleași spaime la acest nesfîrșit șir de coșmaruri. Însă mîine, mă voi duce la psihiatru.“ Încercă să-și zărească picioarele, dar acolo unde cu cîteva minute înainte se aflau chingile de iavașele, gleznele și labele lui, nu se vedea decît o sfericitate mată, abia întrezărită. Își dădu capul pe spate, dar capul rămase pe loc și sfera de dedesubt îl ciocni, aruncîndu-l în sus. Suprafața galbenă — mult mai stinsă acum, un deșert străpuns de prăpastii — se repezea spre ei împietrită.

— De ajuns — spuse vocea calului. Ai rezistat bine.

— Unde sîntem? întrebă cu glasul pițigăiat, care-i ieșea parcă prin urechi.

— În apropierea Lunii.

— Îmi place — spuse Ilarion. Chermeză — lună și retur. Dacă aveam mai multe cunoștințe astronomice, aș fi visat steaua Vega.

— Poimîine — se auzi vocea calului. Dar n-o să oprim de loc.

— Poimîine? spuse Ilarion. Poimîine, cînd?

— Pe seară — ricană vocea calului. Oh, meștere de fluiere, nici cînd ești corpuscul nu încetezi să glumești!

— Corpusculi am fost, corpusculi am rămas — psalmodie Ilarion și se *văzu* dinafară pe el însuși călărind, o sferă minusculă, invizibilă în vid. *Respirînd* fără să respire, înghețat, sferoidal, după ce membrele i se îndesiseră unul într-altul, compactizîndu-se (într-o atît de logică pregătire a coșmarului), galopînd un cal-corpuscul și văzînd fără ochi Luna.

„E nevoie de un antrenament special, pentru vise — gîndi. Urc scara lor, treaptă cu treaptă. Ar trebui să iau parte la concursuri de vise cu premii pentru enormități și simboluri. Și totuși, oamenii, în somn, îmi apar așa cum sînt, fără nici o deformație, nimeni nu e mai generos cu mine decît în realitate și nici mai crud."

Suprafața gălbuie era acoperită de un strat de nisip făinos, atît de fin, încît părea o glazură de marmură moale. „Lună. Cratere. Noaptea în cer. Zbor mereu. De cîte nopți zbor oare, uitînd de la o noapte la alta ceea ce mi se întîmplă ?"

— Și acum, înapoi — auzi vocea calului.

— Mai repede — spuse Ilarion. Am obosit dormind.

— Cum vrei — spuse calul.

Ilarion strînse pleoapele. Zeci de brațe îi apucară umerii și gleznele, trăgînd din ele cu furie. Gîtul îi fu aproape smuls, coastele îi pîrîiră și cineva îl trase de limbă, făcîndu-l să se înece și să sughită. Durerea fu mai scurtă decît înainte, dar mai puternică și i se făcu foame, o foame dureroasă, scormonitoare. „Visez că visez — gîndi. E un șir infinit de visuri, care mă pregătesc pe mine însumi pentru acceptarea absurdului și mă rostogolesc dintr-unul într-altul, ca și cum podeaua fiecăruia ar avea un orificiu prin care scap mai jos, mai adînc. Acum urc din al treilea vis, către al doilea și în curînd mă voi trezi." Își pipăi genunchiul — era la locul lui. Strînse pulpele, simțind conturul dur al șeii.

Aerul îi șuieră pe la urechi și inspiră cu poftă, de cîteva ori. Recunoscu bulevardul Ștefan cel Mare, blocurile noi, poșta și mai departe străzile vechi, pîrîul și gardul rar al șantierului. Calul coborî lin și rămase nemișcat, în apropierea mormanului de fierărie. Un braț uriaș, din potcoave și caiele, se ridică din umbră, făcîndu-le semn, apoi dispăru și se auzi, din depărtare, un cîntat de cocoș și cîini lătrînd. Ilarion descălecă și porni să meargă, aplecat pe-o parte, crăcănat, cu picioarele tremurînde. Se învîrti fără țintă în jurul lui însuși, în vreme ce calul chicotea. Paul și Niculae continuau să doarmă, așezați la poalele stîlpului, sprijinindu-se unul de altul. Oprindu-se în fața lor, Ilarion îi strigă.

Ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, Paul sări în picioare, se întinse și căscă, în vreme ce Niculae își scoase tabachera din buzunar.

— Nu-mi place beția moșului — spuse Niculae.

Paul se aplecă și-l întoarse pe bătrîn cu fața în sus. Obrazul negru parcă se albise, întinerise, zbîrciturile nu se mai vedeau. De sub părul cărunt, cîrlionțat, lățos, strălucea cercelul de argint. Paul îi deschise cămașa cu pieptar albastru, scorțoasă, și-și lipi urechea de pieptul lui costeliv.

— A murit — șopti. E de necrezut ! E atît de rece, de parcă ar fi murit aseară ! Și nu sînt nici două minute de cînd s-a prăbușit !

Îi acoperi ochii cu pălăria ponosită și adunîndu-i mîinile moi i le împreună pe piept.

— A murit de spaimă — spuse Niculae. Bietul bătrîn ! A murit cînd animalul s-a apropiat de noi.

— Să anunțăm miliția — spuse Paul. Să vină medicul legist.

Cerul se lumină peste pădure și începu să sufle un vînt răcoros.

— Dar e ora patru — spuse uluit Niculae. Patru ! Şi noi am venit aici pe la unsprezece !

— Am dormit cinci ore — spuse Paul. De data asta însă nu mi-am uitat visul. Tu erai în dreapta mea, Ilarion, Niculae mai în urmă, sprijinit de stîlp, iar moşul se închina, îngenuncheat. Calul s-a apropiat de noi şi tu ai vrut să-l goneşti, ai ridicat trompeta şi l-ai lovit peste bot. În clipa aceea cred că am adormit, dar înainte de a adormi cu totul am auzit calul spunîndu-ţi : „Te-ai întors, Ilarion ? Te recunosc. Te aştept de şaizeci de ani."

— „Ilarion, te-ai întors ? ! Te recunosc acum ! De şaizeci de ani te aştept" — spuse Niculae. Astea sînt *exact* cuvintele calului. Am visat acelaşi vis, Paul, dar eu mi-l amintesc mai precis.

— Acelaşi vis ? ! şopti Ilarion, cutremurat. Acelaşi vis ca şi mine ? Pînă acum aveam fiecare visul lui personal.

— Ora intuiţiei mistice a trecut — spuse Paul. Au cîntat cocoşii.

— Cocoşii — repetă o voce groasă, plină. Cocoşii cîntă mereu. Un poet beţiv spunea : „Şi cînd prind spre dimineaţă a cînta cucoşi isterici, răsăritul i-o paiaţă care joacă pe biserici".

— Doamne ! gemu Paul, acoperindu-şi faţa.

— I-ha-ha — necheză vocea guturală, cu o veselie nestăpînită. Tac de şaizeci de ani ! Nazîrmul era pierdut. Şi voi l-aţi găsit, prietenii mei ! L-aţi găsit şi credeţi că e vis tot ceea ce nu seamănă cu viaţa voastră de fiecare zi ! Haide, uitaţi-vă la mine, sînt viu, vorbesc. Sînt un cnid. O firimitură din marele cnid. Nu visaţi, Paul, Niculae, Ilarion !

Mîrţoaga alerga în jurul lor, tropăind, bătîndu-şi coastele cu coada, rînjind, scuturîndu-şi pielea plină de răni.

— Primiți-mă așa cum sînt — chicoti. O să înțelegeți mai tîrziu, poate. M-am arătat vouă, pentru că nazîrmul v-a găsit pe voi, nu pentru că voi l-ați găsit pe el. Oh, oamenii mei, prietenii mei, iertați-mă că tropăi și mi se umple botul de bale, dar mă cuprinde o bucurie animalică...

— Mi-e rău — spuse Niculae cu gura încleiată. Acum... Aud... Vorbește !

— Vorbesc ! gemu calul. Niculae, stăpînește-te, nu te prăbuși ca moșul ăsta care, îmbuibat de legende, n-a putut să înțeleagă legenda pe care o trăia el însuși !

— Paul ! urlă cu sălbăticie Ilarion. Îl auzi ?

— Da — șopti Paul. Îl aud. Acum îl aud. Dar e absurd ! Nu cred nimic !

Se încovoie și căzu foarte încet, cu fruntea în praf, la picioarele lui Niculae.

— Ilarion, dragul meu, spuse calul, oprindu-se. Dacă realitatea e prea nebună pentru tine, închipuie-ți că visezi. Dacă visul te sperie, trezește-te, și va dispărea.

— Nu mă tem de propriile mele vise — spuse Ilarion. Nici Niculae nu se teme. Și Paul se va trezi.

— Spuneți-mi Hirondelle, așa cum m-a numit moșul — spuse calul. Dacă s-ar putea, aș reveni peste trei secole, cînd toate astea n-ar mai fi o taină pentru voi. Dar nu se poate. O să înțelegeți totul înainte de a se lumina de ziuă, fiindcă o să-l trezesc și pe Cilidache.

Calul amușină prin iarbă și apucă între buze mușțiucul trompetei. Suflă cu furie în ea și o umbră uriașă se deșiră deasupra movilei de lut. Numai contur, zăngănindu-și potcoavele și caielele, silueta unui om cu brațele lungi și cap rotund păși către Ilarion. Se vedeau prin pieptul și prin pîntecele său cerul și numai ochii din potcoavă luceau mat, ca acoperiți de mătase.

— El e Cilidache, fratele meu degenerat — spuse calul — construit după chipul și asemănarea voastră. Salută-i pe oameni, Cilidache !

— Salut, oamenilor — spuse omul din potcoave și-și lipi palma ruginită și dezghiocată în dreptul inimii.

VIII

Stăteau toți trei, umăr la umăr, pe o buturugă, sub lumina leșioasă a becului prins de stîlp. Paul, Niculae, Ilarion. Cilidache se chircise în fața lor ca un vătrai îndoit, iar calul vorbea, vorbea. Ilarion asculta vorbele zîmbind, cu zîmbetul unui om care știe că pînă la urmă va înțelege, și multe stele, ca fulgi de zăpadă, scăpărau în întunericul din fața sa, multe stele rotindu-se, adunîndu-se în zodiace, pe bolți-jucării, Capricornul, Fecioara, Peștii, Săgetătorul. Și prin ele, în hăuri, scînteiau, se aprindeau stele mari de mătase, prelungi, stele zburînd ca fluturi luminoși, sori sălbatici zguduindu-și razele de foc, munți de gaze aprinse. Șuiere tăcute, explozii surde se stingeau sub cerul apos, în jurul unei enorme stele de pîslă și sticlă. Și calul vorbea, vorbea...

— ...Marele cnid pierdea energia, pulsațiile sale se răreau. Rînd pe rînd, cnizii și-au luat zborul către civilizațiile de gradul al treilea, de unde veniseră, nu în nave — așa cum călătoresc oamenii — ci ca razele a nenumărate explozii, adunîndu-se în fascicule pentru a putea străbate marile cîmpuri ostile, moarte, de pulberi, de perdele magnetice. Știam că nu toți vom putea ajunge la țintă, dar știam totodată că pe marele traseu există forme de viață rațională, formă supremă a energiei uni-

versale, pe care le-am putea folosi pentru a pleca mai departe și a reveni. E greu, nu există cuvinte, și multă vreme nu vor exista cuvinte pămînteşti care să poată descrie acest fenomen al zborului nostru şi al revenirii pe aceeaşi cale, purtînd cu noi energiile enorme ale civilizaţiilor de pe treapta a treia. Cinci ani-lumină ne-au trebuit — nazrîmului, mie, lui Cilidache — să ajungem pînă aici, secătuiţi, şi dacă Pămîntul n-ar fi existat, am fi pierit, risipindu-ne în infime urme de praf cosmic. Dar aici exista viaţa, şi noi ştiam — ceea ce oamenii abia visează — să obţinem apă cristalină în afara celulei, cristalul de apă ce se topeşte mereu şi se formează continuu, apa vie a basmelor voastre. Ţi-am mai istorisit toate acestea, Ilarion, dar atunci erai mai puţin învăţat ca acum...

— Nu eram eu, mormăi, ca prin somn, Ilarion. Şi nu-nţeleg nici acum cine zboară, cine e marele cnid...

— O planetă gînditoare — răspunseră vorbele calului. Aruncată departe în urma unor mari cataclisme şi care încearcă să revină în lumile ei, înainte de a-şi pierde complet energia. Eu sînt un cnid — infinit de mică parte din ea.

— Cristalul — şopti Ilarion. Apa vie. Nu înţeleg.

— Nici o maşină a voastră n-ar putea lucra asemeni cristalului viu de apă, la temperatura propriului său punct de topire... Dar noi putem. Şi prin asta ajungem la mimetismul total... la comunicarea cu orice forme de organisme raţionale... preluînd astfel energiile lor...

— Consumîndu-le — murmură Paul. Consumul absolut. Neantul.

— Nu — se apără vocea. Nu ! Nu consumîndu-le... dar stimulînd rezervele uriaşe ascunse în ele, pe care înseşi organismele nu le cunosc... tot ceea ce viaţa păstrează cu zgîrcenie...

Ilarion asculta vorbele, vorbele care acum parcă veneau din adîncul lui însuși, și stelele deveniră transparente, urcară spre înălțimi într-o ploaie inversă, lăsînd să apară stoguri de fîn, uliți țărănești, zăvoaie, boi cu capetele întoarse mugind, ciobanii lui Grigorescu. Soare palid și vară secetoasă, cumpeni de puțuri, cîmp lenevit. Și vorbe, multe vorbe...

— ...Sate mici, sate multe, cu case răzlețe, pe coaste de dealuri. Mai tîrziu am aflat ce sînt, că au nume, pentru că nimeni acolo, sus, nu știa, nu știam noi, marele cnid. Și nazrîmul încă nu luase ființă, era o rază ca și mine. Cînd nazrîmul a căpătat forma de acum, vara era în toi și eu mă adunasem într-o movilă de nazrîm inform, cu o uriașă energie. Primul pas trebuia să fie imitarea formelor de viață de pe Pămînt, dar imediat după sosire, acoperit de invizibila materie protectoare, nazrîmul a continuat să trăiască după legile lumii cnizilor. Trăia căutînd o formă asemenea formelor pe care le cunoștea dinainte și a reușit să găsească un mucegai. Un mucegai sub o piatră, pe care l-a luat o clipă drept o frîntură a marelui cnid pămîntesc — culme a rațiunii și a organizării ! Eu, care sînt din ce în ce mai pămîntean, gata să-mi pierd puterea de a redeveni cnid, simt cum memoria vieții mele trecute se îngreunează sub povara celor șaizeci de ani de adaptare, sub povara experienței cabaline și omenești. Dar atunci nazrîmul era foarte activ și înțelegînd că mucegaiul pămîntesc e o formă inferioară chiar animalelor subpămîntene, rădașcelor, coropișnițelor, l-a părăsit încercînd să devină mobil. A fost cel mai îngrozitor efort pe care l-a făcut pe Pămînt — căci imobilitatea e una cu marele cnid, care, mișcîndu-se, n-ar face altceva decît să stea pe loc, el fiind egal și simetric în toate părțile sale.

O dată cu primele mișcări, nazrimul a făcut și prima greșeală. El a socotit că Pămîntul ar putea ascunde în sînul lui cele mai evoluate forme de viață. Săpîndu-și o galerie verticală, a înaintat în josul ei sute de kilometri, și-a creat galerii laterale, a străpuns vulcani, avene, a cercetat centrul Pămîntului. Planeta marelui cnid e însuși marele cnid, și pătrunzînd în adîncul său ajungi la cele mai bogate surse de energie. Dar interiorul Pămîntului s-a dovedit a fi neospitalier cu viața și nazrîmul, copleșit de datele adunate, s-a întors la suprafață. Consumase, în șase ore de la venire, aproape întreaga energie necesară creării *formei* prin care trebuia să facă legătură cu energiile vitale superioare ale Pămîntului. Trebuia să acționeze înainte ca energia să se fi degradat cu totul.

În clipa aceea a apărut mîrțoaga. Era cea mai mare vietate pe care nazrîmul o întîlnise pînă atunci și care avea rudimente de inteligență. În momentul următor, nazrîmul m-a creat pe mine, după chipul și asemănarea mîrțoagei.

Înainte ca transformarea să se fi încheiat, un om a ieșit din moară și s-a îndreptat spre noi. Era un potcovar care se speriase de detunătură și care a apucat să vadă o groapă în care tremura o sferă mătăsoasă, ca adunată din păpădii. A văzut fumul, flacăra, norul de praf și un al doilea cal împleticindu-se deasupra gropii. Eram eu, parte din masa nazrîmului, orb și surd, aproape numai piele, un schelet și o masă de carne ce-și separa mușchii și venele, în organică legătură cu mîrțoaga încremenită, pe care o copiam, în afara creierului — căci devenind pămîntean trebuia să-mi păstrez și caracterul de cnid. Procesul n-a durat decît zece sau douăzeci de secunde, dar înainte de a se termina, mîrțoaga s-a prăbușit ne-

chezînd sub ochii ţiganului potcovar. S-a contractat în spasme, apoi s-a transformat într-un cnid, dar într-un cnid degenerat, pămîntesc. Cînd potcovarul a ajuns lîngă mîrţoagă, n-a mai găsit nimic din ea, decît potcoavele şi caielele. Restul calului, sub formă de puf de păpădie albicios, se ridicase în văzduh şi plutea spre apă. Nazrîmul a crezut că potcoavele şi caielele rămase sînt o parte a mîrţoagei dispărute, după cum a crezut că şi potcovarul e un soi de cal neterminat. Folosind pufuł purtat de vînt, încă plin de energie vitală, el a multiplicat potcoavele şi caielele, a schiţat forma unui om, după înfăţişarea potcovarului, şi i-a dat viaţă. Astfel s-a născut fratele meu Cilidache, prea lipsit de vitalitate ca să mai capete piele şi muşchi, organe interne şi creier, dar care imediat după naştere a continuat să crească, ajungînd uriaş.

Ceea ce vedeţi cînd lumina cade pe el sub anume unghi şi scînteiază asemeni borangicului sînt resturile calului transformat în cnid. Astfel, nazrîmul crease nişte vietăţi după chipul vietăţilor pămîntene, cheltuindu-şi aproape întreaga energie de transformare.

Abia către seară ne-am dat seama că nazrîmul greşise creînd un cal, şi încă unul bătrîn, în loc să creeze un om. Şi înainte de a se întuneca am încercat împreună cu nazrîmul, într-o groapă, să facem oameni. Am făcut atunci opt, după chipul unuia dintre ţigani, opt bărbaţi voinici şi frumoşi, dar au murit cu toţii şi nazrîmul şi-a dat seama că degenerase — nu mai putea naşte forme superioare de viaţă. Adaptîndu-se legilor Pămîntului, pe nesimţite, el îşi pierduse capacitatea de creare mimetică.

Primul său născut determinase limita deasupra căreia nu mai putea să urce. Înţelese asta în vreme ce al optu-

lea bărbat negricios zăcea în fața nazrîmului. Respira din ce în ce mai rar, își pierdea forma. Îl vedeam cum se topește, prefăcîndu-se în păpădii, ca și cum vîntul l-ar fi destrămat. Pielea îi devenea străvezie, oasele translucide, capul ca o țeastă de sticlă umplută de creierul lăptos. Apoi degetele căzeau, scrumite în pulbere, picioarele și urechile, pieptul, coapsele, gîtul. Ultimul dispărea creierul și fulgii de nazrîm se adunau ca niște mingi stelate, lipindu-se de pereții gropii.

Dar marele cnid aștepta răspunsul nostru. Atunci împreună cu nazrîmul am hotărît să iau legătura cu oamenii cum voi putea și, grăbindu-mă, căci legile noii lumi lucrau și asupra mea, prefăcîndu-mă în cal, din ce în ce mai mult într-un cal bătrîn, aproape surd. Ca procesul să se încetinească am petrecut iarna în groapă, comprimat, micșorat, interpătruns cu nazrîmul și primăvara am ieșit la păscut.

Era începutul lui aprilie, cînd l-am cunoscut pe străbunicul tău, Ilarion. Arăta ca și tine, nu prea înalt, cu nasul lung, cu mustață. Ducea pe umăr o desagă cu fluiere și cu scule. Eu pășteam primele fire de iarbă fragedă. Și pînă atunci oamenii îmi vorbiseră — erau geambași, potcovari, hoți de cai. Și parcă nimeni nu-i mai meșter în îndulcirea glasului și în alintări decît hoții de cai. Dar nu le răspunsesem pentru că oamenii nu pot înțelege decît ceea ce au învățat. De abia lui Ilarion i-am descris — așa cum se poate descrie în cuvinte pămîntești — planeta marelui cnid, ca un organism gînditor, format din miliarde de sfere dantelate, cuprinse una într-alta, pulsînd încetișor. Și Ilarion a început să înțeleagă pentru că intuia totul, voia să simtă, să se prefacă în totul.

Și cînd, după cîteva zile, a venit strălucind de fericire, cu fluierul său cu mai multe brațe, un fel de mică orgă, nazrîmul a hotărît să-și schimbe forma nepămînteană luînd înfățișarea fluierului lui Ilarion. Trompeta de la picioarele voastre e nazrîmul.

Un cucurigu ascuțit străpunse vorbirea molcomă, de vin, și o bucată de aur topit curse peste marginea cîmpiei. Ca în apă, culoarea ei se reflectă în cer.

— Sînt șaizeci de ani de atunci — urmă calul melancolic. Șaizeci de ani în care am devenit mai pămîntean decît trebuia, în care Cilidache a ruginit, iar marele cnid n-a primit nici un răspuns. Luați mortul și plecați acum. Vă aștept la cariera de sub poalele dealului, unde mai păstrez fărîme din marele cnid, din nazrîmul netransformat.

Sforăi, alungă muștele cu coada și se depărtă păscînd rarele fire de iarbă.

Ilarion se desprinse primul din amorțeală. Paul se sprijini de genunchii lui, ridicîndu-se, cu ceareăne vinete, cu buzele uscate. Niculae părea abia trezit după un somn bun, căscă, se întinse, rîse de unul singur.

— Ați dormit și voi ? întrebă Paul răgușit. Cred că am căpătat un guturai oribil, culcat pe pămîntul ud. De data asta am înghițit o cantitate enormă de stupefiant.

— Ha-ha-ha ! rîse încîntat Niculae. Tu încă mai crezi că ai dormit, raționalule ? Rîdea, dar căpătase o privire sașie, neliniștită, pe care Ilarion nu i-o cunoștea.

— Trebuie să te culci din nou — spuse Paul. Arăți prost. Nu-mi place cum arăți.

— Adoarme-mă tu, suflînd din nazrîm — spuse Niculae încruntîndu-se.

— Nazrîm — șopti Ilarion. Dar unde e nazrîmul ?

— E pe spinarea calului — spuse Paul. Se duce de sigur să-l ascundă în groapa de sub deal. Dar voi... voi... Sau îmi închipui că vorbesc cu voi și continui să dorm?

— Ești treaz — gemu Ilarion. N-am visat nici unul „Sînt mai multe minuni între cer și pămînt, Horatio...

— La revedere — spuse calul prietenos, întorcînd capul spre ei. Medicul legist va constata că bătrînul a murit de inimă, ca și bunicul său, potcovarul Cilidache.

IX

Ilarion își aminti în după-amiaza aceleiași zile că dimineața fusese la institut, unde totul se petrecuse ca de obicei. Drobotă adusese un pliant cu automobile englezești și discutase cu Enache despre mașini. Proiectul de stație de pompare complexă luase calificativul excepțional și asta însemna coeficient mare la primă. Primiseră o enciclopedie a construcțiilor și vreme de două ore își copiaseră nomograme și bibliografii, sîrguincioși. Apoi Borhot îi mobilizase la o ședință de pază contra incendiilor, dar cu mai puțină convingere ca de obicei, pentru că se și anunțase schimbarea lui din conducerea serviciului și trecerea pe postul de inginer proiectant — meserie pe care o uitase. Pentru prima dată salariații îl priviră cu înțelegere, iar Ilarion chiar cu simpatie.

În afară de înlocuirea lui Borhot, totul fusese la fel ca totdeauna și o zi putea lua locul alteia, după cum amintirea unei zile putea înlocui amintirea oricărei zile. E adevărat că ceilalți îl priviseră intrigați pe Ilarion, șușotind între ei, dar și asta se întîmpla zilnic. El era

ultimul care afla schimbările din serviciu, micile bîrfe, și chiar propriile sale avansări la salariu. Dar acum simți că i se întîmplase ceva lui însuși pentru că ori de cîte ori fusese pomenit cuvîntul *chermeză*, tresărise, îngrozindu-se.

Trecuseră cîteva ore de cînd plecase de la institut, dar cuvîntul îl obseda încă și mergînd pe drum de unul singur continua să-l repete. Mergea foarte încet, îndreptîndu-se către șantierul din valea orașului, pentru a se întîlni acolo cu Paul și Niculae. Mergea alene, prin mijlocul străzii, avînd senzația că lîngă el mai e cineva — un om solid, chel, rupînd lanțuri pe piept, așa cum îl văzuse la circ și la moși — și un cal în buestru, cu șa aurie pe care sălta o amazoană. Imaginile se topeau una într-alta sau se îmbinau, atletul căpăta picioare de cal cu un centaur sau calul pășea pe niște labe omenești, potcovite. Pe măsură ce se depărta de vacarmul străzilor circulate, se destindea, și institutul îi apărea difuz, ca prin ceață. Și din ce în ce se contura imaginea atletului cu pectorali enormi, scurt în gît, cu ochi mici, însoțit de calul care necheza țopăind.

Ajungînd la ultimele case ale orașului, se liniști, cu toate că cei de alături de el gîfîiau și plescăiau. Ilarion se înveseli la gîndul că realitatea se dilatase pentru dînsul, lăsînd visurile să apară la lumina zilei, fără a-l mai chinui cu explicații. Dar pentru că *trebuia* să găsească un suport logic celor ce se petreceau, se hotărî să le ia drept visuri. Astfel totul devenea firesc, chiar și ideea că dormea continuu de cîteva zile sau aceea că trecea într-o clipă, asemeni lui Simbad marinarul, prin peripețiile unei vieți întregi. Dar și drogarea putea conduce la aceleași concluzii. Renunțase, azi cel puțin, la ciupituri, palme și împunsături cu vîrful compasului.

Suferința fizică nu era organic inclusă realității și nu-l putea trezi din eventualul vis.

— Păzea ! strigă cineva din spate.

Sări deoparte, cu neîndemînare, și pe lîngă el se desfășură, domol, un cortegiu bizar. În față se legăna o cămilă bărboasă și plictisită, pe care călărea un om cu șapcă, un soi de agent veterinar. Urma un atlet ras în cap, gol pînă la mijloc, avînd pieptul încins cu un lanț lustruit, după care tropăiau doi mînji negri, cu șei colorate și cu canafuri prinse pe după urechi.

— Circul ! Circul ! strigă o voce subțire și porțile curților se deschiseră, lăsînd să apară figuri de copii prăfuite, asudate, mînjite cu pămînt și cu zeamă de fructe.

— Dă-ne voie, tovarășe — spuse, supărată, o voce groasă.

Era un pitic serios, pomădat, care se grăbea să-i ajungă pe ceilalți. Plutonul circului se încheia cu un trompetist și un toboșar, amîndoi obosiți și asudați, așezați pe bancheta din spate a unei motociclete pentru invalizi. Motociclistul, îmbrăcat cu o cămașă țărănească țesută cu arnici, purta o cască albă, pictată cu spice de grîu și steaguri tricolore.

Copiii săriră din porți, luîndu-se pe urma motocicletei, și Ilarion se amestecă printre ei, grăbind pasul. Pe maidanul din marginea orașului se ridicau corturile circarilor în jurul a două vagoane de lemn, vopsite în verde și împodobite cu ciucuri. Ilarion descoperi în spatele unui pilc de oțetari cușca-vagon în care picotea o leoaică, despărțită printr-un grilaj de un tigru. O zebră dormea priponită la umbra unui paravan de pînză.

— Hai, plecați, plecați ! le strigă piticul copiilor, fugărindu-i. Atletul își zornăi lanțul, ca să-i sperie, și,

deschizîndu-şi-l ca pe un colier, şi-l înfăşură în jurul pumnului şi-i ameninţa pe cei care nu se depărtaseră şi dădeau cu tifla.

— Greu, tovarăşe, greu — îi spuse trompetistul lui Ilarion, ştergîndu-şi sudoarea cu o mare batistă roşie. Anul trecut făceau publicitate organele locale cînd veneam cu spectacole. Acum trebuie să batem noi străzile. Şi mai zice că e şuşanea. Să văd eu şuşanea la saltu' mortal şi la băgat capu' în gura leoaicei ! Aşa şuşanea mai zic. Haide, Paulică — îi spuse toboşarului — du şi nazrîmu' meu în vagon.

— Cum ? ! întrebă Ilarion, tresărind. Ce-i aia „nazrîm" ?

— Trompeta asta, sau cum să-i zic. Are vreo cinci braţe în plus, numai de ochii lumii, nu cîntă pe ele.

Ilarion privi cu luare-aminte figura trompetistului, prelungă, cu obrajii săpaţi de două şanţuri adînci. Omul avea sprîncenele blonde, decolorate, şi nasul roşu jupuit de soare. Era ars şi tăbăcit, ca şi cum ar fi fost ţinut prea multă vreme la dogoarea focului.

— Şi de ce-i spui *nazrîm* ? întrebă.

— Eh, e o vorbă prin partea locului. De prin vremea turcilor, cică. Şi cred că şi trompeta asta e de pe-atunci. Cînd suflu în ea îi simt cocleala, parcă o beau cu paharu'. După ce-i înghit mirosul de alamă coclită sînt ca beat, am fel de fel de vedenii, ce să mai zic. Eh, şi asta-i o meserie !

— Ce fel de vedenii ? întrebă Ilarion, apucîndu-l de cot. Visezi cumva că zbori ? Sau că te prefaci în vreun animal ?

— De toate — spuse omul, plictisit. Acum o lună credeam c-am înnebunit. Cum puneam capu' jos pe pernă, mă ridicam cu pat cu tot şi porneam să mă învîrt

în jurul casei. Da' ce să vă mai spun de toate paraschoveniile astea ! E un fel de boală de nervi, o astenie, cum îi zice acum. Şi căldura, şi cocleala... Şi mai şi suflu cîte trei ore fără oprire, cînd bat străzile... să adun lumea...

Îşi şterse fruntea şi obrajii cu batista şi întorcîndu-i spatele puse piciorul pe prima treaptă a vagonului. Ilarion îi văzu izmenele prăfuite, legate cu şiret deasupra gleznei, şi pantoful scîlciat.

— Haide, Paulică — strigă trompetistul. Adu conservele şi şunca de pe poliţă. Sînteţi cumva de la Sfat ? îl întrebă pe Ilarion.

— Ah, nu... Avem un şantier peste apă, dincolo... Şi m-am luat şi eu după dumneavoastră, cu copiii...

— Credeam că sînteţi de la Sfat. Nu veniţi să vedeţi spectacolu' nostru deseară ?

— Poate că vin... Cred că da...

— Să ştiţi că avem cîteva numere bune. Nu astea de trapez, da' dresura. Şi ruptu' lanţului. L-aţi văzut pe Cilidache ? E mai tare ca Zampanò ! Aşa strigau prin oraş : E arivato Cilidache ! Intră în arenă tras de zebră, cetluit bine de speteaza trăsuricii şi se smulge numai încordîndu-şi muşchii.

— Cilidache... repetă Ilarion.

O umbră se topi sub crengile oţetarilor. Umbra unui uriaş, numai contur, cu ochii orbi şi braţele îndoite. „Am mers prea mult cu capul descoperit în soare", îşi spuse Ilarion. Şi întrebă :

— Zebrei cum îi zice ?

— Hirondelle — spuse omul. Îşi dădu pălăria pe ceafă cu un bobîrnac şi se corectă : Adică Albiniţa. Hirondelle era o mîrţoagă care trăgea cuştile cu porumbei

și cîini dresați. A murit acum doi ani, tot prin părțile astea. Ce aveți, tovărășele, vi-i rău ? Stați puțin jos. Stați la umbră. Paulică, adu o cană cu apă !

Ilarion se așează pe iarbă, de partea umbrită a vagonului. O clipă crezuse că va cădea, dar amețeala îi trecuse. Era numai foarte obosit și repeta, fără voie, în gînd : „Hirondelle, Hirondelle, Hirondelle".

Toboșarul îi aduse o cană smălțuită și Ilarion bău apa sălcie, călduță.

— Mulțumesc — spuse ridicîndu-se. Nu puteți să-mi arătați și mie nazrîmul ?

— Ce anume ? întrebă trompetistul, privindu-l neliniștit.

— Nazrîmul — spuse Ilarion.

— Adică... ce ? întrebă și toboșarul, încruntîndu-și figura grasă și nebărbierită. Cine e naz... nazîrul ? Tigrul, adică ?

— Trompeta — făcu Ilarion. Credeam că-i spuneți *nazrîm*.

— Cum să-i spunem *nazîr* dacă e trompetă — mormăi toboșarul. Ce, vorbim turcește ? Sau vă bateți joc de noi ?

— Hai termină, Paulică — spuse trompetistul. Vezi că omului i-e rău. Adu trompeta de unde ai pus-o.

Toboșarul urcă în silă cele patru trepte ale scării vagonului și reveni pufnind și scuipînd.

— Poftim ! spuse, întinzîndu-i lui Ilarion o goarnă militară de alamă cu corpul gros și cu cinci spire subțiri, răsucite și lipite la voia întîmplării.

— Am mai văzut trompeta asta undeva — spuse Ilarion.

— Adică ce vreți să spuneți ? întrebă toboșarul. Că e de furat ?

— Ia du-te și mănîncă — îi spuse poruncitor trompetistul. Nu-l luați în seamă, tovărășele. E băiat bun, dar a băut puțin mai mult decît se cuvenea de dimineață.

— De ce are toate țevile astea ? întrebă Ilarion. Cînți prin ele ?

— De unde ! Astea-s pentru public ! E mai senzațională așa. Îi zic „goarna indiană".

— Și nu ți-e frică să sufli în ea, dacă te amețește mirosul de cocleală ?

— Păi nu miroase a cocleală. Suflu cît mă țin bojocii și n-am nimic.

Conturul întunecat, înfățișînd un om, trecu peste vîrful firelor de iarbă, se anină în crengile oțetarilor. Se legăna, abia văzut, lăsîndu-se în voia vîntului asemeni umbrei unei rufe.

— O să mă duc — spuse Ilarion, vărsîndu-și în creștet restul cănii. Cumpără dumneata două bilete pentru mine că trec eu mai pe seară să le iau.

Scoase o hîrtie de douăzeci și cinci de lei și o băgă în mîna trompetistului.

— Și salutări lui Cilidache — adăugă.

— Mulțumesc — spuse trompetistul. Da' pe tovarășul meu îl cheamă Paulică, nu Cilidache.

— De atlet vorbeam — spuse Ilarion. De Zampanò. Cel care rupe lanțul.

— He-he-he — rîse trompetistul. Lui îi zice Iorgu. Iorgu Popescu. De unde Cilidache ? Făcu un pas spre Ilarion, privindu-l compătimitor. Nu e bună băutura vara, tovărășele. Și eu beam pînă acum un an, de dimineața pînă seara. Și mi-a distrus ficatul. Ba am și început să-mi pierd ținerea de minte. Ziceam ceva și peste o minută habar n-aveam. Și e păcat, pe cuvînt, că mai avem o viață de trăit, și eu și dumneavoastră.

— Îmi pare rău — spuse Ilarion. Dar s-ar putea să aibă dreptate. O să trec atunci mai pe seară după bilete.

— Treceți. Îi duc banii casierului chiar acum, de sa-ftea. Cred că sînteți primul client pentru deseară. Ne-a zis și căpitanul de pompieri, care e văr de al doilea cu Paulică, cu toboșarul. Cică : „De unde spectatori, dacă tigrul vostru e pisică sălbatică. Aveți vreo dovadă că e tigru ?“ „Păi are acte“, zic. „Lasă — zice — că știu eu cum se fac certificatele astea de tigru. Ați uns pe unu', și gata.“ „Te bag în cușcă, i-am zis, și-ți dovedește imediat dacă e tigru sau nu.“ Da' căpitanu' nu se lasă. Zice : „Cu pisica asta, treacă meargă, da' ce să caute lumea la circ, dacă la noi în oraș, cînd nu te-aștepți, vezi pe cîte unu' zburînd. Ieri umbla un cetățean cam la cinșpe metri deasupra străzii Teilor. Și asta numai așa, să-și treacă timpul, nu pentru bani...“

— Pe strada Teilor ? întrebă gîtuit Ilarion.

— Da, acolo, spre bulevard. „Că și noaptea — zice — a galopat unul pe acoperișuri. Tropăia de ne-a trezit pe toți.“

— Căpi... căpitanul de pompieri... povestea ? întrebă Ilarion.

— El. Da' i-am spus-o de la obraz : „Una e să ai aripi, așa, de amator, și alta e să fii profesionist, cu autorizație“.

— Chiar așa i-ai spus ?

— Exact. Vorbă cu vorbă.

— Un căpitan de pompieri cu mustață ? Înalt, solid ?

— Cine ? întrebă trompetistul, încruntîndu-se. Cine să fie înalt și cu mustață ?

— Căpitanul de pompieri. Care e rudă cu Paulică, toboșarul.

— Ce căpitan, tovarășele ? De asta-ți vorbesc eu acum ? !

— Parcă așa am înțeles — șopti Ilarion.

— Rău! spuse trompetistul, ducîndu-și mîna la frunte. Și pe mine m-ai amețit, parcă am o moară în cap! Du-te în treburile dumitale și lasă-mă.

— Și biletele? spuse abia auzit Ilarion.

— Biletele? Ce bilete?!

Figura trompetistului se înroși, ochii îi străluciră și deodată șuieră arătînd pîlcul de oțetari:

— Cilidache s-a atîrnat în pom să-și scuture rugina, he-he-he! Să-l vedeți la noapte cînd o să-și bată pintenii pe vale, he-he-he!

Ilarion îi întoarse spatele și o luă la fugă peste mușuroaiele de bulgări uscați. Ajunse în mai puțin de un minut la podul construit din blăni de stejar și-l trecu tropăind. Cămașa i se lipise de spinare, picioarele îi erau ude în pantalonii de doc, dar se opri din fugă, potolindu-se tot atît de brusc pe cît se speriase. „Hirondelle devine din ce în ce mai pămîntean — gîndi. Iar eu cnid. La început fantasticul și obișnuitul se succedau, acum se interpătrund. Oare... puterea mimetică a lui Hirondelle a trecut și asupra mea?! Se aplecă smulgînd un fir de patlagină rătăcit printre buruieni. Aș putea oare să-l transform? se întrebă. Să-l văd măcar ca pe un arbore?" Privi concentrat planta din care picura o zeamă albicioasă, dar nu văzu altceva decît striațiunile învelișului. Amintirea circului, a trompetistului începu să devină difuză... „Înțeleg — murmură — Hirondelle m-a sensibilizat după chipul și asemănarea lui. N-am forța mimetică a cnizilor, dar îmi proiectez obsesiile înafară... E ucenicia mea ca om-cnid... La chermeză numai Borhot și-a amintit de zborul meu... pentru că pe el l-a zguduit cel mai mult... Ceilalți au uitat tot ce li s-a părut absurd, așa cum își uită visurile..." Își

aminti că e prea devreme pentru întîlnirea cu Paul și Niculae și rămase pe malul pîrîului, privind apa puțin-lică spălînd pietrele albe. Peste celălalt mal, și parcă afundîndu-se în pămînt, se vedeau sub un fuior de fum corturile și vagoanele circarilor și cîțiva oameni întîmpinînd o prelată.

Simți deodată gîdilituri și înțepături și înțelese că l năpădesc furnicile. Îi intraseră pe sub mîneci și se împrăștiaseră pe spinare, pe piept, i se refugiau în urechi. Scoțîndu-și cămașa, o scutură și se scutură el însuși la soare.

Porni apoi pe un drum desfundat de autocamioane, care, ocolind șantierul, străbătea pădurea și trecea dealurile spre satul cel mai apropiat. Îi plăcea drumul ăsta, îl știa de cînd începuse lucrarea și-i cunoștea toate hopurile, pantele, cotiturile. Văzu un iepure țîșnind prin mirișie, cafeniu-cenușiu, cu burta alburie și fluieră în urma lui.

„Toată viața — gîndi — am colindat prin fel de fel de orașe, pe șantiere și acum m-am întors, sînt acasă. Și ce bine simt țara, o simt parcă mai bine ca totdeauna. O simt pînă în adîncul meu, o recunosc la fiecare pas și dacă n-ar fi așa de cald aș cînta ca să-i răspund la chemările ce mi le trimite din frunze, din pămîntul ăsta uscat, din fuga iepurelui. Mi-ar mai trebui o viață să bat drumurile astea, toate drumurile. Aș umbla fără odihnă, aș construi microcentrale în satele depărtate, sute de microcentrale. Ar fi un apostolat care mi-ar place. Ar fi cîntecul meu din fluier."

Auzi un autocamion ajungîndu-l din urmă și-i făcu semn să oprească. Șoferul frînă. Ilarion îi dădu o țigară prin fereastra deschisă a portierei.

— Pînă la dealuri — spuse, urcîndu-se pe aripa roții. Sări pe stiva de scînduri din spatele cabinei, ferindu-se de crengile zarzărilor ce mărgineau șoseaua. Își aprinse o țigară, trase cîteva fumuri și o aruncă.

Autocamionul încetini. Șoferul scoase capul pe fereastră, strigîndu-i :

— Aici coborîți ?

— Da, aici.

Sări jos, dînd șoferului pachetul de țigări abia început, și o luă pe o potecă umbrită, care urca pe sub arbori. Merse cîteva sute de metri, ascultînd zumzetul gîngăniilor, apoi ieși într-un luminiș presărat cu albăstrele decolorate de căldură. „Ce caut aici ? își spuse, brusc trezit din visare, stingher, aproape speriat de liniștea din jur. Paul... și Niculae... în cariera de sub deal... De ce acolo ?“

Departe, un guguștiuc chema, înspre partea șanticrului și a morii părăsite. Și o toacă bătea înfundat, toaca unui schit nevăzut, subpămîntean. „Cu ce îndîrjire am venit de la cantină pînă aici — gîndi — pe căldura asta înăbușitoare ! E de neînțeles fără stimularea drogului. Și, așa cum mi s-a mai întîmplat, în visurile fără șir ale ultimelor zile, devin brusc lucid, alung vedeniile.“ Toaca se auzea mai tare, dar tot înfundat. Ilarion porni să urce spre gura fostei cariere, pe care o recunoștea, dărîmată, astupată aproape.

— E cald — spuse o voce fără timbru. Și mie mi-e cald.

Pășind peste vîrful cînepiștei, Cilidache venea spre el călcînd greoi, scînteind cu toate mădularele.

— Credeai că e Hirondelle ? întrebă. Hirondelle e de mult aici. Și mie nu-mi place să mă mișc ziua. Obosesc și fac prea mult zgomot.

Era răcoare în carieră. Vine de calcar se pierdeau prin lutul galben, pe podea, pe pereți, pe băncile săpate din cazma. Cilidache se tolănise pe jos, Niculae și Paul, umăr la umăr, ascultau nemișcați. Numai Ilarion tresărea, lovindu-și genunchiul de genunchiul omului din potcoave.

„...Am așteptat să se facă întuneric — urmă calul — ne-am dus în dreptul vechii mori, acolo unde nazrîmul ieșise pentru prima oară din pămînt. Am sfîșiat pîntecele lui Cilidache și nazrîmul a trecut la transformarea bucăților de cnid în raze. Dar cnidul degenerase și nazrîmul a pierdut controlul fenomenului. Am mai avut timp să mă ascund în groapă, apoi colina pe care mă aflam s-a spulberat ca un mușuroi, ca sub un trăsnet uriaș și Ilarion a țîșnit sub forma unei raze invizibile. Explozia a descompus nazrîmul în trei bucăți — una care semăna cu o șa sau cu o trompetă, altele două ce aminteau niște iavașale. Cînd nazrîmul a reușit să-și oprească autotransformarea, o mare parte a cnidului din care era făcut se pierduse în pămînt, în aer, devenise corp comun cu iarba și copacii. Și nazrîmul, trimițîndu-mă să mă ascund în carieră, a pornit la o muncă de neînțeles pentru voi — a început să distileze plantele, huma, aerul, pentru a recupera particulele cnidului. Săpa canale nesfîrșite sub scoarță, ca o cîrtiță, atît de încet, încît părea nemișcat. Și găsind particulele de cnid le asimila.

— Îmi amintesc — spuse Niculae. Îmi amintesc acum. E obiectul acela blestemat, care găsit în arătură și dus la muzeu dispărea numaidecît. I s-a spus, rînd pe rînd, „trompeta scită", „șa cumană", „dispozitiv ecvestru peceneg".

— Dar nazrîmul nu și-a mai putut reface energia din particulele dezgropate. Și nu mai putea să aleagă un alt om pentru că își concentrase întreaga putere mimetică asupra lui Ilarion fluierarul și acum căuta un al doilea Ilarion, asemeni celui dintîi, pentru a nu reîncepe totul, ci a continua. Te-a găsit, Ilarion, și s-a deșteptat din lunga perioadă de amorțire în care zăcuse, asemeni animalelor terestre hibernînd. Te-a găsit, ieșind de sub mormanele de șei și de hamuri vechi, și te-a luat cu el... Nu tu pe dînsul, așa cum ai crezut... Și din nou a trecut asupra ta o parte a puterii sale mimetice, pentru ca tu s-o amplifici... așa cum făcuse și cu Ilarion fluierarul... Și din prima clipă ai zburat... Nu suflînd în nazrîm, nu scuturîndu-l de pulberi magice — ci datorită dorinței adevărate și intense... puterii de a vrea și de a face... Îți amintești că plecînd de la institut, alaltăieri, ai zburat ?

— Alaltăieri ?

...Aerul tremura de căldură. Rîndunica picotea sub streașină. Și jos, sub el... sub el fugeau oameni ! Săreau să-l prindă ! ...O lovitură în dosul urechii... O scară urcînd spre el...

— Alaltăieri ?... De pe balcon ?...

— Și ieri, ieri, cînd n-ai mai putut mișca picioarele, cînd brațele te dureau, multe brațe verzi ?...

...Aerul trecîndu-i prin piele... Adunîndu-se în

brațul scăldat de soare... Umplîndu-se de sucurile parfumate ale pămîntului... nemișcat, tînjind după lumină...

— Am fost cactus — spuse gîtuit, temîndu-se de revenirea coșmarului.

— Și încă n-ai trecut prin stările limită — spuse calul, tropăind. N-ai trecut prin universul cu două dimensiuni, sau prin cel cu patru. Dar ai putea s-o faci! Știu! Acum știu! N-ai să mori niciodată, Ilarion! Te-ai gîndit că ai să mori vreodată?

— Niciodată! spuse Ilarion cu gura plină, tremurînd de încordare. Sînt prea mult în toate ca să pot muri.

— Nimeni nu s-a ridicat mai sus decît tine — chicoti calul. Zburau cîte puțin, săreau, dădeau din mîini, dar oboseau repede. Iar tu zburai ca și cum ai fi respirat.

— Fiindcă vreau foarte tare — spuse Ilarion. Aș vrea și acum, din oase, din măduva spinării, din tot sîngele, să zbor.

Cilidache ridică trompeta și-și înfipse mușchiul în potcoava ce-i ținea loc de gură. Sărind de pe hornul de lut, ca smulși de un uragan, Paul, Niculae, Ilarion se repeziră în văzduh, ținîndu-se de mînă. Țîșniră pe gura carierei și porniră să se rotească deasupra pomilor piperniciți, dîndu-se peste cap, chiuind, bătînd din picioare.

— A zbura, a zbura! șuieră Niculae, cu ochii ieșiți din orbite. Simt că sînt prea greu, am oase de plumb. Dar cred, cred că zbor! Vreau! Cred! Nu mi dați drumul jos!

— Ești greu — murmură Paul, jucîndu-și pantofii de lac printre frunzele prăfuite ale copacului. Ești greu și în vis. Mă tragi după tine, Niculae. Hai urcă-te în spinarea mea!

Se încovoie și Niculae îl încălecă, greoi, ca și cum ar fi cărat poveri uriașe.

— Ești din ce în ce mai greu — gemu Paul. Dragul meu Niculae. O să mă prăbușesc, așa cum mi se întîmplă mereu în ultimele visuri.

— Sprijiniți-vă de mine — spuse Ilarion, luînd brațul lui Paul. Și acum vîsliți prin aer, respirați adînc! Zburați! Zburați!

— E obositor să ne înghesuim în același vis — spuse Paul. Un vis pe care-l uit totdeauna cînd mă trezesc.

— Nu pot să respir — gemu Niculae. Aici, sus, n-am aer. Lăsați-mă să cobor!

— Pulsul i s-a accelerat îngrozitor — murmură Paul, ajutîndu-l să se prindă de o ramură a copacului. E palid, are buzele albe.

— Bine... gîfîi Niculae. Acum... e... bine. Simt creanga asta solidă! O țin... Mă înviorează...

— Să urcăm noi, dragul meu — spuse Paul, făcîndu-i semn lui Ilarion.

Drepți, în picioare, cu palmele lipite de vipușca pantalonilor, străbătură văzduhul ca aruncați dintr-un vulcan. Miresmele cîmpului piereau sub tălpile lor, rîndunelele și ciocîrliile zburau îngrozite.

— Niciodată n-am trăit ca în clipa asta — murmură Ilarion.

— Niciodată n-am visat mai intens — șopti Paul. Pentru că zborul nu-i va fi dat omului niciodată!

— Acum zburăm ! spuse Ilarion, abia stăpînindu-şi lacrimile.

— Acum visăm — spuse trist, rece, Paul. A zbura e absurd.

— Aş zbura astfel mii de ani !

— De mii de ani doresc să zbor. Şi ştiu că e cu neputinţă.

— Dar zburăm, Paul ! strigă Ilarion. Zburăm cu tot sîngele nostru, cu toată memoria noastră !

— Visăm — spuse Paul. Visăm împreună. Sînt vechile visuri ale omenirii. Şi obosesc visînd. Îşi întoarse către Ilarion figura uscăţivă, blîndă, îndurerată. Şi în vis îţi poţi pierde respiraţia — spuse. Mi-e dor de colina de lut de jos.

— Să mai urcăm puţin. Vreau să simt frigul cosmic.

— Frigul ? zîmbi Paul. Îl port cu mine. Eu mă întorc, Ilarion. Mă întorc pentru că am obosit şi nu mai pot glumi. Şi nu pot respira fără să glumesc.

Îşi desfăcu braţele cu graţie şi porni să coboare, plutind în mari cercuri negre.

„E neplăcut singur — gîndi Ilarion. Niculae crede însă nu poate zbura. Şi Paul nu crede, dar zboară. Iar Hirondelle e cal.“

Se roti deasupra cîmpiei galbene, făcînd semne celor de jos, apoi se îndreptă spre dînşii ca o săgeată, bucurîndu-se de aerul ce-i ardea obrajii.

— Acum îţi aminteşti oraşul văzut de sus ? întrebă calul. Drumul spre Lună ?

— Da — spuse Ilarion.

— Sînt un cnid — spuse calul. O părticică a marelui cnid. Vei amplifica energia mea. Vei zbura cu mine.

Şi vei reveni, aducînd din lumile civilizaţiilor de gradul al treilea enorme energii biologice. Mă voi întoarce pe planeta marelui cnid, iar tu pe Pămînt... Veţi putea face să înflorească deşertul, veţi învăţa să construiţi locuinţe vii, care apoi vor creşte singure... Veţi crea, în afara celulei vii, forma cristalină a apei...

— Înţeleg — spuse Ilarion. Îmi place simbolul. Să ne grăbim.

— Nu ţi-e teamă ? întrebă calul. Toate astea li s-ar părea absurde oamenilor.

— Nu tuturor oamenilor — spuse Ilarion.

— Nu tuturor — îngînă, ca un ecou, Niculae.

— Dar am o înfăţişare caraghioasă — urmă Ilarion. Un metru şi şaptezeci, capul rotund, fruntea prea înaltă. Îmi place simbolul, dar am simţul proporţiilor Ce sînt eu ? Cine sînt eu ? Există oameni condamnaţi pentru credinţa lor ! Există mame care se jertfesc copiilor ! Există trei miliarde de oameni !

— E prea tîrziu — murmură calul. E prea tîrziu pentru a căuta un alt om care să treacă prin transformări, la fel de uşor ca tine, şi care să poată zbura atît de mult. Sînteţi singurii pămînteni cărora li s-au arătat trimişii marelui cnid. Şi printre voi se găseşte un om care se poate transforma în rază.

— Mă îngrozesc — spuse Ilarion. Răspundeam pentru prietenii mei, pentru mine, dar pentru întregul Pămînt !... Nu. E prea mult !

— Mîine, pe malul apei, lîngă pădure. Mai jos de moară e o colină. De acolo vom pleca. Dacă ţi se pare greu, dacă ţi-e teamă, rămîi. Voi încerca, fără nici o speranţă, să găsesc pe altcineva. Acum eşti sigur că visezi, ca şi ei, de altfel. De aceea glumiţi, vă contraziceţi, spuneţi lucruri de bun simţ. Dacă aţi şti că sînteţi

treji, ați refuza să judecați. E micul meu anestezic, visul vostru închipuit. Cilidache, fă-le o favoare în seara asta. E poate ultima lor seară împreună. Un fir din părul tău invizibil, pentru a-i trimite acasă, în paturile lor. Nu merită să folosim nazrîmul la asta.

— Dar nu mi-e somn — spuse Niculae. Sînt tulburat, vreau să văd, să vorbesc. Nu-mi luați neliniștea!

— Vreau să știu — spuse Paul. Totul. Chiar dacă aș dormi mereu. Dar aici, nu în patul meu acasă.

— Mult mai tîrziu — spuse calul. Nu veți înțelege decît mult mai tîrziu. Ilarion, zburați împreună!

XI

— Dacă-mi dau mie două mii și trei sute, de ce iei tu două mii șase sute? îl întrebă Drobotă pe Calcinoiu.

Calcinoiu ricană, săltîndu-se pe picioarele groase și crăcănate:

— Pentru că sînt de două ori mai deștept decît tine, mă! Ar fi trebuit să-mi dea trei mii șase sute! Dar încă nu se ține seama de valoarea omului pe cît ar trebui. Nu te supăra, dar tu știi că ești mai greu de minte!

Rise gros, cu poftă, plesnindu-și palmele grăsuțe, sprîncenat, îmbujorat, strălucind de mulțumire. Îi plăcea să se asculte și, de aceea, vorbea tare, rîdea în hohote, grohăia, își sufla nasul cu zgomot.

— Dacă ești deștept, fă-te director — replică jignit Drobotă, încreținându-și fruntea. Da' nu le mai băga

pile altora! Una, două, șușotești, bîrfești, numai lucrările tale sînt bune, ceilalți habar n-au.

— Dacă dau lucrări bune! răspunse Calcinoiu, rîzînd forțat, iscodindu-i cu viclenie pe ceilalți. Sînt mai deștept ca tine, n-am încotro! Continuă să rîdă, punîndu-și pe umărul lui Drobotă mîna grăsulie, păroasă, și netezindu-și părul buclat cu cealaltă mînă. Rîdea făcînd „hi-hi-hi", parcă din rărunchi, nebărbierit, vesel, nepăsător. Și mașină o să am mai bună ca voi — spuse disprețuitor, cu falsă bonomie. Și garaj. Orice. Chiar decît nea Enache.

Enache îi zîmbi.

— Ia du-te, vezi-ți de treabă! spuse. Ți-a mărit salariul, treci și lucrează pentru diferență. Noi avem predare.

Calcinoiu ieși legănîndu-se, cu haina plesnind pe șoldurile pline, cu capul dat pe spate — un chiaburaș sănătos și vesel venit la oraș.

— Și tu — îl întrebă Jeanina pe Ilarion — ce spui de mărirea salariilor? Îți strîngi acum bani de mașină sau nu?

— Eu îmi cumpăr mașină dintr-o lovitură — spuse Ilarion. Cînd îmi publică lucrarea de conducte forțate.

— Ești gata cu ea?

— Azi încep s-o scriu. Astă-seară.

— Ești neserios — spuse Jeanina. Ca totdeauna. Și era timpul să fii mai serios. Toți își fac socoteli. Nea Enache nu mai vrea Renault, trece la Opel Rekord. Drobotă își ia aspirator și frigider. Eu îmi comand palton pentru la iarnă. Dar tu?

— Mă gîndesc — spuse Ilarion. Am avut un vis...

— Un vis? Ce fel de vis?

— Mă gîndesc la voi — spuse Ilarion.

— Iar începi cu fleacurile — spuse Jeanina, întorcîndu-i spatele și ducîndu-se către biroul lui Drobotă.

Ilarion se apropie de fereastra deschisă. Casele încoraseră în fața institutului, ca într-un port. Nenumărate case — corăbii de larg, greoaie, solide, fregate zvelte, bătrîne galere coșcovite, cu acoperișuri noi, transatlantice impersonale cu pasarele verzi, șalupe plutind în mijlocul unor golfuri de pămînt.

Dida se ridică de la planșetă și se apropie de el.

— Știi la ce m-am gîndit ieri ? îl întrebă. La discuția noastră de acum cîteva zile.

— Nu-mi amintesc — spuse Ilarion.

— Spuneai că nu poți să-i iei pe oameni așa cum sînt. Cred că ai dreptate.

— Crezi ? !...

— Dar tu nu mai crezi ?

— Nu știu. Nu mai știu nimic. Dar azi îmi plac toți. Pînă și Calcinoiu. E atît de multă vitalitate în el !

— E vulgar, apucător.

— Da. Dar parcă se pregătește să trăiască o mie de ani. Și Enache și Drobotă. Drobotă e, la urma urmei, un băiat bun. Gata să-ți ia apărarea cînd i se pare că ești nedreptățit...

— Ești cam obosit, Ilarion. Și zgîriat pe obraz. Pe unde-ți pierzi nopțile ?

— Dac-aș ști ! Cred că în patul meu. Mă simt mai tînăr de cînd am hotărît să-i iau pe oameni așa cum sînt.

— Nu ești în apele tale azi. Blîndețea asta nu ți se potrivește.

— Sînt momente cînd simți nevoia să înțelegi totul, ca să aperi totul. Și abia după aceea să te răfuiești cu cine trebuie. Închipuie-ți că te-ar întreba cineva dacă Enache merită să trăiască. Ce-ai spune ?

— Că da, bineînțeles, păcatele mele!
— Și Drobotă?
— Toți. Toată lumea. Dar tu ești supărat azi!
— Sînt vesel.
— Ești foarte supărat.
— Sînt mai vesel ca totdeauna. Și dacă aș înțelege... Dacă aș înțelege bine! Dacă aș înțelege tot atît de bine, pe cît simt. Sînt un optimist de nevindecat! Dar asta înseamnă că n-o să mor niciodată!

Se auziră din camera de alături ușile trîntite de cei care plecau. Ilarion își încuie sertarele biroului, îi făcu cu ochiul Didei, o mîngîie pe umăr abia simțit, și, ieșind, cobori scările, cufundîndu-se în vacarmul celorlalți.

„E bizar — își spuse — să mă simt mai bine dispus atunci cînd sînt mai obosit. Nu mă mai duc la cantină, o să-l iau pe Paul să mîncăm ceva în oraș."

Urcă în autobuz, împingîndu-i pe ceilalți călători fără furie, ca într-un joc. Schimbă cîteva cuvinte cu taxatorul și se dădu jos asudat, cu hainele boțite, dar ușor ca după o baie de aburi.

Nu-l găsi acasă pe Paul și-i dădu telefon lui Niculae, dar nu-i răspunse nimeni, pentru că la ora aceea Niculae trebuia să fi fost la cantină. Nu-i era atît de foame ca să mănînce singur și porni spre șantier, unde uitase trompeta cu o zi înainte. Calcinoiu îl ajunse din urmă și-l luă de braț.

— Ești un filozof — îi spuse. Din filozofi nu ies ingineri buni. Hi-hi-hi. Poate cel mult invers, dar tu ai apucat-o greșit. Hi-hi-hi. Iei o țuică?

— Nu — spuse Ilarion. Și-mi pare rău.

— Taci, mă, că nu poți să mă înghiți! Dar tu îmi ești simpatic, zău, păcat că umbli cu capul în nori! Îl luă pe după umeri, degajat, ducîndu-l astfel cîțiva

pași, apoi îi dădu mîna și intră într-o curte mică, înverzită, adunată în jurul unui dud bătrîn. Peste o lună, la bloc! îi strigă peste gard. Trei camere, baie, bucătărie!

— Da, da — spuse Ilarion. La bloc. Poftă bună!

Trecu de capătul bulevardului, o luă spre cîmp. Circul se prăjea la soare, sub prelata scorțoasă. Doi oameni — unul uscățiv, cu sprîncene blonde și altul gros, buzat — făceau plajă în chiloți de sport.

— Bună ziua! strigă cel uscățiv, ridicîndu-se pe jumătate. N-ați mai venit să vă luați biletele! Și nici banii! Poftiți deseară, avem spectacol.

— Mulțumesc! strigă Ilarion. Vin eu deseară pentru bilete!

— Să trăiți! strigă omul, culcîndu-se la loc.

Trecu podul spre șantier, dar se gîndi că e prea devreme și prea cald. Coborî în albia pîrîului, își scoase sandalele și porni în josul apei, desculț. Apa nu era prea rece și-i odihnea picioarele înfierbîntate.

Se cățără apoi pe mal, în soare, privindu-și amuzat labele picioarelor, puternice, țărănești, pulpele musculoase. „Plugar trebuia să fiu, nu proiectant." Se îmbrăcă pe corpul încă ud și se tolăni la poalele colinei. Era o colină ce amintea secera lunii, cu două vîrfuri alungite, rotunjite. Își puse batista pe ochi și ațipi, dar foarte puțină vreme, căci îl strigă cineva și răspunse în silă: „Lasă-mă". Dar cel care strigase se apropie, îl trase de picior și-i spuse: „E timpul".

— Timpul? Care? întrebă, luîndu-și batista de pe ochi.

— Timpul de plecare — spuse calul.

— Ah, da — spuse. Voiam să mă mai odihnesc puțin. Să știi însă că n-aș vrea să lipsesc prea mult de

la institut. Nu pot să le cer un concediu neplătit pentru douăzeci de ani.

— Înțeleg — spuse calul. Te crezi de neînlocuit.

— Ești penibil — mormăi Ilarion. Ce trebuie să fac ?

— Să te ridici de jos. Prietenii tăi te așteaptă.

Se ridică și-i văzu pe Paul și pe Niculae fumînd, alături de el.

— Ah, erați aici — le spuse. Noi o să plecăm puțin. Încep să am încredere în Hirondelle. Dacă, totuși, întîrzii mai mult de douăzeci de ani, anunțați organele în drept. Dar cu multă discreție. S-ar putea declanșa altfel un scandal de proporții mondiale.

— Cosmice — spuse calul. Ești gata de drum ?

— Mda — răspunse Ilarion, privindu-și picioarele desculțe. Cei de acolo țin la etichetă ? Să-mi pun ciorapii ?

— Fă totul pentru a nu avea personalitatea știrbită — spuse calul. Mă gîndesc la întoarcerea ta pe Pămînt.

— Fie — spuse Ilarion, încălțîndu-se. Niculae, îți las cărțile. Paul, ia miniaturile la tine. Dar nu anunța încă spațiul locativ că garsoniera e liberă. Cine știe...

— Cilidache, brațul tău — porunci calul.

Omul de potcoave întinse brațul drept.

— Depărtați-vă pînă la liziera pădurii — le spuse calul celorlalți. Dați-i mîna și duceți-vă.

Se îmbrățișară, zîmbindu-și prostește. Ochii lui Niculae străluceau și nasul i se roșise. Paul înghițea în sec.

— Acum — spuse calul, în vreme ce ceilalți doi se depărtau — ia nazrîmul și suflă în el, așa cum ai făcut de atîtea ori.

Cu o ușoară strîngere de inimă, Ilarion luă trompeta și suflă în ea. Calul continuă să-l privească țintă. Cilidache rămase nemișcat, ciung de un braț.

— Mai tare — necheză calul. Mai tare!

Ilarion suflă din nou. Colina se muie încetișor și se risipi într-o spumă de pămînt negru, amestecat cu rădăcini. Trompeta îi scăpă din mînă, încercă s-o apuce, dar degetele i se scurtaseră, îi înțepeniseră. Făcu un efort să le miște, dar se lipiseră unul de altul, degete ca din piatră albicioasă.

— Suflă — necheză calul. Nazrîmul e în fața ta, pe jos!

Căută să apuce trompeta cu gura și-și văzu botul cafeniu, lucios, cu buze groase. Mușticul i se lovi de dinți și îl mușcă expirînd în el. Picioarele lui Cilidache se topiră într-un nor alb, apoi umerii, capul. Rămase numai un lanț de potcoave calcinate.

— Fenomenul s-a oprit — urlă prelung calul. Energia a fost insuficientă! Ilarion, ai rămas într-o formă intermediară, de cal!

— Să încercăm — spuse Ilarion calm. Cal n-am fost niciodată. Încercă să-și miște coada și o simți plesnindu-i șoldurile. E chiar foarte plăcut — spuse. Vai de bietele muște!

— Nu visezi! necheză calul. Ești o mîrțoagă ca și mine. Sîntem acum două Hirondelle.

— Asta e într-adevăr neplăcut — recunoscu Ilarion. Am acceptat pentru a salva Pămîntul, să mă transform în rază. Dar în mîrțoagă...

— N-ai fost niciodată vanitos — spuse cu reproșuri calul.

— Aici nu e vorba de vanitate, ci de altceva. Să mă întorc pe Pămînt aducînd o copită în locul focului sacru ?

Îngenunche, frîngîndu-și aproape picioarele zdrobite de propria lui greutate, și apucă din nou cu dinții lui mari, lemnoși, nazrîmul, gata să-l sfărîme. Iarba se culca sub răsuflarea lui ca sub furtună și Ilarion simți că o furtună îi răscolea adîncurile, o furtună de dorințe neîncătușate.

— Ilarion — se auzi vocea pierită a calului. Movila se cutremură, ca atunci... ca atunci... Începe să ardă...

Flăcări jucăușe îi atinseră picioarele, se învîrtejiră sub pîntecul său, fierbinți, apoi răcindu-se ca niște flăcări de ape. Simți cum se desprinde de sub o groasă coajă de lut, încă moale, umedă, grea.

— Fenomenul continuă — urlă calul. Nazrîmul își revine... Ilarion ! Energiile se multiplică... Zbori !

Bătu aerul, de astă dată cu aripi ușoare, se înălță, scăldîndu-se în razele soarelui. Zbura jucîndu-se, fermecat de penetul său moale.

— Vino — îi strigă calului. Urmează-mă. Iau înălțime !

— Te ajung !

Hirondelle sări după el, se micșoră, îl ajunse. Era asemeni unei păpădii străbătută de scînteieri albastre.

— Ca ciocîrlie n-o să mă pot ridica prea sus — murmură Ilarion. Ce trebuie să fac mai departe ? Mi-ai promis alaltăieri steaua Vega.

— Vom trece de ea — spuse calul. Dar mai rămîi pasăre pînă străbatem văzduhul Pămîntului, înainte de a deveni rază.

Jos, Niculae și Paul fugeau fluturîndu-și batistele, țipînd.

— La revedere — ciripi Ilarion. Mi se pare absurd să-ți iei rămas bun cu batista, cînd ai aripi. La revedere, dragii, dragii mei.

Și le făcu semn cu aripa.

cuprins

Soarele portocaliu 6

Maşina destinului 125

Harion şi Hirondelle 256

Redactor responsabil VICTOR ZETNIC
Tehnoredactor : GABRIELA TĂNASE

Dat la cules 04.08.1966. Bun de tipar 31.10.1966. Apărut 1966. Comanda nr. 7067. Tiraj 25.140. Hîrtie ziar sul de 50 g/m². 700×100/32. Coli editoriale 17,03. Coli de tipar 12. A.T. 6724. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—96.

Tiparul executat sub comanda nr. 60419 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Lei 6,75

— Stăpînul meu este mort — adăugă. Îl chemă Sebastian. Mi-e frică.

— De ce ai vorbit ca o femeie, în loc să semnalizezi? întrebă al doilea robot. De ce ai spus: blondă, soare portocaliu, ochi verzi cenușii?

— Ca să nu-i fie greu cînd moare. El m-a învățat. Oamenilor nu le place să moară singuri. Mor prea tare cînd rămîn singuri.

— De ce? întrebă cel de al doilea robot.

— Nu știu. Asta nu m-a învățat niciodată. Dar spunea că nu-i place să trăiască singur. Și căuta o fată blondă pe care o iubea.

— Îi plăcea, nu-i plăcea, o iubea — repetă al doilea robot. Dînșii mereu spun: „Îmi place, nu-mi place". Și acum de ce nu se mișcă?

— E mort — spuse primul robot. E foarte mort. Nu știi ce înseamnă asta. Eu am călătorit cu el vreme de cinci ani. Pe tine abia te-au montat.

— Cît timp va fi mort? întrebă al doilea robot.

— Mult timp. Foarte mult timp. Mi-e frică.

— Ai vorbit exact ca o femeie blondă — spuse al doilea robot. Ca o femeie blondă cu ochi verzi-cenușii. Și el ți-a spus: „Fetițo" și „Draga mea". Și ți-a adus fotografii, o farfurioară albastră și o portocală dulce-acrișoară, singură într-un pom verde. Să-mi arăți și mie portocala dulce-acrișoară singură în pomul verde.